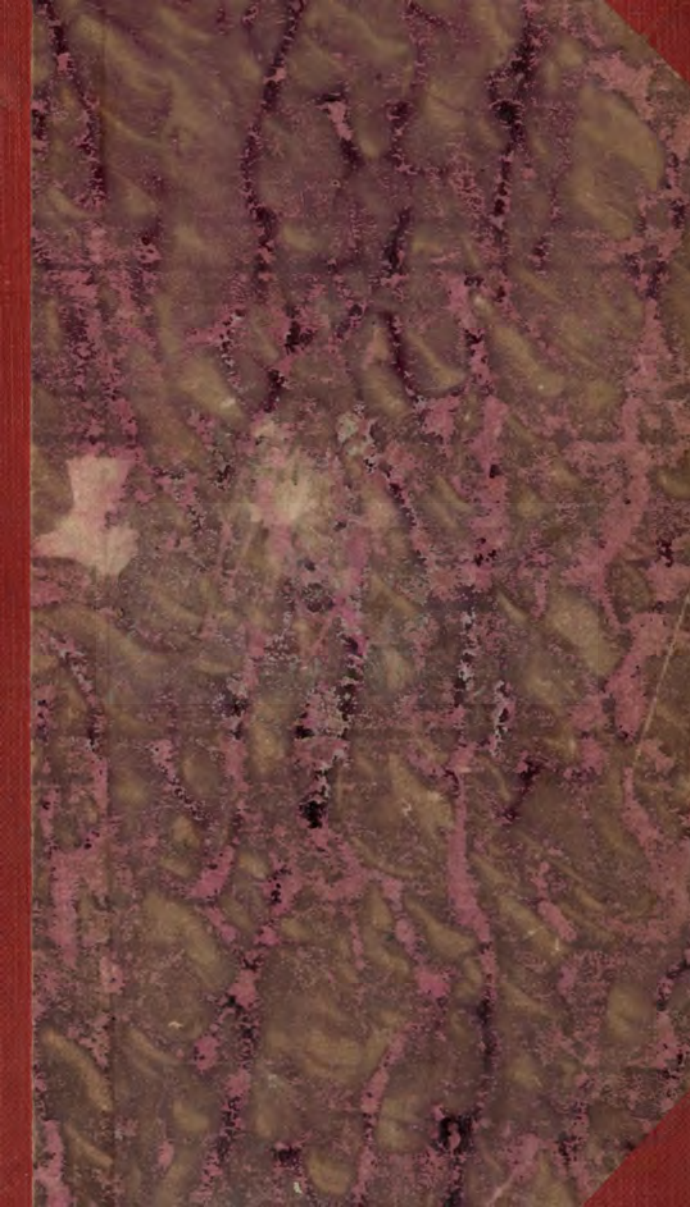

12.222 / 50

Galsworthy

Tél
mindenen

N. M.

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

JALSWORTHY

**TUL
MINDENEN**

FRANKLIN-TÁRSULAT-KIADÁSA

KÜLFÖLDI REGÉNYÍRÓK

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

KÜLFÖLDI
REGÉNYÍRÓK

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

FRANKLIN-TÁRSULAT KIADÁSA, BUDAPEST

JOHN GALSWORTHY

TÚL MINDENEN

(BEYOND)

REGÉNY

FORDÍTOTTA HÁZSONGÁRDY GÁBOR

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

FRANKLIN-TÁRSULAT KIADÁSA, BUDAPEST

~~698 03~~

OSZK

M. N. MUZEUM
KÖNYV-
TÁRA

698

12.222 / 50

~~21.477~~

M. N. MUZEUM KÖNYVTÁRA
I. Nyomt. Növudéknapló
N~~20~~ 30 év. 315 sz.

R
1965

ELSŐ RÉSZ.

I.

Charles Clare Winton lassú léptekkel járkált a St-George-i anyakönyvvezető-hivatal előtt. Egy autotaxi után nézett, amely gyorsan röpítette tova leányát azzal a «hegedűssel», akihez hozzáment. Szépérzéke nem engedte, hogy együtt menjen el Betty dadával... az esküvő egyetlen tanujával. Az erősen felizgatott kedélyű, természetes asszony-ság sehogyse illett volna karcsú, magas alakjához, kissé himbálózó, ritmikus járásához, amiről még mindig fel lehetett ismerni a régi iskolához tartozó dsidást, pedig ide s tova tizenhat eszten-deje is van már, hogy nyugalomba ment.

Szegény Betty! Kissé ideges sajnálkozással gondolt rá... mégsem kellett volna, hogy olyan szabad folyást engedjen könnyeinek a lépcsőn. Az bizonyos, hogy elhagyatottnak érezheti magát, most, hogy Gyp elment, de mégsem annyira magányos, mint ő. Világos keztyűbe bújtatott kezével — az igazival, mert a másikat levágták tőből, — izgatottan pödörgette keskeny, őszülő bajuszát, s ideges mozdulattal huzogatta felfelé határozott vonalú szájszögletét.

Szürke februári nap volt, de azért nem vett magára kabátot. Sőt, tekintettel az esküvő telje-sen egyszerű, majdnem szégyenkezően szűk ke-retére, még fekete öltönyt és cilindert sem tartott

kötelezőnek; kék ruha volt rajta és kemény, fekete kalap.

Katona- és vadászösztöne egy pillanatra sem tagadta meg magát; szégyennek tartotta volna kimutatni a legkisebb érzelemnyilvánítást életének ezen a legszomorúbb napján is. De szürkésbarna szeme sűrűn rebbent, majd mereven nézett maga elé és aztán ismét megrebbent. Néha sötétebb lett egy árnyalattal, mintha előntötte volna az érzelem árja, aztán megint, szinte beljebb húzódtott gödrében.

Arca keskeny volt és viharvert, álla éles vonalú, füle kicsiny, a haja sötétebb, mint a bajusza, de a halántékán már szürkés árnyalattal... az összenyomás egy tevékeny, öntudatos, magában bizakodó ember feje. Egész viselkedése öszhangban volt egyéniségével. Lerítt róla a tökéletes gavallér, aki ad a *formákra*, bár tisztában van vele, hogy vannak dolgok a külsőségeken túl is. Általában, bár magán viselte egy típus minden ismertetőjét, valami egyéni vonás messze kiemelte a közönséges átlagból.

Lassan lépdelt a park felé, aztán befordult a Mount-utcába. Még mindig ott áll a ház, pedig akkor milyen más volt ez az utca... a ház, amely előtt fel- és lesétált azon a novemberi délután a ködben, mint valami kísértet, mint egy kivert kutya, szorongó szívvel, zúgó aggyal; éppen most huszonhárom éve, mikor Gyp megszületett. És künn a kapu előtt mondták meg neki... neki, akinek nem volt joga belépni, neki, aki úgy szeretett, mint férfi még soha... ott mondták meg a kapu előtt, hogy az asszony meghalt... meghalt, miközben a világra hozta, akiről csak ők ketten tudták, hogy az ő gyermekük. Fel és le járkált a ködben s telt egyik óra a másik után. tudta, hogy ütött a nehéz óra... és végül ezt kellett hallania! Minden csapás közt, ami embert

érhet, legrettenetesebb az, ha igen nagyon szeretünk valakit!

Különös, hogy éppen ide viszi útja, a régi ház elé, ma, mikor ismét megpróbáltatás sújt le rá. Átkozott véletlen ez a reuma, mellyel éppen Wiesbadenbe küldték mult szeptemberben! Átkozott véletlen, hogy Gyp éppen erre a Fiorsenre vetette szemét, arra az átkozott hegedűsre! Annyi bizonyos, hogy tizenöt esztendő óta, mióta Gyp vele lakott, nem érezte magát ilyen elhagyatottnak, ilyen mindenre képtelennek, mint ma. Holnap visszamegy Mildenhamba, megpróbálja, hátha segít a kemény lovaglás. Gyp nélkül! Gyp nélkül élni! Egy hegedűs! Egy fickó, aki még sohasem ült lovon! És kampósnyelű botjával dühösen suhintott a levegőbe, mintha ketté akart volna hasítani valakit.

Még sohasem találta olyan sivárnak a Hyde Park Corner-i klubját. Csak igazán tiszta megszokásból ment fel a kártyaszobába. Már annyira besötétedett, hogy felgyújtották a villanylámpákat. A rendes tíz-tizenkét játékos ült az ernyős lámpák fényében. Kellemes látvány volt a lámpafény, ahogy rávetődött a sötét fa asztalokra, a székek hátára, a kártyákra, hamutartókra, a kis aranyszegélyes kávéscsészékre, a szivart tartó, kifényesített körmökre. Egy régi ismerőse felszólította, hogy játszszék velük pikettet. Rosszkedvűen ült le. Hármashist... vagy bridge nem felelt meg az ízlésének. Csak olyan felemás, rövidlélegzetű játéknak tartotta. A pókerben volt valami kiabáló. A piket, ha ki is ment már a divatból, az egyetlen játék, amelyben még van stílus.

Jó kártyát kapott és öt fontra vitte fel a nyereséget, de szívesen elengedte volna, csak hogy szabaduljon az unalmas játéktól. Vajjon hol lehetnek most? Elhagyták már Newburyt. Gyp ott ül szemközt azzal a svéd fickóval. Milyen zöld a

szeme, mint a vadmacskáknak. Van benne valami könnyelmű és annyira idegen.

Szerencsére lekötötte Gyp egész vagyonát . . . minden fillért! Majdnem féltékenyséig menő izgalom vett erőt rajta, amint arra gondolt, hogy a fickó átöleli puha hajú, sötét szemű leányát . . . azt a remek, hajlékony teremtet. Mennyire hasonlít az arca, az egész alakja ahhoz, akit olyan kétségbeejtően imádott.

Egész csomó tekintet követte, amint elhagyta a kártyaszobát, mert azok közé tartozott, akik . . . tulajdonképpen senki sem tudná pontosan megmondani, miért . . . bámulatot ébresztenek maguk iránt. Nagyon sok hozzá hasonló kiváló sportember veszett bele a szürke érdektelenségbe. Talán az az egyéni vonás tette . . . a mult bélyege?

A klubból lejövet lassú léptekkel mérte végig a Piccadillyt. Hazafelé tartott a Bury-utcába, a St.-James házba. Ez volt londoni menedékhelye kora ifjúsága óta . . . Csodálatosképpen elkerülte ezt a házat a mostanában dühöngő, romboló és építő szenvedély, amely, szerinte, tönkretette fél Londont.

Hallgatag ember nyitott ajtót. Éles, fekete szeme olyan volt, mint valami fajdkakasé. Hosszú, zöldes, kötött mellényt viselt, fekete lovaglókabátot és rövid, a csizmája fölött leszorított nadrágot.

— Nem megyek ma már ki többet, Markey. Mrs Markey adjon valami estebédet. Megelégszem akármivel.

Markey jelezte, hogy megértette. Összenőtt, egyenesvonalú sötét szemöldöke alól végigmérte gazdáját — tetőtől talpig. Mult este is csak bólintott, mikor felesége megjósolta, hogy nagyon a szívére veszi majd a nagyságos úr a dolgot. Most visszavonult a hátsó lakosztályba. Fejével az utca felé intett, kezével egy felfelé lendülő mozdulatot tett, amiből a ravasz Mrs Markey megértette, hogy

ki kell mennie bevásárolni, mert gazdája itthon vacsorál.

Mikor az asszony elment, Markey leült, szembe Bettyvel, Gipsy öreg dadájával. A természetes asszonyosság még mindig csendesesen sirdogált. Markey már nagyon megelégette a dolgot, annál is inkább, mert úgy érezte, hogy mindjárt odaáll ő is üvölni, mint egy kutya. Nehány percig szótlánul nézte az öreg dada széles, rózsás, könnytől ázott arcát, aztán megcsóválta fejét, mire Betty nagyot nyelt, széles alakja megrázkódott és elhallgatott. Az ember szót kell, hogy fogadjon Markeynek.

Winton első útja leánya hálószobájába vezetett. Idegesen pödörgette bajuszát, amint elnézte a puha selymek elárvult rendjét, az ezüst tükör elhagyatottságát. Aztán kiment, leült saját szentélyébe, a kandalló elé, de nem gyújtott világot. Ha valaki benéz, azt hihette volna, hogy alszik. De a puha szék elandalító kényelme, a tűzhely kellemes melege visszavitték régelmult időkbe. Miféle szerencsétlen véletlen vitte éppen ma az ő háza elé!

*

Elméletben nem létezik valami affinitásféle erő, lehetetlen . . . legalább férfiaknál . . . hogy egy ember szerelme örökre csődöt mondjon egyetlen egy szenvedéllyel. Valóságban pedig vannak ilyen férfiak . . . házárdörög, nyugodt, fegyelmezett emberek, akik nem is sejtik, hogy ilyen játékot űz velük a természet, eszük ágában sincs, hogy egyszer így megadják magukat, s legkevésbé sincsenek tudatában, hogy mikor telik be végzetük.

Ki gondolta volna, hogy Charles Clare Winton fülig szerelmes lesz azon a decemberi estén, huszonnégy évvel ezelőtt, amint beteszi lábát a Belvoir vadásztársaság granthami báljára. Maga képzelte volna legkevésbé. A vakmerő katona, a

világfi, az elsőrangú vadász, akinek hidegvére már közmondásos volt ezredében, akiről mindenki tudta, hogy udvarias formában ugyan, de lenézi a nőket, a természet alacsonyabbrendű teremtményeit . . . az öntelt férfi ott állt az ajtóban; nem nagyon sietett a tánccal, előbb szemlét tartott . . . az ember azt mondaná, kissé fölényes arccal, pedig nem volt tudatos nála ez a kifejezés.

És ime! . . . ő elhaladt mellette és az egész világ örökre megváltozott számára. Talán csak a világitás káprázata volt, hogy egész lelkét benn látta ragyogni egy kicsit megdöbbszent tekintetében? Vagy járásában volt valami különös? Testének elbűvölő, hullámzó ringása? Vagy talán ahogy hátrafelé simult hullámos haja? Vagy a belőle áramló finom virág-illat? Mi volt hát?

Egy nemes nagybirtokos felesége volt. Nagy házat vittek Londonban is. Nem is talált semmi mentséget . . . nem volt elhanyagolt asszony. Mindennapos, szürke házasságban élt három év óta. Gyermeük nem volt. Férje derék, kedves ember, tizenöt évvel idősebb, mint az asszony, de már a rokkantság felé hajlott. Semmi mentség! És egy hónappal az estély után Winton és az asszony szerelemben éltek, nemcsak gondolatban, hanem valósággal is. Ennyire túllépni a «tisztos határokat»! Pedig milyen biztos érzéke volt a tisztesség iránt, mennyire tudta, hogy mi illik egy katonához, egy gentlemanhez. Soha sem kellett pro és kontra mérlegelnie semmilyen kérdést, annyira benne érezte minden idegszálában a «kontrát». És mégis, attól az első estétől fogva ő az asszonyé volt és az asszony az övé. Csak egy gondolat létezett mindkettőjük számára: hogyan lehetnek egymáséi . . . De ha így volt . . . miért nem szöktek el együtt? Nem a férfi könyörgésén mult. És semmi kétség, ha az asszony túléli Gyp születését, elmentek volna. Vagy talán még akkor sem tudott volna a

finomlelkű teremtés szembenézni a gondolattal, hogy tönkrementen két embert? Mert így fogta fel a dolgot. A halál végetvetett a lelkitusának, mielőtt döntésre kerülhetett volna a sor.

Az az asszonytípus volt, akiben a legnagyobb odaadás örökös kétkedéssel párosult. Ezek a legelragadóbbak; mert a gyors és erélyes elszántság energiája megfosztja a nőt titokzatosságától, a lehetőségek és véletlenek finom légkörétől.

Csak negyedrészen csörgedezett idegen vér ereiben, de mégsem volt benne semmi angolos. Winton ellenben angol volt a csontja velejéig, angol a külsőségek iránti érzékében, és abban, ahogy a kétségbeesés lesújtotta, ahogy darabokra szaggatta lelke egy részét és csodálatosképpen érintetlenül hagyta a többit. Soha senkinek sem jutott volna eszébe «rokkant»-nak minősíteni Wintont . . . a fején mindig a lehető legtökéletesebb volt a választék; cipője tükörfényes; kemény volt és hallgatag, elfogadta és betartotta a művelt társadalom létalapjának minden kanonját. De egy tekintetben elveszett a világ és a közvélemény számára.

Szerelmük egyestendejének minden pillanatában kész lett volna feláldozni életét, pályáját, egyetlen egy napért, amelyet vele tölthet, de soha sem szóval, sem tekintettel nem kompromittálta szerelmét. Olyan szőrszálhasogató szigorúsággal óvta, a halálnál is keserűbb önmegtagadással, az asszony «tisztességét», hogy hajlandó volt belemenni abba is, hogy elpalástolják születendő gyermekük áruló jeleit. Megfizette játékadósságát s ez volt életének legmerészebb cselekedete. Még most is, mint eleven seb él ez a fizetség emlékezetében.

Ugyanebbe a szobába jött vissza akkor is, mikor meghallotta, hogy halott; ebbe az asszony ízlése szerint berendezett otthonba, ahogy most is áll a jávorfa székekkel, a törékeny, kis Jakab korabeli szekreterrel, az antik bronz kandelaberekkel, a

nagy pamlaggal ; egész különösen fest az egész együttes egy agglegénylakásban . . . Ott az asztalon feküdt a levél, amely visszahívta szabadságáról, ezredéhez.

Ha akkor tisztán látta volna, hogy mit kell át-szenvednie, mielőtt úgy hozza sorsa, hogy életét kockáztathatja ott künn, akkor el kellett volna dobnia magától az életet, itt ülve ugyanebben a karosszékben, a kandalló előtt. És nem adatott meg neki a beteljesülés . . . nem érte más . . . mint kitüntetés abban a háborúban. Mikor vége volt, élt tovább ; néhány ráncsal több az arcán és szívéen ; tovább katonáskodott, vadászott tigrisre, vad-disznóra, játszott polot, körvadászatokon vadabbul lovagolt, mint valaha ; és soha semmit sem tudott meg róla a világ ; sőt ellenkezőleg, valami kitartó, érdeklődő bámulattal övezték, mint akiben elszánt merészség párosul fagyos hidegséggel.

Sokkal kevesebbet beszélt, mint a legtöbb hozzá hasonló férfi, és soha asszonyról. Ezért nem is állott nőgyűlölő hírében, bár feltűnően kerülte a nőket. Hat évet töltött szolgálatban Indiában, Egyiptomban, akkor aztán elvesztette jobbkezét egy dervisek elleni harcban és kénytelen volt nyugdíjba menni, mint százados, negyvenöt éves korában.

Sokáig gyűlölte a gyermek . . . az o gyermeke gondolatát is . . . hiszen életével megölte azt, akit imádott. Aztán valami egész különös fordulat vett erőt érzelmein. Már három évvel azelőtt, hogy hazatért Angliába, apró csecsebecséket kezdett hazaküldözgetni, bazároknban összeszedett apróságokkal kedveskedett, játék gyanánt. Viszonzásul évente legalább kétszer kapott levelet a férfitől, aki maga is Gyp apját sejtette benne. A levelekre pontosan válaszolt. A squire szerette az asszonyt ; és ha Winton soha, egy percre sem tudta elképzelni, hogy másképp cselekedhetett volna, mint

ahogyan tett, mégis élt benne valami igazságos, formális büntudat azért, amit a férfi ellen elkövetett. Nem érzett lelkiismeretfurdalást, de mindig nyugtalanította valami, mintha nem fizette volna meg tartozását. Csak az a tudat enyhítette kellemetlen érzését, hogy senkinek sem volt sejtelve a dologról, meg a visszaemlékezés az átélt kínokra, amiket azért szenvedett el, hogy elhárítson minden gyanút.

Mikor végre visszaérkezett Londonba, a squire meglátogatta. Szegény ember rohamosan sorvadt májbajban. Winton ismét átlépte a Mount-utcai ház küszöbét. Természetesen, megrohanták a régi érzések s nagyobb erő kellett legyőzésükre, mint bármilyen lovasrohamhoz. De akinek «helyén van a szíve» — ahogy mondani szokta — az nem adja át magát az idegek vibrálásának. És szembenézett a szobákkal, amelyekben utoljára ült vele, szembenézett a magányos ebéddel a beteg férj házában s nem árulta el érzéseit.

Nem láthatta a kis Ghitát, vagy Gypet, ahogy magát elnevezte, mert a gyermek már aludt s egy teljes hónap telt el, amíg rászánta magát, hogy olyankor menjen a házba, mikor láthatja a kicsikét, ha kedve tartja. Meg volt rémülve. Vajjon milyen érzéseket fog felébreszteni benne ez a kis teremtés, ha meglátja?

Mikor Betty dada odavitte a «keztyűskezű katonabácsihoz», aki azokat a furcsa játékokat küldte, csendesesen megállott és rábámult nagy, sötétbarna szemével. Hét éves volt. A kis barnabársony ruha alig ért térdéig, sovány, barna zokniba bújtatott lábát keresztbe rakta, egyiket pontosan a másik elé. Valami kis barna madárkéé is lehetett volna az a vékony lábszár. Hosszukás, nagy komolysággal csodálkozó arca meleg elefántcsontszinű volt, minden pír nélkül, csak éppen nem nagyon telt és nem túl keskeny ajka piroslott ki.

Egész különös báj volt ebben a gyermekszájban, egy egész picike kis gödröcske az egyik szögletben. Meleg, sötétbarna haját erősen kikefélték és keskeny piros szalaggal hátrakötötték széles, elég alacsony homlokából s ez még fokozta komolyságát. Szemöldöke keskeny volt és fekete, tökéletes íveléssel; kis orra egész egyenes, kis álla pontosan a kerekdedség és hegyesség között.

Ott állott és nézett, amíg Winton el nem mosolyodott. Akkor megtört arcának komolysága, ajka szétnyílt, szeme mintha kissé összefutott volna. És Winton szíve elszorult . . . egészen az ő gyermeke volt, azé, akit oly korán elvesztett! És megszólalt, de úgy érezte, hogy reszket a hangja:

— Nos, Gyp?

— Köszönöm a sok játékot; nagyon szeretem mindegyiket.

Winton kinyújtotta tenyerét és a kislány bele-tette a maga kis kezét. A vigasz érzése szállta meg hirtelen, mintha valaki szívéhez ért volna simogató kézzel. Egész csendesesen, hogy meg ne riassa a kisleányt, kissé felemelte kezét, lehajolt és megcsókolta. Ettől a perctől kezdve, talán, mert megérezte a gyermek felfokozott érzékenységét, vagy talán valami mélyebb összetartozás érzése fonódott köréjük, Gyp rajongó hámulattal csüggött rajta, határtalan imádattal nézett fel rá, ahogy csak gyermekek szoktak néha lángralobbanni a leghetetlenebb emberek iránt.

Olyankor szokta meglátogatni a kislányt, mikor tudta, hogy a squire alszik, kettő és öt között. Miután Gyppel töltötte a délután egy részét: a parkban sétáltak, a körhintán lovagoltak, vagy esős napokon a csendes gyermekszobában üldögéltek és mesemondással ütötték agyon az időt, míg a kövér Betty félig megbűvölt szemmel, nyájas arcán valami kis kételkedő és gyanakvó mosollyal figyelte . . . az ilyen délutánok után nagyon nehe-

zére esett bemenni a squire dolgozószobájába és szivarra gyujtva szembeülni vele.

Ezek a beszélgetések nagyon élénken emlékeztették az elmúlt időkre, mikor olyan kétségbeejtően kellett uralkodnia magán. A squire nagy örömmel üdvözölte, nem látott, nem érzett semmit, hálás volt jóságáért, amellyel elhalmozta a gyermekét.

A következő tavasszal meghalt. És Wintont az a meglepetés érte, hogy ő lett Gyp gyámja és vagyonának kezelője. Felesége halála óta lefelé ment a squire vagyoni helyzete. Birtokát megterhelte, de Winton elfogadta a megbízást, valami kegyetlen elégtételfélét érzett e mellett és ettől a perctől kezdve minden igyekezetével arra törekedett, hogy minél inkább magához kösse a gyermeket.

A Mount-utcai házat eladták; a lincolnshirei gazdaságot bérbeadták. Gyp meg Betty dada átköltöztek Winton vadászlakába, Mildenhamba. Egyetlen törekvése volt, hogy elidegenítse a gyermeket a squire egész rokonságától s erre a legjobb módszernek találta a megközelíthetetlen játszani. Nem volt soha udvariatlan, csak egyszerűen kifagyasztotta őket a házból. Winton annyira jó módú volt, hogy a gyanúnak árnyéka sem fért hozzá.

Egy év alatt sikerült megszabadulnia mindenkitől. Csak egyedül Betty dada maradt a régi. Wintonnak nem voltak lelkiismeretfurdalásai, mert Gyp éppen olyan boldogtalan volt nélküle, mint ő a kisleány nélkül.

Egyszer aztán elhatározta, hogy megváltoztatja a gyermek nevét. Legalább Mildenhamban és a környéken szólítsák az ő családnevén. Kiadta a parancsot Markeynek, hogy Gyp ezentúl Gyp Winton lesz. Mikor aznap hazajött a vadászatról, Betty a dolgozószobában várt rá. Az elég szegé-

nyes szoba egyik üres sarkában állott. Gömbölyű, rózsás arcán tisztelet és elszántság tükröződött. Zavarában keservesen összegyűrte fehér kötényét. Kék szeme kétségbeesetten tapadt Winton arcára.

— Csak arról szeretnék valamit mondani, amit Markeytól hallottam, sir. Szegény megboldogult gazdám nem szeretné . . .

Winton vérző lelke mélyéig meg volt hatva, de látszólag fagyosan mondta :

— Igazán! De azért lesz olyan szíves és teljesíti kívánságom!

A természetes asszonyosság arca vérpiros lett.

— Igenis sir . . . de amit láttam, azt láttam. Nem szóltam soha semmit, de nekem is van szemem. Ha Miss Gyp felveszi az ön nevét, sir, fogadok, hogy megindul a szóbeszéd, és a szegény, megboldogult asszonyom . . .

Winton arckifejezése elhallgattatta a dadát.

— Legyen olyan szíves és tartsa meg magának a gondolatait. Ha bármilyen, szóval vagy tettel a legkisebb alkalmat ad valami pletykára, vagy szóbeszédre . . . elmegy és soha többet nem látja Gypet. Addig is úgy fog történni minden, ahogy én kívánom. Gyp a fogadott leányom.

Szegény öreg mindig félt egy kicsit katonás gazdájától, de még ilyenek sohasem látta! Ez a szem! Az a kemény, kegyetlen tekintet! És milyen hangon beszélt! Mit volt mit tennie. Lehajtotta telehold arcát, még jobban gyűrögette kötényét, s közben könnyek potyogtak szeméből.

Winton az ablakban állott és nézte, hogy sűrűsödik a sötétség, hogy szállingóznak lefelé a levelek a délnyugati szélben és kiitta keserű diadalának kelyhét. Nem volt joga ahhoz, amit cselekedett, ó! örökké imádott anyja a gyermeknek. De azt akarta, hogy övé legyen a kislány. Ha pletykálni akarnak a rossz nyelvek, ám tessék! Ime, most megtagadta egész eddigi elővigyázatosságát,

győzött a természetes ösztön. És szeme összehúzódott, amint belebámult a sötétségbe.

II.

Éppen, mert olyan teljes diadalt aratott eddig Winton mindenki fölött Gyp szívében, most, hogy leánya elment, érezte először, hogy nálánál erősebb ellenféllel áll szemben és elmélázva ült a kandalló előtt, eltöprengett a leány távozásán, az egész multon.

Nem valószínű, hogy egy ilyen kialakult egyéniség, akinek élete olyan sokáig csak kard és ló jegyében folyt le, felfogja és megértse, mit jelenthet a zene egy fiatal leánynak. Arra emlékszik, hogy kérte, taníttassa meg a skálákra és néhány dalt is tanult «Kis ház áll az erdő mellett» és hasonlókat. De Winton óvakodott attól, hogy közelébe menjen ilyenkor és így fogalma sem volt róla, milyen mohón szívott magába mindent Gyp és ami még fontosabb, hogy hogyan tanította nevelőnője. Nem látta, milyen elragadtatással hallgat minden kis dallamot... a karácsonyest félhomályában felhangzó éneket, a zsoltárokat, de különösen a «Nunc Dimittis» kezdetűt, mikor felcsendült a falusi templomban; a vadászok felharsanó kürtszavát, künn, a remegő, nedvességtől csepegő bozótban; sőt még Markey lágyan hangzó füttyét is.

Megértette, hogy szereti a kutyát, lovat, gyönyörködő érdeklődéssel leste, hogyan fogja meg a darazsat és hallgatja csukott tenyerében a zümmögését, örült, hogy annyit foglalatoskodik a régi-módi kert virágágyai között, ahol tavasszal orgona, aranyeső, nyáron rózsa, szegfű, búzavirág, ősszel napraforgó, meg dahlia illatozott kissé túlságos buja zsúfoltságban, egy kicsit elhanyagoltan, gyomosan, mostohán, a kert körül húzódó, fontosabb vadászterület mellett. Nagyon kedvesnek ta-

lálta, hogy megfigyeli a madarak énekét és gyám-
apját is figyelmessé teszi rá. de azt egyszerűen
képtelen volt megérteni, hogy annyira él-hal a
zenéért.

Szeszélyes kis teremtés volt, kedélye hol lenn,
hol fenn . . . akárcsak a barna agara, néha olyan
könnyedén röpködött, mint a pillangó, máskor
meg töprengett, gondolkozott egész éjszaka. Ret-
tenetesen a szívére vett minden legkisebb nyer-
seséget. Büszkeség és önkínzó lekicsinylés olyan
mélyen gyökerezve keveredtek össze lelkében, hogy
sohasem lehetett tudni, melyik a kettő közül okozza
borús hangulatát. Érzékenységében «rémesen» kép-
zelődött, kiszinezett mindent. Ha valaki, egész
meggondolatlanul, korántsem szántszándékkal,
megbántotta valamivel, már készen volt a követ-
keztetéssel, hogy senki sem szereti, pedig meny-
nyire szeretett volna szeretni . . . *majdnem*
mindenkit. Máskor meg azt gondolta, «ha nem
szeretnek, nem bánom, nem törődöm én sem sen-
kivel». Aztán egyszercsak szétfoslott a ború, mint
a felleg és kedves volt, szerető, amíg ismét valami
újabb, akaratlan sérelem nem érte és fel nem dülta
teljesen.

Alapjában az egész ház körülötte forgott. Min-
denki csodálta és szerette. De érzékeny, finom-
lelkű kis teremtés volt, valóságos fájvirág, akinek —
különösen gyermekkorában — sokat kell szenvednie
egy olyan világban, ahol a többieknek igen vastag
a bőrük.

Winton legnagyobb öröme nem ismert félel-
met, ha lóháton ült. Kitűnő nevelőnőt szerzett
melléje, egy admirálisnak az elszegényedett leá-
nyát; később zenetanár is járt hozzá kétszer he-
tenként Londonból . . . egy kesernyés ember, aki
titokban jobban bámulta Gypet, mint a rajongó
fiatal leány őt.

Gyp nem ment keresztül soha a kibontako-

zás ízetlen korszakán, mint a többi gyermek, hanem egyenletesen, folytonosan fejlődött, mint egy virágszál. Winton néha majdnem belerészegedett, úgy nézte, élvezte tökéletes vonalú fejének minden mozdulatát, csodaszép, kristálytisza barna szemének rebbenését, egyenes, gömbölyű nyakának állását, tökéletesen formált lábát; mennyire szerette mindezt egyszer, milyen nagy szerepet játszott mindez életében.

És a mellett, hogy annyira hasonlított anyjához, mégis egészen más volt úgy alakban, mint jellemben. Gyp teste jobban ki volt cizellálva, de lelkében több volt a nehézkesség, a ki nem elégtűség, a felbukkanó hevesség, kedélye változatosabb, esze élesebb, de rendkívül sok bájjal párosulva; valami határozott skepticizmus jellemezte, ami teljesen hiányzott anyjából.

A mellett, hogy rendkívül törekeny volt testben, nem lehetett véznának mondani. Szívesen ment akár naponta is vadászni, még ha holt fáradtan rogyott is le utána a tigrisbőr szőnyegre, a kandalló elé, mert nem volt annyi ereje, hogy felmenjen a lépcsőn.

Nagyon egyhangú volt az élet Mildenhamba, csak éppen Winton vadászpajtásai hoztak néha egy kis élénkséget, de elég ritkán, mert a kényes ízlésű, mély lelkiéletet élő ember nem nagyon kedvelte a közepes vidéki urakat, az asszonyokat pedig elriasztotta hideg udvariassága.

Amint Betty megjósolta, valóban nekilendültek a rossznyelvek . . . a vidéki pletykafészek örültek, hogy végre akad egy ízes falat az unalmas hétköznapi szürkeségében, amin vígan elrágódhatnak. Winton füléhez ugyan még egy szó sem jutott el a mendemondákból, de egyetlen egy asszony sem látogatott el többé Mildenhamba. Leszámítva a templomi, vadász- és lóversenyismérőket, Gyp úgy nőtt fel, hogy alig látott egy-

egy nőnemű teremtést. Ez a hiány tartózkodóvá tette, megakadályozta tudatos női fejlődésében, valami homályos, öntudatlan megvetést ébresztett benne a férfiak iránt... akik mind alázatosan lesték egy-egy mosolyát s kétségbeestek futólag összeráncolt homloka miatt... és természetesen sóvárgással telt meg lelke a leánypajtások után. Akikkel véletlenül megismerkedett, rendszerint megkedvelték, s ez még csábítóbbá tette az ilyen átmeneti barátságokat.

Erkölcsei és szellemi fejlődésének ellenőrzése túlhaladta Winton képességeit. Az idevágó kérdésekről nem szoktak beszélgetni. A külső formákat, mint például a templomba járás is, be kellett tartani. Meg kell tanítani a jó modorra, de elsősorban, amennyire lehetséges, példaadással. Ezen túl aztán a természet tegye meg a magáét. Ebben a felfogásban sok reális bölcsesség volt.

Gyp sokat olvasott; csak úgy falta a könyveket, de alig emlékezett aztán arra, ami egy ideig annyira érdekelte. Hamar felfalta Winton sovány kis könyvtárát, Byront, néhány Whyte-Melville könyvet, Humboldt *Kosmos*-át, de egyik sem hagyott valami mélyebb nyomot lelkében.

Fiatal nevelőnője megkísérelte ugyan vallásos irányban fejleszteni, de ez a kísérlet egészen meddő maradt, a kis vikáriust, a maga próbálkozásaival, csakhamar odasorolta Gyp ösztönös skepticizmussal fűszerezett kritikája, ahova a többi férfiakat, akiket ismert. Érezte, hogy szívesen szólítja «kedvesem»-nek, hogy örömmel veregeti meg néha a vállát és úgy vélte, hogy ezekben a kis örömeiben éppen elég jutalmat kap fáradságáért.

Bezárva a régi, homályos vidéki lakba, melynek csak az istállóí voltak modernnek... három órányira Londontól és alig néhány mérföldnyire a tengerparttól, Gyp neveltetéséből teljesen hiányzott minden modernizmus.

Átlag évenként kétszer bevitte Winton gyámleányát a városba és otthagya vénleány nővérénél, Rosamundnál, a Curson-utcában. Ez a néhány hét elég volt arra, hogy nagyranövelje benne veleszületett érzékét a szép ruhák iránt, hogy megigazítsák a fogait és hogy felélesszék zene és színház iránti rajongását.

De ami legjobban táplálja a mai fiatal leányok lelkét, a viták és játék, teljesen hiányoztak életéből. Életének tizenötödik és tizenkilencedik éve az 1906-iki társadalmi átalakulást megelőző korszakba esett, mikor csak úgy kóválygott a világ, mint valami téli légy az ablaküvegen.

Winton Tory volt, Rosamund néni szintén Tory volt, mindenki Tory volt körülötte. Az egyetlen nagy szellemi túlsúly, egész fiatal-lánysága alatt, a gyámapja iránti rajongó szeretete volt. Mindketten ragaszkodtak külsőségekhez és ez majdnem teljesen elnyomta az érzések kitörő megnyilvánulását, de mindig apjával lehetett, sokmindent tehetett a kedvéért, csodálhatta, felruházhatta a legtökéletesebb tulajdonságokkal. Igaz, hogy nem viselhetett éppen olyan ruhákat, mint ő és nem beszélhetett ugyanazon a kemény, nyugodt, határozott hangon, nem is szerette általában a férfiruhát és a férfias hangot... de az apjában mindent együtt imádott.

Örökölte apja óriás formaérzékét, de örökölte azt a tulajdonságát is, hogy megférjen szépen sok minden nála is egy gyékényen. Winton csak leánya társaságában élvezte az életet, s így a szeretet árama szakadatlanul keringett Gyp szívében. S a túláradó szeretet *valaki iránt* éppen olyan élet-eleme volt a fiatal leánynak, mint a virágnak a tövén leömlő víz és *valakinek* iránta érzett túláradó szeretete olyan szükséges, mint a napsugár a virág szirmának. És Winton gyakori beruccanásai a városba, Newmarketbe, vagy másfelé,

Gypnél mindig barometer-süllyedést jelentettek, s csak közeledő visszatérésével javult a helyzet.

Annyi bizonyos, hogy Gyp neveltetése egy bizonyos irányban sok gonddal történt arra szoktatták, hogy szeresse szegényebb szomszédait is. Nem, mintha Winton a legkevésbé is érdekelték volna szociális problémák, természetből bőkezű és nyíltszívű volt a kisemberekkel, de irtózott minden közelebbi érintkezéstől velük. S éppen így volt vele Gyp is. Soha, sehova sem tette be a lábát meghívás nélkül annyira tartózkodó természetű volt, bár számtalanszor hallotta a kedves biztatást: «Lépj be, Miss Gyp», «Jöjjön be és üljön le, kedves» és egy csomó hízelgő szót még a legvadabaktól, legmegátalkodottabbaktól is. Mindenki szeretete szép arcát, szívesen hallgatta beszédét.

Így telt el tizenegy év. Gyp tizenkilenc éves lett, Winton negyvenöt. Akkor, fiatal nevelőnője védőszárnyai alatt elment egy vadászbálba. Remek szabású ruhája nem hófehér volt, hanem kukoricasárga, mintha nem is ez lett volna az első bálja. Egészen átvette Winton dandysmusát, sőt sokkal nagyobb mértékben, mint ahogy ilyen fiatal leánynak jól állott. Sötét haját begöndörítette, felsütötte, fürtei szabadon omlottak alá homlokára, meztelen vállára — először életében viselt kivágott ruhát. Szeme igazán csak úgy szikrázott és a viselkedése teljesen hideg volt . . . mintha már rég ismerte volna ezt a fényt, mozgalmat, a mohó tekinteteket, a puha, behízelgő beszédet és a hódolat kijárt volna neki születésétől fogva . . . Még Wintonnak sem volt fogalma róla, milyen gyönyörű a leánya. Ruhájára ciklamen-csokor volt tűzve, a városból hozatta apja . . . Gyp nagyon szerette illatát. A fiatal leány lebegése, finom, az izgalomtól felhevült lény minden mozdulatával, minden szemrebbetésével arra emlékeztette, akit így látott meg először, éppen egy ilyen bálon. És fejtartásával is

kifejezte a világ előtt, hogy milyen büszkének érzi magát.

Ez az est sok érdekes meglepetést tartogatott Gyp számára . . . sok kellemeset, egy zavarosat és egy kellemetlent. Nagyon szerette a hódolatot. Szenvedélyesen élvezte a táncot, örült a tudatnak, hogy jól táncol és hogy ezzel másoknak is élvezetet szerez. De kétszer is elküldte táncosait, mert belenyilallott a sajnálkozás, amint ott látta ülni nevelőnőjét a fal mellett egyedül, elhagyatva, senki sem törődött vele, mert már kissé idős volt és bőbeszédű! És Gyp, a jóérezsű vénlány legnagyobb iszonyatára, kényszerítette lovagjait, hogy egy-egy egész tánc alatt mellette üljenek.

Vacsorálni nem ment volna senki mással, csak Wintonnal. Mikor karonfogva jöttek vissza a terembe, meghallotta, amint egy idős asszony oda-súgta a másiknak: «Ó, nem tudja? Persze, hogy igazán az apja!» Egy öreg úr szólt bele a társalgásba: «Ó, akkor érthető . . . úgy, úgy!»

Tisztán látta fürkésző, hideg tekintetüket, a gúnyos pillantást, amivel végigmérték és érezte, hogy róla beszélnek. Akkor elvitte táncosa.

Igazán az apja! Milyen nagy horderejű szavak! Nem is fogta fel hirtelen a jelentésüket. Egy kis horzsolást hagytak maguk után, de letompultak, elcsitultak, csak éppen valami zavaros érzéssé zsugorodtak össze lelke mélyén. Aztán nyomban jött a másik szenzáció, utálatos és kiábrándító. Szünetben történt. Egy kétszer olyan idős emberrel táncolt és aztán leültek együtt egy pálmacsoport mögé. A férfi egyszercsak lehajolt és megcsókolta a leány meztelen karját, a könyöke fölött. Ha ráütött volna, sem okoz nagyobb felháborodást, nagyobb sértődést. Gyp úgy érezte, hogy nem történhetett volna meg vele ilyesmi, ha nem mond valami biztatót, valami felbátorítót.

Felállott, ránézett a férfire nagy, a fájdalomtól

sötét szemével, megborzongott és elosont. Egyenesen Wintonhoz ment. Zárkózott arcáról, összeszorított, kissé lebiggyesztett ajkáról mindjárt észrevette, hogy valami rettenetes történt vele ; de Gyp nem szólt semmit. Csak annyit mondott, hogy fáradt, haza szeretne menni. Így aztán hazahajtottak hármásban a nevelőnővel, aki egész esti kényszerű hallgatása után most ugyancsak ontotta a szót, s gyorsan robogtak a fagyos éjszakában. Winton a soffőr mellett ült, szenvedélyesen cigarettázott, szőrmegallérját felhúzta a füléig, s szemét belefúrta a sötétségbe. Vajjon ki merészelte megbántani kedvencét? Bent a kocsiban lágyan pergett a szó a nevelőnő ajkán, Gyp pedig hallgatagon ült a sötét sarokba húzódva, nem látott semmit, csak azt, hogy megsértették.

Hosszú órákig feküdt ébren a sötétben s lassanként összefüggő láncba kezdtek kapcsolódni gondolatai. Az elejtett néhány szó : *Igazán* az apja, meg a csók a meztelen karján valami nemi titokról lebbentették fel a fátylat és megerősítették benne a hitet, hogy van valami az élete hátterében.

Egy ilyen érzékeny gyermek, természetesen, meg kellett, hogy érezze a hűvös léghőmérsékletet, amely körülvette, de ösztönszerűen visszariadt a tüzetesebb vizsgálódástól. Olyan halvány és elmosódott volt már emlékében az az idő, mikor még nem ismerte Winton... Betty, játékok, néhány futó, rövid jelenés, egy beteg, akit «Papa»-nak szólított. Nem volt semmi mélysége ennek a szónak az «Apus» mellett, ahogy Winton kényeztette.

Anyjáról Bettytől kívül soha, senki sem beszélt vele. Gyp fogalomkörében nem volt semmi szent, nem élt benne hit, amelyet letörhetett volna valami új megismerés. A többi lányoktól elkülönülve nevelkedett fel, nem sokat tudott még a megrogzött társadalmi szokásokról sem. De rettenete-

sen szenvedett, amint ott feküdt a sötétben zavaros érzések kínozták, mintha töviseket húztak volna végig bőrén, vagy tört döftek volna szívébe. Úgy érezte, hogy valami gyanús van körülötte, valami, ami ilyen sértést provokálhat, és ez rettenetesen fájt. Ez a néhány álmatlanul töltött óra mély nyomot hagyott lelkében. Végre aztán elaludt. Zavaros álmai voltak és azzal a szenvedélyes vágygal ébredt fel, hogy *meg kell tudnia!*

Egész délelőtt a zongoránál ült. Nem akart sétálni menni. Fagyosan hideg volt Bettyhez és nevelőnőjéhez, ami az előbbit könnyekbe kitörő kétségbeesésbe, az utóbbit Wordsworth műveihez kergette. Tea után bement Winton szegényes kis dolgozószobájába, ahol sohasem dolgozott senki. Bőrszékek és néhány könyv volt mindössze a szobában . . . de ezek közül Winton «Mr. Jorrocks», Byron, meg néhány loápolásról szóló könyvön kívül még csak Whyte-Melville novelláit olvasta. A falon egy pár híres lovas képe, a kardja, Gyp fotografiái, meg egy pár tisztt pajtásának arcképe. Két világos színfolt az egész enteriőrben: a kandalló tüze és egy váza, melyet Gyp töltött meg állandóan friss virággal.

Amint belebegett, karcsún és mégis telten, hosszúkás, elefántcsontszínű, sötét szemű arcán a ború fellegével, Winton úgy érezte, hogy Gyp hirtelen egész nagyleány lett. Egész nap törte a fejét. Határtalan szeretetében majdnem félelemmé növekedett aggodása. Vajjon mi történhetett az este? . . . Az első este, amikor kicsinyes, pletykáló emberek közé keveredett.

Gyp leült a földre, Winton lába elé. Arcát nem láthatta, nem is simogathatta meg fejét, mert jobbkeze felől ült. Erőt vett felindulásán és megkérdezte:

- Nos, Gyp . . . fáradt vagy?
- Nem.

— Egy kicsit?

— Egy cseppet sem.

— Olyan volt, amilyennek gondoltad?

— Olyan.

A fahasábok recsegték, ropogtak, a lángok nagyokat lobbantak a kandalló huzatos levegőjében; a szél csak úgy süvített künn... és egyszer csak olyan váratlanul, hogy Wintonnak a lélegzete is elállt:

— Apus, mondd, igazán az apám vagy?

Winton egy másodpercig habozott, mielőtt válaszolt volna a nekiszegzett kérdésre, amely elől nem lehetett kitérni. De ezalatt a másodperc alatt csak úgy száguldtak az agyában a gondolatok. Más, kevésbé határozott egyéniség, talán dermedt bénultságba merevült volna rémületében és egy «Igen» vagy «Nem» fejezte volna ki minden gondolatát. De Winton gyorsan működő agya egy szempillantás alatt megvilágította feleletének következményeit. Nincs annál melegítőbb érzés a világban, minthogy ő az apja; de ha bevallja, vajjon mennyire sebzi meg gyermeki szeretetét? Mit tudhat egy ilyen kisleány? És hogyan magyarázhatná meg neki? Vajjon mit érezne halott anyja iránt? És mit érezne az imádott halott, ha élne? Vajjon mit kívánna?

Kegyetlen pillanat volt. A fiatal leány Winton térdére fektette fejét, eltakarta arcát, úgy várta a feleletet. Lehetetlen eltitkolni előtte, most, hogy felébredt benne az ösztön! Kezével belekapaszkodott a szék karjába, úgy mondta:

— Igen, Gyp, az anyád és én szerettük egymást.

Érezte, hogy a lány teste megremeg. Mit nem adott volna, ha megláthatja arcát. Vajjon megértette? Nincs mit tenni, át kell esni rajta. Megkérdezte:

— Hogyan jutott eszedbe ez a kérdés?

Gyp a fejét rázta és halkán mondta:

— Örülök.

Megdöbbenés, szomorúság, vagy meglepetés teljes erővel ébresztették volna fel a férfi lelkében a halott iránti védő tiszteletet, vagy talán a régi, makacs keserűséget és megfagyott volna benne minden érzés a leány iránt. De ez a halk jóváhagyás lecsendesítette.

— Soha senki sem tudott róla. Meghalt, mikor te születted. Rettenetes csapás volt rám nézve. Ha hallottál valamit, az csak olyan pletyka, mert az én nevemet viseled. Soha senki sem beszélt az anyádról. De jobb, ha te tudod, most, hogy már nagyleány vagy. Ritkán fordul elő, hogy úgy szeresse egymást két ember, mint mi. Nem kell, hogy szégyeld.

A leány még mindig elfordította arcát. Nyugodt hangon mondta :

— Nem szégyelem. Nagyon hasonlítok hozzá?

— Nagyon. Sokkal jobban, mint ahogy reméltem.

— Akkor hát nem magamért szeretsz?

Winton csak homályosan sejtette, mennyire belevilágít ez a kérdés a leány természetébe, mennyi éleslátással hatol ösztönszerűleg a dolgok mélyére, mennyi érzékeny büszkeséget árul el, mennyire azt követeli, hogy kizárólag és egészen szeressék. És egyszerűen azt kérdezte :

— Mit gondolsz?

Aztán, legnagyobb megdöbbenésére, egyszer csak azt látta, hogy Gyp sír... zokogás rázza egész testét, úgy, hogy válla valósággal hozzáütődik térdéhez. Nem emlékezett, hogy valaha sírni látta volna hányatott gyermekkorának szomorúságai között, pedig csüstül zúdult rá a csapás és baj. Tehetetlenül nézte a vergődő leányt, csak simogatta a vállát és azt mondta :

— Ne sírj, Gyp, ne sírj!

Amilyen hirtelen tört ki zokogása, olyan gyorsan

san el is mult. Egyszercsak felállt és mire Winton észbekapott, már kiinn is volt.

Este a vacsoránál éppen olyan volt, mint más-kor. Apja nem vett észre egy szemernyi változást sem a hangjában, sem modorában, sem esti búcsúcsókjában. Ime, letelt a pillanat, amelytől hosszú éveken át rettegett, nem maradt utána más, mint valami homályos szégyenérzet, természetes utó-rezgése a hallgatás megszegésének azoknál, akik imádják titkukat. Amíg sűrű fátyol fedte a régi titkot, nem zavarta Wintont. Most, hogy leleplezte, fájt.

De Gyp gyermekből leánnyá serdült huszonnégy óra alatt. Vége volt örökre a gyermekornak. És megkeményedett benne a férfiak iránt táplált véleménye. Ha nem okoz nekik egy kis fájdalmat, akkor majd azok bántják őt. Felébredt benne a nemi ösztön.

III.

A következő két év sokkal kevésbé magányosan telt el, több-kevesebb vidámsággal. Wintont arra ösztönözte vallomása, hogy megerősítse leánya helyzetét a társaságban. Nem szerette volna, ha rossz szemmel nézik. De sem Mildenhamban, sem Londonban, nővére védőszárnyai alatt, nem találkozott semmi nehézséggel. Gyp gyönyörű szép volt, Winton fagyosan hideg és a nyugalma rendíthetetlen. A fiatal leánynak megvolt minden előnye.

Azon a napon, mikor Gyp nagykorú lett, éppen a városban voltak. Winton behívta szobájába leányát, ugyanoda, ahol most ült, a kandalló mellett s visszaidézte a multat, hogy beszámoljon gyámságáról. Az összekuszált örökség húsz és egynehány ezer fontra növekedett a Winton keze alatt. Soha-

sem beszélt róla a leánynak... veszedelmes téma lett volna közöttük... és minthogy nagyon jó körülmények között éltek, nem volt szüksége semmi pótlásra Gyp neveltetéséhez. Mikor részletesen megmagyarázta, mennyi a vagyona, mibe van befektetve, és megmondta, hogy most már ezentúl saját bankszámlája lesz, Gyp csak bámult a papírra, csak nézte az adatokat, melyeket meg kellett volna értenie s arckifejezésén meglátszott, hogy nagy zavarban van. A nélkül, hogy felemelte volna tekintetét, megkérdezte:

— Mindez az... övé volt?

Ezt a kérdést nem várta.

— Nem. Nyolcezer font ebből az anyádé volt.

Gyp apjára nézett és azt mondta:

— Ezt elfogadom... A többit... kérlek, apus... nem veszem el!

Winton valami kesernyés örömet érzett hirtelen. De nem tudta, mi történjék hát azzal a pénzzel, amit nem akar elfogadni? Mennyire magára ismert ebben a visszautasításban, mennyire a leányára vallott ez a gesztus... igazi végső diadal. Odalépett az ablakhoz és kinézett. Hányszor leste ugyaninnen a leány anyját! Ott, azon a sarkon szokott befordulni! Egy perc múlva itt áll bizonyára előtte, kipirulva, bársonyos szeme melegen néz rá a fátyol alól, lélegzete kissé gyors a nagy sietéstől és várja ölelését. Itt áll és leteszi fátylát. Hátrafordult. Milyen nehéz elhinni, hogy nem ő az! Aztán megszólalt:

— Nagyon helyes, szívem. Ennek megfelelő értéket kapsz akkor tőlem. A többit félretesszük. Valaki egyszer majd hasznát veszi.

Olyan szokatlanul csengett a leány fülében a szó «szívem», a férfi hideg ajkáról, hogy arcába kergette a vért és szeme felragyogott. Megölelte apját.

Akkoriban éppen benne volt a zenelázban. Egy Monsieur Harmont nevű, ősz, Liége-i, mahagoni

arcú, de angyalian zongorázó embertől vett órákat. A komoly tanár keményen megdolgoztatta tanítványát, de «kis barátnőm»-nek szólította.

Alig volt valami jobb hangverseny, amelyen Gyp ott ne lett volna, vagy olyan jobbnevű művész, akinek játékát ne ismerje. Kritikus természetű ugyan megóvta attól, hogy rajongva térdeljen a művészek lábánál, de azért elég magas piedesztálra helyezte őket, férfiakat, nőket egyaránt. Néha találkozott is egy-eggyel nagynénje Curzon-utcai házábanál.

Rosamund néni szintén zeneértő volt és amennyire a jólneveltség megengedi, támogatta is Gypet a maga rajongásában. A fiatal leány egy regényes történetet épített fel öreg nagynénje körül, s képzeletben úgy látta maga előtt, mint aki feláldozta szerelmét büszkeségének. Magas, kellemes külsejű nő volt az öreg hölgy, egy évvel idősebb, mint Winton. Arca hosszúkás, arisztokratikus volt, szeme mély kék, eléggé ragyogó, modora sima, melegszívű és vontatott beszéde nem éppen minden zengzetesség nélküli. Gypet nagyon szerette. Hogy mi ment végbe lelkében, hogyan intézte el a rokonság kérdését, az örök titok maradt. Egy kicsit ő is benne volt a jótékonykodási mozgalmakban, de csak annyi lágyság volt a vénleányban, amennyivel éppen el lehet bűvölni az asszonyokat, akik talán boldogabbak lettek volna, ha férfinek születnek. Derűs kedélyével hosszú kabát, mellény, nyakkendő és kampós sétapálca viselésre adta magát... s akárcsak bátyjának... neki is megvolt a maga «stílusa»... csak hogy több humora volt hozzá... nagy érték zenei körökben! Gyp a nagynéni házában, közvetlen közelből, kénytelen volt épp úgy meglátni a komikumot, mint a nagyságot ezekben a hosszúhajú, zenével és önmagukkal a kibuggyanásig telített művészekben.

Winton akkor szenvedte át az első, igazán veszedelmes reumarohamot, mikor Gyp betöltötte huszonkettedik évét. Rettenetes rémület fogta el, hogy nem vehet részt a megnyitó lóversenyen és sietve ment Wiesbadenbe leányával. A Wilhelmstrasseban vettek szobát. Ablakuk a már őszbeforduló parkra nyílt. A kúra nagyon makacsul és sokáig elhúzódott. Gyp naponta fellovagolt a Nerobergre a hallgató Markey társaságában. A hatalmas erdőben éppen nagy útjavítás folyt, úgy, hogy Gyp kénytelen volt mellékösvényeken bolyongani lovával. Egyszer, sőt néha kétszer is napjában bement a Kurhausba, koncertet hallgatni, hol apjával, hol meg egyedül.

Mikor először hallotta Fiorsent játszani, egyedül volt. A művész, ellentétben a legtöbb hegedűssel, magas, sovány, ember volt rendkívül hajlékony és mozgékony. Sápadt, keskeny arca egész különös benyomást tett aranybarna hajával és bajuszával és rendkívül széles, magasan kiálló arccsontjával. Egész keskeny pofaszakállt viselt. Gyp eleinte rettenetesnek találta, de játéka elragadta, felizgatta, valósággal megbűvölte. Csodálatos technikája volt, a mellett cizelláltan finom, de hideg a játéka, olyan, mintha egy láng rebbenés közben fagyott volna meg. Gyp nem olvadt bele a harsogó tapsviharba, hanem mozdulatlanul ült helyén és le nem vette szemét a művésztől. Fiorsen végigsimította kezével forró homlokát, közben hátratoitá kuszáltan előreomló, különös színű fürteit, aztán, elég kellemtelen mosollyal, kissé meghajolt. Milyen különös volt a szeme, mint valami nagy macskáé! Egész zöld, vad, majdnem alattomos, delejes! A legkülönösebb ember, akit valaha látott és a legfélelmeesebb. Mintha egyenesen ránézett volna; Gyp le-sütötte a szemét és tapsolt. Mikor ismét felnézett, valami komoly elgondolkozó vonást látott a művész arcán. Ismét meghajtotta magát, könnyedén,

felületesen, de ezúttal egyenesen neki szólt a meghajlás, aztán vállához emelte a hegedűt.

— Nekem fog játszani — gondolta Gyp megdöbbenve.

Kíséret nélkül játszott egy rövid kis darabot. Mintha egyenesen a szívekbe markolt volna. Most nem nézett fel Gyp, de érezte, hogy a művész idegesen hajolt meg s aztán kiment.

Akkor este azt mondta Wintonnak:

— Hallottam ma egy hegedűst, apus, csodálatosan játszik. Gustave Fiorsennek hívják. Talán svéd név, vagy milyen?

Winton azt mondta:

— Olyasféle lehet. — Milyen ember? Ismertem egy svéd fiút a hadseregben. Csinos gyerek volt.

— Magas, vékony, sápadt, kiálló pofacsonttal és az arca beesett. A szeme egész különös, zöld. Ó! és egész kis, aranyos pofaszakálla van.

— Jupiterre, ez a teteje mindennek!

Gyp mosolygott és alig hallhatóan, inkább önmagának mondta:

— Azt hiszem ő maga is az.

Másnap a parkban látta ismét. A Schiller-szobor mellett ültek apjával. Winton újságot olvasott. Magamagának sem vallotta be, milyen izgatottan várta mindennap a Timest, mert mialatt belemerült, legalább megmenekült a lelkiismeretfurdalásoktól, hogy megrontja Gyp örömét a sok panaszkodással. Miközben áttanulmányozta a Newmarket-i futtatás jelentését, lopva, félszemmel ráránézett leányára.

Még sohasem találta ilyen szépnek, csinosnak, finomnak. Mennyire meglátszott rajta a jó rassz! Mennyire kivált ebben a kozmopolita vegyes tömegben, itt ezen az Isten hátamögötti helyen. A leány nem vette észre apja rejtett pillantásait és fesztelenül pihentette tiszta tekintetét hol egyik, hol másik sétálón, vagy figyelte a madarak, kutyák

mozdulatait, elnézte a napsugár tovasiklását a zöld fűvön, a sárguló tölgyeken, az égerfákon, meg ott lent a víz partján, a magas jegenyéken.

A mildenhami doktor egyszer megvizsgálta a szemét, gyakori fejfájásai miatt és azt mondta, hogy a «legtökéletesebb szerv». Annyi bizonyos, hogy rendkívül élesen és káprázatos gyorsasággal látott meg mindent. A kutyák feltűnően vonzódtak hozzá. Hol egyik, hol másik közeledett hozzá, meg-megálltak, mintha azon tételődnének, vajjon odafektethetnék-e fejüket ennek az idegen leánynak a kezébe? Egy nagy dán kutyával flörtölt éppen, mikor egy pillanatra felnézett és meglátta az arramenő Fiorsent. Egy kisebb, tagbaszakadt emberrel ment. Társán elegáns nadrág volt és fűző. A hegedűművész magas, hanyag tartású alakján szoroson összegombolt barnásszürke zsaket feszült. Elég széles karimájú szürke bársonyos filc kalap volt a fején, gomblyukában fehér virág. Posztóbetétes lakkcipőt viselt, nyakkendője csokorra kötve lebegett puha fehér vászoningén . . . az összbenyomás: valóságos dandy! Különös szeme hirtelen végigsiklott a leányon és olyan mozdulatot tett hirtelen, mintha meg akarta volna emelni a kalapját.

— Ej! Hiszen emlékszik rám! — gondolta magában Gyp.

Az a karcsúra fűzött alak mellette, a magas vállak között kissé előrehajtott fejével, hosszú lépteivel egész különösen, leopárdra vagy valami hasonló ravasz állatra emlékeztette. A művész megérintette alacsony társa karját, valamit súgott neki, aztán megfordultak és visszajöttek. Gyp észrevette, hogy erősen nézi és tudta, hogy csak azért jött vissza, hogy mégegyszer lássa. Azt is tudta, hogy apja figyelni őket. És érezte, hogy azok a zöldes szemek kitérnek apja tekintete elől. Egy bizonyos osztály angol férfiai tudnak csak így nézni, mert nem tudják elviselni a tolakodó kíváncsiságot.

Elhaladtak. Gyp látta, hogy Fiorsen odafordul társához, fejével alig észrevehető mozdulatot tesz feléjük és hallotta, hogy a másik hangosan felnevetett. Egy kis láng csapott fel benne.

Winton megszólalt :

— Fura, kásperliket lát ilyen helyen az ember.

— Ez volt az a hegedűművész, akiről beszéltem. Fiorsen.

— Ó! Á! — világos, hogy rég elfelejtette az egészet.

Kissé hízelgett Gyp hiúságának, hogy Fiorsen emlékezett rá, annyi ember közül. Már elmúlt zavara. Apja bizonyára borzalmasnak találta a művész öltözködését, de neki tetszett. Nem festene ilyen jól valami angol ruhában.

A rákövetkező két nap alatt mégegyszer látta a kis tömzsi emberkét, aki akkor Fiorsennel sétált és érezte, hogy a férfi tekintete követi.

Aztán egy bizonyos Maisen Baroness, Rosamund néni egyik kozmopolita barátnője, — férje német volt, ő maga születése szerint félig holland, félig francia — megkérdezte, hallotta-e már játszani Fiorsent, a svéd hegedűművészt. A világ legelső hegedűse lenne, ha . . . elhallgatott és a fejét csóválta. Miután Gyp nem érdeklődött a titokzatos fejcsóválás iránt, tovább folytatta gondolatmenetét :

— Ó! azok a muzsikuskok! Ezt is meg kellene menteni önmagától. Ha nem sikerül hamarosan, elveszett ember! Kár! Nagyon tehetséges!

Gyp mereven nézett rá és megkérdezte :

— Talán iszik?

— *Pas mal!* De hiszen van még egyéb is az iváson kívül, *ma chère!*

Ösztön és a Winton mellett kapott tréning eredménye volt, hogy úgy érezte, méltóságán aluli lenne a nagy botránkozás. Gyp nem kereste az alkalmat, hogy megismerje az életet, de nem is riadt vissza tőle és a báróné, akinek szemében valami egészen új, pikáns dolog volt ez a romlatlanság, tovább beszélt :

— Nők, mindig csak nők! Nagy kár! Megmérgezi velük a lelkét. Az egyetlen szerencséje volna, ha olyan nőbe botlana bele, aki le tudja kötni! De annak szegénynek aztán kutya élete lenne!

Gyp csendesen kérdezte:

— Vajjon egy ilyenfajta ember tud-e egyáltalán szeretni?

A báróné tágranyitott szemmel bámult a leányra.

— Már láttam olyat, hogy valóságos rabszolga lett az ilyen emberből. Láttam, hogy úgy futott egy nő után, mint a kezesbárány és a nő csalta jobbra-balra. *On ne peut jamais dire. Ma belle il y a des choses que vous ne comprenez pas encore.* (Sosem lehet tudni. Vannak, kedvesem, dolgok, amiket maga még nem ért.) — Megfogta Gyp kezét. — De egy dolog bizonyos. Ilyen szemekkel nagy jövő áll maga előtt!

Gyp visszahúzta kezét és a fejét rázta. Nem hitt a szerelemben.

— Ej, de sok fejet fog elcsavarni! Sose féljen! ahogy maguk, angolok mondják: *Fatum lappang* ebben a gyönyörű barna szemben!

Megbocsátható, ha egy fiatal leány bóknak veszi a kijelentést, hogy *fatum lappang* szemében. Gypet is felmelegítette ez a szó. Általában feltűnően könnyűnek, vidámnak érezte magát az utóbbi időben. Melegség járta át akkor is, mikor érezte, hogy az emberek nézik, vagy megfordulnak utána. Az enyhe, símogató levegő, a vidám hely kellemes hangulata, a sok zene, az az érzés, hogy feltűnik a sok nehézkes ember között, egészen megrészesgítette, ahogy a bárónő mondta volna: *un peu folle*, kissé bolondos lett.

Minden pillanatban nevetési rohamot kapott. Vagy «vicces», vagy «olyan édes» volt minden. A bárónő, teljes tudatában annak, hogy a leány közfeltűnést kelt és különben is önkénytelen hódolat-

tal a szépség iránt, pártfogásába vette Gypet és gondoskodott róla, hogy mindenkivel megismerkedjék, akivel óhajt, sőt még a többiekkel is.

A kíváncsiság nagyon élénk mozgatórugó. Minél többet hódít egy férfi, annál értékesebb lesz a nők szemében. Mert meghódítani azt, aki már sokat hódított, nem azt jelenti-e, hogy az illető nő bája messze fölülmulja a többiekét? A bárónő elejtett szava Fiorsenről megerősítette Gypben a meggyőződést, hogy a hegedűművész «lehetetlen alak», de titokban megerősítette benne a halk örömet, hogy visszaemlékezett rá annyi ember közül. Később még jobban elmélyült a dolog. De előbb még közbejött a különös eset a virággal.

Gyp éppen lovaglásból jött vissza — pontosan egy héttel azután, hogy együtt ült apjával a Schiller-szobor mellett — mikor egy óriási La France és Gloire de Dijon csokrot talált a toiletteasztalán. Névjegy nem volt hozzá. A német szobalány csak annyit tudott mondani, hogy egy kis fiú hozta, a virágüzletből «Winton kisasszonynak». Gyp arra tippelt, hogy talán a bárónő küldte. Az ebédnél és később a koncerten egy La France meg egy Gloire de Dijon rózsával a ruháján jelent meg. Kissé mérész összeállítás volt a rózsaszín meg a sárga az osztrigaszínű ruháján. Nem vettek műsort. Wintonnak egészen mindegy volt minden zene, Gypnek meg nem volt szüksége rá.

Amint Fiorsen kilépett a dobogóra, Gyp arca égni kezdett, valami sejtés ébredt benne. Először egy Mozart menuettet játszott; aztán a Frank Césár szonátát. Mikor visszajött a tapsra, a kihívásra egy Gloire de Dijon-t, meg egy La France rózsát tartott a kezében. Gyp ösztönszerűleg oda kapott a saját rózsáihoz. Tekintetük találkozott; a férfi éppen csak hogy valamivel mélyebben hajolt meg. Ajkához érintette a rózsát, amint kifelé ment a dobogón és Gyp keze hirtelen lehanyatlott,

mintha megszúrta volna valami. Vegye ki a rózsát s hagyja egyszerűen leesni? Hátha apja észrevette, hátha meglátta a Fiorsenét és észbekap! Rettentetes sérelemnek fogná fel a dolgot. De vajjon nem az? Nem tudott erre az álláspontra helyezkedni. Hiszen inkább bók volt, mintha azt óhajtotta volna jelezni ezzel, hogy csak neki játszik. Hirtelen átvillant agyán a bárónő szava: «Meg kell menteni önmagától. Kár érte! Nagy tehetség!» Igen, *határozottan* nagy tehetség! Feltétlenül kell, hogy valami megmentésre érdemes legyen egy emberben, aki így játszik. Az utolsó hegedűszám után elhagyták a termet. Gyp gondosan visszatette a vázába a két rózsát a többihez.

Három nap múlva von Maisen bárónő fogadódelutánjára ment Gyp. Első pillantásra meglátta a hegedűművészt. Ott állt a zongora mellett tömzsi barátjával. Egy termetes hölgy játékát hallgatta unott, szórakozott arccal. Felhős idő volt, furcsa kis villanások cikáztak át az égen, mintha esni készülné és Gyp az egész borús délután kedvetlen volt, egy kis honvágyat érzett. Most hirtelen felélénkült. Látta, hogy a tömzsi alak odamegy a bárónőhöz. A következő pillanatban már odahozták hozzá és bemutatták — Rosek gróf.

Gypnek nem volt rokonszenves a gróf arca. Mély, sötét karikák árnyékolták szemét és igen nagyon öntudatosnak érezte, a mellett, hogy valami hideg édeskészség csepegett róla. De kellemes modorú, udvarias ember volt és egész jól beszélt angolul. Úgy látszik, lengyel lehetett, de Londonban élt és teljesen tájékozva volt mindenről, ami a zenevilágban történik.

Úgyebár, Miss Winton hallotta játszani barátját, Fiorsent, persze, Londonban is? Nem? Különös. Pedig hónapokig volt Londonban, a mult szezonban. Kissé csodálkozott Gyp elmara-dottságán. A fiatal leány védekezett:

— Igen, de vidéken töltöttem majdnem az egész mult nyarat.

— Nagyon nagy sikere volt. Visszaviszem Londonba. Jobb lesz a jövője érdekében. Mit tart a játékaról?

Gyp nem akarta, hogy ez a szfinxszerű ember belelásson, de önkéntelen lelkesedéssel kiáltott fel:

— Ó! Egyszerűen csodálatos.

A gróf bólintott, majd, mintha valami hirtelen ötlete támadt volna, egész különös mosollyal mondta:

— Megengedi, hogy bemutassam? Gustav Miss Winton.

Gyp hátrafordult. A művész éppen mögötte állott. Most meghajtotta magát. Szemében őszinte, alázatos imádat izzott és nem is igyekezett leplezni érzelmét.

Gyp észrevette, hogy a lengyel gróf ajkán ismét egy különös mosoly suhan el, aztán egyedül maradtak Fiorsennel, az ablakfülkében. Így egészen közélről nem tett olyan ketrecbe zárt vadállat benyomást, sőt, elegáns is volt, a maga nemében, jól ápolt és valami egész különös párföm illata áradt a zsebkendőjéről, vagy a hajáról, amit egész bizonyosan megrótt volna, ha angol férfinél tapasztalja. Gyémánt gyűrű is volt a kezén, de ez sem állott éppen rosszul azon a különleges kisújjon. Magas, kiálló arccsontja, sűrű, nem túlságosan hosszú haja, arcának mohó élénksége elmosták ezeket a nőies vonásokat. Elég férfias benyomást tett. Sőt túlságosan is. Egész különös, zavaros hangsúllyal mondta:

— Miss Winton... ön az én hallgatóságom itt. Önnek játszom... egyedül csak önnek.

Gyp nevetett.

— Kinevet. Pedig nincs igaza. Önnek játszom, mert bámulom önt. Rettenetesen bámulom. Nem azért küldtem azt a virágot, hogy megsértsem vele.

Hanem hálámat akartam kifejezni, mert élvezhettem az arcát.

A hangja remegett. És Gyp lesütött szemmel mondta :

— Nagyon kedves volt öntől. Én is meg szeretném köszönni a játékát. Gyönyörű... igazán gyönyörű!

A férfi ismét meghajolt kissé.

— Eljön meghallgatni, ha majd ismét Londonban játszom?

— Azt hiszem, mindenki szívesen meghallgatja, aki csak teheti.

A férfi felnevetett.

— Itt azért vagyok most, hogy pénzt keressek. Gyűlölöm ezt a fészket! Unom! Az édesapja volt az az úr, akivel a minap a szobor mellett ült?

Gyp bólintott. Még nem felejtette el, ahogy utána fordult.

A férfi végigsimította kezével arcát, mintha le akarná törölni róla a visszatükröződő kifejezést.

— Valódi angol... de ön egy nemzeté sem... vagy mindeniké.

Gyp gúnyos mosollyal hajtotta meg kissé fejét.

— Nem, igazán nem tudnám megmondani, hol a hazája... ön nem északi és nem déli típus. Azért jöttem ide, mert reméltem, hogy megismerkedhetünk. Nagyon boldog vagyok. Miss Winton, igazán őszinte hódolója, rabszolgája vagyok önnek.

Nagyon gyorsan beszélt, nagyon halkán; egész határozottan, nem tettetett, izgatott őszinteség izzott hangjában. Aztán hirtelen dörögve mondta :

— Ezek az emberek! — ismét meghajolt a leány előtt és gyorsan elillant.

A bárónő egy másik férfit hozott oda Gyphez. A benyomás, amit a művész maga után hagyott, az a gondolat volt : «Vajjon így kezdi mindenkivel?»

De maga sem hitte el. Az az őszinte hebegés, az

őszinte hang . . . és az az alázatos, imádattal teli tekintet!

Gyp sokkal törékenyebb lélek volt, semhogy valakire rábízta volna benyomásait és így nem volt alkalma szellőztetni a lelkében gerjedő vonzalom és visszariadás heves tusáját. Nem analizálhatta érzelmeit, ahogy vitázva harcoltak, bírkóztak szíve mélyén. Annyi bizonyos, hogy ez még nem szerelem, még csak ébredő szerelem sem volt, csak valami olyanféle veszedelmes érzés, ami a gyermekeket izgatja, a titok előtt, az ismeretlen, elérhetetlen miatt, amit elérhetnének, ha ki mernék nyujtani kezüket. És a zene hatalma, meg a bárónő szavai a megmentésről . . . a gondolat, hogy megtehetné a lehetetlent, amire csak az képes, aki . . . ! De ezek a gondolatok, érzések még mind a tudattalan homályában gomolyogtak. Azt sem bánta volna, ha sohasem látja többet. Nem is volt tisztában vele, vajjon szeretné-e újra látni?

IV.

Gyp rendszeren apjával szokott elsétálni a Kochbrunnenhez, a többi türelmes emberrel együtt. Wintonnak húsz percnyi lassú séta volt előírva ivás közben. Amíg kúrája tartott, Gyp a park egy elhagyatott zugában szokott üldögélni és egy «Reklám» könyvet olvasott, német óra helyett.

Ott ült a Maisen bárónő «zsúrját» követő reggelen is Turgenyev «Tavaszi Hullám»-jával kezében, mikor meglátta Rosek grófot lefelé ballagni az ösvényen, az elmaradhatatlan pohár vízzel. Eszébe jutott a mosoly, amellyel bemutatta Fiorsent és napernyője mögé rejtőzött. Látta a férfi lakkcipőjét, jól szabott, lefelé bővülő nadrágját, amint elhaladt előtte a befűzött emberek jellegzetes járásával. Meg volt győződve róla, hogy csakugyan viseli ezt a rettenetes női ruhadarabot és ez még

fokozta ellenszenvét. Hogy merészel egy férfi így ellasszonyosodni? Nem tudta elképzelni. Pedig azt hallotta valakitől, hogy jó lovas, jó vívó és nagyon erős ember.

Mikor Rosek gróf elhaladt, Gyp becsukta könyvét és elosont. Nem szerette volna, hogy a gróf észrevegye. De alakja, könnyed, kissé ugráló járása sokkal közismertebb volt, mintsem gondolta.

Másnap reggel visszafojtott lélekzettel olvasta ugyanazon a padon Gemma és Sanin jelenetét az ablakban, mikor Fiorsen hangját hallotta meg a háta mögött.

— Miss Winton.

A művész is egy pohár vizet tartott egyik kezében, a másikban kalapját fogta.

— Éppen most ismerkedtem meg kedves apjával. Megengedi, hogy leüljek egy kicsit?

Gyp kissé félrehúzódott és a férfi leült.

— Mit olvas?

— Egy «Tavaszi Hullám» című elbeszélést.

— Ó! a legfinomabb mű. Hol tart?

— Gemma és Sanin a viharban.

— Várjon csak! Még ezután jön Madame Polozov. Micsoda teremtés! Hány éves ön, Miss Winton?

— Huszonkettő.

— Még túlságos fiatal lenne ehhez a regényhez, ha nem éppen önről volna szó. De ön nagyon sokat tud... ösztönösen. Mi a keresztneve? Bocsásson meg, hogy kérdem.

— Ghita.

— Ghita? Nem elég lágy.

— Gypnek hív mindenki.

— Gyp... ó! Gyp! igen... Gyp.

Olyan személytelenül mondogatta a leány nevét, hogy nem haragudhatott meg érte.

— Mondtam a kedves papának, hogy már volt szerencsém találkozni önnel. Nagyon udvarias volt.

Gyp hidegen mondta:

— Apa mindig udvarias.

— Mint a jég, amelybe pezsgőt hűtenek be. Azt hiszem, megmondták önnek, hogy én egy «*mauvais sujet*» vagyok.

Gyp bólintott. A férfi mereven ránézett, úgy mondta:

— Igaz. De jobb lehetnék . . . sokkal jobb.

A leány szeretett volna ránézni, de nem tudott, valami egész különös izgalom vett erőt rajta. Ennek a férfinak hatalma van fölötte, de neki is van hatalma a férfi fölött. Ha akarná, rabszolgájává, kutyájává tehetné, magához láncolhatná. Csak ki kell nyujtania kezét és térdenállva csókolná meg. Csak annyit kellene mondania: «Jöjj» és eljönne utána, bárhol volna is. Csak annyit kell mondania «Légy jó» és jó lenne.

Először életében érzett magában ilyen erőt. És ez az érzés megrészegítette. De Gypnél sohasem tartott sokáig a nagy önbizalom. Legdiadalmasabb pillanatai mögött is ott lappangott a bizalmatlanság árnyéka. S mintha Fiorsen kiolvasta volna gondolatát:

— Parancsoljon valamit . . . akármit. Mondja, hogy mit tegyek és megteszem.

— Akkor hát . . . menjen vissza Londonba, azonnal. Itt csak elpazarolja az idejét, azt maga is tudja jól.

— Éppen azt az egyet kívánja, amit nem tudok megtenni, Miss . . . Miss Gyp.

— Jaj, ne mondja így; mint egy cseléd.

— Én a cselédje vagyok.

— Azért nem akarja megtenni, amire kérem?

— Maga kegyetlen.

Gyp nevetett.

Fiorsen hirtelen felviharzó dühvel mondta:

— Nem megyek el magától, ne higgye, hogy elküldhet.

Aztán villámgyorsan lehajolt, megfogta a leány kezét, ajkához emelte és sarkon fordult.

Gyp zavartan, csodálkozva bámult a kezére ; még mindig bizsergett az érdes bajusz helye. Aztán ismét felnevetett . . . milyen furcsa, «idegen» szokás ez a kézcsók . . . Megpróbált olvasni, de nem sokat értett a szavakból.

*

Volt-e még valaha olyan különös udvarlás a világon, mint ami ezután következett? Gypnek folytonosan az volt az érzése, hogy ostort tart a kezében, mindig úgy érezte, mintha alamizsnát osztogatna, vagy kegyet gyakorolna és mégis tudta, hogy nem képes elszakadni. Az erős varázs, melyet a férfire gyakorolt, visszahatott ő rá is. Eleinte óvatosan szkeptikus volt, de nem maradhatott soká így. Olyan szerencsétlen, olyan mogorva volt a művész, ha nem mosolygott rá és olyan élénk, derűs, izgatott és hálás, ha sugározta kegyét. Nem lehetett tettetni azt a változást, mikor a rendesen nyugtalan, vad, futó tekintet alázatos imádatot vagy elgondolkozó vágyódást fejezett ki, amint a leányra nézett. És Gyp nem mulasztott el egy alkalmat sem, hogy észrevegye ezt a változást. Aztán megint bárhová ment a leány, ott találta őt is. Hangversenyen az ajtótól néhány lépésnyire várt rá. Ha cukrászdába ment, egész bizonyos, hogy hamarosan betévedt oda is. Minden délután ott sétált, amerre Gypnek feltétlenül el kellett haladnia, mikor kilovagolt a Nerobergre.

Kivéve a parkban, mikor odajött hozzá és alázatosan megkérte, engedje meg, hogy melléje üljön öt percre, sohasem tolakodott hozzá, nem kompromittálta soha semmiképpen a társaságával. Úgy látszik ösztönösen érezte, hogy ez rosszul hatna egy ilyen túlfinomodott lélekre. Elég pillangó röpködött a láng körül ; ezek legalább elvonták a figyelmet Fiorsenről.

Vajjon Gyp tudatában volt annak, hogy mi van készülőben? Megértette, mennyire aláaknázzák ellenállását? Felfogta a visszavonultság veszedelmét, amely abban állott, hogy alkalmat adott bizonytalanságokra? Nem egészen. Az egész helyzet növelte a leány diadalmámorát, napról-napra jobban szerette az életet, egyre inkább öntudatra ébredt benne az érzés, hogy bámulják, hogy nagyrabecsülik, hogy hatalmában áll megtenni azt, amire más nem képes.

A férfi izgatta Gypet. Minden lehetett az ember a művész szeszélyes, élénk társaságában, csak fásult nem. Egyszer egy reggel elmondott egyet s más a leánynak életéből. Apja svéd kisbirtokos volt, nagyon erős ember, nagy ivó; anyja egy festő leánya. Ő tőle tanult hegedülni. De hamar elvesztette anyját, még egész kisfiú korában. Tizenhét éves volt, mikor összeveszett apjával s kénytelen volt Stockholm utcáin hegedülni, hogy megkeresse kenyerét. Egy ismert hegedűművész meghallotta véletlenül és rátette a kezét. Apja azután halálra itta magát és ő örökölte a kis birtokot. Azonnal eladta, a pénz elment «bolondságokra», vallotta be nyers őszinteséggel.

— Ó! Miss Winton! Nagyon sok bolondságot követtem már el, de mindez semmi ahhoz képest, amit még el fogok követni azon a napon, mikor nem láthatom többet.

Ezzel az izgalmas, odavetett megjegyzéssel távozott és magára hagyta a leányt. Gyp mosolygott az ilyen beszéden, részint szkepticizmusból, részint sajnálatból, de másrészt valami olyan érzésből is, amiről maga sem tudott magának számot adni. Különben is abban az időben egyáltalában nem értette önmagát.

És mennyire értette Winton? Mennyire volt tisztában azzal, hogy mi van készülőben? Őszintén szólva megrémült. Csak attól félt, hogy kimutatja izalmát valamilyen drámai fordulattal, különben

még kúrája befejezése előtt elvitte volna onnan leányát. Nagyon jól ismerte a szenvedély külső jeleit. Az a hosszú, mindig körülöttük settenkedő hegedűs a széles arccsontjával, kis pofaszakállával (Szent Isten!) és zöldes szemével, ahogy lopva nézi Gypet, már régen felkeltette gyanakvását.

Talán veleszületett angol előítélete az idegenek és általában a művészek iránt tartotta vissza attól, hogy nyíltan cselekedjék. Nem tudta komolyan venni a dolgot, ha nyugodtan végiggondolta. Gyp, az ő elegáns, tökéletes Gypje behódoljon, ha csak kevésbé is, egy ilyen embernek! Az lehetetlen! Különben is bizonyára tanácsot kérne tőle, ha valamilyen lelkiválság előtt állana, vagy ha valamelyes kételyei támadnának.

Megfeledkezett leánya érzékeny zárkózottságáról, elfelejtette, hogy leánya iránti szeretete sohasem kereste a szavakat, hogy leányának iránta érzett szeretete sohasem nyilvánult meg bizalmaskodásban. Különben csak nagyon keveset látott abból, ami látható volt és ezt a keveset is Fiorsen letompította, amennyire csak lehetett, hogy még a leg-ravaszabb szem sem vehetett sokat észre.

Nem is igen történt semmi, legfeljebb egy kis epizód, az elutazásuk előtti napon, de arról Winton nem tudott.

Ez az utolsó délután nagyon csendes volt, majdnem komor. Előző este esett az eső és az átitatott fatörzsek, a nedves, hullott levelek valami finom likörillattal töltötték meg a léget. Gyp úgy érezte, mintha hirtelen kiszívtak volna agyából minden élénkséget, minden gyönyörűséget. Lunch után, amíg Winton a számláit rendezte, a fiatal lány le-sétált, a hosszú parkon át, a völgybe.

Az ég szürkén borongott, a fák melankólikusan bólogattak. Általában melankólikus volt minden egy kicsit. Gyp csak ment tovább, tovább, keresztül a patakon, egy iszapos lapályt megkerülve a

falu határába, onnan át az emelkedő plátóra, ahonnan a főútra kerülhetett.

Miért kell mindig mindennek bevégeződnie? Most először életében gondolt örömtelenül Mildenhambra és a vadászatokra. Jobb szeretett volna Londonban maradni. Ott nem élt volna annyira elvágva a zenétől, tánctól, emberektől és attól a mulatságos érzéstől, hogy bámulják.

Egy cséplőgép éles, sivítő hangja hasított bele a levegőbe. Mintha éppen az ő érzelmeit fejezte volna ki ez a hang. Egy galamb suhant el fehéren a borús ég felé. Néhány bükkfa állott ott aranysárgán, most hirtelen megremegtek és valóságos zuhany hullott alá róluk. Milyen elhagyatott volt ez a hely. Egyszer csak két kis fiú bukkant elő a kerítés mellől. Majdnem megijedt tőlük, amint vad rohanással futottak le a hegyen.

Gyp hátrahajtott fejjel nézett utánuk s néhány puha esőcseppet érzett az arcán. Tönkremegy a ruhája, pedig ezt szereti a legjobban... galambszürke bársony, nem esős időre való. Visszafordult, hogy a bükkfák alatt keressen menedéket.

Talán gyorsan elvonul. Távolról, elfojtva hallatszott ismét a cséplőgép remegő, kellemetlen hangja. Ez még fokozta elhagyatott érzését. Aztán ugyanazon a helyen, ahol imént a kis fiúk ugrottak elő, most egy férfi igyekezett tova a síkság fölött és feléje tartott. Leugrott a padra, a bükkfák alá és lihegve törülgette verejtéktől sápadt arcát. Fiorsen úgylátszik, nyomon követte a leányt és egyenesen nekivágott a kis ösvénynek a hegyoldalba, még a patak tulsó oldalán. Keresett eleganciáját ugyancsak megviselte a hegymászás. Elfulladásra mondta:

— Hát holnap elmegy! És egy szót sem szólt nekem! Azt hitte, el fog tűnni... szó nélkül! Mondja, mindig ilyen kegyetlen? Jó, akkor én sem kímélem magát.

Hirtelen leguggolt, elkapta a lány ruhájáról alá-

hulló széles szalagot és beletemette arcát. Gyp egész testében remegve állott ott. A férfi átölelte térdét.

— Ó Gyp! szeretem magát!... szeretem... ne küldjön el...! A kutyája vagyok... a rab-szolgája. Ó Gyp szeretem magát!

A férfi hangja meghatotta s megrémítette a leányt. Már sokan mondták neki az utóbbi két év alatt: «szeretem magát», de sohasem ilyen eszeveszett szenvedéllyel, soha ilyen sóváran könyörgő tekintettel, soha ilyen mohó, nyugtalan és mégis félénk érintéssel. Csak annyit tudott suttogni:

— Kérem, álljon fel!

De a férfi folytatta:

— Szeressen egy kicsit! Csak egy kicsit szeressen, Gyp!

Gyp agyán keresztül villant a gondolat:

— Vajjon hányszor térdelt már ugyanígy?

Fiorsen arca megszépült ebben az átszellemült rajongásban... a vágyakozás szépsége ömlött el rajta... és Gyp ijedsége elszállt.

A férfi akadozva, suttogva beszélt tovább:

— Én könnyelmű vagyok, tudom... de ha szeret, megváltozom. Nagy dolgokat viszek végbe magáért. Ó! Gyp, ha hozzám jönne feleségül! Nem most; majd, ha bebizonyítottam, hogy érdemes vagyok rá. Gyp!... drága... csodálatos!

Keze lassanként feljebb csúszott, míg feje végre a leány derekán pihent. Gyp önkéntelenül, a nélkül, hogy tudta volna, mit tesz, végigsimított kezével a férfi haján és megint azt mondta:

— De most kérem, álljon fel!

A férfi felállott és suttogva könyörgött:

— Könyörüljön rajtam! Szóljon egy szót!

De Gyp csak szótlánul, zavartan nézett a férfire nagy, sötét szemével. Ekkor hirtelen megragadta és magához szorította a leányt. Gyp visszariadt. Teljes erejéből próbálta eltolni magától a férfit.

Fiorsen feje lehanyatlott. Megszégyenülten, sápadtan, behúnyt szemmel, remegve állott a leány előtt. Gyp szívébe megint belenyilallott a szánakozás s halkán mondta:

— Nem tudom . . . majd megmondom később . . . Angliában.

A férfi meghajolt. Karját összefonta, mintha azt akarta volna kifejezni, hogy többet nem kell félnie tőle. És mikor a leány, a zápor ellenére is, elindult, lassú léptekkel ment mellette, mintegy méternyi távolságban kullogva alázatosan, mintha sohasem sebezte volna meg ajkát heves csókjával.

Ott fenn, a szobájában, miközben levetette nedves ruháját, megpróbálta visszaidézni emlékébe, hogy mit mondott Fiorsen és ő mit felelt rá. Nem ígért semmit. De megadta mindkét címét, a londonit és a vidékit. Aztán erőszakkal másfelé terelte gondolatait, mert még egyre érezte kezének nyugtalan érintését, karjának szorítását, maga előtt látta szemét, miközben megcsókolta s ismét rémület és izgalom szállta meg.

Akkor este Fiorsen is játszott a hangversenyen . . . az utolsón. Még sohasem játszott így . . . Valami kétségbeesett szépség, örült fellelkesülés volt a játékában. Gyp önfeledten hallgatta s egyszercsak egész különös érzés szállotta meg . . . a végzet hatalmát érezte benne . . . érezte, hogy akár akarja, akár nem, nem tud szabadulni ettől az embertől.

V.

Otthon, Angliában elmúlt Gypnek ez az érzése, vagy legalább is csökkent. Majd talál Fiorsen másvalakit, akiben ugyanazt látja, amit benne látott! Nevetséges lenne azt hinni, hogy megváltozik miatta, hogy megkomolyodik, hogy igazán van hatalma fölötte! De lelke mélyén nem hitt egészen ebben.

Winton végre ismét fellélegzett. Sietve vitte leányát Mildenhamba. Új lovat vett neki. Éppen egy hétig tartott még a vadásztilalom. És talán egy hétig tartott is a lovas szenvedély, az öröm a nagyszerű vadász-kilátásokra. Aztán, mikor megkezdődött az igazi nagy munka, mikor megnyílt a vadászévad, akkor valami nagy szomorúság, nyugtalanság fogta el Gypet. Mildenham barátságatlanul sötét volt, az őszi szél kellemetlenül zúgott. Régi, öreg vadászkutyája kimúlt és Gyp szemrehányást tett magának, hogy ilyen sokáig hagyta magára, mikor már olyan gyöngé volt. Elképzelte, hogyan leste, várta úrnőjét napról-napra a derék Lass . . . Mint afféle egyszerű lelkű emberek, Betty is szerette az érzelmes történeteket s kellőképpen kiszínezve beszélte el az összes részleteket, amíg végül már úgy érezte Gyp, hogy rettenetes kegyetlenséget követett el. Mert még ilyen események is egyfelől túlzott gyöngédséget, másfelől kemény önkritikát váltottak ki a fiatal leányból. Valósággal belebetegedett néhány napig s mikor jobban érezte magát, Winton csalódottan kísérte vissza a városba Rosamund nénihez.

Nélkülözni fogja leánya társaságát, de ha jót tesz vele, ha kiragadja sötét hangulatából, nem bánja, megéri az áldozatot. Mikor három nap mulva befutott week-endre a városba, nagy megkönnyebbüléssel állapította meg, hogy leánya határozottan felpozsdult és könnyebb szívvvel hagyta ott, a búcsúnál.

Másnap, hogy apja visszautazott Mildenhamba, Gyp levelet kapott Fiorsentől. A Bury Streetről küldték utána. Éppen most érkezett Londonba — mondta levelében. — Nem felejtette el egyetlen egy rávetett pillantását, egyetlen egy hozzáintézett szavát sem. Nem nyugszik addig, amíg újra nem láthatja. «Sokáig olyan voltam, mint egy halott, mint az elveszett lélek — írta levele végén — amíg

meg nem láttam önt. Csókolom a kezét. Hűséges rabszolgája — Gustav Fiorsen.»

Bárki más írta volna ezeket a szavakat, Gypből gúnykacajt váltottak volna ki, de most ismét feléledt benne a nyugtalan érzés, a kellemes és mégis ijesztő tudat, hogy ez a végzete, hogy nem tud elmenekülni előle.

Azt válaszolta a levélre, hogy nagynénje nagyon örülne, ha meglátogatná; ha kedve van rá, jöjjön el valamelyik délután öt és hat között. Úgy írta alá magát: «Ghita Winton». Sokáig eltöprengett a néhány rövid sor fölött, s meg volt elégedve az udvarias, szertartásos hanggal.

Vajjon igazán ura volt önmagának és . . . neki; vajjon igazán az ő kezében van a döntés hatalma? A válasza, mindenesetre, e mellett szól.

Sohasem volt könnyű leolvasni Gyp arcáról érzéseit; még Wintont is megtévesztette néha. Úgyes, futólagos odavetettséggel készítette elő Rosamund nénit Fiorsen látogatására. És mikor a művész megjelent, látszott rajta, hogy megértette, hogy óvatosságra van szükség. Csak akkor emelte tekintetét Gypre, mikor nem vették észre. De elmenőben odasúgta:

— Nem . . . nem így; egyedül kell, hogy lás-sam . . . kell!

Gyp mosolygott és a fejét rázta. De ismét felpezsdült benne valami.

Aznap este egész nyugodtan mondta Rosamund néninek:

— Apus nem szereti Fiorsent . . . persze, nem tudja élvezni a játékát.

Ez az odavetett ártatlan megjegyzés természetesen visszatartotta a zeneimádó Rosamund nénit attól, hogy — mint jólnevelt asszonyhoz illik — említést tegyen levelében bátyjának a kellemetlen idegenről.

A következő két hétben majdnem naponként

ott volt a művész hegedűjével. Gyp kísérte zongorán s sokszor ugyancsak melege lett, mikor magán érezte mohó tekintetét, de azért nagyon hiányzott volna, ha elmarad.

De mikor Winton legközelebb feljött Londonba, Gyp nagyon kellemetlenül érezte magát. Vallja be, hogy Fiorsen jár hozzá, miután nem említette leveleiben? Vagy hallgassa el s hagyja, hadd tudja meg Rosamund nénitől? Izgalmában úgy oldotta meg a kérdést, hogy kitért előle és azt mondta apjának, majd meghal, annyira vágyódik egy jó galoppra.

Winton nagyon jó jelnek vette ezt a vágyódást és örömmel sietett le leányával Mildenhamba. Gyp egész különös érzések között utazott el... megkönnyebbült szívvel és mégis lehangoltan, mint aki bizonyos benne, hogy most megmenekül ugyan, de nemsokára azon lesz ismét, hogy visszatérjen.

Másnap meglehetősen hosszú utat kellett megtenniök a vadászterületig, de Gyp erősködött, hogy lóháton menjenek ki. Pettance, a kiérdemesült zsoké, aki mint rendkívüli segítség működött Winton istállójában, volt megbízva a második paripa kiszállításával.

Jó szagokat hozott magával a szél, s a távolban esett az eső. Winton és Gyp a sűrűsége túl találtak maguknak helyet. Szerencsére észrevétlenül sikerült odajutniok; mert rendszerint azon igyekeztek a többiek, hogy a színehagyott vörösfrakkos, félkarú lovashoz csatlakozzanak, mert ő került mindig a csapat élére, nyírottfarkú, fekete paripáján. Wintonnak megvolt a maga egyéni fogása, hogy olyan pompásan boldogult lóháton minden nyomoréksága mellett is.

Az egyik hajtó, egy kis fekete, villogószemű, viharvert arcú emberke, kirohant a sűrűből, ellovagolt előttük, tisztelgett és ismét visszabújt a sűrűségbe. Egy szarka repült ki csörögve, lecsapott

és ismét eltűnt a bozótban ; egy nyúl futott át a sárga levelek között . . . világosbarna, villámgyorsan cikázó teste alig látszott meg a barnás talajon. Egész magasan, fent galambok röptek át a másik erdőbe. Most felharsant a hajtók éles hangja a sűrűség mélyéből. Itt-ott egy-egy kutyavakkantás, amint gyors perdüléssel szimatolták végig a harsztot meg a bozótot.

Gyp keze görcsösen szorította a kantárt és mélyeket lélegzett. Olyan édes, lágy, friss szag volt a levegőben ; a kék égen gyors suhanással úsztak tova a báránfelhők . . . Ott lenn felényi szél sem fúj, mint itt, csak éppen, hogy ellibegtetett egy-egy bükk és tölgylevelet, amit a fagy túlkorán tördelt le. Bárcsak erre törne ki egy róka, hogy egyedül vágthatnának legelől a kutyákkal. Most kifutott egy kutya, gyönyörű, fiatal példány, szorgoskodva vidáman ment a maga útján, közbe felfelemelte vörös-fehér fejét s szelíd, sötétbarna szemrehányással teli szemét rámeresztette Winton «Loo in Trix»-ére. Üvöltés harsant fel a sűrűségben és a kutya visszaugrott a bokorba.

Gyp új, barna lova nyugtalanul hegyezte fülét. Egy szürke lovaglókabátos, bőrhajtókás, lakkcsizmás férfi léptetett arra gesztenyebarna lován a bozót felől. Vajjon ez azt jelenti, hogy most már erre jönnek a többiek is? Gyp bosszús pillantást vetett a hivatlan lovasra. A férfi kissé megemelte kalapját és elmosolyodott. A bátortalan, halvány mosoly ragályos volt és Gyp is széthúzta kissé ajkát visznozásul. Vajjon kicsoda ez az ember? Derűsnek és boldognak látszik. Gyp egyáltalában nem emlékezett az arcára és mégis olyan ismerősnek tetszett. Széles, jó vágású, símára beretvált arc volt, sötét haja hullámos, feltűnően éles szem merész és vidám tekintetű. Hol látott már ehhez hasonlót?

Winton halk figyelmeztetésére hátrafordult. Egy

róka lopózott ki a távoli bokrok mögül. Gyp apjára szegezte tekintetét. Milyen kemény az arca, mint az acél. Némán, mereven állott ott, mintha ércbe volna öntve ló és lovas. Hát sohasem adja már meg a jelt? Végre megrándult ajka és felharsant a halloooo!

Gyp arcán futó mosoly jelent meg s hálásan pillantott az idegen férfire, aki annyi tapintattal és jóérzéssel apjának engedte át a jeladást s a férfi ismét visszamosolygott rá.

Most már kifelé özönlöttek a kutyák . . . egyik a másik után . . . üvöltve, lompos farkukat lobogtatva.

Miért nem indul már apus is?

Végre elsuhant előtte a fekete mén és a leány lova egy ugrással utána eredt. A gesztenyebarna lovas elvágatott balra. Csak a hajtó, meg egy vadász volt velük hármukkal. A barna paripa igen nagyon nekivadult és Winton Gyp után kiáltott az első fordulónál:

— Fékezd! Gyp! Fékezd meg!

De Gyp nem tudta visszatartani lovát és nem is bánta. Fű, három fűs mező egymásután. Kedves róka . . . hogy olyan egyenes irányban fut. S valahányszor nagyot ugrott a barna ló, azt gondolta magában:

— Ó! milyen boldog vagyok.

Ennél nagyobb boldogság nem lehet a világon! Olyan vezetővel, mint apus! A kutyák teljesen szabadon mozognak, nagyszerű futam . . . és milyen pompás távolság. Nincs az a tánc, amely felérne ezzel, nincs . . . sőt még a zenénél is jobb. Ha az ember így galoppban tölthetné az életét, elrepülni az akadályok fölött. Az új ló angyali! De egy kicsit húz!

A következő árkot a fiatal lovassal együtt ugratta át. Az ő gesztenyebarnája nagyon kitartóan és egyenletesen futott. A férfi kalapja most mélyen

be volt húzva homlokába, arca figyelésbe merevült, de ajka körül még mindig ott lebegett az előbbi mosoly maradványa. Gyp azt gondolta magában :

— Jól üli meg a lovat . . . nagyon erős, de nagyon «dolgozik». Senki sem lovagol úgy, mint apus . . . olyan gyönyörű nyugalommal.

Winton igazán tökéletesen ülte meg a lovat. A kutyák körívbe lendültek. Most aztán igazán együtt röpültek! Milyen iram! Ezt ugyan nem sokáig bírja semmiféle róka.

Egyszercsak meglátta a vadat, a kopasz mezőn loholt kétségbeesett rohanással, meglapulva. Gyp fején átcikkázott a gondolat :

— Ó! Ne hagyd magad! Rajta, koma! Menekülj!

Vajjon igazán mindenki arra a kis vörös állatra veti magát? Az a száz nagy ember, férfiak, nők és kutyák egyetlen kis róka nyomában! De most egy árok jött ismét, aztán egy második s Gyptől elszállt minden szánalom, szégyenkezés, amint tovaröpült lován. A róka pár perc múlva elterült a földön, a vezető kutyától mintegy száz méternyire és a fiatal leány boldog volt. Ő is halálra hajszolta . . . rettenetes! De gyönyörű galopp volt. És lihegve, elragadtatott mosollyal azon töprengett, vajjon sikerül-e úgy letörülnie arcát, hogy az a fiatal ember észre ne vegye.

Ott látta, beszélgetésbe merülve apjával. Mikor elvágatott mellettük, felnézett, megemelte kalapját s egyenesen a leány szemébe mélyesztette tekintetét, úgy mondta :

— Hogy röpült!

Hangja elég magasan csengett, de kellemes volt és könnyed. Gyp kissé megbiccentette fejét.

— Az új lovamra érte? — S magában ismét azon törte a fejét : — Hol láttam már valahol ezt az arcot?

Még kétszer futtattak, de egyik sem ért fel az

első galoppal. Gyp nem is látta többet a fiatal-embert. Később jutott eszébe, hogy Summerhaynek hívják. Anyja, Lady Summerhay, Widringtonban lakott, tíz mérföldre Mildenhamtól.

Már lemenőben volt a nap, mikor apa és leánya lassú lépésben igyekeztek hazafelé. Gyp nagyon boldog volt, kilevegőzte magát s tele volt büszke vidámsággal. A fák, mezők, a szalmakazlak, kerítések, tócsák az út mentén már homályba burkolóztak. A kis házikók ablakaiban világosság gyúlt. A levegőben édes erdei pára illatozott. Egész nap most először gondolt Fiorsenre. Majdnem vágyódással gondolt rá. Ha ott lehetne a kedves nappalyszobában, ha játszana neki, miközben székében hátradőlve hallgatná... álmodozva, ábrándozva az égő cédrushasábok édes illatánál..... A Mozart-menuettet szeretné hallani.... vagy talán inkább azt a kis szívig ható Poise-darabot, amit azon az első hangversenyen hallott tőle. Vagy egy tucat más darab közül válogathat, amiket kíséret nélkül szokott játszani. Ez lenne a legkedvesebb befejezése ennek a kedves napnak. Csak éppen egy kis melegségre, izzásra vágyik, hogy tökéletes legyen minden... a zene és imádat izzó melegére!

S miközben sarkantyújával megérintette lovát, felsóhajtott. Itt most egész bátran átadhatja magát az ábrándozásnak zenéről, Fiorsenről... ilyen messze tőle. Még azt is elgondolta, hogy nem bánná, ha ismét úgy viselkednék, mint ott az esőben a bükkfák alatt, Wiesbadenben. Milyen jó érzés, ha imádják az embert. Öreg ménje megelégedetten szimatolt a levegőben, annak a jele, hogy nemsokára hazaérnek. Még egy utolsó fordulat és már ott sötétlett a hosszú bükkfasétány a ház előtt... az öreg, kényelmes, tágas, kissé sötét, falusi lak a hófehér lépcsőkkel.

Gyp fáradt volt s az eső is megeredt. Holnap

merev lesz egész teste. A nyitott ajtóból kiáradó fényben ott látta állni Markeyt. S mialatt néhány darabka cukrot kotorászott elő zsebéből, hallotta jelentését :

— Mr. Fiorsen van itt, sir . . . Egy wiesbadeni úr . . . Látogatóba jött.

Gyp szíve megdobbant. Mit jelentsen ez? Miért jött? Hogy merészkedett ide? Hogy lehet ilyen áruló? De persze, nem tudja, hogy nem mondott el semmit apjának. Most utólérte a nemezsis! Befutott a házba, egyenesen fel a lépcsőn. Betty hangja felrázta kissé :

— Kész a fürdő, Miss Gyp.

— Betty drága, hozd fel a teámat! — kiáltotta sietve és berohant a fürdőszobába.

Itt legalább biztonságban érezte magát és a jó meleg fürdőben jobban végiggondolhatja a helyzetet.

Ennek a látogatásnak csak egy értelme lehet. Eljött, hogy megkérje a kezét. És hirtelen megkönnyebbült. Jobb is így. Legalább nem kell tovább titkolóznia apus előtt! És apus melléje fog állani, ha . . . ha nem akar férjhezmenni Fiorsenhez. Ez a gondolat megdöbbenetette. Tehát ilyen messze mentek és tulajdonképpen sejtelve sem volt róla? Igen, sőt messzébb is. Fiorsen nem fogadja el a visszautasítást, még ha Gyptől jön sem. De hát ki akarja kosarazni?

Mindig nagyon élvezte fürdőjét, de még soha sem maradt benn ennyi ideig. Olyan könnyű itt bent az élet és milyen nehéz ott künt! Betty kopogott az ajtón s ez kizavarta töprengéséből. Teát hozott be meg egy üzenetet :

— Lenne szíves Miss Gyp azonnal lemenni, mihelyt készen van.

VI.

Winton egy pillantást vetett az elsuhanó Gyp felé, aztán azt kérdezte Markeytől:

— Hova tette azt az urat?

Csak az *azt* szócskával árulta el, hogy izgatott. De mialatt végigvándorolt a kis hallon egyik különös gondolat a másikat kergette agyában. A dolgozószobába lépve, elég udvariasan biccentett fejével s aztán várt, hogy megszólaljon Fiorsen. A «hegedűs» még mindig prémgalléros bundájában ült és puha filc kalapját forgatta kezében. Miért nem tudott szembenézni az emberrel, és ha már ránézett valakire, miért tett olyan benyomást, mintha mindjárt fel akarná falni?

— Tudta ön, százados úr, hogy visszatértem Londonba?

Úgy, tehát Gyp találkozott ezzel a fickóval, de nem tartotta szükségesnek beszámolni róla! Milyen keserű, fájó gondolat volt ez. De azért még nem kell odaadnia a kisleányt — gondolta és egyszerűen bölintott. Érezte, hogy látogatóját feszélyezi fagyos udvariassága, de nem volt szándékában kisegíteni zavarából.

Fiorsen ezalatt fel és alá járkált a szobában. Egyszer csak megállott és izgatottan mondta:

— Winton százados, az ön leánya a leggyönyörűbb teremtés a földön. Halálosan szerelmes vagyok belé. Nekem nagy jövőm van. Azt csinálhatok magamból, amit akarok, ha feleségül vehetem Gypet. Van egy kis pénzem is, de a hegedűm a legnagyobb kincsem.

Winton arcából csak hideg megvetést lehetett kiolvasni. Hogy ez a fickó olyan embernek gondolja őt, aki pénzről beszél a leányával kapcsolatban, az egyszerűen felháborító!

Fiorsen tovább folytatta:

— Ön nem szeret engem. Láttam mindjárt az első percben. Ön angol gentleman — gúnyos hangszúllyal mondta az utóbbit — és én nem jelentek semmit az ön szemében. De az én világomban én is vagyok valaki. Nem vagyok kalandor. Engedje meg, hogy megkérjem a leánya kezét.

Felemelte kezét, amelyikben kalapját tartotta úgy, hogy valóságos könyörgő benyomást tett.

Winton megértette egy pillanatra, hogy ez az ember szenved, de azért hidegen mondta:

— Nagyon lekötelez, sir, hogy először hozzám jött. Nem akarok udvariatlan lenni a saját házámban, de nagyon örülnék, ha olyan szíves volna és visszavonulna és tudomásul venné, hogy én minden erőmből küzdeni fogok ön ellen.

Az imént még majdnem gyerekes csalódás és zavar tükröződött Fiorsen arcában, de egy szempillantás alatt vadság, alattomosság, gúny változtak egymásután vonásain, hogy aztán kétségbeesés verje rá bélyegét.

— Winton százados, ön is szeretett valaha. Kellott, hogy szeresse leánya anyját. Úgy szenvedek!

Winton a kandalló felé fordult, de most ismét szembenézett vendégével.

— Én nem szólok bele leányom érzelmeibe, uram. Gyp úgy fog tenni, ahogy jónak látja. Csak azt akartam mondani, hogy az én reményem és véleményem ellenére cselekszik, ha önhöz megy. Azt hiszem, ön nem is nagyon várta, hogy eltávozzam. Nem voltam vak, láttam, mennyire utána vetette magát Wiesbadenben.

Fiorsen kelleetlen mosollyal mondta:

— Szegény nyomorultak, azt tesszük, amit lehet. Láthatom őt? Csak annyit engedjen meg, hogy láthassam.

Leánya látta ezt a fickót az ő tudta nélkül. Eltitkolta előle... előle érzéseit, gondolatait! Csak annyit mondott:

— Utána küldök. Addig talán parancsol teát, vagy whiskyt?

Fiorsen a fejét rázta. Egy félóra telt el a legkínosabb zavarban. Winton sáros ruhájával ott állott a kandalló előtt s nyugodtabban viselte el a helyzetet, mint vendége. Fiorsen a természet gyermeke volt. Egy darabig megpróbálta utánozni házigazdája nyugalmit, de aztán egy kifejező mozdulattal vetette el magától a lehetetlen erőlködést, nagy léptekkel mérte végig a szobát, odament az ablakhoz, félrehúzta a függönyt és kibámult a sötétségbe. Majd visszafordult, mintha azt határozta volna, hogy ismét szembenéz Wintonnal, de tehetetlenül állott a kandalló előtt megrengő, mozdulatlan alak előtt, lecsapta magát egy karosszékbe és a fal felé fordította arcát.

Winton nem volt kegyetlen ember, de most élvezte ennek a fickónak a vergődését. Hiszen Gyp boldogságát veszélyezteti. Veszélyezteti? Egész bizonyos, hogy nem megy hozzá! De akkor meg miért nem beszélt róla? És nagyon szenvedett ő is.

Végre megjelent Gyp. Mosolygó arcán valami figyelmeztető zárkózottság ült. Egyenesen Fiorsenhez ment és feléje nyújtott kézzel, nyugodtan mondta:

— Milyen kedves, hogy eljött.

Wintont hirtelen megcsapta a kellemetlen érzés, hogy ő . . . ő itt felesleges. Nos, akkor hát nyíltan fog beszélni, úgysis igen sok titkolózás folyt itt az utóbbi időben.

— Mr. Fiorsen azzal tisztelt meg, hogy megkérte tőlem a kezedet. Én azt feleltem, hogy te magad döntesz ilyen kérdésekben. De ha hozzá-mész, természetesen, az én kívánságom ellen cselekszel.

Mialatt Winton beszélt, égő pír ömlött el Gyp arcán. Nem nézett sem apjára, sem Fiorsenre. Winton észrevette, hogy a csipkebetét hevesen

hullámszik mellén. Alig észrevehetően rándított egyet a vállán. És Winton, hirtelen szíven találva, kiment a szobából.

Világos, hogy felesleges az apai tanács. Ha az iránta való szeretete nem értékesebb, mint ez a fickó! De Winton tudta, hogy nem sokra megy sértődéssel, hogy nem tud boldogulni Gyp nélkül. Ha a világ legnagyobb gazemberéhez megy is férjhez, akkor is ott fog állni a háta mögött, akkor is áhitozni fogja társaságát, szeretetét. Hiszen olyan sokat jelentett számára a jelenben és . . . a múltban. Igazán sajtó szívvel vonult vissza szobájába.

Mikor lejött a vacsorához, Fiorsen már nem volt ott. A világ minden kincséért sem kérdezte volna meg, hogy mit mondott a fiú és mit felelt rá a leány. Nem nagyon könnyű áthidalni két büszke teremtés közötti szakadékot. És mikor Gyp felment jóéjszakát mondani, mindkettőjük arca olyan volt, mintha viasszal vonták volna be.

A rákövetkező napokban sem jellel, sem szóval nem tett Gyp semmi célzást arra, hogy apja akaratára ellen szándékozna cselekedni. Mintha nem is létezett volna Fiorsen, senki sem említette. De Winton nagyon jól tudta, hogy Gyp szomorú és ellene irányulnak érzelmei. Egy este, vacsora után csendesen megkérdezte :

— Mondd meg őszintén, Gyp, szereted te azt a fickót?

Gyp éppen olyan nyugodtan felelt :

— Egy bizonyos fokig . . . igen.

— És ez elég?

— Nem tudom, apus.

A lány ajka remegett és Winton szíve meglágyult, mint mindig, ha meghatottnak látta leányát. Kinyújtotta kezét, rátette a leányéra és azt mondta :

— Nem fogok soha a boldogságod útjába állni, Gyp. De igazán boldogság legyen. Mondd, ez az

lenne? Nem hiszem. Tudod, hogy mit beszélnek róla az emberek?

— Tudom.

Nem hitte volna, hogy Gyp tud róla és szíve összeszorult.

— Az elég nagy baj, azzal tisztában vagy. És nem is a mi világunkból való ember.

Gyp apjára emelte nagy szemét:

— Azt hiszed, apus, hogy én a «mi világunkhoz» tartozom?

Winton elfordult. A fiatal leány feléje hajolt és kezét karja alá csúsztatta.

— Nem akartalak megbántani. De ugy-e, úgy van? Nem igaz? Én nem tartozom a társaságbeliek közé. Mióta megmondtad a valót, egyre jobban és jobban érzem, hogy nem tartozom hozzájuk. Közelebb vagyok hozzá. A zene mindennél többet jelent nekem.

Winton görcsösen megszorította leánya kezét.

— Ha elpackáznád a boldogságod, Gyp, tönkre mennék bele.

— De miért ne lehetnék boldog, apus?

— Ha boldognak látnálak, meg tudnék békülni akárkivel. De nem tudom elképzelni, hogy boldog légy. Az Isten szerelmére kérlek, bizonyosodj meg előbb. Golyót menesztenék abba, aki rosszul bána veled.

Lefekvés előtt azt mondta:

— Holnap bemegyünk a városba.

Talán érezte, hogy itt nincs menekvés, vagy talán még azt remélte titokban, hogy ha gyakrabban látja azt a fickót, még esetleg kiábrándulhat belőle . . . de annyi bizonyos, hogy nem gördített többé akadályt útjukba.

És megint megkezdődött a különös udvarlás. Karácsonykor aztán igent mondott Gyp. Még mindig az volt a benyomása, hogy úrnő és nem rabszolga . . . hogy ő a macska és nem a madár.

Egyszer, kétszer, mikor Fiorsen szabad folyást engedett szenvedélyének és túlmerész ölelése megsértette Gyp érzékenységet, rémülten döbbent vissza az útról, amelyre lépett. De általában büszkének érezte magát, elbódította a zene és a férfi imádata. Csak a lelkiismerete bántotta néha, hogy szomorúságot okoz apjának.

Kevés időt töltött Mildenhamban, míg Winton majdnem állandóan ott élt boldogtalanságában. Még többet lovagolt, mint valaha és Gypet rábízta nővére.

Rosamund néni ugyan szintén Fiorsen muzsikájának bűvölete alatt állott, de azért egyetértett abban bátyjával, hogy a művész «lehetetlen alak». De mondhatott akármit, Gypről hatástalanul peregetek le szavai. Egész új, ijesztő vonás volt a fiatal leányban ez a hihetetlen makacsság. Az ellenkezés, úgylátszik, még megerősítette elhatározásában. És a derék lady optimismusa végül is felülkerekedett s megpróbálta elhíttetni magával, hogy Gypnek sikerül selyem gyepelőn tartani ezt a részegest. Végére is híres ember a maga nemében!

Februárra határozták az esküvőt. St.-John's Woodban béreltek egy kertes házat. És eljött az utolsó hónap is, s elmúlt ahogy az ilyen utolsó hónapok rendszerint eltelnek, kábulatban, nagy előkészülettel, ruha, bútor, vásárlással. Ha nem így volna ki tudja, hány eljegyzés bomlana fel!

*

És ma összeházasodtak. Winton nem tudta elhinni utolsó percig, hogy ide fejlődjék a dolog. Kezet fogott leánya férjével, azon igyekezett, hogy ne lássák meg arcán a kint, a csalódást, bár jól tudta, hogy nem sikerül félrevezetnie senkit. Szerencsére nem rendeztek templomi esküvőt, lakodalmi ebédet, nem voltak meghívott vendégek, el-

maradt a gratuláció, meg minden más parádé... ezt már igazán nem bírta volna ki. Még Rosamund sem volt jelen... influenzában feküdt.

Winton hátradőlt az öreg karosszékekben és belebámult a tűzbe.

Most éppen Torquay körül lehetnek... éppen ott. Zene! Ki hitte volna, hogy a húrokból meg fából kicsikart lárma fogja ellopni tőle leányát. Igen, most éppen Torquay körül lehetnek, vagy már meg is érkeztek a hôtélbe. S évek óta az első imádság szállott el Winton ajkáról:

— Add, hogy boldog legyen! Add, hogy boldog legyen!

Aztán hallotta, hogy Markey kinyitotta az ajtót, Gyorsan behúnyta szemét és úgy tett, mintha aludnék.

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

MÁSODIK RÉSZ.

I.

Gyp a ruhájára gondolt. Kagylószínű bársony toilettet viselt. Nem sok leány megy férjhez minden «parádé» nélkül, ahogy Winton a menyasszonyi fátylat, ruhát nevezte. Nem sok leány ül így a fenn-tartott elsőosztályú kupé sarkában, a nélkül, hogy az az izgatóan kellemes érzése ne lenne, hogy néhány óráig ragyogó középpontja volt a világnak, hogy elkápráztatta az embereket uszályával, a nélkül, hogy barátok viselkedéséről, beszélgetéséből, megjelenéséről emléke ne maradt volna, hogy mindezekről ne cseveghessen férjével, hogy elűzhesse vele gondolatait. Gypnek nem volt más szórakoztató gondolata, mint ruhája — először volt ma rajta az elegáns toalett — Betty szomorúsága, az anyakönyvvezető és irnoka síma képe.

Lopva egy pillantást vetett a férfire. Kék lüszter ruhában ült éppen szemben vele. A férje! Mrs Gustav Fiorsen! Így fogják már ezentúl szólítani az emberek, de ő csak Ghita Winton marad. A másik nevet sohasem szokja meg. Magának sem vallotta be, hogy fél a férfi tekintetétől, pedig remegett tőle és inkább kinézett az ablakon.

Sötét, kellemetlen nap. Hiányzik a meleg, a nap, a zene . . . a Themse szürke, mint az ólom, a fűzek nem látszanak a parton.

Egyszer csak a kezén érezte a férfi kezét. Még sohasem látta ilyennek az arcát . . . vagy talán

mégis, egyszer, kétszer, játék közben . . . teljesen át volt szellemülve. Most hirtelen biztonság érzése szállotta meg. Ha mindig ilyen maradna! . . . Keze a leány térdén pihent: az arca egy picit megváltozott, mintha a szellem elsuhanóban volna, elhomályosulna. Ajka teltebb lett. Felállott és odaült a leány mellé. Gyp boldog volt, hogy folyosó van kívül és azonnal elkezdett beszélni a házukról. Mostanáig olyan volt Fiorsen a rövid együtt töltött órák alatt, mint mikor az éhező elé ételt tesznek, most, hogy már örökre az övé, egész más lett. . . vakációzó iskolásgyerek.

Leemelte gyakorló hegedűjét, szordinót tett rá és elkezdett játszani. És mikor elfordította arcát, Gyp ránézett. Sokkal csinosabb volt így, mint kis pofaszakállával. Egyszer megfogta az egyiket és azt mondta: «Ó! csak ezek a kis szárnyacskák repülnek le innen». Másnap aztán le is repültek. De még máig sem szokta meg arcát, épp oly kevéssé, mint az érintését.

Torquayban tiszta, csillagos volt az ég. A szél tengerszagot hozott magával a kocsijukba. Kis fények csillogtak feléjük messziről és a kis sötétkék vízű kikötőben, mint szelíd madarak, ringatóztak a karcsú csónakok. Mikor megállott a kocsi és beléptek a hôtél halljába, Gyp odasúgott:

— Vigyázzon, ne vegyék észre!

A férfi felnevetett.

— Nem fogják észrevenni . . . Gypem! Ó! Nem fogják észrevenni. Öreg házasok vagyunk, már rég meguntuk egymást . . . nagyonis!

Vacsoránál eleinte mulattatta Fiorsent a játék, adta a közömböst, hogy elhárítsa a tolakodó, kíváncsi tekinteteket. De minden pillanatban megfordult és rábámult egy-egy ártatlan vendégre, aki véletlenül érdeklődni kezdett irántuk s olyan vad, megvető pillantásokkal sujtotta őket, hogy Gyp megrémült. Miután Gyp megivott egy kevés,

Fiorsen meg sok bort, véget ért a közömbös játék. A férfi sokat beszélt, tréfás neveket osztogatott a pincéreknek, utánozta a körülötte ülőket... Gyp elmosolyodott a mókákra, de titokban reszketett, hogy meghallják, vagy meglátják. Fejük egész közel hajolt egymáshoz az asztal fölött. Aztán kimentek a terraszra. A férfi azt akarta, hogy felesége vele cigarettázzék. Gyp még sohasem cigarettázott nyilvános helyen. De úgy érezte, hogy merev kényeskedés lenne visszautasítani... most már úgy kell viselkednie, mint ahogy Fiorsen világában szokás. Félrehúzta az egyik ablakfüggönyt és ott álltak egymás mellett. A tenger egész sötétkék volt s csillagok ragyogtak fölötte. A hold egy töredezett fenyőfa mögül kukucskált ki a messzi hegytető mögött.

Gyp egy méter hetven volt cipőben, de csak Fiorsen szájáig ért. A férfi felsóhajtott és azt mondta:

— Gyönyörű éjszaka, Gypem.

A leányt hirtelen meglepte a gondolat, hogy nem tud semmit róla, nem tudja mi lakozik benne, pedig a férje! Különös szó «férj». Nem hangzik jól. Úgy érezte magát, mint mikor a kis gyerek kinyitja egy sötét szoba ajtaját. Megszorította Fiorsen karját és azt mondta:

— Nézze, egy vitorlás! Vajjon mi viszi ki ilyen késő este?

Fenn a szalonjukban zongora is volt, de valami lehetetlen; holnap gondoskodniok kell egy jobbról. Holnap! A tűz erősen égett és Fiorsen levette a kabátját, úgy játszott. Az egyik ingújján szakadás volt. Gyp diadalmasan gondolta magában:

— Ezt majd megfoltozom!

Volt valami határozott, végleges és aktuális ebben. Liliom fehérlett egy vázában. Kábító, édes illattal telt meg a szoba tőle. Talán egy órát játszott Fiorsen. Gyp, krémszínű ruhájában hátradőlt egy karosszéknél, úgy hallgatta. Fáradtnak érezte magát,

de nem volt álmos. Milyen jó lenne álmosnak lenni. Szája szögletében ott volt a szomorú kis ránc, vagy gödröcske, szeme mély volt és sötét . . . egy lehangolt gyermek arc. És a férfi egy pillanatra sem vette le szemét róla.

— Feküdj le, Gyp. Fáradt vagy.

Gyp engedelmesen felállt és bement a hálószo-
bába. Szorongó szívvel és olyan közel a tűzhöz,
amilyen közel csak lehetett, gyorsan levetkőzött s
bebújt az ágyba. Dideregve feküdt vékony selyem
pongyolájában a hideg lepedők közt. Szemét csak
félíg húnnya le, a tűz fényének lobbanását leste.
Nem gondolt semmire . . . csak feküdt csendesen.
Az ajtó nyikordult. Behúnnya szemét. Vajjon, van-e
szíve egyáltalában? Mintha nem is dobogna. Be-
húnnyt szemmel feküdt egy ideig, de aztán nem
állotta ki tovább. A tűzfénynél látta, hogy ott
kuporog az ágyvégén; éppen az arcát világította
meg a láng. Olyan volt ez az arc . . . olyan . . . hol
is látta már? Igen . . . egy képen . . . Egy vadem-
ber kuporog Iphigenia lábánál . . . olyan alázatos,
olyan sóvárgó . . . annyira belefeledkezik a nézé-
sébe. Halk zokogás rázta meg a fiatal asszony tes-
tét . . . s kinyújtotta kezét.

II.

Gyp sokkal büszkébb teremtés volt, semhogy
megállt volna félúton. És azokban az első napokban
mindent odaadott Fiorsennek . . . csak a szívét
nem. Őszintén szerette volna odaadni ezt is; de
a szívnek nem lehet parancsolni. Talán ha nem
szorította volna annyira ki a férfiből, a szépség ha-
talmától teljesen megőrijtett vadember a lélek-
embert, a fiatal asszony ajkára szállt volna szíve is.
A férfi tudta, hogy nem kapta meg a nő szívét és

ez egészen rossz útra terelte a természettől féktelen embert és perverz férfit, az érzékeken keresztül akarta meghódítani feleségét, nem a lelkével.

De Gyp azért nem érezte magát boldogtalannak ; néha ugyan voltak percei, mikor elvesztette maga alól a talajt, mikor az volt az érzése, hogy el kell kapnia valamit, ami lassan kicsúszik a kezéből. Mikor Fiorsen játszott és arca megint átszellemült, azt gondolta :

— Most! Most igazán közel jutok hozzá!

De az arckifejezés eltűnt s Gyp nem tudta, hogyan lehetne odarögzíteni. És az eltűnt arckifejezéssel eltűnt az ő érzése is.

Kis lakosztályuk a folyosó legvégén volt, úgy hogy Fiorsen annyit zenélhetett, amennyit akart. Mialatt a művész gyakorolt, Gyp lement a kertbe. A kis park sziklaterraszosan nyúlt le egészen a tengerig. Prémbe burkolózva ült ott, könyvvel a kezében. Hamar megismerkedett minden szál örökzölddel, virággal . . . jégvirág, százszorszép, meg egy kis fehér virág, aminek a nevét nem tudta biztosan és egy szál csillagvirág. A levegő néha egészen lágy volt, a madarak már énekeltek és buzgón készültek a párosodásra ; egyszer, kétszer tavasz volt Gyp szívében is . . . az az érzés, mikor az ember először érzi a készülő életet a földben és a szélben . . . az az érzés, amely akkor ébred, amikor még nincs itt a tavasz. Gyakran repültek el fölötte sirályok, lefelé nyujtogatták kapzsi csőrüket és olyan hangokat adtak, ki mint a miákoló macska.

Gyp nem jött tudatára annak, mennyire meglett ember lett néhány nap alatt, nem vette észre, hogyan került bele a mély alaphang élete zenéjébe. Fiorsennel együttélni azt jelentette, hogy szeme nyitva legyen sok minden egyébre is, nem csak «emberismeretre». A fiatal asszony, talán túlságosan is erős befogadóképességgel szívta magába a férfi filozófiájának légkörét. Fiorsen állandóan lá-

zadozott minden ellen, amit elvártak tőle, de mint a legtöbb gyakorlóművész, nem volt gondolkozó elme, csak úgy ösztönösen rúgta fel az igát. Belefeledkezett a naplementébe, egy illatba, egy dallamba, egy új ölelésbe, a fellobbanó száanalomba egy koldus vagy vakember iránt, a nagy ellenszenvbe amit egy nagylábú, vagy hosszú orrú ember váltott ki belőle, egy lapos mellű, vagy ájtatos arcú asszony iránt érzett rettenetes undorba. Néha szinte röpiült járás közben, máskor meg csak úgy imbolygott, ténfergett. Énekelt, nevetett néha és könnyekig nevetette Gypet is, hogy már nem bírta tovább. Egy félóra múlva pedig ott ült és bámult valami szakadékba vagy sötétségbe, mintha egész lényét átfogta volna ilyenkor a töprengés. Gyp észrevétlenül követte férjét ezekben az intenzív, szenzáció habzsolásokban, de mindig finoman, kritikával, sohasem vesztette el a mások érzésével szemben kötelező mértéket.

☛ Szerelmi fellobbanásaiban csak azért nem feszítette a végsőkig Gyp idegeit, mert sohasem mulasztotta el éreztetni vele, mennyire imádja szépségét. És az állandó éber tudat, hogy férje nem tartozik a közönséges, rendes emberek közé, amit annyit magyarázott apjának is, megóvta attól, hogy megbotránkozzék. De nem tudta megszokni, hogy annyira nem törődik mások érzésével, a féktelen megvetést, amivel azokat sújtotta, akik «idegeire mentek», a félhangos megjegyzéseket, éppen mint ahogy megjegyzést tett akkor apjára, amikor elementek mellettük Rosek gróffal a Schiller-émlék előtt. Szemmelláthatóan összerezett ezekre a megjegyzésekre, pedig néha olyan komikusak voltak, hogy nem tudta visszafojtani a nevetést. Gyp észrevette, hogy férje rossz néven vette idegeskedését, de úgylátszik izgatta, hogy szembeszálljon a tömeggel. Egyszer megtette, hogy felállott és elment. Fiorsen utána szaladt, leült a földre, lába

elé és mint valami óriás macska, odadörzsölte a fejét az asszony tenyeréhez.

— Bocsáss meg, Gyp, de olyan ostoba emberek vannak. Ki tehet róla? Mondd meg ki? Csak te vagy kivétel . . . Gypem!

És Gyp megbocsátott. De egy este, mikor igazán botránnyosan viselkedett, azt mondta:

— Nem; nem tudok megbocsátani. Te vagy az ostoba.

A férfi dühtől eltorzult arccal ugrott fel és kirohant a szobából. Először hagyta magát elragadtatni a haragtól Gyppel szemben. A fiatal asszony ott maradt a kandalló mellett. Rettenetes zavarban volt. Különösen azért, mert nem sajnálta, hogy megbántotta férjét. Pedig igazán úgy kellene, hogy szomorú legyen e miatt.

De mikor tíz órakor sem jött még vissza, nyugtalankodni kezdett. Rettenetes, hogy ilyet mondhatott neki! De azért szívében nem vonta vissza véleményét. Most először vesztette el türelmét Fior-sen «kamaszságai» miatt, ahogy Winton az ilyen modortalanságokat nevezte. Egy angol emberbe nem tudott volna beleszeretni, aki így lábbal tapossa másnak az érzelmeit. De mi vonzotta hát hozzá? Az, hogy idegen, hogy olyan féktelen, fellobbant szenvedélyének magnetikus hatása és a zenéje! Ezt nem teheti semmi tönkre benne. A lendület, a mélység, a sóhaj, olyan a játékában, mint a tenger ott künn, mikor sötét és tajtékos, ahogy nekicsapódik a szikláknak; vagy mint a nappal világánál sötét színekben pompázó tenger, mikor fehérítő örvények hasogatják keresztül-kasul; vagy a tovasiető áramok nyomában lágyan hullámzó, mosolygó, nyugodt tenger, amely megfélemezhetetlen nyugtalanságot tart lekötve, tomboló erőket, amik csak arra várnak, hogy felszabaduljanak és ismét felszökjenek. Ezt akarta tőle, nem az ölelését, még az imádatát sem, sem a szellemességét, sem a furcsa, simulé-

kony hízelkedését, mely már a macskáéval határos. Nem ; csak az kell a lelkéből, ami újjai alól síklik ki a levegőbe és belemarkol a lelkébe. Vajjon, ha eléje szaladna, mikor bejön, ha hozzá símulna, ha teljesen átadná magát! Miért ne? Kötelessége. De miért nem gyönyörúsége is? Megborzongott. Valami ösztön, olyan mélyen gyökerező, hogy nem tudta elemezni, valami az idegei legvelejében visszatar- totta, mintha félne, mintha valami a szó teljes ér- telmében visszariasztaná attól, hogy átadja magát teljesen, hogy szeressen . . . egy finom védekezési ösztön valami végzetszerűség ellen, az ellen, hogy behajszolják *azon túl*, egy különös, ösztönszerű zuhanás érzése, amilyen a szakadék láttára fogja el az embert, amikor nem mer közel menni, mert attól fél, hogy odahuzza és beletaszítja valami ellenáll- hatatlan vonzerő.

Átment a hálósobába. Kissé különösnek találta, hogy lefeküdjék, a nélkül, hogy tudná, hol van az ura, merre jár, mit gondol. Leült és ezüst hátú keféjével lassan kefélt a haját, közben mereven nézte sápadt arcát, nagy, sötét tekintetű szemét. Végre rájött : «nem tehetek róla, nem bánom!» érzés. Lefeküdt és eloltotta a lámpát. Különösen és elhagyatottnak érezte magát. A tűz nem égett. Aztán, minden to- vábbi nélkül, elaludt.

Azt álmodta, hogy apja és Fiorsen között ül egy vasúti kupében, künn a tengerparton és apja egyre feljebb és feljebb emelkedik, egyre jobban páhol valakit és sóhajtoz. Felébredt, és azonnal teljesen éber volt, mint a kutyák. Tudta, hogy férje játszik a szalonban . . . vajjon éjjeli hány órakor? Felült, úgy hallgatta a remegő, zavaros hangokat. Kétszer már azon volt, hogy kiugrik az ágyból, de mind a kétszer, mintha a végzet nem akarta volna, hogy megmozduljon, éppen akkor csengett ki a hegedű hangja és mind a kétszer azt gondolta :

— Nem. Nem tudom. Most is éppen olyan.

Nem törődik vele, hogy hány embert kelt fel álmából. Azt teszi, amit éppen akar, nem törődik senkivel.

Kezével befogta fülét és tovább feküdt mozdulatlanul.

Mikor végre levette kezét, a hegedű elhallgatott. Aztán hallotta lépteit s úgy tett, mintha aludnék. Másnap reggel úgy tett Fiorsen, mintha elfelejtette volna az egészet. Annál kevésbé felejtett Gyp. Nagyon szerette volna tudni, mit érzett, merre járt, de igen büszke volt ahhoz, hogy megkérdezze.

Az első héten kétszer írt apjának, de aztán legfeljebb egy-egy levelezőlapot. Miért számoljon be neki arról, hogy hogyan él valaki mellett, akire még gondolni sem szeret. Vajjon igaza volt?! Nagyon sértette volna büszkeségét, ha be kellett volna valania. De már rettenetes honvágyat érzett London után. Új házuk olyan lesz, mintha egy zöld szigeten élnének. Talán majd ha berendezkedtek és úgy élhetnek ott, ahogy akarnak, s nem kell tekintettel lenniök az emberekre, akkor talán jó lesz. Fiorsen megint megkezdi a rendszeres munkát és ő segít neki s akkor minden másképp lesz. Új háza, új kertje a rügyező gyümölcsfákkal! Kutyát, macskát fog tartani és lovagolni fog, mikor apus a városban lesz. S kijön majd Rosamund néni, a barátai, estélyeket ad, zenélnek . . . táncolnak is, Fiorsen is bizonyára remekül táncol. És a hangversenyei! Milyen büszke érzés, hogy részese sikereinek! És mindenek fölött a ház berendezésével járó izgalom! Olyan szépre akarja csinálni, amilyenre csak tudja, merész szín és forma újításokkal.

De szíve mélyén tisztában volt vele, hogy nagyon rossz jel mindig csak a jövőt várni.

Egyet azonban nagyon élvezett . . . a vitorlázást. Gyönyörű kék napok voltak, egész meleget süttött a márciusi nap és éppen elég szellő fujdogált. Fiorsen nagyszerű barátságot kötött az «öreg-sós

emberrel», akinek hajóján vitorláztak. Általában a nép egyszerű gyermekeivel fért meg legjobban.

Mialatt vitorláztak, igazán romantikus érzés szállta meg Gypet. A tenger kékje, a sziklák az erdőfoltokkal, mintha álmországból hozták volna ide őket a déli part ködös síkságára. Fiorsen nem zavartatta magát az «öreg sóssal» és átölelte a fiatal asszonyt. Gyp pedig hálás volt, mert úgy érezte, hogy közelebb jönnek egymáshoz szellemben is.

Gyp becsületesen törekedett megérteni férjét azokban a hetekben, amelyek csak kiábrándulást hoztak. Nem a házasság elemi részében volt a baj. Igaz, hogy Gyp nem érzett szenvedélyes szerelmet, de nem háritotta el magától férje érzését. Mélyebben gyökerezett a baj... az áthághatatlan gátlás az ösztönszerű visszariadás attól, hogy teljesen átadja magát. Nem tudta elérni, hogy Fiorsen megismerje és ő nem tudott belelátni férjébe. Miért tapadt néha olyan merev nézéssel rá a szeme s mintha mégsem őt nézné? Miféle kényszer hagyatta néha hirtelen abba vele a legkomolyabb játékot, hogy egy szenvedélyes vagy kétségbeesett kis áriát játsszék, vagy hogy ledobja hegedűjét? Mi okozta az órákig tartó levertséget s utána közvetlenül a legféktelenebb jókedvet? És első sorban miről álmodozott azokban a ritka pillanatokban, mikor a zene átformálta különös, sápadt arcát? Vagy csak tiszta fizikai illúzió volt az egész. Vajjon voltak egyáltalában álmái? «Mások szíve sötét erdő»... mindenkié, de leginkább azé, akit szeretünk.

Egy reggel levelet mutatott.

— Áhá! Paul Rosek elment megnézni a házukat. «Gyönyörű galambfészeknek» nevezi.

Gypnek első pillanattól ellenszenves volt a sphinxszerű ember, édeskés arcával, fürkésző, súlyos titkokat rejtegető szemével. Most nyugodtan mondta :

— Miért szereted ezt az embert, Gustav?

— Ó! nagyon hasznos barát. Kitűnően ért zenéhez... és... sok mindenhez.

— Gyűlöletesnek találom.

Fiorsen nevetett.

— Miért lenne gyűlöletes, Gyp? Nagyon jó barát. És nagy bámulód... Ó! igazán nagyon bámul téged! *Il dit, qu'il a une technique merveilleuse* az asszonyokkal.

Gyp nevetett.

— Olyan, mint egy varangyos béka.

— Ó! Ezt megmondom neki. Nagyon hízelegve fogja érezni magát.

— Ha megteszed, én...

Fiorsen felugrott és átölelte feleségét. Arcán olyan komikus bünbánat tükröződött, hogy Gyp azonnal megnyugodott. Később átgondolta szavait és megbánta, amit mondott. Meg volt győződve róla, hogy Rosek gonosz kígyó és hideg kéjenc. A gondolat, hogy végigkémlelte leendő otthonukat, egészen elvette a kedvét tőle.

Három nap múlva visszatértek Londonba. Mialatt a taxi a Lordok krokett pályája mellett ment el, Gyp belecsúsztatta kezét a Fiorsenébe. Lelke színültig volt izgalommal. A fák már rügyeztek a kertben, a mandulavirág már ki is nyílt!

Most kiértek az útra. Öt, hat, kilenc... tizenhárom! Még kettő! Igen, ott van a tizenkilenc, fehér számmal a levélzöld rácson, a kis zöld orgonarügyek alatt. És az ő almavirágjuk is kinyílt már! A kerítésen át éppen az alacsony zöld zsalus házra látott. Gyp kiugrott a kocsiból, majdnem egyenesen Betty ölébe. A derék öreg asszony széles arca csupa mosoly volt és vörös, mint a paprika, amint ott állott, két karja alól egy-egy kis fekete hegyes fülű fej kukkantott elő, s két ragyogó szempár nézett a világba.

— Betty! Milyen aranyosak!

— Winton százados ajándéka, drága . . . Madame!

Gyp megveregette a Betty széles vállát, aztán felkapta a két skót Terriert és elrohant velük, fel az úton a házig. A kutyakölykök ijedten lapultak meg, ahogy magához szorította őket és nagyokat vakkantottak, miközben egyre nyalogatták gazdájuk fülét.

A négyszögű hallon át berohant a szalonba. Az ablakok egy füves térre néztek. Itt a nagy francia ablakban megállott Gyp és körülnézett a szobában. Kritikus pillantással mérte végig az ujdonatúj berendezést és persze, úgy találta, hogy minden éppen a legrosszabb helyen van.

A sok szín, a fehér, az ébenfa és habos jávorfa sokkal jobban festettek együtt, mint ahogy remélte. Künn a kertben — a saját kertjében — már zöldültek a körtefák, de még nem virágoztak. Néhány nárcisz már kinyílt a fal mellett és a magnoliafán egy bimbó kipattant. És folyton magához szorította a kis kölyköket, élvezte fiatal, meleg puhaságukat. Aztán kirohant a szalonból, le a lépcsőn. Ó, milyen pompás otthon lenni . . . Egyszer csak azt érezte, hogy felemelik a földről hátulról és ebben a kevésbé méltóságteljes helyzetben, repeső szemmel fordította hátra fejét, amíg a férfi elérte ajkát.

III.

Azon az első reggelen, a saját otthonában, a verebekkel ébredt Gyp, vagy miféle madarak voltak, amik ott csiripeltek, lármáztak az ablaka alatt. Mintha London minden szárnyas teremtmése oda gyűlt volna az ő kertjébe. Eszébe jutott a régi vers :

Erdő, mező madara;
Sok, sok áldást hozzon ma
A mátkapárnak
Tarka, díszes tollasok,
És a vidám dallosok
Hozzájuk szálljanak !

Megfordult és ránézett Fiorsenre. A művész a párnába temette fejét, úgy hogy csak zilált, sűrű haját láthatta. És megborzongott, mintha valami idegen aludt volna mellette. Igazán az övé ez az ember... és ő ezé az emberé... örökre? Ez a ház a... kettejüké? Olyan más itt minden, olyan komoly, olyan nyugtalanító, ebben a különös, állandó ágyban, ebben a különös, állandó hálószo-
bában.

Óvatosan, hogy fel ne keltse, kiosont az ágyból és odaállott a függöny mögé, az albakhoz. Még alig pitymallott, de már ott volt messze lenn a fák mögött a hajnalpír első csíkja. Az ember azt hihetné, hogy vidéken él. Csak éppen hogy tompán hallatszott fel az ébredő város moraja és ott lebegett a ködfátyol a föld fölött, London rendes reggeli takarója.

Ennek a háznak ő az úrnője. Ő parancsol itt, neki kell utánanézni mindennek! Hát a kiskutyái? Vajjon mit ettek?

Ezzel a gondolattal kezdte meg a lelkiismeretes gondoskodás hosszú sorozatát. Gyp kritikus szigorú tökéletes munkát követelt önmagától, de sokkal érzékenyebb lélek volt, semhogy ugyanilyen mértékkel mért volna másokat is... különösen cselédeket. Miért zaklatná őket?

Fiorsennek halvány fogalma sem volt rendről, rendszerről. Még annyira sem ment, hogy méltányolja a háztartási nehézségeket. És Gypet visszatartotta büszkesége attól, hogy tanácsot kérjen tőle, vagy talán bölcsen belátta, hogy úgylát hiába kért volna, mert Fiorsen nyilván képtelen a legkisebb útbaigazításra is. Úgy élni, mint madár a légtérben, volt a mottoja. Gyp is így szeretne volna, de kissé nehéz volt elérni három cseléddel, többszörös étkezéssel, két kutyakölyökkel és nem valami nagy gyakorlattal abban, hogy hogyan bánják el mindezzel.

Senkivel sem beszélte meg a nehézségeket.

Bettyvel nagyon óvatosan kellett bánnia. A derék konzervatív lélek éppen olyan nehezen fogadta el Fiorsent, mint annakidején Wintont. De még nagyobb bajba volt apjával. Nagyon vágyódott utána és a szó legszorosabb értelmében írtózott a találkozástól.

Először úgy jött hozzá most is, mint régen, kisleány korában, mikor feltételezhette, hogy a fickó, akihez most tartozik leánya, valószínűleg nincs otthon. Gyp maga nyitott ajtót s úgy ráakaszzkodott, hogy éles szeme ne lássa arcát. És mindjárt nagy hévvel kezdett beszélni a kis kutyákról. Don és Doff a nevük, nagyszerű kis drágaságok. Semmi sincs biztosságban tőlük, a papucsja teljesen tönkrement. Mindig belopakodnak a kínai szobába és ott alusznak! De jőjjön be és nézzen körül. Meg kell, hogy nézzen mindent.

Folytonosan beszélt, amíg felvitte a lépcsőn, aztán megint le és ki a kertbe, a dolgozószobába, vagy jobban mondva zeneterembe, a kert végén, amelynek egész külön bejárata volt a füves térről.

Ez a szoba volt a ház nagyszerű látványossága. Itt nyugodtan gyakorolhatott Fiorsen. Winton szótlanul ment leánya mellett, csak néha-néha tett egy-egy éles kritikus megjegyzést. Aztán a kert legvégén, miközben átnézett a falon, le a szűk ösvényre, a szomszéd kert mögött, hirtelen megszorította Gyp karját és megkérdezte:

— Nos, Gyp, hát hogy telik az idő?

— Ó, igazán nagyszerűen... bizonyos tekintetben — de nem nézett apjára és apja sem ő rá. — Látod, apus, a macskák már egész átjárót csináltak itt maguknak.

Winton ajkába harapott és elfordult. Még mindig keserűen gondolt arra a fickóra. Gyp nem akart semmit elmondani neki... meg akarja őrizni a könnyed arckifejezését... de őt nem lehet becsapni!

— Nézd a krokuszaimat. Igazán tavasz van már!

Egy-két méh repült arra. A vékony levelek át-
látszóan halványak voltak, még nem tudták fel-
tartóztatni az áttörő napsugarakat. A bíborvörös,
finoman erezett krókuszok a közepükből kivillanó
narancssárga lángokkal, mintha kehelyben tartot-
ták volna a fényt. Enyhe szél himbálta a rügyeket.
Egy-két száraz levél még zörgött itt-ott. És a fűvön,
a kék égen, meg a mandulavirágon ott volt a kora-
tavasz ragyogása. Gyp összecsapta kezét.

— Angyali... így érezni a tavaszt!

És Wilton azt gondolta:

— Megváltozott.

Lágyabb lett, gyorsabb... színesebb, komolyabb,
a teste hajlékonyabb és a mosolya édesebb. De vaj-
jon... boldog?

Megszólalt egy hang:

— Ó, milyen szerencse!

A fickó belopózott, mint valami nagy macska.
És Wintonnak úgy rémlett, hogy Gyp összerezett.

— Apus azt mondja, hogy jobb lenne sötét füg-
göny a zeneszobába. Mit szólsz hozzá, Gustav?

Fiorsen meghajtotta magát.

— Igen... igen... mint valami angol klubban.

Winton figyelte a leányát és bizonyos volt benne,
hogy titkos könyörgés van az arcában. Mosolyt erőlt-
tetett magára és azt mondta:

— Nagyon kedvesen laknak itt. Örülök, hogy
láthatom. Gyp pompás színben van.

Ismét egy meghajlás. Mennyire utálta ezt a mo-
dort! Csepűrágó! Soha, sohasem fogja állhatni ezt
a fickót. De nem szabad és nem is fogja kimutatni.
Mihelyt illendőnek találta, elbúcsúzott és haza-
felé ballagott a jólismert úton, a Lordok krokett-
pályája mellett, kétség és szomorúság között s arra
az elhatározásra jutott, hogy mindig kéznél lesz,
ha a gyermeknek szüksége lesz rá.

Alig tíz perce ment el Winton, mikor megérkezett

Rosamund néni. Kampós botjával jött; úgy sántított, mint egy férfi, mert őt is reuma kínozta. A derék öreg hölgy csak akkor eszmélt rá, mennyire szereti unokahúgát, mikor a fiatal leány beleugrott ebbe a házasságba. Nagyon hiányzott neki Gyp, szívesen jött-ment volna vele ismét, vitte volna mindenfele, mint azelőtt. És vontatott beszéde nem leplezte kellőképpen érzelmeit.

Gyp egyszer csak azon vette észre magát, hogy Fiorsen utánozza ezt a vontatottságot. A füle is égett bele. Szerencsére a kis kutyák, az orruk, a merészségük, az etetésük elhárították egyideig a veszedelmet. Aztán ismét megkezdődött a mimikri. Mikor Rosamund néni, kissé túlhirtelen, eltávozott, Gyp odaállott a szalonablakba. Most levetette álarcát. Fiorsen mögéje állt, átkarolta és ingerült sóhajjal mondta:

— Vajjon gyakran fognak szerencsétlenni ezek a . . . kitűnőségek?

Gyp kihúzta magát öleléséből.

— Ha szeretsz, miért akarod megbántani azokat, akik szintén szeretnek?

— Mert féltékeny vagyok. Féltékeny vagyok még ezekre a kis kutyákra is.

— És bántod őket?

— Ha nagyon gyakran látom őket melletted, igen.

— Azt hiszed, boldog lehetek veled, ha megbántod, akik engem szeretnek?

Először látogatta meg új otthonában . . . legeslegjobb barátja! Ez már mégis csak sok!

Fiorsen rekedten mondta:

— Te nem szeretsz engem! Ha szeretnél, megérezném az ajkadon, meglátnám a szemedet. Ó szeress, Gyp! Kell hogy szeress!

De hogy az ember azt mondja szerelmének «Tűrj és adj!» a legprimitívebb ostobaság, Gyp annak érezte. És lelkét megfagyasztotta Fiorsen.

Még ha nem is tagad meg a fiatal asszony férjétől semmit, akit nem szeret igazán, még akkor is árny borul a nászházra. S Fiorsen tudta ezt, de nem volt benne annyi önfegyelmelés sem, mint Gyp kiskutyáiban.

De a fiatal asszony annyira tele volt munkával ezekben az első hetekben, új otthonában, hogy nem jutott ideje sem kétkedésre, sem megbánásra. Másra több nagyon fontos hangversenyt tűztek ki. Feszült érdeklődéssel nézett az első nyilvános szereplések elé és ez háttérbe szorított mindent, ami nem volt összhangban az előkészületekkel. Mintha kárpótolni akarta volna férjét, azért, az ösztönös riadtságért, mellyel megtagadta tőle szívét — tudata alatt mindig ott lappangott ez az érzés — neki adta egész aktivitását, minden számítás, fenntartás nélkül. Szívesen gyakorolt vele egész nap és minden nap. Csak reggel volt néhány szabad órája, mert Fiorsen csak tizenegy óra tájt kelt fel s tizenkettő előtt sohasem kezdett a gyakorláshoz.

Gyp ezeket a reggeli órákat használta fel a rendezkedésre, bevásárlásra. Hány asszonynak kedvenc «sportja» a vásárlás! Hajszolni a tökéletest, izlésben, tudásban versenyre kelni az egész világgal. Kielégíteni az önszépítés titkos szenvedélyét! Gyp mindig valami kellemes kis borzongással indult vásárolni. Gyűlölte az idegen újjak érintését, de még ez sem vont le a nagy élvezetből, hogy ott állhat, foroghat jobbra-balra az óriás tükör előtt, mialatt gyakorlott kézzel tűzöget, simítgat rajta a «próbakisasszony» s többször egymásután mondja: a hölgy!

Néha apjával lovagolt ki reggelenként. Egyszer egy Richmond parki lovaglás után együtt villásreggeliztek egy hétel terraszán. Néhány gyümölcsfa még virágzásban pompázott alattuk s a napsugarak ezüstös fényben csillogtatták a kanyargó folyót és bearanyozták a tölgyfák rügeit. Winton második

szivarját szívta és tekintete elkalandozott a fák között, a folyóig. Gyp lopva egy pillantást vetett rá, aztán lágy hangon mondta:

— Mondd, apus, lovagoltál néha anyával is?

— Egyetlen egyszer... ugyanazt az utat tettük meg, amit ma. Fekete ménen lovagolt, nekem gesztenyebarna lovam volt...

Ott a kis völgyben, ahol keresztüljöttek ma is, leszállott lováról és odaállt melléje!

Gyp kinyújtotta a kezét az asztal fölé.

— Beszélj róla. Mondd, nagyon szép volt?

— Nagyon.

— Sötét? Magas?

— Nagyon hasonlított hozzád, Gyp. Egy kicsit... egy kicsit... — nem talált hirtelen szavakat, hogyan magyarázza meg — egy kicsit idegenszerűbb volt talán. Tudod, hogy egyik nagyanyja olasz nő volt.

— Hogyan szerettél bele? Hirtelen?

— Olyan hirtelen, mint — kihúzta kezét és odatette a korlátra — mint ahogy a napsugár ráesett a kezemre.

Gyp inkább magának mondta:

— Igen; nem egészen értem meg... még. Ő is mindjárt első látásra szeretett beléd?

— Az ember könnyen elhiszi, amit szívesen hisz el... de ő is azt mondta mindig.

— És mennyi ideig tartott?

— Csak egy évig.

— Ó, Apus! Nem tudom elviselni a gondolatot, hogy megöltem! Nem tudom!

Winton felállt és egy rigó riadtan elhallgatott. Gyp kemény hangon folytatta:

— Nekem nem kell gyerek! Nem kell!... És nem akarok... nem akarok így szeretni. Félnék tőle!

Winton a mult árnyának borujával nézett leányára.

— A szerelem — mondta — lecsap rád és véged van! Mikor jön, boldogan fogadod, akár belehalsz később, akár nem.

Mikor Gyp hazaért, még nem volt egészen déli tizenkét óra. Sietve fürdött, öltözködött és rohant a zeneszobába. Az aranyozott fal Willesden rajzokkal volt teleaggatva. A függönyök ezüstszőrkék voltak, a pamlag ezüst és aranyszövésű szőnyeggel letakarva, a kandalló vert bronzból. Az egész szoba ezüst és arany volt, kivéve két nagy színfoltot, a zongora végénél egy remekbe festett pávafarkakkal díszített ellenzöt, meg egy kék perzsa vázát, benne különböző árnyalatú vörös virágokkal.

Fiorsen az ablaknál állt és szivarozott. Nem fordult hátra. Gyp karjába csúsztotta kezét.

— Nagyon sajnálom. De csak félegy van.

A művész arca olyan volt, mintha az egész világ halálosan megsértette volna.

— Kár, hogy visszajöttél! Bizonyára nagyon kellemes a lovaglás!

Hát már nem mehet lovagolni a saját apjával? Micsoda örült féltékenység és egocentricizmus? Szó nélkül leült a zongorához. Nem tudta elviselni az igazságtalanságot és... Fiorsenről messziről bűzlött a pálinka. Reggel inni! Rettenetes! Undo-rító! Gyp a zongoránál ült és várt. Most már ilyen lesz férje, amíg ki nem tombolja játékában rosszkedvét, aztán odajön és megsímogatja vállát és ajkát nyakához tapasztja. Nem így kellett volna viselkednie Gyppel, nem így képzelte a szerelmet. Most hirtelen megkérdezte:

— Mondd, Gustav, mi kifogásod van ellenem tulajdonképpen?

— Hogy van apád.

Gyp felnevetett. Igazán olyan volt, mint egy duzzogó gyermek, ahogy ott állott. Fiorsen gyorsan megfordult és az asszony szájára tapasztotta

kezét. Gyp elnézett a kéz fölött. Szíve *grand écart*-ban volt ismét, részint tiltakozásból, részint le-törtségből. A férfi tekintete belekapcsolódott az övébe és leengedte kezét.

— Nos, kezdhetjük? — kérdezte Gyp.

Fiorsen nyersen mondta:

— Nem! — s ezzel kiment a kertbe.

Hát igazán lehetséges, hogy vele történt ez az utálatos jelenet? Gyp ott maradt ülve a zongora előtt és egymásután sokszor eljátszott egyetlen egy tételt, a nélkül, hogy fogalma lett volna arról, amit csinál.

IV.

Eddig még színét sem látták Roseknek. Gyp azon töprengett, vajjon visszamondta-e férje a megjegyzését, de nem kérdezte meg tőle. Már rég megtanulta, hogy férje csak akkor mondja meg az igazat, ha neki is kellemes, nem ha kínos. De zenében, vagy általában művészetben meg lehetett bízni benne. És őszintesége éppen ijesztő volt, ha idegei zilált állapotba jutottak.

Az első koncerten ott látta Rosek kellemetlen arcát a terem másik felében, két sorral hátrább. Egy fiatal leánnyal beszélgetett. A leány szabályos, gyönyörű kis arca olyan áttetszően fehér volt, mintha alabástromból faragták volna. Ahogy kerek, kék szemét a grófra szegezte, s ajkát egy picit szét nyitotta, valami üresség volt a tekintetében. Nevetése is üresen hangozott kissé. És mégis olyan gyönyörű szép volt a puha, világos hajával, finom, halvány színeivel, fehér, gömbölyű nyakával, tökéletes természetével, hogy Gyp alig tudta levenni róla a szemét. A fiatal asszony egyedül ült. A wiesbadeni benyomásokat szerette volna újra feléleszteni. Valami ünnepélyes öröm lesz hallani a han-

gokat, melyekkel annyi embernek markol a szívébe, hiszen együtt dolgozott férjével a kialakulásukban, Nagyon izgatottan várta már ezt a hangversenyt. És csendesen, lágyan ült ott, elzárkózva a többiektől.

Fiorsen a lehető legrosszabb arckifejezését vette fel, mint mindig, ha először játszott idegeneknek — hideg volt, alattomos, bizalmatlan, harcias; félig elfordult, amint hosszú újjaival megszorította a kulcsokat, megpengette a húrokat. Wiesbaden! Nem! Ez nem Wiesbaden! És amikor játszott, sem érezte ugyanazt a megilletődést. Most már igen sokat hallotta, igen jól tudta, hogyan születnek azok a hangok; tudta, hogy a tűz, az édes lágyság, meg a finom nemesség csak az újjaiból szökken ki, a füléből, agyából . . . nem a lelkéből. És nem tudott új világba átsuhanni a hangok szárnyán, nem hallott hajnali harangcsengést, esti harmatot, nem érezte a szél lágy símogatását, a napsugarak tüzét a dallam mögött. Regényesség és fellelkesülés elmaradtak tőle. A gyenge részeket figyelte, az át-kínlódott taktusokat, amikkel küzdeniök kellett mindkettőjüknek; és megszállta a szeszélyesség, rosszkedv, a hirtelen kitörő ölelések emléke. S aztán elkapta tekintetét. Szeme most is olyan volt és mégis olyan más, mint akkor Wiesbadenben. Már nem izzott imádat benne. Gyp azt gondolta:

— Én vagyok az oka? Vagy talán csak azért van így, mert most már az övé vagyok, azt tehet velem, amit akar?

Ez is egy új kiábrándulás volt és talán a legnagyobb. De meglágyult a tapsok hatása alatt és örült sikerének. Szünet alatt bement a művészsobába. Fiorsen éppen az utolsó kihívásról jött vissza, már nem volt szemében az a sértett lenézés. Felesége keze után nyúlt s megcsókolta. Gyp halkán súgta:

— Gyönyörű volt!

A férfi visszasúgta:

— Szeretsz, Gyp?

Az asszony bólintott. És abban a pillanatban meg is volt győződve róla. Aztán emberek jöttek be. Többek közt Gyp öreg zenetanára, Monsieur Harmost. Az öreg úr röviden csak annyit mondott a művésznek:

— *Merveilleux, très fort*, (nagyszerű, erőteljes) — s nyomban hátat fordított Fiorsennek és Gyppel kezdett beszélgetni.

Tehát hozzáment Fiorsenhez? Igazán különös! Milyen különös! És milyen az élete? Úgy-e, furcsa egy kicsit? És a zongorázást abbahagyja? Milyen kár! Úgy-e? Járjon megint hozzá, igen, jőjjön el.

Egész idő alatt úgy paskolta a karját, mintha zongoráznék rajta. Újjaival tapogatta a ruganyos izmokat, mintha az ellen harcolna, hogy jogaiktól megfosszák őket. Látszott rajta, hogy igazán hiányzott régi tanítványa s örült, hogy ismét felfedezte. És Gyp sohasem tudott ellenállni a hódolatnak.

Aztán mások is jöttek. Most Rosek szólította meg Fiorsent és az alabástromarcú kisleány ott állt mellettük szótlánul, még mindig kissé nyitott szájjal, s le nem vette szemét a művésze-ről. Tökéletes kis teremtés volt galambarcával, szétnyílt ajkával, mintha egy kis kandiscukrot várna éppen. Nem lehet több tizenkilenc évesnél. Vajjon kicsoda?

Egy hang szólalt meg:

— Hogy van, Mrs. Fiorsen? Örülök, hogy végre láthatom!

Ezen az emberen ugyan nem lehet észrevenni semmit, ha el is árulta Gustav, szelíd, nyugodt modora olyan volt, mint máskor, beszéde síma, nyájas. Mit is gyűlöl annyira ezen a Roseken? Gypnek rendkívül éles ösztöne volt, mint általában a nagyon intelligens és nem túlfeszített szellemi életet élőknél, «csápjai» sokkal finomabbak, semhogy meg lehetett volna téveszteni őket.

Tekintete követte a Rosekét s szeme a kisleányra

esett, amint férjével beszélgetett; mintha ajka most még jobban könyörgött volna cukorkáért.

— Úgy-e, önnek is tetszik, asszonyom... ez a fiatal kis táncosnő? Daphne Wing neve még világhírű lesz. Egy kis repülő galamb.

— Igazán gyönyörű. El tudom képzelni, milyen csodaszépen táncol.

— Nem jönne el egyszer, hogy megnézzze? Még ezután lesz az első *debutje*.

Gyp csak annyit mondott:

— Köszönöm.

De magában azt gondolta:

— Nem akarom, hogy valami közöm legyen hozzád! Miért is nem mondtam, hogy gyűlölöm a táncot?

Megszólalt a csengő és az emberek sietve vonultak kifelé. A kisleány odament Gyphez.

— Miss Daphne Wing — Mrs Fiorsen.

Gyp mosolyogva nyujtott kezét. Miss Daphne Wing is mosolygott és olyan hangsúllyal, amelyen megérezett, hogy sokat csiszoltak rajta, azt mondta:

— Ó, Mrs Fiorsen, milyen csodaszépen játszik az ön férje... ügyebár?

Nem éppen ez az óvatos kiejtés, de valami határozott fogyatékoság, ahogy ajkát mozgatta, rosszkedvre hangolta Gypet. Mintha mérget látott volna egy csodaszép virágon. Bólintott Fiorsennek; a művész már indulóban volt a dobogóra. Vajjon ő rá, vagy arra a kisleányra nézett? A folyosón azt mondta Rosek:

— Jöjjön el a lakásomra ma, Gustavval. A kisleány táncolni fog nekünk. Nagy bámulója önnek, Madame.

Gyp legszívesebben, egész nyersen azt mondta volna:

— Semmi kedvem sincs elmenni. De azért kihozott annyit:

— Nagyon köszönöm. Megbeszélem Gustavval.

Mikor visszaült helyére, megdörzsölte az arcát ott, ahol Rosek lehelete érintette. Most egy fiatal leány énekelt. Az ilyen fej tetszett mindig Gypnek : vöröses-aranyhaj, kék szem . . . valóságos anthitesise magának . . . és a «*Thee Bens of Jura*»-t énekelte, ezt a szerelemben vergődő szív különös kitörését.

«Csak szívem gyilkosa napjának . . .»

Gyp lelke legmélyét borzongatta meg a dal. Apus azt mondta a minap : «A szerelem lecsap rád és véged van!»

Nem! Ő, a szerelem gyermeke, nem óhajt így szeretni!

A fiatal leány befejezte énekét. Nem nagy tapsot aratott. Csodaszépen énekelte a világ egyik legszebb dalát . . . de úgylátszik, igen tragikus, fájó, különös volt . . . nem elég «szép». Gyp sajnálta szegényt. Szeretett volna eltűnni. De nem volt meg a kellő kíméletlensége hozzá. Ott kellett tovább is ülnie és végigszenvednie az estét Roseknél. Szabad elhatározásból ment bele egy olyan életbe, amelyről tudta, hogy nem nyújt biztos révet, nyugodt ott-hont. Saját akaratából lépett be a ketrecbe.

Az úton Rosekhez eltitkolta férje előtt, hogy a feje fáj és igyekezett palástolni lehangeltségét. Fiorsen abban a bizonyos vakációs iskolásgyerek hangulatban volt, amely kivirágzott a tapsok alatt. Utánozta Gyp öreg mesterét, imádói bálványozását, Roseket, a kis táncosnő nyitott ajkát. A kocsi-ban átkarolta Gypet, magához szorította és orrát arcához dörzsölte, mintha valami virágot szagolt volna.

Rosek a Russel-tér egy régi házának első emeletén lakott. Tömjén, vagy valami hasonló illat csapta meg mindjárt az embert. A sötét hallban keleten összeszedett alabástrom korsókba rejtett villamos lámpák égtek. Egy szenvedélyes gyűjtő szentélye volt ez a lakás. Tulajdonosa szenvedélyesen sze-

rette a feketét . . . a falak, pamlagok, képkeretek, sőt még a mennyezet is fekete volt ; néhol, közben, arany, elefántcsont, holdsugár csillogott.

Egy kerek, fekete asztalon, arany vázában holdszínű sárgaviola pompázott.

Az egyik fekete falon egy faun elefántcsont feje vigyorgott; egy sötét fülkéből ezüst táncosnő szobor mosolygott. Nagyon szép volt, de gyászos. És Gyp, bár mindig el volt ragadtatva minden újtól, rajongott minden szépért itt, napfény és levegő után vágyott. Valóságos megkönnyebbüléssel nézte az egyik fekete függönyös ablakon át a lenyugvó napsugarait, ahogy a Tér kertjeinek fáira omlottak.

Valami Mr és Mrs Gallantnak mutatták be őket. A férfi fekete feje cinikus volt, de okos, az asszony mohó kék szemű bőségszarvszerű jelenség. A kis táncosnő kiment, hogy «magára öltse a semmit» — jelentette be Rosek.

Azalatt a házigazda körülvezette Gypet kincsei között, megmutogatta skarabeusait, a Rops-rajzokat, halotti maszkokat, kínai festményeket, furcsa régi furulyákat, mindezt olyan arccal, mintha először életében jutott volna osztályrészeül a szerencse, hogy olyasvalakinek dicsekedjék el velük, aki ért is hozzá.

Gyp ösztönösen megérezte az egész együttes kifinomodott romlottságát, ahol semmi sem szent, csak az ízlés. Most először vetett egy pillantást az aranyozott keretű Bohémiába, ahonnan száműzve van a nemesség, *élan*, a bohémek küzdelme, akár csak azokból a magas szférákból, ahol a püspökök mozognak. De senki sem mondta volna, hogy a fiatal asszony idegei görcsösen rándulnak össze, mintha hullához érne. Mialatt Rosek az alabástrom korsókat mutogatta, kezét lágyan az asszony csuklójára tette és amint elvette onnan, újjai egész finoman, puhábban, mint a macska érintése, végigsíklottak a kéz bőrén s aztán fel ajkához. *Tehnika!*

Gyp alig tudta elfojtani a nevetést. Rosek észre vette. Egy pillantást vetett a fiatal asszonyra, kezét végighúzta arcán és . . . ime . . . éppen olyan volt arckifejezése, mint előbb, semmi halálos sérelem, nem is vett észre semmit. Nagyszerű kis emberke!

Mikor visszatértek a szalonba, Miss Daphne Wing már ott ült Fiorsen mellett a pamlagon, fekete kimonóban. A sötét lepel még jobban kiemelte arcának alabástromszerűségét. Amint Gyp belépett, felállott és eléje ment.

— Ó! Mrs Fiorsen — miért kezd minden mondatot ó!-val? — Ó! Nem csodaszép ez a szoba? Tökéletes a táncomhoz! Csak krém és vörös színt választottam magamnak, ezek nagyszerűen talál-
nak a feketéhez.

Hátravetette kimonóját, hogy Gyp lássa ruháját — egy övvel leszorított krémszínű ing; és a leány szája kinyílt, mintha cukorkát kérne jutalmul. Halkan súgta :

— Kissé félek Rosek gróftól.

— Miért?

— Ó, borzasztó kritikus és olyan síma és mindig olyan csendesesen jön be. Azt hiszem, az ön férje remekül játszik. Ó! milyen csodaszép ön, Mrs Fiorsen . . . ügyebár? Mit táncoljak? Mondja, mit szeretne látni először, egy Chopin waltzert?

— Nagyon szeretem Chopint.

— Akkor azt táncolom. Azt fogom táncolni, amit ön kíván, mert annyira bámulom önt. És meg vagyok róla győződve, hogy ön borzasztó édes. Ó! igen. Mindjárt megláttam. És a férje rettenetes szerelmes önbe. Tudja, öt éve, hogy tanulok és még nem léptem fel. De most Rosek gróf támogat. Remélem, minél hamarabb meglesz az első debüm. Eljön az első táncestémre? Anya azt mondja, hogy rettenetesen vigyázzak magamra. Csak azért engedett ide ma este, mert ön is itt van. Akarja, hogy elkezdjem?

Odaszaladt Rosekhez :

— Ó! Mrs Fiorsen azt kívánja, hogy megkezdjem. Kérek egy Chopin walzert. Azt, amelyik így kezdődik . . .

Gyp leült Fiorsen mellé és Rosek leütötte az első akkordot. Szemét a kisleányra meresztette és szája édeskés mosolyra görbült az iménti görcsös merevségből. Miss Daphne Wing újjait összekulcsolta mellén, úgy állott ott, mint valami alabástromból és viaszból faragott szobor. Ledobta magáról a fekete kimonót és borzongás futott végig Gypen. Táncolni, *azt tudott* ez a közönséges kisleány! Gömbölyű, hajlékony tagjainak minden mozdulatában az Istenadta tehetség lendülete párosult, a kifinomult tudás izgalmasan ellensúlyozó fegyelmezettségével. «Repülő galamb». Arcából elszállt az üres kifejezés, vagyis jobban mondva az üresség átszellemült azzal a, nem éppen belefeledkezett, de előre jelző arckifejezéssel, ami a táncnak lényeges kísérfője.

Gyp szeme megtelt könnyel. Gyönyörű volt . . . mintha szél ellen küzködne egy galamb, lihegve, hátrahajló szárnyakkal, míg végre megállt, pihenni.

Mikor a tánc után melléje ült a kisleány, Gyp megszorította égő kis kezét, de ez a szeretet megnyilvánulás a művészetének szólt, nem ennek az átizzadt kis teremtésnek, akinek ajka mintha mindig kándiscukrot kérne.

— Ó! Tetszett? Nagyon örülök! Vegyem most fel a lángvörös ruhámat?

Amint kiment a leányka, megindult a magyarázatások árja. A fekete, cinikus Gallant Moszkvában látott egy ehhez hasonló táncosnőt, valami Napierkowskát, de ebben nincs annyi tűz. Még hiányzik nála a szenvedély lehelete. Szerelem kell neki! Szerelem! Gyp egyszer csak ismét ott látta magát a koncertteremben, amint annak a másik leánynak az énekét hallgatja a megtört szívről.

«Ez a csók, szerelmem . . .

Mint a nefelejtset, mit hűvös patak partján szedtem.»

Szerelem! Ebben a barlangban . . . a faunfejekkel, puha vánkosokkal, ezüst táncosnőkkel! Szerelmem! Valami mély megalázás érzése fogta el hirtelen. Micsoda ő maga is, ha nem egy férfi érzékeinek örömmünnepe? Hát az ő otthona is csak efféle hely?

Daphne Wing ismét visszajött. Gyp férje arcát figyelte, mialatt a leányka táncolt. Ez . . . ! De hogy van az, hogy világosan látja benne ezt a dúltságot és nem törődik vele? Ha igazán szeretné, fájna ilyennek látni ajkát, vagy talán megértené és megbocsátana. De nem értette meg egészen és nem is bocsátott meg egészen.

És akkor éjjel azt súgta :

— Jobb szeretnéd, ha az a kisleány volna itt . . . nem én?

— Az a kisleány! Lenyelhetném egy kortyra! de téged, Gypem, téged inni akarlak örökre!

Vajjon igaz? *Ha szeretné*, milyen jól esne hallgatni ezt!

V.

Ettől a naptól kezdve egyre szorosabb és szorosabb érintkezésbe jutott Gyp Bohémiával, azzal a különös összeállítású társasággal, amely a zene, költészet és dráma nyakába varrja magát. A fiatal asszony érezte, hogy nem tartozik oda, sőt, valójában Fiorsen sem. Sokkal eredetibb bohém volt. Csak gúnyolódva beszélt a Gallantokról, Rosekekről és életmódjukról, éppen mint ahogy gúnyolta Wintont meg Rosamund nénit, meg az ő világukat.

Az együttélés Fiorsennel lassanként Gypet is eltávolította a régi ortodox, jólnevelt világtól, amelyben házassága előtt élt, de amelyhez tulajdonkép-

pen már azóta nem érezte magát egész hozzátartozónak, mióta megtudta születése titkát. Alapjában sokkal impresszionistább volt és természetből sokkal kritikusabb, semhogy elfogadta volna a száraz tényekből és külsőségekből kialakult rutin diktálását. De azért sohasem lett volna elég kezdeményező energiája ahhoz, hogy saját elhatározásából otthagyja ezeket a köröket. Most, hogy gyökerei meglazultak, nem volt képes megkapaszkodni az új talajban, férjéhez nem fűzte szellemi kötelék és egyre elhagyatottabbnak érezte magát.

Igazán boldog csak azalatt a pár óra alatt volt, amit Wintonnal töltött, vagy amikor zongorázott. Folytonosan csodálkozott azon, amit tett és egyre szerette volna megtalálni a mély, a sorsdöntő okot, amelynek hatása alatt cselekedett. De minél többet kutatta, minél jobban epekedett utána, annál mélyebb meggyőződéssé vált benne az ijesztő tudat, hogy ketrechen van. Később még egy másik, határozottabb kellemetlenség csapott le rá.

Sokat volt a kertben. Már lehullottak a fák virágai, az orgona elvirágzott, az akác éppen nyilóban volt és a rigók elhallgattak.

Winton hamar kitanulmányozta, hogy félnegy-től hatig nem igen botolhatott bele vejébe, majdnem mindennap átjött egy csésze teára és egy nyugodt szivarozásra. A füves téren ültek kettesben Gyppel, mikor Betty egy névjegyet hozott ki. Mrs Daphne Wing volt rányomtatva.

— Hozd, kérlek, ide ki, Betty. És friss teát, meg egy csomó vajaspirítóst; meg csokoládét és mindenféle édességet... Betty szívem.

Betty olyan arccal, amelyet rendesen csak akkor vágott, ha azt mondták neki «szívem», visszavonult és Gyp azt mondta apjának:

— Egy kis táncosnő. Már beszéltem róla neked, apus. Meglátod, milyen tökéletes teremtés. Csak az a kár, hogy fel lesz öltözve.

Tagadhatatlanul fel volt öltözve. Meleg elefántcsontszínű selyem ruhája, levélzöld velursiffonnal volt díszítve és kis műlevelekből font öv símult hozzá. Fején is ilyen műlevélkoszorút viselt. Egészen olyan volt, mint valami kis nimfa, amint előkukucska egy lugasból. Talán egy kicsit feltűnő, de bájos és nincs az a ruha, amely leronthatta volna természetének szépségét. Szemmelláthatólag ideges volt.

— Ó! Mrs Fiorsen, azt hittem, nem haragszik meg, ha eljövök. Annyira vágyódtam ön után. Rosek gróf azt mondta, hogy eljöhetek. Már minden el van intézve az első *debut*mre. Ó, hogy van?

Winton hellyel kínálta meg és a kisleány tágra nyílt szemmel, nyitott szájjal ült le a székre. Gyp figyelte apja arcát és majdnem elnevette magát. Apus és Daphne Wing!

— Táncolt azóta még Rosek grófnál?

— Ó, hogyne... nem tud... nem... Ó! igen!

Gyp agyán átvillant a gondolat:

— Úgy! Tehát Gustav látta és nem mondta meg nekem!

De hirtelen meggondolta:

— Persze, elfelejtettem. Mikor lesz a bemutatkozás?

— Jövő péntekhez egy hét. Az Octagonban. Nem nagyszerű? Nagyon jó szerződést kaptam. Nagyon szeretném, ha Mr Fiorsen és ön eljőnének.

— Hogyne mennénk. Apám is szereti a táncot. Úgy-e, apus?

— Ha jó — mondta Winton udvariasan.

— Ó! Az *én* táncom jó. Úgy-e, Mrs Fiorsen? De dolgoztam is... folyton dolgoztam, tizenhárom éves korom óta. Tetszik tudni egyszerűen imádom a táncot. Azt hiszem, ön gyönyörűen táncolna, Mrs Fiorsen. Olyan tökéletes az alakja. Egyszerűen imádom, ahogy jár.

Gyp elpirult.

— Parancsoljon egy bonbont, Miss Wing... egy-egy egész eper van mindenikben.

A kis táncosnő a szájába dugott egyet.

— Ó! de kérem, ne szólítson Miss Wingnek! Szólítson Daphnenak. Mr. Fior... Mindenki úgy szólít.

Gyp elképzelte apja arcát. Halkan mondta:

— Nagyon kedves név. Nem parancsol még egyet? Ezekben barack van.

— Kitűnőek! Tetszik tudni, az első ruhám csupa narancsvirág lesz; Mr. Fiorsen tanácsolta. De bizonyára elmondta. Talán az ön eszméje volt, nemde?

Gyp a fejét rázta.

— Rosek gróf azt mondja, hogy reám vár a világ... — Elhallgatott, egy bonbonnal félútban a szája felé, aztán hozzátette: — Ön is azt gondolja?

— Remélem.

— Azt mondja, hogy én valami egészen új vagyok. Olyan kellemes gondolat lenne, ha elhihetném. Rosek grófnak nagyon jó ízlése van. Mr. Fiorsennek is, nemde?

Gyp tudta, hogy apja arca elsötétül a szivarfüst mögött és csak bólintott.

— Abból is látszik, hogy önt vette el.

Aztán észrevette Winton rászegzett tekintetét és zavarba jött.

— Ó! milyen kedves itten — mondta. — Akár csak falun! De már el kell mennem. Ilyenkor szoktam gyakorolni. Most nagyon fontos, hogy egy percet se mulasszak el. Ugy-e?

Felállott s Winton is felkelt. Gyp látta, hogy a kisleány szeme még kerekébbre nyílik, amint tekintete a merev kézre esik. Meleg hangon mondta:

— Ó! remélem...

De hogy mit remél, azt már nem lehetett hallani.

Gyp mozdulatlanul ült. Méhek zümmögtek vi-

rágai között, galambok röpködtek a fákon; a nap sugarai ölébe estek és felmelegítették térdét, kinyújtott lábát, a harisnyája azsurján keresztül. A cselédek nevetése, a kis kutyakölykök vakkantása, amint játszadoztak a konyhában, lehallatszott a kertbe. Kinn, az útról egy tejesember kiáltása vegyült a lármába. Olyan békés volt minden. De szívében különös izgalom dúlt, furcsa, bonyolult érzések gomolyogtak benne. Ez a belevilágítás férje őszinteségébe egy másik megbizonyosodást követett nyomon. Wintonnak azt mondta, hogy nem akar gyermeket. A tudat, hogy születésével okozta anyja halálát, többé-kevésbé hozzájárult a gyermektől való irtózásához. És most biztos volt már benne, hogy gyermeke lesz. Nem érkezett el, és tudta, hogy nem is fog soha elérkezni arra a szellemi közösségre férjével, amelyben örülhetett volna az anyaságnak. Rettenetesen beleesett bolondos, önfejtű tévedésének hálójába! Nehány hónapi házasság után tisztában volt vele, hogy tévedett, hogy reménytelen a dolog a jövőben is! Kemény, kegyetlen valóság kell ahhoz, hogy egy sóvárgó, megremült lélek tudatára jöjjön az igazságnak. A kiábrándulás nem kellemes, különösen nem, ha az ember nemcsak másokból, hanem magából is kénytelen kiábrándulni. Mit akart tenni? Megmenteni Fiorsent . . . önmagától? Nevetséges! Egyszerűen elveszítette saját magát. Máris börtönben érzi magát és a gyermekkel még jobban le lesz kötve. Vannak asszonyok, akiknél a kikerülhetetlen kényszerűség tudata megnyugtató az idegeket. Gypnél éppen az ellenkezője történt. A kényszer felkorbácsolt benne minden ellenkezést.

És most, mialatt a galambok turbékoltak és a napsugár felmelegítette lábát, életének legkeserűbb pillanatait élte át . . . a legeslegkeserűbbeket. Aztán segítségére jött büszkesége. Senkinek sem kell tudni róla . . . elsősorban apjának nem. Milyen kétség-

beesetten figyelmeztette, óvta! Maga okozta a baját, szenvedjen hát!

Mikor Winton visszajött, azt mondta:

— Nem látom azt az elbűvölőt benne.

— Nem tartod az arcát tökéletesnek?

— Közönséges.

— Az igaz, de ez elmúlik, mikor táncol.

Winton félig lehúnyt szempillák mögül nézett a leányára.

— Fiorsen mit gondol?

— Gondol egyáltalában rá? Nem tudom.

Érezte, hogy apja arca belemerevül a figyelésbe.

— Daphne Wing! Szent Györgyre mondom!

Felháborodás és bizalmaltanság volt a hangjában. Egy ilyen . . . jelentsen veszedelmet a leányának. Miután Winton elment, Gyp addig ült ott, amíg a nap le nem szállt és a harmat belopakodott ruhájába. Másokat boldogítani a legjobb út a boldogulásra . . . szokták mondani. Megpróbálja. Betty . . . milyen kövér, és milyen reumás a lába . . . vajjon gondol magára is néha? És Rosamund néni, az örökös elbarangolt kutyák, sánta lovak és szegény muzsikuskok miatti gondjaival? És apus, a maga nagyvilági modorával, nem tesz ezer apróságot az ezredbeli bajtársaiért, és mennyit gondol órá is, mindig azon töri a fejét, mivel szerezhetne örömet neki. Szeretni az embereket és boldoggá tenni őket! Vajjon lehetséges ez? Nagyon nehéz az embereket szeretni, sokkal nehezebb, mint a madarakat, állatokat és virágokat, azokat olyan természetesen és könnyen szereti meg az ember.

Felment, hogy átöltözködjék vacsorához. Vajjon melyik ruháját szereti Gustav a legjobban? A halvány, mélyen kivágott ambraszínűt, vagy a puhán omló fehérret a kávészínű csipkével? Erre határozta magát. Miközben fürkészve vizsgálta képét a tükörben, összeborzadt. Most már így megy ez ezentúl. Ő is olyan lesz, mint azok a nők, akiken

mindig csodálkozott, hogy van elég merészségük mutogatni magukat. Miért kell, hogy az ember kijőjjön a formájából, ahhoz, hogy egy másik életet hozzon világra? Vannak asszonyok, akik még büszkéek is rá. De ő nem fog merni mutatkozni az emberek előtt ezentúl.

Befejezte öltözködését és lement. Fiorsen még nem érkezett haza. A megkönnyebbülés sóhajával fordult el az ablaktól és bement vacsorálni. Maga mellé ültette két kutyáját, aztán elküldte őket és leült a zongorához. Bettynek gyenge oldala volt Chopin. Ő is odaült a cselédszobaajtóba és élvezte «gyönyörű» úrnőjét, képzeletben a vázában illatozó liliomhoz hasonlította, fehér ruhájában, két oldalán a gyertyatartókkal. És mikor az egyik cselédleány igen közel jött hozzá, elkergette.

Késő lett. A cselédek lefeküdtek. Gyp rég nem zongorázott már, a nagy francia ablakban állott és kibámult a sötétbe. Milyen meleg volt . . . annyira meleg, hogy már behúzódott a jázminillat a fal mellől. Egy csillag sincs. Mindig olyan kevés csillag van Londonban. Valami hangra hátrafordult. Egy magas alak állott a sötét szobában, a nyitott ajtónál. Ijedten kiáltotta:

— Te vagy az, Gusztáv?

Néhány szó morgás, amit nem tudott megérteni. Gyorsan becsukta az ablakot és odament hozzá. A hallból beáramló világosság megvilágította a félarcát. Sápadt volt, szeme különös fényben égett; a kabátúja fehér volt. Mély hangon dadogta:

— Te kis kísértet.

Először életében látott Gyp közvetlen közelből részeg embert. Milyen borzasztó lenne, ha valaki meglátná! . . . milyen borzasztó! Odaugrott, hogy gyorsan becsukja a ház hátulso részébe vezető ajtót, de a férfi megragadta. Vállába kapaszkodott és a halálra rémült fiatal asszony nem mert moccani, nem mert szólni, attól félt, hogy leesik, vagy

lármát csap. Most a másik kezével is ránehezedett a vállára, úgy, hogy egyenesen tudott állani.

Gyp nem volt megbotránkozva. Csak egy érzése volt:

— Mit tegyek? Hogy vigyem fel a lépcsőn, hogy senki se lássa?

Felnézett a férfi arcába. Milyen sajnálatraméltónak látta a fénylő szemével és merev fehérségével. Szelíden mondta:

— Jól van. Támaszkodj rám, felmegyünk.

Nem is utálatot, hanem rettenetes szánalmat érzett iránta. Karjával átfogta a férfi derekát és elindult vele a lépcső felé. Csak ne hallaná meg senki; csak tudná elvinni szép csendben! És halkán mondta:

— Ne beszélj! Támaszkodj rám!

Fiorsen arcán meglátszott, hogy rettenetesen erőlködik. Előre nyujtotta az ajkát és olyan kifejezést öltött arca, hogy nevetni lehetett volna rajta, ha a helyzet nem lett volna inkább tragikus.

Gyp teljes erejével támogatta férjét és lassan megindult a lépcsőn. Szerencsére könnyebben ment, mint ahogy gondolta. Még csak néhány lépés a kis átjárónál és aztán kész! Megvan! Ott feküdt keresztbe az ágyon és az ajtó csukva. Csak most tört ki a megrémült fiatal asszonyon az ijedség, úgy remegett egész testében, hogy a fogai vacogását is hallotta. Véletlenül a nagy tükörre tévedt tekintete. A gyönyörű csipke egészen össze volt tépve ruháján, a válla vörös volt, ahol Fiorsen keze megmarkolta, hogy fenn tudja tartani magát.

Pongyolát vett magára és odament férjéhez. Valami buta kábultságban feküdt ott. Nagy nehezen sikerült felültetni, úgy, hogy nekitámaszkodott az ágyrácsnak. Gyp azon törte a fejét, hogy mit adjon be neki? Talán szalmiák sót szagoltat vele? Ez jó lesz!

Mikor végre ágyban volt, megállott mellette és

nézte. A szemét behunyta; nem látná meg, ha szabad folyást engedne érzelmeinek. De nem akar sírni. Mit tehet hát, le kell feküdni szintén. Levetkőzött és eloltotta a lámpát. A férfi horkolva aludt. Gyp belebámult a sötétségbe és mosolygott. Azokra a fiatal asszonyokra gondolt, akikről regényekben olvasta, hogy pirulva, remegve súgják férjük fülébe, hogy «Valamit . . . szeretnének mondani!»

VI.

Másnap reggel, mikor a még mindig mélyen alvó Fiorsenre nézett, első gondolata volt:

— Éppen olyan, mint máskor.

És hirtelenében egész különösnek találta, hogy nem undorodott meg, sőt most sem undorodik tőle. Túlságosan mélyen járó dolog volt ez ahhoz, hogy undort ébresszen és valahogy olyan természetes is. Zabolátlan életének ezt az új megnyilvánulását felháborodás nélkül fogadta. Különben is régóta tudott férjének erről a tulajdonságáról . . . az ember nem ihatik brandyt, hogy el ne árulja magát.

Kilopózott az ágyból, összeszedte Fiorsen cipőjét, szétszórt ruháját és átvitte az öltözőszobába. Ott a világosság felé tartott minden egyes darabot és kikéfélt, aztán nesztelenül, csendesen visszalopózott az ágyba, varrótűvel a kezében és megigazította a csipkéjét. Senkinek sem kell megtudni, még *neki* sem. Egy pillanatra elfelejtette a másik, ijesztően fontos dolgot. De csakhamar megrohanta a gondolat, egész hirtelen, szédítőn. Amíg csak lehet, titokban tartja. Ezt sem kell tudni senkinek . . . legkevésbé neki.

A reggel úgy telt el, mint rendesen. De mikor Gyp délben bement a zeneszobába, már nem ta-

lálta ott Fiorsent. Elment hazulról. Éppen ebédhez akart ülni, mikor a szobalány jelentette :

— Rosek gróf.

Gyp megdöbbenve ugrott fel.

— Mondja meg, hogy Fiorsen nincs itthon. De... de kérdezze meg, hogy nem maradna itt löncsre? És hozzon fel egy palack rajnai bort.

Néhány perc telt el, amíg a vendég bejött és azalatt úgy érezte magát Gyp, mint aki egy mezőn kénytelen végigmenni, ahol egy bika legel.

Még a legszigorúbb kritikus sem vádolhatta volna azzal Rosek grófot, hogy nem elég tapintatos ember. Azt remélte, hogy otthon találja Gustavot. De milyen kedves Gyptől, hogy ottmarasztotta löncsre.

Ügylátszik, már lemondott a fűzőviselésről és leszokott kellemetlenül sértő nézéséről is. Arca kissé barnás volt, mint aki keresi a napot. Beszédében nem volt semmi cinikus kétértelműség, megbámulta a «kedves házat» és egyenesen melegség csengett abban, amit színházról, művészetről mondott.

Gyp sohasem utálta jobban. Löncs után átmentek a kerten a zeneszobába és Rosek leült zongorázni. Mély, simogató billentése volt, mint azoknak, akik kitartóan, acélos újjal dolgoznak, a zene iránti izzó szenvedélyből.

Gyp a pamlagon ült. Oda nem láthatott a zongora mellől és a fiatal asszony elcsodálkozva nézte a grófot. Schuman Gyermeke darabjait játszotta. Hogyan lehet valaki, aki ilyen idillikus hangokat képes kihozni, olyan romlott lelkű?

Most megszólalt :

— Rosek gróf!

— Madame?

— Nem mondaná meg, miért küldte ide Daphne Winget tegnap?

— Én?

— Maga.

A férfi hátrafordult a zongoraszékkal együtt és szembenézett az asszonnyal.

— Hogyha már éppen kérdezi, hát azt hiszem, jó lesz, ha megtudja, hogy Gustav nagyon gyakran van vele együtt.

Pontosan azt felelte, amit Gyp előre várt.

— Miért kellene ezt nekem tudnom?

A férfi felállott és csendesen mondta:

— Örülök, hogy így gondolkozik.

— Miért örül?

Most Gyp is felállott. Rosek alig volt magasabb nála, de meglátszott rajta az acélos izomzat a ruhája alatt. És valami kígyószerű akaraterő volt az arcában. A fiatalasszony szíve hevesen dobogott.

A férfi közelebb lépett hozzá.

— Örülök, hogy tisztában van vele, mennyire lecsúszott Gustav... vége...

Elhallgatott, mert észrevette, hogy rossz irányba tévedt és hirtelen nem tudta, hol hibázta el. Gyp egyszerűen mosolygott. A férfi arcát előntötte a vér.

— Gyorsan kiégett vulkán. Látja, én jól ismerem. Jobb, ha ön is megismeri.

— Miért?

A foga között mormogta:

— Hogy ne pazarolja el az idejét; még szerelem vár önre.

Gyp mosolygott.

— Irántam való szerelemből itatta le a mult este?

— Gyp! — Gyp hátrafordult. De a férfi elálta az ajtót.

— Maga sohasem szerette őt! Ez legyen a mentégem. Már is igen sokat adott neki... többet, mint amennyit megérdemel. Ó! Istenem. Mennyire kínoz engem. Meg vagyok babonázva!

Hirtelen halálsápadt lett, csak a szeme villogott.

Gyp megijedt és éppen, mert meg volt ijedve, megállta a helyét. Rohanjon ki az ajtón, amely a kis útra nyílik? Érezte, hogy a szeme erejével próbálja megtörni ellenállását . . . mintha szuggerálni akarná, mert látta, hogy megrémítette.

Nem is tudta, vajjon igazán mozog a férfi lába, de annyi bizonyos, hogy egyre közelebb jött hozzá. Gypnek rettenetes érzése volt . . . mint hogyha már is hozzáérne annak az embernek a karja.

Tekintetét kiszakította a férfiből és hirtelen szemébe ötlött a göndör haja. Egész bizonyos, hogy sütővassal göndörítette. Alig hallhatóan röppent el ajkáról a mondás :

— *Une technique merveilleuse!*

A férfi szeme megrebbent ; ajka szétnyílt. Gyp végigment a szobán és megnyomta a csengőt. Már elmúlt minden félelme. És a férfi szó nélkül sarkonfordult s kiment a kertbe. Gyp utánanézett, ahogy végigment a kisúton. Legyőzte azzal, aminek a legnagyobb szenvedély sem tud ellenállni : neveltségessé tette. Igazán annyira megrémült tőle, hogy majdnem elájult, hogy majdnem urrá lett rajta ez az ember? A saját házában? A saját cselédekével?

A kertben az első meleg nyári nap pompázott. Jó évben, június közepén már nehéz volt a levegő az illattól és zümmögéstől.

Gyp a lugasban ült, körülötte ugráltak, hemperegtek a kiskutyák. A fiatal asszony a saját világába menekült védettséget keresni. Mintha valami sűrű, forró ködbe tévedt volna, ahol mindenféle leselkedik rá és ő csak a büszkeségével tartja vissza a veszedelmet, meg az erős akaratával, hogy nem ordítja ki, mennyire küzködik és fél.

*

Mikor Fiorsen aznap reggel elment hazulról, addig gyalogolt, amíg egy taxit nem talált. Aztán

kellemes önfeledtséggel vetette hátra magát benne, mint mindig, ha nagy gyorsasággal vitette magát, céltalanul. Rendesen így szokott tenni, ha kellemetlen helyzetbe jutott. A mozgás megnyugtatta. És igazán nagy szüksége volt nyugtató szerekre azon a reggelen. Felébredni a saját ágyában, a nélkül, hogy sejtelme lenne róla, hogyan került bele, egyáltalában nem volt újság előtte, mint ahogy megtörténik ez átlag minden huszonnyolc éves férfivel, de újság volt egy ilyen esemény a házaseletében. És ha valamivel kevesebbre emlékezett volna vissza, talán könnyebben érezte volna magát. De azt még tudta, hogy ott állott a sötét szalonban és egy egészen kisérteties Gypet látott szorosán maga mellett. Valami nagy ijedtség volt benne, és — mint ilyenkor a legtöbb ember — a lehető legrosszabb lelkiállapotba került.

Ha Gyp is olyan lenne, mint a többi asszony, akikkel együtt ette már a szenvedély gyümölcsét, nem érezne ilyen maró megszágyenülést. Ha olyan lenne, mint a többiek, már rég «vége» volna mindennek, ahogy Rosek gróf kifejezte magát. De Fiorsen nagyon jól tudta, hogy nincs «vége». Le-részegedhetik, lezülhet minden tekintetben, de Gyp bele van kapcsolva az érzékeibe. Passzivitásában volt az ereje, a titkos mágnessége. Benne kapta meg azt a misztikus természeti érzést, amely még a férfiláz magávalragadó hevében is halvány mosollyal vonul félre . . . az erdők és mezők megfoghatatlan mosolya ilyen éjjel és nappal, a virágok és fák kifürkészhetetlen, puha, vibráló közönye, a patakok, sziklák, a madárdal, az örökös zümmögés ilyen napsütésben és csillagfényben. Az asszony sötét, félig-mosolygó szeme elbűvölte, olthatatlan szomjúságot ébresztett benne. És Fiorsen azok közé tartozott, akik, ha szellemi nehézségekkel állanak szemben, azonnal visszariadnak, fájdalomcsillapítókat keresnek, kicsapongással pró-

bálják bekötni az önzésükön ejtett sebet. Olyan volt, mint egy elkényeztetett gyermek, szertelen kétségbeesésével és sajátos felindultságában visszataszító és egyben szeretetreméltó, mint az ilyesfajta emberek általában. Vágyódott a hold után és megkapta s most nem tudta, mit kezdjen vele, kapkodott utána és az volt az érzése, hogy egyre jobban eltávolodik tőle.

Minden törekvése, hogy szellemileg közel jusson hozzá, megbukott és ez megőrijtette. Csak a munka tartotta még benne a lelket. Mert erősen dolgozott. De még itt is érzett valami hiányt. Minden tulajdonsága megvolt hozzá, hogy jóvátegyen mindent, csak az erkölcsi gerince hiányzott s éppen ez adhatná meg — úgy gondolta — az őt megillető kiválóságot. Sokszor bosszankodott és csodálkozott azon, hogy némely kortársa többre vitte mint ő.

A kocsiban elgondolkozott :

— Vajjon tettem-e igazán olyasvalamit, amivel megbotránkoztathattam őt tegnap este? Miért nem vártam meg ma reggel otthon, legalább megtudtam volna a legrosszabbat!

És fáradtan mosolygott... megtudni a legrosszabbat nem éppen a legerősebb oldala. A töprengése, mint rendesen, bűnbak kereséssel végződött és ez a bűnbak Rosek volt. Mint a legtöbb önző nőhódító, nem sok barátot szerzett magának. Rosek volt a legkitartóbb. De őt is megvetette Fiorsen s félt is tőle, a féktelen, de szélesebb látkörű emberek lázadozásával és meglapulásával a kisebb tehetségű, de nagyobb akaraterővel rendelkezőkkel szemben. Úgy bánt vele, mint a szeszélyes gyermek a dadájával. De szüksége volt rá, mint bőkezű, telt zsebű mecénásra.

— Vigye el az ördög Pault — gondolta magában. — Tudta, kellett, hogy tudja, hogy az ő pálinkája úgy csúszik le, mint a víz. Láta, hogy megbolondultam! Valamit forral magában. Hova

is mentem azután? Hogy jutottam haza? Vajjon megbántottam Gypet? Ha a cselédek láttak . . . rettenetesen kétségbe lenne esve!

Ismét erőt vett rajta a félelem. Nem ismerte Gypet, sohasem tudta, mit gondol, mit érez, sohasem tudott semmit róla. Ez nem járja! Ő nem bujkál előle. Természetes, olyannak adja magát, amilyen. Hadd tudjon meg mindent róla. Mit vétett ellene? A szobalány nagyon furcsán nézett rá ma reggel.

Most hirtelen odaszólt a kocsisnak:

— Bury Street, St. James ház.

Azt mindenesetre megtudja, vajjon volt-e ott hon Gyp az apjánál? Többször is meggondolta a dolgot, mialatt az autó a cél felé robogott és verejtek ütött ki homlokán, mialatt arra várt, hogy kinyissák a kaput.

— Itt van Mrs Fiorsen?

— Nincs, sir.

— Nem is volt itt ma reggel?

— Nem, sir.

Elhessegette magától a gondolatot, hogy valami magyarázatot kellene adnia kérdezősködésére, visszaült az autóba és a Curzon-utcába hajtatott. Ha nem volt «annál a Rosamund néninél» sem, akkor rendben van . . . más nincs, akihez mehetett volna. Gypnek nem volt senkije. És megkönnyebbült sóhajjal állapította meg, hogy reggelizni szeretne.

Elmegy Rosekhez, kölcsönkér tőle annyi pénzt, hogy kifizethesse autóját és ott fog reggelizni. Rosek nem volt otthon. Haza kell mennie, hogy kifizesse a taxit. A soffőr máris furcsa szemmel nézi, mintha kételyei volnának a fizetést illetőleg.

A kapuban egy emberrel találkozott; valami hosszú boríték volt a kezében.

Gyp az íróasztalánál ült és a csekkönyve ellenőrző számláit adta össze. Meg sem fordult.

— Van valami ebéd? — kérdezte Fiorsen.

Gyp kinyújtotta kezét s megnyomta a csengőt. Fiorsen rettenetesen sajnálta saját magát. Legszívesebben átölelte volna Gypet és megkérte volna :

— Bocsáss meg, kis Gyp, úgy sajnálom, hogy így történt!

Betty jött be a csengetésre.

— Kérlek, hozz be valami ebédet Mr. Fior-sennek.

Fiorsen hallotta, hogy Betty szipogott, amint kiment. Ez is egyike volt azoknak, akiket megvetéssel sújtott. Ingerülten mondta :

— Olyan férjet szeretnél, aki meghal, ha véletlenül elkésik az ebédetől.

Gyp a csekkönyvét nézte és hangosan olvasta az ellenszámlát :

— Messrs. Travesr et Sanborn, Szabók. Kiegészített számla összege : 54 Font 3 s 7 d.

Fiorsen arca hirtelen elváltozott, mint mindig, ha önérzetében sértették meg.

— Kifizetted? Nem a te dolgod kifizetni a számláimat!

— Az ember azt mondta, hogy ha nem fizetik ki, beperel. Véleményem szerint tartozni valakinek nem tisztességes dolog. Van még több számlád is?

— Nem mondom meg neked.

Az asszony arcán valami olyan kemény határozottság ült, amelyet Fiorsen még nem tapasztalt nála. Egészen más volt, mint a tegnapi Gyp... akivel utoljára beszélt, mikor még magánál volt. Ez az új lázadás egészen különösen hatott rá. Megzavarta, sebet ütött önérzetén, valami furcsa félelmet ébresztett benne és a mellett izgatta az érzékeit. Lágy hangon mondta :

— Pénz! Átkozott pénz! Csókolj meg!

— Gyerekesség átkozni a pénzt. Én szívesen

odaadom minden pénzem, de többet nem. Apustól nem kérek.

Fiorsen lecsapta magát egy székre.

— Ha, ha! Érény!

— Nem, . . . büszkeség.

A férfi komoran mondta:

— Tehát nem hiszel bennem. Nem hiszed, hogy tudok annyit keresni . . . amennyi kell . . . sokkal többet, mint amennyid van és lesz . . . Sohasem hittél bennem!

— Azt hiszem, annyit keresel most, amennyit általában tudsz és fogsz tudni keresni.

— Úgy! Azt gondolod! Hát nem kell a pénzed!

— Ssssss!

Fiorsen körülnézett. A szobaleány ott állott az ajtóban.

— Nagyságos úr kérem, a soffőr kéri a pénzét, vagy talán még szüksége van rá a nagyságos úrnak? Tizenkét shilling.

Fiorsen úgy bámult rá, hogy az ember . . . amint a szobaleány mondani szokta . . . egészen megdőült tőle.

— Nem kell többet. Fizesse ki.

A leány egy pillantást vetett Gypre és azt mondta:

— Igenis — s azzal kiment.

Fiorsen felnevetett. Igazán különös betetőzése volt iménti kijelentésének.

— Ez jó volt, ugy-e, Gyp?

De a fiatal asszony arca mozdulatlan maradt. A férfi tudta, hogy rendesen még könnyebben ingerelte nevetésre valami furcsa dolog, mint őt és ismét félelem fogta el. Valami megváltozott. Igen, valami egészen megváltozott.

— Megbántottalak tegnap este?

Gyp vállat vont és az ablakhoz ment. A férfi komoran nézett rá. Aztán elrohant az asszony mellett, egyenesen ki a kertbe. És egy pillanat múlva

hegedűjének szenvedélyes hangja zúgott ki a zeneszobából, az úton át.

Gyp keserű mosollyal hallgatta. Még pénz is! De most már minden mindegy. Maga főzte, magának kell kikanalaznia. Sohasem fog kimászni ebből a helyzetből. Ma éjjel megint megcsókolja és ő úgy fog tenni, mintha minden rendben volna. És ez így fog menni a végtelenségig! Nos, a saját hibája.

Kivett tizenkét shillinget a pénztárcájából és kitette az íróasztalára, hogy odaadja a szobaleánynak. Aztán hirtelen átvillant agyán a gondolat:

— Talán megún. Ó, bárcsak megúnna!

Hosszú út volt előtte, hosszabb, mint amit eddig megtett.

VII.

Akik tudják, mi az, mikor szélcsendben vesztegel a néma vitorlás és ismerik a napról-napra tengődő reményt, hogy majdcsak kikerülnek ebből a helyzetből, azok érthetik meg valamennyire Gyp elkövetkezett életét. A szélcsend is véget ér egyszer. De egy huszonhároméves fiatalasszony, aki csak magának tehet szemrehányást, hogy akkorát tévedett házasesetében, nem is reméli, hogy véget ér egyszer szenvedése, hacsak nem modern nő és Gyptől távol állt minden modernség. Miután elhatározta, hogy nem ismeri be nyíltan tévedését és összeszorított fogakkal viselte el a tudatot, hogy gyermeke lesz, tovább is azon volt, hogy eltitkoljon mindent, még Winton elől is.

Meg tudta csinálni, hogy Fiorsenhez olyan volt, mint azelőtt. Igyekezett könnyűvé és kellemessé tenni anyagilag az életét... gyakorolt vele, jól táplálta és tűrte szerelmeskedéseit. Mártírnak tartani magát ostobaság lett volna!

Szerencsésen eltitkolt lehangoltsága egyre mé-

lyebbült... A szárnyaszegettek reménytelensége volt benne.

Roseket úgy kezelte, mintha az a bizonyos jelenet nem is játszódott volna le közöttük. A gondolat, hogy szorult helyzetében férjéhez forduljon, örökre elpárolgott belőle, mióta, akkor este, részegen látta. És apjának nem mert szólni. De állandóan résen volt, mert tudta, hogy Rosek gróf nem bocsátja meg a multkori nevetségesbe fulladt jelenetet.

A Daphne Wingre tett célzásokat kiverte fejéből, ami nem történhetett volna meg, ha szereti Fiorsent. A büszkeség bálványát állította fel magának és imádattal tele hívőjeül szegődött. Csak Winton és talán Betty tudták, hogy nem boldog. Fiorsen felelőtlensége pénzdolgokban nem nagyon bántotta Gypet. Minden háztartási költséget maga fedezett, cselédbért, házbért, ellátást, saját ruháit... ebben a tekintetben legalább elkerült minden összehúzóalkozást. Ami a házon kívül történt, arról nem tehetett.

Így telt el a nyár, amíg a hangversenyidény elmúlt és már tűrhetetlen lett London. De Gyp irtózott az elutazástól. Ott szeretett volna maradni tovább, csendben a kis házában. Ez készítette arra, hogy elárulja titkát egy éjjel férjének. A londoni élettől sápadt, beesett arca egész különösen vörös lett: Fiorsen felkelt és rábámult. Gyp önkéntelenül elfordult.

— Nem szükséges, hogy így nézzen. Igaz.

A férfi homlokára ütött és kitört belőle:

— De nekem nem kell! Nekem nincs rá semmi szükségem!... Nem akarom, hogy... elcsúfítsa az én Gypemet.

Aztán ijedt arccal ment oda hozzá:

— Nem akarom; félek tőle. Ne legyen!

Gyp szívébeu gyanaz az érzés nyillalott bele, mint mikor részegen látta férjét, a falhoz támaszkodva...

szánalom, inkább, mint megvetés a gyerekesség miatt. Megfogta a kezét, úgy mondta :

— Jól van, Gustav, nem foglak zaklatni vele. Mikor elkezdek formátlanodni, elmegyek Bettyvel, amíg túlesem mindenem.

A férfi térdre esett előtte :

— Ó, ne! Ó, ne! Ó, ne! Csodaszép Gypem!

Gyp úgy ült ott, mint egy sphinx, attól félt, hogy az ő ajkán is kicsúszik a szó : «Ó, ne!»

Az ablak nyitva volt és pillék repültek be a szobába. Az egyik a hortenziára szállt, a kandallóra. Gyp elnézte a puha, fehér pihés kis jószágot, pici bagoly fejével és virágszerű testével a kékes szirmokon, az élénk zöld száratok lejjebb és aztán a saját ruhája színét a lámpa halvány fényében. És minden benne lángoló szépérvék fellázadt, a kihívó «Ó, ne!» kiáltásra. Nemsokára elcsúful és kínokat fog szenvedni, talán bele is hal, mint az édesanyja.

Azon az éjszakán és a következőn érdeklődéssel figyelte, hogyan viseli el férje a zavaró valóság tudatát. Mert mikor végre megértette, hogy bele kell nyugodnia a természet rendjébe, egyszerűen elzárkózott mindentől, ami rá emlékeztette. Gyp vigyázott, hogy ne tanácsolja véletlenül sem férjének az egyedül nyaralást. De mikor elutazott Rosekkel Ostendébe, megkönnyebbült, béke szállt rá. Végre megszabadult attól az idegen, rendetlen jelenségtől házában! És mikor másnap reggel nehéz csendre ébredt fel, hiába próbálta elhíttetni magától, hogy Fiorsen hiányzik neki. Szíve ment volt minden ürességtől, minden fájdalomtól. Csak egy érzés töltötte el : milyen kellemes, hűvös és nyugalmas így egyedül feküdni.

Későig maradt ágyban. Remek volt a kitárt ajtó, ablak, a ki-be futkározó kutyapár s kábultan heverészni, vagy elhallgatni a galambok turbékolását, vagy a városból eddig szűrődő, tompított utcazajt és azt érezni, hogy végre ismét ura testének, lelké-

nek. Most, hogy közölte Fiorsennel, nem volt többé értelme a titkolózásnak. Telefonált apjának, hogy egyedül van.

Winton felutazott. Goodwood és Doncaster között nem volt már több futtatás, amely érdekelte volna. Az évnek ebben a szakában nem lehetett lovagolni, az ember egész nyugodtan maradhatott Londonban is. Augusztust szerette legjobban a városban. A klub üres volt ilyenkor, nyugodtan ülhetett ott, nem zavarta semmi unalmas nagyképű alak. A kis Boncart, a vívómester, mindig kapható volt egy-egy összecsapásra. Winton már rég begyakorolta a balkarját a jobb helyett. A Jermyn-utcai török fürdő is nélkülözte kövér vendégeit. Elballaghatott a Covent Garden felé, dinnyét vásárolt és haza is vihetett, nem kellett attól félnie, hogy találkozik valami ismerőssel. Forró éjszakákon elbolyongott az utcákon, parkokban, közben szivarra gyujtott és elrágódott szétszórt gondolatain, szétszórt emlékein.

Boldogan vette a hírt, hogy leánya egyedül van, megszabadult attól a fickótól. Hova vigye vacsorázni? Mrs Markey szabadságon volt. Miért ne próbálnák meg Blafardot? Csendes kis szobái vannak . . . nem túlságosan előkelő . . . és pompás hűvös. Blafard!

Mikor Gyp megérkezett a Bury-utcába, Winton már lenn várta. Úgy érezte magát, mint egy kirándulásra készülő kis iskolás fiú. Milyen gyönyörű Gyp . . . milyen friss . . . bár kissé sápadt. De a sötét szeme, a mosolya! Gyorsan az autóhoz lépett és azt mondta:

— Ne! Én is beülök . . . Blafardnál vacsorázunk . . . Csapunk egy görbe estét, Gyp.

Milyen kellemes volt leánya mögött menni az alacsony kis szobák asztalai között és végigélni, ahogy utána fordulnak, megbámulják az emberek. Egy távoli sarokba helyezkedtek el, az ablak mellett,

ahol láthatott és láthatták. Azt akarta hogy lássák leányát, de ő szürkülő halántékát fordította a többiek felé. Nem is vett tudomást róla, hogy kis nők és delnők pillantásai tolakodnak hozzá, miközben pezsgőt szürcsölgetnek a hőségtől kifényesedett arccal. Mert titokban, nemcsak azt az estét élte át, hanem a mult egy estéjét is, mikor, ugyanebben a sarokban vacsorált Gyp anyjával. Akkor az ő arca állta a fürkészést és az asszony fordult el kíváncsi tekintetek elől. De erről nem kell beszélnie Gyppel.

Mikor meghallotta a nagy újságot, összeszorított ajakkal, kissé elkalandozó tekintettel ült ott. Milyen jól ismerte Gyp ezt az arckifejezést.

— Mikor? — kérdezte aztán.

— Novemberben.

Ugyanabban a hónapban! Kezét kinyújtotta az asztalon át, megfogta a leányáét és megszorította.

— Minden rendben lesz, gyermekem. Nagyon örülök.

Gyp belekapaszkodott a kezébe és azt mondta:

— Én nem; de nem fogok félni... ígérem.

Egyik sem hagyta magát becsapni a másiktól. Mindketten értettek ahhoz, hogy nyugodt arccal fogadják a dolgokat. Különben is ez egy «görbe este»... az első nyugodt est Gyp házassága óta.

Egyszer megjegyezte Winton:

— Úgy, tehát elment Ostendébe — és magában azt gondolta: Ez rávall!

De többet aztán nem történt említés Fiorsenről. Lovakról beszélgettek, Mildenhamból... Gypnek úgy rémlett, hogy évek teltek el, mióta utóljára ott járt. A fiatal asszony gyerekkori csínyjeiről.

Aztán Gyp fürkészően nézett apjára és azt kérdezte:

— Mondd, milyen voltál te kiskorodban, apus? Rosamund néni azt mondta, hogy elsápadtál a dühtől néha és olyankor senki sem mert a közeledbe menni. Azt mondja, mindig fákra mászkáltál és

parittyával lődöztél, vagy faragtál. És ha nem akartál elmondani valamit, nem lehetett belőle kivájni. Mondd, nem voltál halálos szerelmes a bonneodba?

Winton mosolygott. Miss Huntley! a göndör, barna hajával, kék szemével és elragadó ruháival!

— Igen, igen. Jupiterre, milyen rég volt! Az apám elment Indiába. És sohasem jött vissza. Megölték, mikor az az első afghán história volt. Ha szerettem valakit, akkor *szerettem*. De nem éreztem úgy, mint te mindent . . . fél olyan érzékeny sem voltam . . . Nem hasonlítottam hozzád egy cseppet sem, Gyp.

Elnézte leányát, ahogy szemét öntudatlanul rajtafelejtette a pincéren és tekintetével követte minden mozdulatát. Nem volt abban semmi bámulás, csak éppen hogy magábafogadott mindent, ami körülötte történt.

A világ legszebb teremtése!

— Nos, mire volna most kedved? Menjünk el egy színházba, vagy egy zeneterembe?

Gyp a fejét rázta. Igen meleg volt. Nem autózhathának inkább egy kicsit? És aztán üljenek le egy parkba.

Már besötétedett, a levegő már nem volt annyira száraz . . . egy kis illatos friss áram vegyült a tér fájáról a füstbe és benzín illatba. Winton ugyanazt a parancsot adta ki, mint akkor, azon a régmúlt estén :

Akkor egy kis egylovasban ültek, Knightsbridge Gatén, az esti szellő végigsímogatta arcukat, nem, mint most ; ezekben a taxikban, az ember nyakába fuj. Kiszálltak a kocsiból és átmentek a Rown. Végimentek a Long Wateren, a fák között.

Az út végén letakart Winton két széket a kabátjával és leültek, egész közel egymáshoz. Még nem hullott le a harmat. A levelek mozdulatlanul álltak a hőségben. A levegőben édes szagok terjengtek. A fákhöz lapulva, vagy a fűben más párok is üldö-

géltek, sötétebben, mint a sötétség és egész szótlanul.

Winton ajkáról szivarfüst szállt fel karikákban. Álmodozott. Hosszú hamu esett le a szivarjáról. Felemelte kezét, hogy lesöpörje. Gyp hangja édesen suttogetta :

— Nem kedves itt? Olyan jó meleg van és kormosötétség.

Winton hideg borzongást érzett végigfutni magán.

— Nagyon kellemes! De a szivarom kialudt és nincs gyufám.

Gyp a karjába csúsztotta kezét.

— Ez a sok szerelmes pár itt és a sötétség, a suttogetás . . . Egész furcsa a levegő tőle. Nem érzed, apus?

Egy szélroham tépázta meg a fákat. Az éjszaka tele volt suttogetással egy pillanatig ; aztán valami kuncogás csattant fel.

Gyp felállott.

— Már érzem a harmatot, apus. Mehetünk gyalog?

A varázslat elmúlt ; megint közönséges londoni éjszakára fordult az éj. A park egy nagy, elsárgult fűfolt lett és homok. Az emberek egyszerű kimenőző írkok és elárusító leányok.

VIII.

Fiorsen levelei érdekes adatok voltak. Rettentően hiányzott neki Gyp, de úgylátszik, rendkívül jól mulatott. Pénzre volt szüksége, de elmulasztotta megírni, hogy mire költi. A fiatal asszony, tekintet nélkül szűkös feleslegére, egyre küldözgette a kívánt összegeket. Ő is szabadságot élvez és megengedheti magának azt a fényűzést, hogy megfizessen érte. Kikeresett egy boltot, ahol jól eladhatta ékszereit és készségesen küldte férjének a befolyt pénzt. Ez is jelent még egy további hetet.

Egy este elment Wintonnal az Octagonba. Daphne Wing még mindig ott szerepelt. Eszébe jutott a kisleány elragadó kerti látogatása és meghívta löncsre, hogy töltsék együtt a délutánt.

Miss Daphne boldogan jelent meg. Sápadt és valósággal kábult volt a nagy melegtől liberti seelyem ruhájában, síma, lehajló szalmakalapjában. Löncs után a kert legárnyékosabb zugában húzódtak meg. Gyp egy nagy kertiszékbe helyezkedett el, Daphne Wing párnákat tett a föbbe és odatelepedett. Miután átestek a felkiáltási jeleneteken, a kisleány önként tárta fel lelkét a maga meztelenségében. És Gyp élvezettel hallgatta egy teljesen másfajta élet megnyilatkozásait.

— Természetesen, nem akarok tovább otthon maradni, csak amíg éppen muszáj; csakhogy nem olyan egyszerű dolog kimenni az életbe — ezt a frázist szívesen és gyakran használta — amíg az ember nem tudja, hányadán van. Az én pályámon nagyon óvatosnak kell lenni. Persze, az emberek sokkal rosszabbnak gondolják, mint amilyen; apám valóságos rohamokat kap néha. De tetszik tudni, Mrs Fiorsen, nálunk otthon rettenetes. Nálunk mindig bárányhús van... tetszik tudni, hogy ez mit jelent... igazán borzasztó az ember hálószo-bája ebben a melegben. És nincs hely, ahol gyakoroljak. Egy műtermet szeretnék tulajdonképpen. Nagyszerű lenne valahol a folyónál, vagy itt, közel önhöz. *Igazán* nagyszerű lenne. Tetszik tudni, nagyon spórolok. Mihelyt együtt lesz kétszáz fontom, eliszkolok hazulról. Én úgy képzem, úgy lenne a legjobb, ha festőket és zenészeket tudnék inspirálni. Nem akarok afféle közönséges «szám» lenni... ballet évről-évre és minden. Valami egész különös szeretnék lenni. De a mamám olyan bolondul félt. Azt szeretné, ha nem reszkiroznék semmit. De úgy nem lehet soha semmi az emberből. Milyen jó önnel beszélgetni, Mrs Fiorsen. Mert ön elég fiatal

ahhoz, hogy megértse amit én érzek és biztos vagyok benne, hogy nem botránkozik meg semmin. Tetszik tudni, a férfiakkal úgy van az: az ember nem tudja, menjen férjhez vagy vegyen egy barátot? Azt mondják, az ember nem lehet tökéletes művész, amíg meg nem ismeri a szerelmet. De aztán, ha az ember férjhez megy, az megint azt jelenti, hogy jönnek a porontyok. És talán még a férj is rossz ráadásul. Huh! De másfelől megint, nem akarok közönséges lenni. Gyűlölöm a közönséges embereket... egyszerűen gyűlölöm őket. Mit gondol? Úgy-e, rettenetes nehéz dolog?

Gyp tökéletes komolysággal válaszolt:

— Az ilyesmi elintéződik magától. Én nem törném a fejem előre.

Daphne Wing még mélyebben beletemette állat tenyerébe.

— Igen, én is gondoltam már erre; persze, most még egyiket sem tehetem. De látja, igazán nem törődöm olyan férfiakkal, akik nem elég disztigváltak. Egész bizonyos vagyok benne, hogy csak egy nagyon előkelő emberbe fogok beleszeretni. Ön is így tett... nemde?... hát meg *kell* hogy értse. Azt hiszem, Mr. Fiorsen borzasztó előkelő modorú.

Napsugár hatolt be a lugasba és meleg fénnel esett Gyp nyakára, éppen ahol a blúz kivágása kezdődött. A fiatal asszony komoly arccal nézte Daphnet.

— A mamám persze görcsöket kapna, ha ilyesmit kérdeznék tőle és nem is tudom, hogy az apám mit csinálna. De hát nagyon fontos, nemde? Az ember mindent elronthat a rossz kezdettel és én érvényesülni akarok. Egyszerűen imádom a munkámat. Nem akarom, hogy a szerelem az utamba álljon; tetszik tudni, azt akarom, hogy inkább előre segítsen. Rosek gróf azt mondja, hogy a táncomból hiányzik a szenvedély. Szeretném, ha ön meg-

mondaná őszintén, hogy igazán úgy van? *Önnek* elhinném.

Gyp a fejét rázta.

— Én nem vagyok jó kritikus.

Daphne Wing tekintetében szemrehányás volt, amint tiltakozva mondta :

— Ó! meg vagyok győződve róla, hogy igenis az! Ha férfi volnék, halálos szerelmes lennék önbe. Van egy új táncom. Egy nimfát kell, hogy megjátsszam, akit faun üldöz. Nagyon nehéz dolog nimfának érezni magát, mikor az ember tudja, hogy a faun csak a táncmester. Mit gondol, vigyek bele szenvedélyt? Tetszik tudni, úgy kell elképzelni, hogy én folyton repülök. De sokkal finomabb volna az egész, nemde, ha olyan benyomást tudnék kelteni, hogy meg szeretném fogatni magam? Nem gondolja?

Gyp hirtelen kitöréssel mondta :

— Igen, azt hiszem, jót tenne önnek, ha beleszeretne valakibe.

Miss Daphne ajka kissé szétnyílt, szeme kerekre tágult, úgy mondta :

— Megijesztett, ahogy ezt mondta. Olyan . . . olyan . . . mélyen nézett rám.

Gypben igazán világosság gyuladt fel hirtelen. Ez az üres, nyegle kotyogás a szerelemtől fellázította. Ő nem akart szeretni, megbukott a szerelemmel. De bármilyen legyen is a szerelem, így nem lehet beszélni róla. Hogy lehet az, hogy ez a külvárosi kisasszonyka annyira fel tudja kavarni az ember érzéseit, ha lábújjhegyre áll?

— Tetszik tudni mire jöttem rá? — beszélt tovább Miss Wing, — nagyszerű lenne itt táncolni a kertben egy este. Csodálatos lehet künn a szabadban táncolni. És olyan kellemes a fű most és elég kemény. De azt hiszem, a cselédség megbotránkoznék rajta. Ide láthatnak? — Gyp a fejét rázta. — Ott túl is táncolhatnék, a szalonablakkal szemben.

De holdfény kellene hozzá. Eljöhetnék egy vasárnap. Van egy táncom, amelyben lotus virág vagyok . . . ez remek lenne. És aztán az igazi holdfénytáncom, ami Chopinnel megy. Elhozhatnám a ruháimat és átöltözhetném a zeneszobában. Nemde? — Keresztberakott lábbal ült a fűben és összekulcsolt kezekkel nézett Gypre. — Ó! megengedi?

A vágy, hogy örömet szerezzen valakinek, a dolog különlegessége és az az érzés, hogy igazán szép látvány lehet a kisleány tánca, mondatta Gyppel :

— Rendben van. Jövő vasárnap.

Daphne Wing felugrott, odarohant Gyphoz és megcsókolta. Szája puha volt és narancsvirág illatú. De Gyp kissé visszadöbbsent . . . utálta az egynemű csókokat.

Miss Daphne megszégyenülten hajtotta le fejét és azt mondta :

— Olyan csodaszép volt ön ; igazán nem tehetek róla.

Gyp bűnbánóan szorította meg a kisleány kezét.

Bementek a szobába, hogy megpróbálják a két tánckisérő zenéjét ; aztán nemsokára elbúcsúzott Daphne Wing, tele bonbonnal és reménységgel.

A következő vasárnap pontban nyolc órakor megjelent a kis táncosnő. Egy kis zöld vászontáskát hozott magával, abban voltak a ruhái. Szemmel láthatólag kissé le volt törve. De a ráksaláta, rajnai bor meg a barack meghozta a bátorságát. Azzal nem sokat törődött, hogy tele gyomorral, vagy éhesen táncol, de cigarettázni nem akart.

— Rosszat tesz a . . . nem tetszik tudni? — mondta.

Vacsora után Gyp bezárta a kutyákat a hátulso épületbe ; lelkiszemeivel már látta, hogyan teszik tönkre Miss Wing ruháit vagy cipőit. Aztán bementek a szalonba. Nem gyújtották fel a lámpát, hogy lássák, mikor elég erős már a holdfény. Augusz-

tus végefelé járt. Az éjszaka meleg volt, mint rendszeren, de néha-néha keresztül suhant egy-egy gyöngeszellő a sűrű lombok között.

Halkan beszélgettek, ösztönszerűleg beleringatták már előre magukat a kísérlet hangulatába. Mikor már elég magasan volt a hold, átosontak a kerten a zeneszobába. Gyp meggyújtotta a gyertyákat.

— Menni fog?

Miss Daphne már félig-meddig levetkőzött.

— Ó! Olyan izgatott vagyok, Mrs Fiorsen! Remélem, jól fogok táncolni.

Gyp visszament a házba és leült a zongorához. Szeme a kertre merevült. Egy halvány fehér alak surrant el hirtelen a sötétség háttérében, majd megállt mozdulatlanul . . . mintha egy fehérén nyiló bokor a holdat várná. Gyp leütötte a zongorát. Egy kis sziciliai pásztorálét játszott, amit a pásztorok furulyáznak, mikor lejönnek a hegyekből. Messziről hangzik először a dal, aztán nő, dagad, míg eléri teljes csattogását, hogy aztán ismét behalkuljon a semmibe.

A hold magasabbra emelkedett a fák között, fénye elárasztotta a ház homlokzatát, a kert pázsitját és lassan kúszott tova, amíg elérte a napraforgósort a fal mellett s valami mágikus, földöntúli színt símogatott rájuk, arany és mégsem arany ragyogást.

Most tánczenét játszott Gyp. A halvány fény megmozdult a sötétségben. A hold sugara ráesett a leányra, amint ott állott kitárt karokkal, magasra húzott lepelben . . . egy szárnyas szobor. Aztán, mint valami óriás lepke, tovalebent fehérén, halkan, átsuhant a fűvön, forgott, hajlongott. A holdfény élesen kiemelte fejének körvonalait és sápadt arany színűre festett haját. A csendben, a napraforgók s a leány fejének földöntúli színében, mintha egy kísértet libbent volna be a kertbe, ott lebegett jobbra-balra, s nem tudott kimenekülni.

Egy hang megszólalt Gyp mögött :

— Szent Isten, mi ez? Egy angyal?

Fiorsen állott a sötét szobában és kibámult a kertbe. A kisleány abbahagyta a táncot. Szeme kekre nyílt, mint egy tányér, szája félig nyitva, tagjai megmerevültek az ijedtségtől és érdeklődéstől. Aztán hirtelen megfordult, összefogta ruháját és elmenekült. Végtagjai fehéren csillogtak a holdfényben.

Gyp csak ült és nézte férjét. Láta, hogy szeme majd kiugrik a menekülő nimfa után. Miss Daphne faunja! Lám, hiszen még a füle is hegyes! Azelőtt sohasem vette észre, mennyire faunszerű? De... a nászéjszakájukon! És nyugodtan mondta:

— Daphne Wing elpróbálta az új táncát. Hát visszajöttél! Miért nem értesítettél? Nincs semmi baj? Kitűnő színben vagy.

Fiorsen lehajolt és megcsókolta az asszonyt.

De még mialatt ajka ajkához tapadt is, inkább érezte Gyp, mint látta, hogy Fiorsen a szemével még mindig majd felfalja a kertet és azt gondolta magában:

— Szeretné megcsókolni azt a leányt!

Mialatt a férfi behozatta poggyászát a kocsiról, Gyp kiosont a zeneszobából.

Miss Daphne már teljesen fel volt öltözve és a zöld táskába dugta be ruháit. Felnézett.

— Ó! Kellemetlen a férjének? Borzasztó, úgy-e?

Gyp elfojtotta nevetési ingerét.

— Magának kellemetlen talán.

— Ó! *Nekem* nem, ha önnek nem! Hogy tetszett a táncom?

— Gyönyörű! Ha készen van, jöjjön be.

— Ó! Azt hiszem, jobb lesz, ha hazamegyek. Ha megengedi. Nagyon komikus lehetett.

— Talán jobb szeretne erre hátul kimenni, a kis úton? Aztán jobbra fordul és ott van a főútnál.

— Ó! igen, kérem. Sokkal jobb lett volna, ha az egész táncot látja. Úgy-e? Vajjon mit gondol rólam?

Gyp mosolygott és kizárta a kis ösvényre nyíló hátsó ajtót.

Mikor visszatért a házba, Fiorsen kibámult az ablakon. Vajjon utána, vagy a menekülő nimpha után?

IX.

Eltelt szeptember és október is. Több hangverseny is volt, de nem nagyon látogatottak. Fiorsen már nem volt újság, vesztett az érdekességéből és játéka vesztett az édeskészségből, érzésből, ami kell a nagy közönségnek. Pénzválság fenyegetett, de ez olyan távolinak, olyan valószínűtlennek tetszett az asszony betelt idejének árnyékában. Gyp nem varrt ruhákat, nem tett semmiféle előkészületeket. Miért csináljon valamit, aminek talán sohasem veszi hasznát? Sokat játszott Fiorsennek, magának soha, sokat olvasott . . . verseket, regényeket, önéletírásokat . . . egyszerre végigolvasott mindent, s aztán mindjárt el is felejtett mindent.

Winton és Rosamund néni, hallgatag megegyezéssel, felváltva jöttek ki hozzá délutánonként. Winton az esti vonattal aztán elment lóversenyre, hajtóvadászatra, s másnap reggel ismét visszautazott, hogy a délutánt leányával tölthesse. Nem irtózott semmitől sem úgy, mint egy üres naptól, amikor kénytelen lett volna átadni magát az aggodalmaknak.

Az öreg Betty már Gyp születésénél is ott volt. Most nagyon különös lelkiállapotba esett szegény. Mint afféle igazi anyatípus, akit a természet megfosztott az anyaságtól, természetes lett volna, hogy örüljön a bekövetkezendő eseménynek, de a régi emlék rettenetes nyomokat hagyott még mindig benne és sokkal több gondot csinált magának a «kis szépségem»-ért, mint ha saját leányáról lett volna szó. Amit a páva természetes dolognak tart a pávánál, azt Betty megilletődéssel nézi a liliomnál.

A másik vénkisasszony, Betty merő ellentéte, Rosamund néni . . . a hosszú, vékony orrával, patanásaival, a maga fenkölt jogaival és eltompultságával minden jog iránt, vontatottságával és megnyugtató hümmögésével, lassúságával, körülményességével, határozottságával és a megadással, mellyel a sors iránt viseltetett, humorával és humortalanságával, dyspepsiájával és struccgyomrával, meg a többi ellentétességeivel, szintén kellemetlenül érezte magát, annyira kellemetlenül, ahogy csak azok szokták, akik nem tudnak kibékülni a kellemetlenségekkel és rendesen eltréfálgatva visszahúzódnak tőlük.

De mindezek mellett Fiorsen volt a legérdekesebb jelenség Gyp környezetében. Esze ágába sem jutott, hogy palástolja lelkiállapotát. És a lelkiállapota egészen primitív volt. Neki az a Gyp kellett, aki azelőtt volt. A gondolat, hogy talán soha többé nem lesz olyan, amilyen volt, az italhoz kergette. Csak alig valamivel jobb állapotban szokott hazajárogatni, mint az első alkalommal. Gyp nagyon gyakran segítette ágyba. Kétszer, háromszor annyira szenvedett Fiorsen, hogy kénytelen volt elmaradni egész éjszaka. Erre úgy oldotta meg a kérdést Gyp, hogy szobát bérelt neki Rosek grófnál és a művész ott aludt, ha későn volt vége hangversenyének, hogy ne zavarja feleségét.

Hogy vajjon a cselédek hittek-e ebben, vagy nem, azt sohasem tudta meg Gyp. Azt sem kérdezte soha, hogy merre járt Fiorsen . . . sokkal büszkébb volt annál s különben sem érezte magát erre feljogosítva.

Teljes tudatában volt annak, hogy mostani állapota nem esztétikus és belátta, hogy nem vonzhat valakit, aki olyan kevéssé ura idegeinek, aki annyira irtózik minden rútságtól. Mélyebb érzések pedig . . . de hát voltak mélyebb érzései? Annyi bizonyos,

hogy sohasem mondott le semmiről és nem hozott soha semmiféle áldozatot.

Ha Gyp szereti férjét, maga kívánt volna első-sorban lemondani mindenről az imádott ember kedvéért; de hát... ő nem lesz soha szerelmes! És mégis, mintha aggódott volna miatta Fiorsen. Meglepő dolog! De talán már nem lepi meg többet soha semmi; mert nagyon gyakran volt az az érzése, hogy meghal. És néha még örült is a halálnak. Az élet megcsalta, vagy inkább ő maga csalta meg magát az étellel.

Igazán csak egy éve annak, hogy részt vett azon a diadalmas vadászon, mikor apus, az az ellen-állhatatlan mosolyú fiatalember meg ő, a társaság élén űzték a rókát... azon a sorsdöntő napon, mikor Fiorsen, mintha a fellegekből pottyant volna le, ott termett náluk és megkérte a kezét? Nagy vágyódás fogta el Mildenheim után, szeretett volna megbújni ott apussal és Bettyvel.

November elején ki is ment.

Fiorsen úgy viselkedett a búcsúnál, mint mikor a fáradt gyermek nem akar lefeküdni. Nem tudta elviselni a gondolatot, hogy Gyp ne legyen mellette; de mikor aztán mégis elment, egy nagy görbe estét csapott. Reggel öt óra felé ment haza «rettenetes hidegséggel szívemben» — írta Gypnek másnap — «rettenetes érzés volt, Gypem; fel-le járkáltam órákig» (valójában legfeljebb egy félóráig). «Hogy tudjam elviselni a gondolatot, hogy nem lehetek veled ezekben a napokban? Elhagyatott-nak érzem magam!» És másnap Párizsban sétált Rosek gróffal. «Nem bírtam ki tovább — írta — az utca, a kert, a ház, a szobánk, minden fájt. Ha visszajövök, Rosekhez költözöm. Mikor közeledik a nap, jövök hozzád; meg kell, hogy látogassalak».

De mikor Gyp megkapta a levelet, azt mondta Wintonnak:

— Apus, ha elérkezik az idő, ne küldj érte. Nem akarom, hogy itt legyen.

Mostani levelei végkép lerombolták Gypben a hitet, hogy van még valahol Fiorsen lelkének egy rejtett zugában valami kis finomság, jóézés, valami szépség, amit hegedűjével hoz ki. Pedig érezte, hogy sok eredetiség van a leveleiben, van bennük páthosz, de valami igazi ézés is.

Mildenhamban elszállt a fiatalasszony lelkéből a csüggedés; megint úgy érezte, hogy jó lesz élni, a benne sarjadó új étellel. Mikor először lépte át a gyermekszoba küszöbét, lepte meg ez az ézés. Még úgy volt minden, ahogy ott élt nyolc éves korától. A régi babaház, az oldalába vágott ajtókkal, amelyek a különböző emeletekre nyíltak; az elkopott velencei függönyök; hány ezerszer hallotta suhogásukat, mikor leengedték; a magas kályhaellenző; hányszor ült a földön, nekitámaszkodva és olvasta nagybuzgón a Grimm-meséket vagy az *Alice csodaországban*-t, vagy az *Angol Mondák*-at.

Itt fog élni az ő kis gyermeke is a régi környezetben, a jólismert tárgyak közt. És a fejébe vette, hogy ebben a régi gyermekszobában akarja átélni a nehéz órákat, nem ott, ahol, mint fiatal leány aludt.

A gyermekszobában olyan védettnek érezte magát, olyan kényelemben. És mikor egy hetet töltött Mildenhamban, átköltöztette Bettyt.

A többiek még félig sem voltak olyan nyugodtak, mint Gyp. Betty lelkiismeretét sok, rossz pillanatban előtörő zokogás nyomta, Mrs Markey sohasem főzött olyan rossz leveseket. Markey azon vette észre magát, hogy belefeledkezik a beszélgetésbe. Winton olyan volt, mint valami nyugtalan szellem. Hangja kimért lett és száraz, árulója a szívében tomboló nyugtalanságnak. Gyp olyan nagyszerűnek találta, hogy mindenki annyira aggó-

dik érte a házban! Órákat töltött a kandalló előtt, nagy, sötét szeme meg se rebbent, amint belebámult a tűzbe... és azon töprengett, hogyan kímélhetné meg apját, akit szinte megölt már csak azzal is, hogy megszületett.

X.

Attól a naptól kezdve, hogy a betegápolónő megjött, Winton többet nem ment vadászni. Sohasem távozott el hosszabb időre egy-egy félóránál. Nem bízott ugyan az orvosokban, de azért minden reggel legalább tíz percig tanácskozott az öreg orvossal, aki mummsz, kanyaró és a többi gyermekbetegségek ellen kezelte Gypet annakidején.

Az öreg Rivershaw különös alak volt, egy le-tűnt kor maradványa. Mindig gummiszag érzett rajta, arca vörös volt, festett hajcsík a fején és ki-düledt, vérrel aláfutott szeme. Alacsony termetű, felfújta emberke volt, porter sört ivott, tubákolta, a *The Times*-t olvasta, rekedtes hangon beszélt és egy kis homokfutóban huzatta magát egy nagyon öreg, fekete lóval. De volt benne valami alacsony-rendű ügyesség, amivel legyőzött sok betegséget és nagy híre volt, mint elsőrendű segítségnek a világra igyekvők körül.

Minden délelőtt pontban tizenkét órakor hallani lehetett kis kocsijának nyikorgását, Winton fel-ment, elővett egy üveg sört, egy kekszes dobozt, meg egy poharat. Mikor a doktor megjelent, azt mondta :

- Nos, doktor, hogy van Gyp?
- Jól, nagyon jól.
- Nincs semmi ok az aggodalomra?

Az orvos szeme a korsóra tapadt, miközben a-
dörmögte :

- A szív állapota kitűnő... egy kicsit.

hm... szóra sem érdemes... Minden megy a maga rendjén. Így van az.

— Egy pohár sört, doktor?

Meglepetés tükröződik a doktor arcán.

— Hideg van ma... hm... talán... — és kifújja az orrát a vörös és bordó zsebkendőjébe.

Winton nézi, ahogy lehajtja a sört s aztán megjegyzi:

— Megtaláljuk önt bármikor, ugy-e, doktor?

— Sose féljen, kedves uram. A kis Gyp kis-asszonyka régi barátom. Rendelkezésére állok éjjel-nappal. Sose féljen!

Valami jóleső nyugalom szállta meg Wintont, amely éppen teljes húsz percig tartott, miután már elhangzott a keréknyikorgás és elszállt a vegyes illat.

Gyp kérésére nem közölték apjával, mikor a fájdalmai megkezdődtek. Az első roham után, mikor a fiatal asszony félig kábultan feküdt a gyermekszobában, véletlenül felment Winton. Az ápolónő — egy csinos teremtes — a nappali szobában találkozott vele. Ismerve a férfiak szokását, hogy milyen «lármát és ramazurit» visznek véghez ilyenkor, már arra készült, hogy egy nagy prédikációt tart Wintonnak, de mikor meglátta arcát, csak annyit mondott halkán:

— Kezdődik. Ne izguljon... Most nem szenved. Mindjárt elküldünk az orvosért. Nagyon bátor kicsi asszony!

— Ha bármilyen időben akar látni leányom, lenn vagyok a dolgozószobámban. Amennyire lehet, kímélje a fájdalomtól, kedves madam.

Az ápolónő elgondolkozva tért vissza Gyphez.

— Apa volt? — kérdezte a fiatal asszony. — Nem akartam, hogy tudja.

— Rendben van, kedvesem.

— Mit gondol, kedves madam, mikor kezdődik újra? Szeretnék beszélni vele.

Az ápolónő megsimogatta Gyp haját.

— Ráér akkor, mikor már túl lesz mindenem és rendben leszünk. A férfiak mindig izgulnak.

Gyp ránézett és csendesen mondta:

— Tudja, az anyám akkor halt meg, mikor én a világra jöttem.

Az ápolónő kisimította a paplant.

— Az nem jelent semmit . . . Úgy értem, hogy az nincs semmi összefüggésben velünk.

Aztán, mikor látta Gyp mosolyát, azt gondolta:

— Igazán bolond vagyok.

— Ha mégis, véletlenül nem állanám ki . . . azt akarom, hogy égessenek el. Nem felejtí el, kedves madam? Nem mondhatom most meg az apámnak. Nagyon kétségbe esnék.

Az ápolónő azt gondolta:

— Ezt nem lehet megtenni végrendelet, vagy valami utolsó intézkedés nélkül, de jobb lesz, ha megigérem. Halálos szeszély, pedig egyáltalában nincs halálos veszedelem.

Hangosan pedig azt mondta:

— Jól van, kedvesem; de távol van ilyesmitől.

— Borzasztóan szégyelem, hogy annyi dolgot adok mindenkinek és úgy kétségbe ejtem az egész házat.

Az ápolónő még mindig a takaróval bíbelődött; halkán mondta:

— Ne higgye, kedvesem, hogy félannyi bajt is csinál, mint mások szoktak. Nagyon szépen, simán fog menni minden.

Magában pedig azt gondolta:

— Különös, egy szót sem beszél a férjéről. Sajnálom szegénykét . . . igen érzékeny; az embert meghatja az arca.

Gyp halkán súgta:

— Szeretném látni apát, kérem, gyorsan!

Az ápolónő egy fürkésző pillantást vetett rá, aztán kiment.

Gyp összekulcsolta kezét a paplan alatt. November! Makk és a levele! Kellemes, nedves földszag! A fű tele van makkal. Az öreg vadászkutyát ott szokta végigfuttatni, felkantározva, a makkal és sárga levéllel fedett ösvényen . . . és a szél egyre fújta le a többit is a fákról . . . a barna bársony ruhájában! Ki is nevezte egyszer «Kis bagoly»-nak ebben a ruhában? És a szíve összeszorult. Megint kezdődtek a fájdalmak. Winton hangja megszólalt az ajtóból:

— Nos, kicsikém?

— Csak látni akartam, hogy hogy vagy. Én jól vagyok.

Homloka, arca verejtékes volt.

Künn a folyosón is a szeme előtt lebegett, mint valami légi tűnemény, Gyp fáradt mosolya. De lennt, a dolgozószobában kegyetlenül szenvedett. Miért nem viselheti el helyette ezt a nagy kínt?

A homokfutó kerekeinek nyikorgása vetett véget Winton izgatott le- és fel sétálgatásának. Kiment a hallba és az orvos arcába nézett . . . elfelejtette, hogy az öreg doktornak sejtelve sincs róla, miféle különös oka van a halálos izgalomra. Aztán visszament dolgozószobájába. Vad délnyugati szél verdeste az ablaküveghez az elsodort száraz leveleket. Ezen a helyen nézett ki a sötétségbe egy évvel ezelőtt, mikor Fiorsen eljött, hogy megkérje a Gyp kezét. Miért nem dobta ki azt a fickót a gallérjánál fogva, és vitte volna el a leányát . . . Japánba, Indiába . . . vagy akárhova! Nem szerette azt a hegedűst, sohasem is szerette igazán. Szörnyűség! Nagy keserűség járta át a lelkét és hangosan felsóhajtott.

Aztán odament a könyvszekrényhez. Ott volt az a néhány könyv, amit valaha olvasott. Kivett egyet. *Lee tábornok élete*. Visszatette és egy másikat vett elő. Whyte-Mellville egy novelláskötete volt: *A semmirekellő*. Szomorú könyv . . . szomorúan

végződik! Nagy koppanással esett le kezéből a földre. Egy pillanat alatt jeges borzongással látta maga előtt az életét, hogy milyen lenne, ha másodszor is el kellene viselnie egy ilyen veszteséget. Nem szabad meghalnia! Ha mégis... akkor neki...! A régi világban lovával és kutyájával együtt égették el a vitézt, mintha egy jó versenyfutás befejezése lett volna halála. Ez még mindig lehetséges! Ez a végső lehetőség megkönnyeb-
bülést hozott. Leült és sokáig bámult bele a tűzbe, valami kábult álomféle vett rajta erőt. Aztán ismét megrohanta a lázas izgalom. Mi az ördögért nem jönnek le hozzá valami hírral... mondjanak valamit, akármit... jobb lenne, mint ez a csend, ez a halálos bizonytalanság. A kapu becsapódott? Kocsi-zörgés? Markey állott az ajtóban és valami névjegyeket tartott a kezében.

— Lady Summerhay ; Mr. Bryan Summerhay.
Azt mondtam, nincsenek itthon, sir.

Winton bólintott.

— Még nem ebédelt, sir.

— Hány óra?

— Négy.

— Hozza be a bundámat és a boromat és igazítsa meg a tüzet. Tudni akarom, mi újság.

Markey bólintott.

Különös, hogy valaki bundában üljön a tűz előtt, mikor nincs is hideg künn! Az emberek azt mondják, hogy van élet a halál után is. Ő sohasem tudta elképzelni, hogy a halottja tovább él. Gypben élt. És ha most Gyp...! Felállott és leengedte a függönyt.

Hét óra volt, mikor az orvos lejött. Winton még mindig a tűz előtt ült, mozdulatlanul, bundájába burkolózva. Kissé felegyenesedett és körülnézett.

Az orvos az arcát törülgette. Szemhéját félig lecsukta kidülledő szemén, ez jelentette nála a mosolygást.

— Nagyszerű... — mondta — nagyszerű... kisleány. Semmi komplikáció.

Winton ajka szétnyílt, felemelte kezét. Aztán a megszokás hatalma alatt megkérdezte :

— Egy pohár bort, doktor?

A pohár bor mellett elgondolkozott a doktor.

— Hm... ötvenkettes... Adjon az ötvennyolcásból, abban több a gerinc.

Winton nemsokára felment. Az előszobában ismét rájött a szörnyű ijedtség. «Az operáció kitűnően sikerült, a beteg meghalt a kimerültségtől.»

Vékony kis kvákogás hangzott ki a szobából, de nem nyugtatta meg Wintont. Nem érdekelte az új jövevény. Egyszer csak azt látta, hogy mögötte áll Betty.

— No, mi újság, jó asszony? Ne!

Betty zokogott, szípozott.

— Olyan gyönyörű... ó, Istenem... olyan gyönyörű!

Winton gyorsan félretolta és bepillantott az éppen nyíló ajtón. Gyp sápadtan, csendesen feküdt; sötét szeme a gyermekre tapadt. Az arcán valami csodálkozásféle ült. Nem vette észre apját. Winton szoborrá merevülve állt és nézett; a madam egy ellenző mögött tett-vett. Winton most életében először látott egy anyát újszülött gyermekével. A fiatal asszony arca meglepte... egészen át volt szellemülve. Azelőtt sohasem vette észre, hogy szerette volna a gyermekeket, sőt, mindig azt mondta, hogy nem akar gyermeket.

Belépett. Gyp egy gyenge mozdulatot tett a gyermek felé és szemével mosolygott. Winton ránézett a kis bepólyált, vörös csöppségre, aztán lehajolt, megcsókolta a fiatalasszony kezét és lábujjhegyen távozott.

Vacsorához pezsgőt ivott, s megbocsátott az egész világnak. Elnézte szivarjának füstjét és azt gondolta :

— Sürgönyöznöm kell annak a fickónak.

Végtére is embertársa . . . talán ő is úgy szenved, mint ahogy az elmúlt két órában maga szenvedett. Nem értesíteni . . .!

És megírta a sürgönyt :

«Minden rendben. Kislány. Winton.»

Mindjárt ki is adta a rendeletet, hogy még azon este adja fel egy szolga.

Gyp már aludt, mikor apja úgy tízóratájt még egyszer fellopózott hozzá.

XI.

Másnap — hosszú idő óta először — kilovagolt Winton. Hazafelé útba ejtette a kis vasúti állomást. Éppen akkor indult el a kapuból az autobus s megkönnyebbült szívvel látta, hogy rosszul számított, üres a kocsi.

A hallban első pillantása a szörmebundára és egy széles karimájú kalapra esett. Mindjárt tudta, hányadán van.

— Mr. Fiorsen, sir. Felment Mrs Fiorsenhez.

— Hozott valamit magával?

— Egy kis utitáskát, sir.

— Akkor hozasson rendbe egy szobát.

Téte à téte-ben ebédelni ezzel a fickóval!

Gyp élete legkülönösebb reggelét élte át. A kisbaba szívó ajka egész furcsa érzést váltott ki belőle ; valami ellágyulást, valami kimondhatalan melegséget, a vágyat, hogy egyszerűen magába ölelje a kis teremtet. Pedig sem humor iránti érzékét, sem kifejlett szépérzékét nem lehetett becsapni. Furcsa kis alak volt a baba a fekete pihe-hajával ; egy fiatal macskakölyök ezerszer bájosabb. Vékony, rózsaszín ráncos újjai, az apró körmökkel, a mikroszkopikus, begörcsült lábujjai és fekete szeme . . . milyen komoly volt, ha nyitvatartotta, és milyen mozdulatlan, ha aludt ; milyen hihe-

tetlen ereje volt, mikor táplálkozott ; Gyp valóságos csodának látta mindezt. Közben még külön hálát is érzett iránta, hogy nem ölte meg, sőt még csak nem is kínozta meg olyan elviselhetetlenül . . . hálás volt a sikerért, hogy olyan kitűnően tett eleget anyai kötelességének . . . a madam legalább így mondta . . . ő! aki olyan kevéssé bízott magában! Ösztönszerűen érezte, hogy ez az ő gyermeke, nem a férfié, nem, csak «hasonlít hozzá», ahogy mondani szokták. Hogy honnan merítette ezt az impressziót, igazán nem tudta volna hirtelen megmondani, talán a gyermek passzivitásából, nagy, sötét szeméből.

Egytől három óráig egymás mellett aludtak tökéletes egészségben, összhangban. Mikor Gyp felébredt, a madam ott állt ágya mellett és úgy nézett rá, mintha mondani akart volna valamit.

— Valaki eljött magácskához, kedves.

Gyp azt gondolta magában :

— Ó! nem tudom . . . nem tudom. — Arcán visszatükröződött a gondolat, mert a madam hirtelen megszólalt :

— Elég erősnek érzi magát?

— Igen, csak öt percig várjon, kérem.

Messze elkalandozott a lelke ; egy kis időre volt szüksége, mielőtt férjével találkozik . . . tudnia kell, hogy mit érez most tulajdonképpen ; mit jelent ez a kisbaba itt mellette neki és mit Fiorsennek. Hiszen az övé is ez a kis, tehetetlen csöppség. Nem! Nem az övé. Ő nem akarta, neki nem kellett és most, hogy keresztül ment ezen a kínszenvedésen, a sajátja, nem a férfié . . . sohasem is lesz az övé. Aztán megrohanta a régi, vádló gondolat :

— De férjhezmentem hozzá . . . én akartam hozzá menni. Nem lehet ezen túltenni magamat!

És úgy érezte, hogy ki kell, hogy kiáltsa a madamnak :

— Tartsa távol! Nem akarom látni.

Elnyomta a kitörni készülő feljajdulást és helyett azt mondta :

— Most már bejöhet.

Először a ruhája tűnt föl . . . a sötétszürke, világos sávós öltönyt vette fel, amit ő választott neki. Nyakkendője síma mászlira volt kötve, — nem a régi lobogó művészcsokor, haja fényesebb a szokottnál, mint rendesen közvetlenül a nyírás után, bizonyára megint lenövesztette a fülére. Aztán meghatottsággal látta, hogy egész arca remeg. Lábújjhegyen jött be, gyorsan odalépett az ágyhoz, gyorsan letérdelt, megfogta a fiatalasszony kezét, felfelé fordította és a tenyerébe hajtotta arcát. Érdes bajusza csiklandozta a tenyerét, orra odalapult újjaihoz és miközben érthetetlen szavakat mormolt, érezte ajkának meleg, nedves érintését.

Gyp tudta, hogy most oda temeti bele minden lelkiismeretfurdalását, a kicsapongásokat, amiket bizonyára elkövetett, mialatt nem volt mellette, beletemeti a félelmet, amit kiállott és a meghatottságot, amikor olyan sápadtan, olyan mozdulatlanul látta feküdni feleségét. Egy perc múlva már egy egész más arc emelkedik fel ágya mellől.

— Vajjon miért nem szeretem? — gondolta magában. — Van benne valami szeretetreméltó. Miért nem szeretem?

Fiorsen szeme rávillant a gyermekre és elmosolyodott.

— Ó Gypem! Milyen fura kis teremtés! O, o, o!

Arca lassanként valami undort kifejező grimaszba fitorodott. Gyp is látta, ami humoros a csöppségben, a kis vörös, ráncos arcát, a husz szál fekete haját, az alig látható pici száj folytonos görbítéseit ; de egyszersmint csodát is látott benne és most megint fellázadt egész énje ennek az embernek a tapintatlansága ellen. Nem fura! . . . az ő kisbabája . . . nem utálatos! Vagy, ha az, nem hajlandó meghallgatni a mások véleményét. Fiorsen

kinyújtotta újját és megtapogatta a csecsemő arcát.

— *Igaz!* . . . igazán. Mademoiselle Fiorsen. C . . . c . . . !

A kisbaba megmozdult. És Gyp azt gondolta :

— Ha szeretném, nem bánnám, ha nevet is a gyermekemen. Az egész más volna.

— Ne költsd fel — súgta.

Érezte, hogy most már rajta van a férfi tekintete, már nem érdekli a gyermek és azt gondolja :

— Mikor ölelhetlek már ismét? — És hirtelen olyasmit érzett, mintha elsülyedne. Még sohasem érezte ezt. Mikor kinyitotta a szemét, a madam valamit odatartott az orra alá és azt mondta :

— Ó, én ostoba . . . bolond!

Fiorsen már nem volt a szobában.

Hogy Gyp ismét kinyitotta a szemét, a madam eltette az ammoniás üvegcsét, visszatette a gyermeket a bölcsőbe és azt mondta :

— Most próbáljon aludni — s visszahúzódott a paravan mögé.

Mint a legtöbb nyers teremtés, másokon töltötte ki önmagán érzett bosszúságát.

De Gyp nem aludt ; alvó gyermekét nézte, meg a tapéta mintáját, azt próbálgatta, meg tudja-e rögtön találni a barna és zöld levelek között egyenlő távolságokban rejtőző madarakat . . . minden egyes négyszögben egy madár, úgy, hogy mindenik körül négy másik madár volt. És a madár zöld és sárga volt, vörös csőrrel.

*

Mikor kiküldték Fiorsent a gyermekszobából, azzal a vigasztalással, hogy csak egy kis ájulás az egész, a művész rosszkedvűen ment le a lépcsőn. Elviselhetetlennek találta ezt a sötét házat, ahol kellemetlen betolakodottnak tekintették. Nem kellett neki semmi innen, csak Gyp és Gyp elájult

az érintésétől. Kinyitott egy ajtót. Egy zongora! A szalon. Huh! Nem ég a tűz! Micsoda nyomorult helyzet! Visszalopózott a benyilóba. Seholy senki! Hallgatózott. Mély csend. Szürke fény a barátság-talan szobákban és sötétség van a hallban is.

Milyen életet élnek ezek az angolok! . . . száz-szor rosszabb itt, mint a régi falusi kis házukban otthon, Svédországban. Ott legalább tűz égett mindenütt. És hirtelen felháborodás fogta el. Itt maradjon, négy szemközt ezzel az apával! Töltsön itt egy ilyen estét kettesben vele! Gyp nem az ő Gypje, ahogy ott fekszik a gyermekkel, ebben az ellenséges házban. Halk léptekkel igyekezett a külső hallig. Ott lógott a kabátja, meg a kalapja. Felöltözött. És a táskája? Nem látta ott. Sebaj! Majd utánaküldik. Írni fog. . . azt fogja mondani, hogy az ájulás lehangolta . . . hogy nem kockáz-tathatja meg, hogy ismét elájuljon miatta és nem maradhat a házban olyan közel hozzá és mégis olyan messze. Meg fogja érteni.

Aztán valami nagy sóvárgás jött rá. Gyp! Meny-nyire vágyik utána. Látni, csókolni akarja, érezni, hogy ismét az övé! És kinyitotta az ajtót, kilépett a kapun s elbandukolt. Nyomorultnak, elhagya-tottnak érezte magát. Egész úton az állomásig, a homályos ösvényen és még a kupéban is egyre tar-tott ez a fájó letörtség. Csak a kivilágított utcákon, mikor Rosekhez hajtatott, rázta kissé fel magát. Vacsoránál, meg azután, majdnem teljesen elmúlt. De később ismét visszajött, amíg csak meg nem vál-totta az alvás a maga sötétségével és álmokképeivel.

XII.

Gyp javulása eleinte gyorsan és biztosan haladt előre. Winton boldog volt. A madam azt mondta, nagyszerű a szervezete és ez mindent megma-gyaráz.

Karácsony előtt való nap már ki is járt és karácsony napján, ajándékképpen, kijelentette az öreg doktor, hogy akár haza is mehet, ha kedve tartja. Azon a délután nem érezte éppen olyan jól magát s másnap ismét fenn maradt, a gyermekszobában.

Nem találtak semmi különös bajt nála, csak éppen hogy állandóan fáradt volt; mintha nem tudta volna elviselni a nagy terhet, hogy maga határozzon a hazamenetele felől. És minthogy senki sem ismerte érzéseit, mindnyájan meg voltak lepve, persze Winton kivételével. Azonnal abba-hagyta a gyermek táplálását.

Január közepéig nem szólt semmit apjának. Akkor azt mondta:

— Haza kell mennem, apus.

A «haza» szó fájt Wintonnak, de csak annyit mondott:

— Rendben van. Mikor gondolod, Gyp?

— A ház készen vár. Azt hiszem, legjobb lesz, ha holnap megyek. Fiorsen még Roseknél lakik. Nem értesítem. Két-három napot egyedül töltök otthon, amíg elhelyezkedem a csöppséggel.

— Rendben van, elkísérlek.

Nem is próbált megbizonyosodni leánya érzéséről férje iránt. Nagyon is tisztában volt mindennel.

Másnap elutaztak. Délután félháromkor értek Londonba.

Gyp minden energiáját igénybevette, hogy a vendégszobát átrendeztesse gyermekszobának. Oda-helyezte el Bettyt a kisbabával. Már alkonyodni kezdett, mikor, még mindig bundásan, elővette a zeneszoba kulcsát és átment a kerten, meg akarta nézni, mi történt tíz heti távolléte alatt. Milyen téli képe volt a kertnek! Mennyire más, mint azon a regé-nyes, meleg, holdas éjszakán, mikor Daphne Wing táncolva lebegett elő a fák sűrűjéből. Kopaszon, élesen merednek az ágak a szürke, sötétülő ég felé... sehol egy madárdal, sehol egy virág! Visszanézett a

házra. Fehéren, hidegen állt ott. Csak az ő szobája ablakából, meg a gyermekszobából látszott fény. Valaki éppen lehúzta a függönyöket.

A lombtalan fák között elláthatott, az út mentén, a többi házig. Mindenik más alakú, más színű, mint a londoni házak általában. Fagyos hideg volt. Kis jégcsapok függtek a zeneszoba ablaka alatt. Letört egyet. Ügylátszik, ég a tűz ott bent. Látni lehet a parazsat a félig lehúzott függönyök mögött. Milyen gondos az az Ellen. Ügylátszik takarított és szel-
lőztetett itt! Aztán hirtelen megállott. A lehúzott függöny-résen át két alakot látott ülni a pam-lagon.

A feje szédült bele. Aztán valami jéghideg el-szántság vett erőt rajta és egyszerűen benézett. A férje és Daphne Wing. Fiorsen átölelte a leány nyakát. A táncosnő hátravetett fejjel, szétnyitott ajakkal nézte a férfit, szemében szinte fanatikus imádat izzott.

Gyp felemelte kezét. Egy másodpercig egész közel lappangott újja az üvegtáblához, aztán undorral leeresztette és sarkonfordult.

Nem fogja soha kimutatni sem előtte, sem a leány előtt, hogy fájdalmat tudtak okozni neki. Nyugodtak lehetnek, megkíméli őket minden jelenettől . . . nyugodtak lehetnek a fészükben! És a fagyos fű-vön át, a sötét szalonon keresztül felment, bezárta ajtaját és leült a kandalló elé.

Gög és büszkeség tombolt és ágaskodott benne. Egész öntudatlanul szájába tömte zsebkendőjét, az ajka és foga közé. Szemét égette a tűz melege, de nem vett annyi fáradságot magának, hogy eléje tartsa kezét.

Mi lenne, ha szerette volna! Zsebkendője le-esett; csodálkozva nézett rá . . . vérfoltos volt. El-fordult a tűztől és mozdulatlanul nézett maga elé; ajkán mosoly ült. Annak a leánynak a szeme . . . mint valami rajongó kiskutyáé . . . hogy hízelgett

neki is! Nos, most végre megkapta az «előkelő modorú» emberét! Felugrott és a tükörbe nézett. A saját házában! Miért nem mindjárt a . . . szobájában? Miért nem a szemeláttára? És még egy éve sincs, hogy házasok! Igazán különös . . . nagyon különös! Aztán első nyugodt gondolata volt :

— Szabad vagyok!

De mintha nem jelentett volna semmit ez a gondolat egy ilyen büszkeségtől átítatott léleknek. Ismét közelebb húzódott a tűzhöz. Miért nem kopogott az ablakon? Látni ennek a leánynak az arcát, amint hamuszürkére válik az ijedtségtől! Látni a férfit . . . mikor rajtakapja abban a szobában, amit neki díszített, szépített . . . ahol olyan hosszú órákig játszott neki! Vajjon mióta bitorolják a találkozásaihoz . . . mikor kezdték ezt a belopakodást a hátsó ajtón? Talán még mielőtt elment, hogy világra hozza gyermekét! És most nagy lelkitusa kezdődött benne az anyai ösztön és sértődöttség között . . . egy néma, marcangoló küzdelem . . . vajjon még ezután is a magáénak fogja érezni a gyermeket, vagy kicseppen szívéből és valami írtózatot kis teremtést lát majd benne?

Közelebb gubbaszkodott a tűzhöz. Fázott, valósággal betegnek érezte magát, de csak egy gondolata volt már :

— Nem akarom, hogy a cselédek megtudják, hogy itt vagyok. Esetleg kimehetnek és megláthatják, amit én.

Vajjon becsukta-e a szalonablakot, mikor visszatért? Csengetett és kizárta az ajtót. A szobaleány bejött.

— Csukja be, kérem, a szalonablakot. Mondja meg Bettynek, azt hiszem, megfáztam kissé útközben. Lefekszem. Kérdezze meg, hogy tud-e egyedül boldogulni a babával?

A szobaleány arcán tisztelet és sajnálkozás tükröződött, de nem látott szemében semmi megdöbbe-

nést ; pedig tekintete egész bizonyosan zavart lett volna, ha tudja, mi történt.

— Igenis m'm. Hozok egy melegítőflaskát m'm. Vagy talán egy meleg fürdőt parancsol és forró teát?

Gyp bólintott. Akármit! Mindegy. És mikor a leány kiment, azt gondolta :

— Forró teát? De hát milyen legyen a tea, ha nem forró?

A szobaleány visszajött a teával ; ragaszkodó leány volt és nagy bámulója Gypnek, egyik érző tagja az összhang nélküli háznak. Nem a nagyságos asszonyhoz való az az ember . . . külföldi . . . és milyen szokásai vannak! Modora . . . az nincs! Nem vezethet ez semmi jóra. Legalább szerinte nem!

— Kész a fürdő, m'm. Parancsol egy kis mustármagot bele?

És lement a mustárért. Közben azt mondta a szakácsnak :

— Van valami a nagyságos asszonyba, ami egyszerűen meghatja az embert.

A szakács harmonikáját húzogatta — szenvedélye volt ez a hangszer — és közben megjegyezte :

— Titkolja az érzelmeit. Szerencsére nem húzza úgy a szót, mint az öreg nagynénje . . . annak mindig odaszeretnék kiáltani : «Csak hátrább az agarrakkal, kedvesem, nem vagy te olyan nagyszerű!»

Aztán kihúzta teljes hosszában a harmonikát és érzelmes lágységgal kezdett bele a régi dalba : *Home, Sweet Home!* (Otthon, édes otthon!)

Gyp a forró fürdőben feküdt. Az elhalkított dalam, mint valami távoli légyzsongás, húzódott fel hozzá. A meleg víz, az átható mustármagillat, meg a lány zümmögés, lassanként elsímogatták, elandálították szenvedélyes vergődését. Egyszer majd ő is fog szeretni! Különös, hogy éppen egy ilyen pillanatban kell erre gondolnia. Igen, egyszer hozzá is ellátogat a szerelem. Maga előtt látta Daphne

imádattal teli tekintetét, átszellemült arcát, karjának remegését. És szánakozás lopózott szívébe... félig keserű, félig csodálkozó szánakozás. Miért lázadozzon? . . . hiszen nem szeret! A légyzümögés elmélyült, remegve vibrált a levegőben. A szakácsnő minden szenvedélyét beleöntötte az utolsó sorokba :

«Legyen bá-áá-rmi szerény,
É-é-édes az otthon, ha enyém!»

XIII.

Azon az éjjelen úgy aludt Gyp, mintha semmi sem történt volna és nem nézne semmiféle jövő elé. De nyomorultul ébredt. Büszkesége arra kényszeríti, hogy mozdulatlan arccal élje mozdulatlan életét ; de a nagy harc az anyai ösztön és a felháborodása közt tovább dúlt lelkében. Félt megnézni gyermekét.

Délben kelt fel és lelopózott a lépcsőn. Nem is ébredt tudatára az első harcnak, mellyel *annak* a férfinak a gyermeke ellen tiltakozott, amíg el nem ment a szoba előtt, ahol a kicsike feküdt. Ha nem parancsoltak volna rá, hogy hagyjon fel a táplálással, sohasem fejlődhetett volna ki benne ez a harc. Sajgott a szíve, de egy démon tovább taszította az ajtó előtt. Lent tett-vett a szalonban, leporolta a kínai csecse-becséket, rendbeszedte a könyvtárát, mert a szobaleány, nagytakarítás után, úgy rakta be a könyveket, hogy Dickens első kötete mellé Thackeray első kötetét tette a felső polcra, a második kötetek pedig a legalsón sorakoztak egymás mellé. És közben folytonosan azt gondolta :

— Mit törődöm a könyvekkel? Mit bánom, hogy hogy vannak berakva! Hiszen nem az én otthonom! Nem lehet többé az én otthonom.

Ebédre csak egy kis húslevest evett, még mindig azt a látszatot akarta kelteni, hogy rosszul érzi ma-

gát. Aztán leült levelet írni. Valamit kell határozni! De semmi sem jutott eszébe . . . egyetlen egy szó sem . . . még azt sem tudta, hogyan szólítsa meg.

A szobaleány egy kis cédulát hozott Rosamund nénitől. A kutyák is megéreztek úrnőjüket és vadul harcoltak érte. Gyp letérdelt, úgy választotta el őket egymástól s a kis bestiák szenvedélyesen nyalogatták az arcát. Erre a csókszaporra leolvadt szívéből a kéreg. Elhatalmasodott hirtelen rajta a gyermeke utáni vágy. És a kutyák nyomában felment a lépcsőn.

Gyp egy egyszerű levelezőlapot írt aznap este :
— Visszajöttünk.

Fiorsen nem kapja meg holnap tizenegy előtt. Gyp, hogy időt nyerjen, elment délelőtt vásárolni s egyre azon igyekezett, hogy ne gondolkozzék. Mikor délután visszaérkezett, egyenesen a babához ment. Fiorsen megjött s hegedűjével átment a zeneszobába.

Gypnek szüksége volt minden fegyelmezettségre. Nemsokára erre jön az a leány, végiglebeg a sötét, keskeny ösvényen ; talán ebben a pillanatban már kopog is újjával az ajtón és a férfi kinyitja s halkán súgja :

— Visszajött! Nem lehet!

És a leány összerezzen! Egy kis izgatott suttogás... egy új találkozóhely kell! Aztán ajk az ajkon és az a tekintet a leány szemében ; majd csalódottan oszon el a becsukódó ajtó mögött, a sötétségben.

A férfi a bajuszát rágja azon az ezüst-arany pam-lagon, a szeme . . . macskaszeme . . . belemered a tűzbe. Azután talán ismét kicsalja hegedűjéből a fájdalomtól túlaradó hangokat, melyekben szélvihar dúl és szerelem zokog, s amelyek megbűvölték őt is egykor!

— Nyisd ki egy kicsit az ablakot, Betty szívem. Nagyon meleg van.

Zene . . . dagad, hullámszik, esik! Miért hatja

meg annyira az embert, még ha a megbántás hangja is? Gondolta magában :

— Azt fogja kívánni tőlem, hogy megint üljek oda és játszam neki! De nem teszem! Soha többet.

Bement a hálószobába, gyorsan átöltözött és lement. Egy kis kínai pásztorlány állott a kandallón, az vonta magára figyelmét. Talán három évvel ezelőtt vette Londonban, mikor először vitte fel apja. Akkor még úgy érezte, hogy az egész élet egy nagy-szerű kotillion s ő maga a tánc vezetője. Most egy másik világ hűvös, üres jelképét látta benne . . . mélység és árnyék nélküli . . . nem boldog világét!

Nem kellett sokáig várnia, Fiorsen csakhamar megkopogtatta a szalonablakot. Miért látja az ember az üvegen át bebámuló arcot olyan sóvárgónak . . . olyan fürkészőnek, mintha könnyörögne valamit, amije neki nincs és neked van. És mialatt kizárta az ajtót, azt gondolta Gyp :

— Mit mondjak neki?

Egész komikusan hatott rá forró tekintete, hangja, kézfogása ; még komikusabban csalódott arca, mikor azt mondta :

— Kérem, vigyázzon, még mindig nagyon gyenge vagyok. Jól érezte magát Roseknél? — És akaratlanul kicsúszott a száján : — Félek, hogy nagyon hiányzott a zeneszoba.

A férfi merev arca megrándult ; le és fel kezdett járkálni a szobában.

— Hiányzott! Hiányzott! Minden hiányzott! Nagyon nyomorultul éreztem magam, Gyp. Fogalmad sincs róla, milyen nyomorultul. Igen, nyomorultul, nyomorultul!

Amint ismételte a szót, egyre vidámabb lett hangja. Aztán letérdelt és átölelte hosszú karjával.

— Ó! Gypem. Ezentúl egész más ember leszek.

Gyp csak mosolygott. Nem tudta, mihez kezdjen a hamisan hangzó kitörés alatt. Mikor leengedte kezét, felállott és azt mondta :

— Tudja, hogy egy kis baba is van a házban?

— Ó! a baby! Meg is feledkeztem róla. Menjünk fel hozzá, nézzük meg.

Gyp azt mondta :

— Menjen.

Érezte a férfi gondolatát :

— Talán, ha megteszem, kedvesebb lesz hozzám! — Fiorsen hirtelen sarkon fordult és felment.

Gyp behunyt szemmel állt ott. Maga előtt látta a zeneszoba pamlagját és a leány remegő karját. Aztán leült a zongorához és eljátszott egy polonaiset. Akkor este házonkívül vacsoráztak és elmentek a *Hoffmann meséibe*. Ilyen trükkökkel próbálta elodázni kissé azt, amit tenni akart. Hazafelé, a sötét kocsiban hátrahúzódott a sarokba, azzal az ürüggyel, hogy a férje karja összegyűri ruháját. Kétszer is azon a ponton volt már, hogy felkiált :

— Én nem vagyok Daphne Wing! — De büszkesége belefojtotta a szót, mind a kétszer. Pedig mi egyébbel tarthatja távol magától?

Mikor a tükörben meglátta maga mögött — mint a macska lopózott be hálószobájába — arcába szökött a vér és azt mondta :

— Nem, Gustav, menjen ki a zeneszobába, ha társra vágyik.

Fiorsen az ágy lábához tántorodott és mereven bámult a fiatal asszonyra. Gyp tovább szedegette ki a hajtűket hajából a tükör előtt. Látta, hogy Fiorsen keze és feje mozog, mintha nagy fájdalmat szenvedne. Aztán, legnagyobb meglepetésére kiment. S valami bizonytalan lelki furdalás zavarta meg a felszabadulás érzését. Sokáig feküdt ébren. Elnézte a mennyezeten táncoló fénysávokat, ahogy a tűz fénye előbb ragyogóan, majd egyre sötétebben vetődött oda, miközben a *Hoffmann meséinek* egyik-másik dallama zsongott a fejében, meg gondolatok és álmok képek cikáztak át felizgatott agyán.

Végre elaludt és azt álmodta, hogy galambokat

etet és az egyik Daphne Wing. Aztán ijedten riadt föl. A tűzfénynél látta, hogy Fiorsen ott kuporog az ágy végén mint akkor, az esküvőjük éjszakáján... s ugyanaz a sóvárgó, mohó kifejezés van az arcában; félkarját kinyújtotta. Mielőtt még szólhatott volna, azt mondta a férfi:

— Ó, Gyp, te nem érted azt! Nem jelent az semmit... csak téged akarlak. Bolond vagyok, nem tudok uralkodni magamon. Gondold meg! Milyen régen mentél el tőlem!

Gyp kemény hangon mondta:

— Nekem nem kellett gyermek.

— Nem; de most, hogy megvan, boldog vagy vele. Ne légy kegyetlen, Gyp. Az a leány... vége mindennek... esküszöm... ígérem.

Gyp azt gondolta:

— Miért jön így sírni hozzám? Nincs benne semmi büszkeség... egy csepp sincs.

— Hogyan ígérheted meg? Elbolondítottad a leányt... szerelmes beléd... Láttam az arcát.

— Láttad?

— Láttam.

— Kis bolond, szegényke. Nem törődöm annyit sem az egész leánnyal, mint a te kisújjaddal. Mit jelent az egész, ha az ember nem érzi fontosnak? A lélek legyen hű, nem a test.

Gyp azt mondta:

— Az jelent valamit, ha szerencsétlenné teszünk valakit.

— Szerencsétlenné érezted magad, Gypem?

Hangjában valami reménység csendült. Gyp megdöbbenve felelt:

— Én? Nem... de ő.

— Ő? De hiszen ez csak egy élmény... ez az élet. Nem fog ártani neki.

— Nem. Senkinek sem árt semmi, ha neked örömed telik benne.

A keserű megjegyzésre sokáig hallgatott, csak

néha-néha sóhajtott nagyokat. «A lélek legyen hű, nem a test». Vajjon igazán hűségesebb hozzá, mint amilyen ő maga lenni tud . . . lenni tudott . . . aki sohasem szerette, sohasem is fogja szeretni ezt az embert? Mi joga van beszélni, mikor csak hiúságból ment hozzá . . . vagy miért?

Most megszólalt a férfi :

— Bocsáss meg, Gyp!

A fiatalasszony felsóhajtott és elfordította arcát.

A férfi lehajolt a paplanra. Gyp hallotta hosszú, zokogó lélekzését és nagy fáradságában, reménytelenségében valami szánalom kezdett ébredezni lelkében. Mit bánja! És fojtott hangon mondta :

— Jól van, megbocsátok.

XIV.

Gyp egy percig sem hitte igazán, hogy Daphne Wing a múlté. Kétkedő természetével ösztönösen sejtette, hogy Fiorsennél a becsületes szándék világért sem fedí az, amit a gondosan csoportosított kedvező alkalom csábos hatása alatt valóban tenni fog.

Mióta visszatért, Rosek megint megkezdte látogatásait. Vigyázott magára, hogy ne kövessen el az elsőhöz hasonló hibát, de azért egy cseppet sem titkolta érzelmeit. A fegyelmezettség éppen olyan mértékben dominált nála, amilyenben hiányzott Fiorsennél. Gyp érezte, hogy Rosek nem adta fel a reményt és megtesz minden tőle telhetőt, hogy Daphne Wingnek minél több alkalmat nyújtson a Fiorsen meghódítására. De Gyp sokkal büszkébb volt, semhogy célzást tett volna valaha is a leányról. Különben is, mit ért volna vele, ha beszél róla? Mindketten hazudtak volna. Rosek, mert világosan látta, milyen téves csapáson járt első

hódítási kísérlete, Fiorsen, mert természete nem tűrte az őszinte beszédet.

Miután arra idegezte be magát Gyp, hogy elviseli a helyzetet, csak a pillanatnak élt, sohasem gondolt a jövőre, sőt egyáltalában nem sokat gondolt semmire. Egészen gyermekének szentelte magát. Megfigyelte, élvezte feléje sugárzó melegségét és így sikerült beleszuggeralnia magát a kizárólagos anyaság állapotába. De a baba nagyon sokat aludt, s a mellett igényt tartott rá Betty is. Ezek az órák voltak a legnehezebbek. Ha elkezdett olvasni, egyszer csak azon kapta rajta magát, hogy töpreng. Kizárta magát a zeneszobából, nem lépte át küszöbét felfedezése óta. Rosamund néni megpróbálta bevezetni a társaságba, de nem sok eredménnyel. Apja ugyan meg-meglátogatta, de sohasem maradt hosszabb ideig, mert attól félt, hogy találkozik Fiorsennel. Ilyenképpen egyre jobban és jobban belemerült a maga zenéjébe. Egy reggel valami gyerekkori kompozícióját bányászta elő és ez dülőre vitte a dolgot. Azon a délután útrakelt a februári fagyos időben.

Monsieur Edouard Harmost a Marylebone-utca egyik házának földszintjén lakott. Az öreg professzor egy nagy udvari szobában fogadta tanítványát, melynek ablakai egy kis kormos kertre nyíltak. A vérbeli temperamentumos vallon nagyon nehezen öregedett meg, még mindig volt egy kis fenntartott sarok szívében a nők számára és szenvedélyesen szeretett minden újdonságot, még az új zenét is.

Mikor Gypet bevezették a jól ismert szobába, az öreg úr sárga újjait merev, szürke hajába mélyesztve ült a karosszékekben. Rábámult Gypre.

— Aha! — mondta. — A kis barátnőm! Visszajött. — Aztán felállott, a kandallóhoz ment, levett egy kis ibolyacsokrot — imént hozta egyik tanítványa — és odatartotta a fiatalasszony orra alá. — Vegye el, vegye el! Sokat felejtett? Lássuk! —

Megfogta a könyökénél és majdnem erőszakkal cipelte a zongorához. — Tegye le a bundáját. Üljön le.

S mialat Gyp levetette kabátját, a tanár rászögezte kidülledő barna szemét; fürkésző pillantásokat lövelt rá ráncos szemhéja s buja szemöldöke alól. A «csicsergő madár»-blúz volt rajta — ahogy Fior-sen elnevezte — rózsaszín és fácánzöld árnyalatokba játszó sötétkék selyem, rendkívül meleg, puha fénynyel. Monsieur Harmost szinte felszította szemével; az öreg emberek szomorkás sóvárgásával nézte, mint aki szereti a szépet és érzi, hogy már nem sokára betelt a látás ideje.

— Játsza el nekem a *Carnevalt* — mondta. — Mindjárt meglátjuk.

Gyp játszott. A tanár bólintott, újjával kopogtatta fogát, égneke emelte szemét, hogy csak a fehérje látszott, amivel azt akarta mondani: — Ezt egészen másképp kell csinálni! — És egyszer hűmögött.

Mikor befejezte a játékot, a tanár leült melléje, megfogta kezét és újjait vizsgálgatva mondta:

— Igen, igen! Tönkretette magát. Annak a hegedűsnek játszott! *Trop sympathique!* A kézcsont, a kézcsont... meg fogjuk javítani! Négy órát naponta hat hétig... és megint leszünk valakik.

— Kisbabám van, Monsieur Harmost.

— Micsoda! Ez aztán tragédia! — Gyp a fejét rázta. — Szereti? Kisbaba! Nem ordít?

— Nagyon ritkán.

— *Mon Dieu!* Nos, ön még mindig gyönyörű. Ez is valami. De hát mit kezd azzal a gyermekkel? Veszélyezteti a tehetségét. Egy hegedűs, meg egy kisbaba! *C'est beaucoup! C'est trop!*

Gyp mosolygott. És Monsieur Harmost, akinek külseje alatt nagy érzékenység lakozott, megsimogatta kezét.

— Megnőtt, kis barátnőm, — mondta komo-

lyan. — No, nem baj. Nincs elveszve semmi. De egy kisbaba! Nos, bátorság! Mindent megteszünk!

Gyp elfordította fejét, hogy elrejtse ajkának remegését. Az átható dohányszag, — minden át volt már itatva vele — a régi könyvek, a kották, valami sötét szag, olyan, mint Monsieur Harmost arcbőre; a régi, barna függönyök, a kormos kis kert a macskákkal és egyetlen, elnyomorodott ecetfájával; Monsieur Harmost forgó szemének sötétbarna fénye . . . mindez a régi, boldog időkre emlékeztette, mikor vidáman, fontoskodva, tele frissességgel jött el minden héten, s jólesően fürdött az öreg mester nyers csodálatában és zenéjében, azzal a diadalmas érzéssel, hogy boldoggá teszi ezt az embert, meg önmagát és hogy nagyszerűen fog majd egyszer játszani.

Monsieur Harmost hangja dobbant bele a csendbe, lágyan és mogorván:

— Gyerünk, gyerünk! Az egyetlen, amin nem lehet segíteni: a kor. Jól tette, hogy eljött, gyermekem. Ha nem megy minden úgy, ahogy kellene, hamar elfelejti. A zenébe . . . a zenébe belefeledkezhetünk. Végtére is az álmainkat nem vehetik el tőlünk, kedves gyermekem . . . még a feleség, még a férj sem. Kellemes időt fogunk együtt tölteni!

Azokból, akik odaadással szolgálják a művészetet, valami ragyogás sugárzik. Mikor aznap délután Gyp eltávozott a mestertől, őrá is átragadt az öreg úr zeneimádása. A költői igazság — amin az egész homeopathia alapszik — talán majd éppen azzal gyógyítja meg bizonyos mértékben életét, amivel elrontotta. Most már a zenének fogja szentelni minden szabad idejét. Kétszer hetenként ment el a mesterhez, bár kissé nehezebbre esett a költségtöbblet, mert pénzügyei még jobban összekuszálódtak.

Otthon kitartóan gyakorolt és kitartóan dolgo-

zott zeneszerzésben. Befejezett a nyár folyamán néhány dalt, több tanulmányt, de még többet hagyott félbe. Monsieur Harmost türelmes és elnéző volt, tudta, hogy a nyers kritika elveszi a kedvét, elvágja lendületét, mint ahogy a fagy elvágja a virágok életét. De igazán volt valami egyéni frissesség a szerzeményeiben.

— Mi a férjének a véleménye ezekről? — kérdezte egyszer a mester.

— Nem szoktam megmutatni neki.

Nem is mutatta meg soha; irtózott Fiorsen kegyetlenségétől, amellyel letipor mindent, ami idegeire megy... és a legkisebb gúny is kiölné önbizalmát, ezt a szegény, csenevész palántát. Az egyetlen ember, akinek, mesterén kívül, megmutatta szárnypróbálgatásait — egész különös, de Rosek volt. Egyszer éppen akkor toppant be, mikor valami darabját kottázta

A melegség, ahogy a kis *caprice*-t dicsérte, igazán nem lehetett tettetés. És Gyp szívesen játszta el egy másik művét, aztán néhány dalt énekelte el vele. Ettől a naptól kezdve barátságot kezdett érezni iránta, ahogy kissé szomorúan, sápadtan, elegánsan és szfinxszerűen ült a szalonban vagy a kertben, mindig egyforma távol vágyai beteljesülésétől. Soha sem vallott többé szerelmet, de a fiatal asszony tudta, hogy a legkisebb jel is kirobbanthatja érzelmeit. Arca és fáradhatatlan türelme megható volt. Gyp nem volt képes állandóan gyűlölni azt, aki olyan kitartóan imádta. Megbeszélte vele Fiorsen adósságait. Több száz fonttal tartozott, nem is beszélve a Rosektől kölcsönzött nagy összegekről. *Hogyan* csinálhatott ennyi adósságot? Hova lesz a pénz, amit keres? Ezen a nyáron nagyon jó jövedelme volt. Talán arra a leányra, vagy más asszonyokra költi?

Élesen figyelte Fiorsent és valami változást vett észre rajta, valami szanaszéjjelséget, mintha valami

meglazult volna benne . . . mint mikor a kulcs tovább és tovább forog az órában, mert eltört a rúgó. Pedig többet dolgozott, mint valaha. Hallotta a kerten át, amint százszor és százszor ismételt el egy-egy részt, mintha semmi sem tudta volna kielégíteni. De a játékában már nem volt tűz és lendület; üres volt és kijózanodott, mintha azt akarta volna mondani: «Mit ér az egész?»

Az arcán is meglátszott a változás . . . Gyp meg volt győződve róla, hogy iszik titokban. Vajjon miatta? Vagy a leány miatt? Vagy egyszerűen apai örökségből?

Gyp sohasem tette fel ezeket a kérdéseket. Minden tárgyalás csak kellemetlen, hiábavaló magyarázkodásokhoz vezetett volna, a hasztalan beisméréséhez annak, hogy nem tudja szeretni, hasztalan esküdözésekhez a leánnyal kapcsolatban és mindenféle hasztalan tagadásokhoz. Reménytelen eset!

Fiorsen rendkívül ingerlékeny volt. Rossz néven vette Gyp zeneleckéit és türelmetlen, csípős célzásokat engedett meg magának. Érzett rajta, hogy lenézi, mint minden amatőrködést. Gyakran türelmetlenkedett azért is, mert a fiatal asszony igen sok időt szentelt a babának. Ahogy ő a kis teremtéssel szemben viselkedett, igazán jellemző volt rá. Néha bement a gyermekszobába, Betty legnagyobb ijedségére és talán tíz percig eljátszott kedvesen a kisbabával, aztán visszacsapta a bölcsőbe, sötéten bámult rá, vagy kellemetlen nevetésbe tört ki s aztán kiment. Néha felment, mikor Gyp is ott volt s miután egy ideig elnézte, csendesen, egyszercsak elrángigálta feleségét magával.

Gypet állandóan furdalta lelkiismerete, hogy nem szereti férjét és a helyett, hogy megmentené, még segít letaszítani a lejtőn . . . milyen irónikus büntetése a sorsnak — hiúságáért! . . . és egyre engedékenyebb volt vele szemben. De ez az engedékenység, minthogy állandóan távolabb és tá-

volabb érezte magát Fiorsentől, végre is kimerítette minden erejét és kenyértörésre vitte a dolgot. Gyp az a természet volt, aki némán tűr, amíg valami meg nem pattan benne; akkor aztán vége mindennek!

A tavasz és a nyár olyan volt, mint valami hosszú, nyomasztó szárazság. Távól valahol gyűlt, gyűlt a felleg és közeledett, egyre közeledett, míg végre kitört a vihar és elsöpörte a kertet.

XV.

Abban az évben július tizedikén volt az első, igazi nyári nap. Sokat volt azelőtt is szép idő, keleti és északi széllel, de most, kétheti esőzés után, a nap valóságos nyári meleget ontott, enyhe szellő fujdogált, s nyíló hársfavirág illatát hordozta magával.

A kert legvégén, a fák alatt Betty ruhát varrt és a kisbaba legédesebb álmát aludta. Gyp a nemes-borsóvirág ágyás mellett állt. A színes, finom szirmok zöld bibéjükkel olyanok voltak, mint valami pillangók a csápokkal.

Léptek csikorogtak a homokban. Gyp hátrafordult és Roseket látta kijönni a szalonból. A férfi meghajolt és azt mondta:

— Gustav még nem kelt fel? Azt gondoltam, hogy előbb önnel beszélek. Van egy kis ideje számomra, asszonyom?

Gyp habozott egy pillanatig, aztán lehúzta kerti keztyűjét.

— Itt, vagy a szalonban?

— Talán inkább a szalonban.

Kissé izgatottan ment előre a fiatal asszony a szalonba és úgy ült le, hogy láthassa Bettyt, meg a gyermeket. Rosek szótlanul állott... szépen ívelt ajkán az a bizonyos édeskés komolyság — s

kifogástalan eleganciája, önkénytelen elismerést váltottak ki Gyptől.

— Miről van szó?

— Kellemetlen dolgról . . . Tenni kell azonnal valamit. Megpróbáltam magam elintézni, de nem ment. Nem akarnak várni. Még arról is szó van, hogy ráütik a pecsétet erre a házra.

Gyp felháborodva kiáltott :

— Itt majdnem minden az enyém.

Rosek a fejét rázta.

— A bérlet az ő nevében van . . . ön a felesége. Megtehetik, biztosítom róla. És én . . . éppen most, nem segíthetek rajta.

— Persze . . . természetes! Bár ne segítette volna egyáltalában. Nem tudom elviselni . . . Mennyivel tartozik összesen?

— Körülbelül ezerháromszáz fonttal. Nem sok. De valami egyéb is van . . .

— Még rosszabb?

Rosek bólintott.

— Azt fogja megint hinni, hogy tőkét akarok kovácsolni magamnak belőle. Nem engedhetem meg, hogy most is ezt higgye.

Gyp a fejét rázta.

— Nem hiszem. De mondja meg, kérem.

— Egy Wagge nevű ember . . . egy vállalkozó, az apja annak a bizonyos . . . tudja . . .

— Daphne Wingnek?

— Igen. Gyermekeket vár. Kivallatták. Persze ezzel rombadől minden szerződése . . . és még sok minden.

Gyp halkán mondta :

— Tudja . . . mit tehet az a Mr . . . Wagge?

— Az egy dühös ember . . . az ő társadalmi osztályában veszedelmesek a dühös emberek. Sok pénzt fog követelni . . . sőt talán még vért is.

Gyorsan közelebb lépett a fiatal asszonyhoz és halkán mondta :

— Egy éve már, Gyp, hogy megmondtam magának. Akkor nem hitt nekem. Azt is megmondtam, hogy szeretem magát. Most is szeretem. Százszor jobban! Ne féljen. Maradjon! Felmegyek Gustavhoz.

Megfordult és Gyp már azt hitte, hogy igazán felmegy, mikor hirtelen megállott és visszajött. Arcán olyan sóvárgás ült, hogy Gyp egy pillanatig szinte szálnalmat érzett iránta. Úgylátszik, Rosek észrevette az érzelemváltozást, mert egy merész mozdulattal odahajolt és meg akarta csókolni a száján. Gyp hátratántorodott, a csók csak a nyakát érte. A férfi most ugyanolyan hirtelen elengedte és lehajtott fővel ment ki a szobából.

Gyp kezével letörülte csókjának nyomát a nyakáról és közben dühösen gondolta:

— Mit tettem, hogy így merjen bánni velem? Mit tettem?

És düh fogta el az egész férfinem iránt. Odament íróasztalához, címkönyvében kikereste a Wing nevet... Frankland-utca, Fulham, volt melléje írva. Leakasztotta kistáskáját a szék hátáról és beletette csekkönyvét. Aztán vigyázva, hogy zajt ne üssön, kiment a hallba, levette napernyőjét s eltávozott.

Gyors léptekkel ment a Baker-út irányába. Keztyű nélkül jött el hazulról. Bement az első boltba s vett egy párt. Miközben válogatott a keztyűkben, elfelejtette néhány percre izgalmát. Künn az utcán aztán annál keservesebben csapott ismét le rá. Pedig milyen csodaszép idő volt... ragyogó nap-sütés, csodakék ég, vakítóan fehér fellegek; az autóbusz tetejéről végigélvezhette az egész színpompát. Eszébe jutott az a férfi, aki az első bálján megcsókolta a karját. És most... ez! Dühébe valami akaratlan részvét és felebaráti érzés is vegyült a leány iránt. Az az ostoba, csokoládébononos teremtség ilyen bajba került... a férje által.

Fulhamban leszállott az első saroknál, végiment egy keskeny, szürke utcán, amíg a keresett számhoz ért. A frissen súrolt lépcsőn megcsúszott és majdnem elesett. Vajjon miért is jött ide, tulajdonképpen?

Az ajtót egy rendetlen cselédleány nyitotta ki. Bárány! Igazán bárányszag ütötte meg az orrát, ahogy az a leány mondta!

— Itthon van Miss . . . Miss Daphne Wing?

— Igenis, Miss Daisy bennt van. Beszélni óhajt vele? A neve?

Aztán kinyitotta az egyik ajtót és azt mondta:

— Üljön le. Mindjárt ideküldöm.

Gyp megpróbálta leküzdeni erős émelygését, amint ott ült az ebédlőben. Az asztal, amelyre kezét támasztotta, vörös linoleummal volt bevonva, hogy a bárányhús-pecsétek be ne piszkítsák a fát. Egy mahagoni kredencen egy ecet-olajtartó, meg egy zöld tál állott, tele nagyon piros almával. A kandalló előtt egy bambusznádkeretes fekete ernyőn fehér és sárga margaréták rikítottak. A kandallón vörösre száradt pampaszfű díszelgett. A székek piros bőrrel voltak bevonva s hozzá barnás-vöröses szövetfüggönyök, a zöld falon egy Landseer képsorozat. Ez a vörös meg zöld színellentét lényegesen hozzájárult ahhoz, hogy Gyp olyan kellemetlenül érezte magát. S szeme egyszer csak egy kis sötétkék kínai vázán akadt meg. Fekete alzaton, üresen állott a kandallón. Ebben a szobában, a beszivárgó bárányszag közepette, ez a váza egy más világról beszélt. Daphne Wing . . . nem Daisy Wagge tette ide. Gypet meghatotta ez a kis nipp . . . az elfojtott szépség jelképe, szimboluma mindannak, amivel egy évvel ezelőtt kikapolt a kertben. Vékony kelet-kínai porcellán, nemes, gyönyörű! Csoda, hogy megengedik, hogy megszenteltelenítse ezt a szobát.

Egy sóhaj hangzott el mögötte és megfordult.

Háttal az ajtónak állott a leány sápadtan, zavart arckifejezéssel. Gyp azt gondolta: «Rettenetesen szenvedhetett» és kezet nyujtott neki.

Daphne Wing felsóhajtott.

— Ó! Mrs Fiorsen! — és megcsókolta a feléje nyujtott kezet.

Gyp észrevette, hogy az új keztyűje nedves lett. A fiatal leány most nekitámaszkodott az ajtónak. Gypben megint felülkerekedett a férfiak elleni düh, és a felebaráti szeretet a szegény teremtés iránt, aki ugyanazokon a szenvedéseken fog keresztül menni, amiket nemrégén ő állott ki.

— Nincs semmi baj — mondta nyájasan. — Csak az a kérdés, mit lehetne tenni?

Daphne Wing kezébe temette sápadt arcát, úgy zokogott... csendesen, de olyan szivettépően, hogy Gyp maga is alig tudta visszafojtani könnyeit. Egy reménytvesztett, elerőtlenedett, de elsősorban szerelmében csalódott teremtés megrendítő kétségbeesése volt ez a sírás... olyan, amit csak az együttérzés meghatódása válthat ki a szenvedő lelkéből. Gypben felforrt a düh Fiorsen ellen, hiszen csak élvhajhászatból csábította el ezt a leányt, hogy aztán eldobja magától. Mintha látta volna, ahogy igyekszik megszabadulni tőle, mikor kielégítette érzékeit és már az idegeire ment a leány; hogy igyekezett lerázni a nyakáról álokoskodásokkal, hogy egyedül viselje a csábítás következményeit.

Bátortalanul megsimogatta Daphne Wing remegő vállát. A leány megtört hangon mondta:

— Ó! Mrs Fiorsen! Annyira szeretem azt az embert!

Gypen annyira erőt vett a nevetési roham, hogy egész testében reszketett bele. Daphne Wing észrevette és azt mondta:

— Tudom, hogy borzasztó... de úgy van; és most... — ismét kitört a csendes, megrázó

zokogás belőle. És Gyp megint szótlánul simogatta a vállát. — Ó! és milyen borzasztó voltam ön-höz! Ó! Mrs Fiorsen, kérem, bocsásson meg.

— Hogyne, hogyne. Nem tesz semmit. Ne sírjon!

A zokogás lassanként elcsendesült, de a leány még mindig lehajtott fővel, kezébe temetett arccal állt. A vörös és zöld szoba... a beszivárgó bárányszag!

Végre felemelte kissé sápadt arcát; ajka már nem könyörgött csokoládét, amint halkán mondta:

— Önt szerette... mindig... igazán. És ön nem szereti... őt. Ó! Mrs Fiorsen, ha csak láthatnám! Azt mondta, hogy soha többet nem jön el; és én nem mertem hozzámenni. Három hét óta nem láttam... mióta megmondtam neki... ezt. Ó! Mit tegyek?

Gyp száналmat érzett, de fel is volt háborodva, hogy valaki így vissza csússzon-másszon egy férfihez, aki eltaszította magától. Daphne Wing szomorúan mondta:

— Ugy-e, nincs bennem büszkeség? Nem bánom, akármit csinál is velem, csak láthassam!

Gyp felháborodása sajnálkozásba ment át.

— Mennyi ideje...?

— Három hónapja.

Három hónapja él... ilyen nyomorultul!

— Valami retteneteset teszek kétségbeesésemben. Most, hogy már nem tudok táncolni és *ők* is megtudtak mindent... borzasztó a helyzetem! Ha legalább láthatnám, nem bánnék semmit. De tudom, hogy soha többet nem kellek neki. Ó! Mrs Fiorsen, bár meghalnék! Igazán úgy szeretném!

Gyp nagyot sóhajtott, aztán lehajolt és megcsókolta a szerencsétlen leány homlokát. Még mindig olyan narancsvirágzagú volt a bőre, meg a haja, mint mikor azt kérdezte, keressen-e egy barátot magának, vagy nem? Mint mikor lepke-

szerűen lebegett elő a fák homályából a holdfénybe, ott forgott, röpködött az előtte libegő árnyékával. Hogy végetvessen a feszültségnek, Gyp a vázára mutatott és azt mondta :

— *Maga* tette ezt ide, ugy-e?

A leány megható mohósággal mondta :

— Ó! Tetszik? Fogadja el, kérem. Rosek gróf adta nekem. Ó! ez apa. Be fog jönni!

Gyp valami torokköszörülést hallott, aztán egy esernyő esett le a tartóba nagy koppanással. A szegény leány összerázkódott és a kredenchez támaszkodott.

Az ajtó kinyílt. Belépett Mr. Wagge. Egy alacsony, kövér emberke, fekete zsaketben, fekete nadrágban, ősz szakállal. Külsején pontosan meglátszott, hogy kicsoda : angol sherryből és juhhúsból élő, templomjáró, aki meg tudott élni és meg is élt a jég hátán is. Arcszínéről lerítt súlyos májbaja, de azért kövér volt az arca is, akárcsak a teste és nem rosszindulatú, csak éppen kis, disznó-szürke szemében villogott harag. Állandóan nyers, de a hivatásos kedveskedő édeskészségétől átítatott hangon beszélt :

— Igee . . . en? Kihez legyen . . .

— Mrs Fiorsen.

Tisztán lehetett hallani lélekzését. Megforgatott egy széket.

— Üljön le, kérem. Nem parancsol leülni?

Gyp a fejét rázta.

Mr. Wagge arcán alázatosság küzködött egy sokkal elemibb indulattal. Elővett egy nagy, fekete-szélű zsebkendőt, kifújta az orrát, végigtörülte arcát és aztán leányához fordulva dörmögte :

— Menj fel!

A leány sietve megfordult és kiment. Mr. Wagge a torkát köszörülte.

— Szabad érdeklődnöm, hogy minek köszönhetjük a szerencsét?

— A leányát jöttem meglátogatni.

A férfi tekintete nyugtalanul kalandozott a fiatal asszony arcától a cipőjéig, aztán saját óraláncáról két kezére, ahogy összedörzsölte, majd ismét az asszony mellére — tovább nem mert menni. Gypet meglepte a zavart tekintet. Szinte hallotta gondolatát: «Ejnye, hogy is beszéljek erről ezzel a csinos fehérnéppel, annak a gazembernek a feleségével, aki tönkretette a leányomat? Kényes dolog . . . a'bizony!»

Rekedten tört végre is ki belőle a szó:

— Nagyon kellemetlen ügy ez, asszonyom. Nem is tudom, mit mondjak. Igazán nem tudom. Kényes dolog . . . nagyon kényes.

Gyp nyugodtan mondta:

— Az ön leánya kétségbeejtően szerencsétlen; ez aligha tehet jót neki éppen most.

Mintha Mr. Wagge kövér arca még jobban felduzzadt volna.

— Bocsánat, asszonyom — dörögte — de *kénytelen* vagyok gazembernek nevezni az ön férjét. Sajnálom, hogy udvariatlan vagyok, de nem tehetek másképp. Ha ide kapnám, nem tudom, képes volnék-e uralkodni magamon . . . igazán nem tudom. — Gyp egy kézmozdulatot tett, amit a férfi rokonszenv jelének fogott fel és gyors iramban zúdította tovább a szóáradatot. — Nagyon kényes dolog, egy lady előtt, különösen még ha az illető a sértett fél; de hát az emberben van kötelességérzet. Mindjárt első perctől fogva mondtam, hogy az a táncolás kihívása a Sorsnak; de a fehérnépeknek annyi eszük sincs, mint egy tojásnak. Az anyja akarta! Azt mondta, jó karrier! Szép karrier, mondhatom! Őszintén mondom önnek asszonyom, hogy nagyon haragszom. Csak jöjjön a kezemügyébe az a gazember, megemlegeti! Nem vagyok már fiatal gyerek . . . de megemlegeti. De hogy mit mondjak önnek, ezt nem

tudom. Hogy így viselkedjék a leányom! Ez igazán fáj! Most persze sárba tapossák a nevét. Meg mondom őszintén, azt hittem, hogy ön nem fogja megtudni, asszonyom. Mert végtére is a leány megkapta a maga büntetését. És a válasz . . . nem valami szép dolog . . . rettenetes . . . úri emberek között. És mit gondol, szeretném, ha egy ilyen gazember elvenné a leányomat, ha ön el is válna tőle? Világért sem! Egész hiábavaló lesz a nagy botrány.

Gyp felemelte a fejét és azt mondta :

— Nem lesz semmi nyilvános botrány, Mr. Wagge, hacsak ön saját maga nem csap valami nagy húhót. Legjobb lesz, ha elküldi Daphnet . . . Daisyt . . . valami csendes helyre, amíg túl van az egészen. Senki sem kell, hogy tudjon a dologról.

Mr. Wagge kissé kinyitotta száját, az utcára is kihallatszott talán a lélekzése.

— Ha jól értem, ön azt mondja, hogy nem akar megindítani semmiféle eljárást?

Gyp bólintott.

Mr. Wagge szótlanul állt, csak duzzadt arca mozgott kissé.

— Nos — mondta végre. — Ez több mint amennyit megérdemel az a leány. De nem titkolom, nagy kő esik le a szívemről. És meg kell vallanom, hogy egy ilyen fiatal csinos ladyben, igazán Krisztusi lélekre vall. — Gyp megint tagadólag rázta a fejét. — Ó! De igen. Mint öreg ember, aki apja lehetnék önnek . . . és rendes templomjáró, mondhatom.

Odanyújtotta kezét. Gyp beletette keztyűs jobb-ját.

— Nagyon, nagyon sajnálom. Kérem, legyen jó hozzá.

Mr. Wagge néhány percig bűnbánóan dörzsölte kezét.

— Én otthonülő ember vagyok — mondta

aztán. — Otthonülő ember, aki komolyan veszem az életet. És sohasem gondoltam, hogy ilyesmi megtörténhessék a családomban. Nem, igazán nem gondoltam. Olyan volt... igazán nem tudom megmondani, mi volt ez.

Gyp a kezébe vette napernyőjét. Érezte, hogy el kell már mennie. Minden pillanatban mondhat ez az ember valami olyat, amit nem tud nyugodtan meghallgatni... és ez a juhszag, amint egyre erősebben szivárog be!

— Nagyon sajnálom — mondta újra — Isten vele. — S aztán kiment az ajtón. Hallotta a férfi erős lélekzetét, amint kikísérte, hogy ajtót nyisson. Eléje került és rátette kezét a kilincsre. Disznószeme félénken méregette a fiatal asszonyt.

— Nos — mondta végre. — Nagyon örülök, hogy szerencsém volt megismerkedni önnel. És ha szabad megmondanom, megnyerte őszinte rokonszenvem. Jó napot.

Gyp fellélekzett. Az arca égett és mintegy védettséget keresve tartotta feje fölé napernyőjét. De megint előtte lebegett a leány sápadt arca és hallotta hangját:

— Ó! Mrs Fiorsen, úgy szeretnék meghalni!
Igazán.

XVI.

Gyp gyors léptekkel haladt a napernyője alatt; egész öntudatlanul a fák csendjét kereste. Agyában valóságos káosz volt, csak úgy száguldott benne egyik kép a másik után: Daphne Wing, ahogy az ajtóhoz támaszkodott, Mr Wagge felfujt viselkedése, a vörös pampa fű, a kék váza, Rosek merénylete, a baba, ahogy a fák alatt alszik.

Végre a Kensington parkhoz ért és leült. Már majdnem dél volt. Dadák, kutyák, gyerekkocsik, öreg urak... mind ebédelni siettek. Mindenik

megnézte a csinos fiatal asszonyt, milyen egyedül és ráérően ül ilyenkor s megpróbálták megállapítani, mi baj lehet a szépségével . . . talán karikálába van, azon döcög ilyen szép arccal! Gyp észre sem vette őket, csak néha-néha egy-egy kutyára lett figyelmes, amint megszimatoalta térdét arramenőben. Hiszen olyan régen gyakorolja már az érzéketlenséget, zárkózik el a valóság előtt; de most összeroppant a védőgát és az ár elsodorta őt is. «Válópör.» Azoknak, akik még legközelebbi barátaik előtt is eltitkolják bajaikat, egyszerűen soha eszük ágába sem jut a nyilvános meghurcoltatás. Bizonyára Gyp sem gondolt volna soha olyasmire. Keserű mosollyal gondolta.

— Végtére is engem közelebbről érint a dolog, mint őt. Hátha én is szeretném Fiorsent? Nem, soha . . . soha sem leszek szerelmes . . . senkibe. Az asszony, ha szeret, nagyon sokat szenved.

Sokáig ült ott, mikor hirtelen eszébe jutott, hogy órája van Monsieur Harmosttal három óraker. Most már elmúlt két óra. Felállt és átvágott a fűvön. A levegő tele volt darázs meg méh zümmögéssel, galamb turbékolással, a levelek lágy susogásával, hársfaillattal, a kék égen csak egy-egy fehér felhő uszkált csendesen, lassan, telítetten.

Miért is lenne szerencsétlen? Egy foltos, rojtos szőrű vadászkutya keringett körülötte jókedvében; látszott rajta, hogy azt várja, dobja be a vízbe az ernyőjét, hogy kihozhassa, mert szerinte csak ez lehet az egyetlen komoly ok arra, hogy valamit a kézben vigyünk.

Monsieur Harmost idegesen tett-vett a szobájában. A nyitott ablak sem volt képes csökkenteni az átható dohányszagot.

— Már azt hittem, el sem jön — mondta. — Milyen sápadt. Nagyon meleg van? Vagy talán... — fürkészően nézett az arcába — valami bántja az én kis barátnőmet? — Gyp a fejét rázta. — Ó,

persze, nem mondja meg. Nem mond el semmit senkinek! Úgy becsukja szép arcát, mint a virág a kelyhét éjszakára. A maga korában kedves gyermekem, bizalmasnak kell lenni. A titkos bánat úgy hat a zenére, mint a keleti szél a gyomorra. Jöjjön, mondja el bánatát. Már régóta akarom megkérdezni, mi bántja? Csak egyszer vagyunk fiatalok, úgy szeretném boldognak látni magát.

Vajjon megkönnyebbülést jelentene, ha kiöntené szívét? Az öreg mester olyan kérően nézett rá hű kutyaszemével. Nem szeretne megbántani ilyen jó barátot. De hát . . . lehetetlen!

Monsieur Harmost leült a zongorához. Keze már a billentyűkön pihent. Várakozón nézett a fiatal asszonyra és azt mondta:

— Szerelmes vagyok magába, azt tudja. Öreg emberek is tudnak nagyon szerelmesek lenni, de tisztában vannak vele, hogy az nem jó . . . ez teszi őket elviselhetővé. Mégis, szeretjük azt érezni, hogy használni tudunk valamennyire a szépségnek és ifjúságnak, ez egy kis melegséget ad nekünk is. Mondja el a bánatát! — Várt egy kicsit, aztán ingerülten mondta: — Jó, jó. Gyerünk hát a zenéhez.

Rendesen a fiatal asszony mellé ült a zongorához, de most csak odaállt melléje, mintha különösebb szigort akarna kifejteni. És Gyp . . . talán a feldult idegei miatt, vagy mert még nem ebédelt az nap . . . sokkal jobban játszott, mint valaha . . . Chopin A dur polonaiseét, ezt a forradalmi dalt, amelyet annyira érthetetlennek tartott azelőtt, briliánsul oldotta meg. Mikor befejezte Monsieur Harmost, megfogta a kezét és ajkához emelte. Gyp érezte érdes kis bajuszának horzsolását és elégedett sóhajtással nézett tanárára. Ekkor egy gúnyos hang szólalt meg mögöttük:

— Bravo!

Fiorsen állott az ajtóban.

— Fogadja gratulációmát, *madame!* Már rég

óhajtottam látni, hogyan ihleti meg... mes tere!

Gyp szíve hangosan dobogott. Monsieur Har most meg sem mozdult. Szemében megdöbbenés volt.

Fiorsen kezet csókolt önmagának.

— Egy ilyen öreg pojáca. Pfuj... micsoda imádó!

Gyp látta, hogy az öreg úr megremeg. Felugrott és kiáltva mondta:

— Maga brutális!

Monsieur Har most hangja szólalt most meg:

— Mielőtt távozna, *monsieur*, adjon valami magyarázatot. Mit jelent ez az ostobaság?

Fiorsen az öklét rázta és dörmögve kiment. Hal lották, ahogy becsapta a külső ajtót. Gyp hirtelen az ablakhoz ment és kinézett a kis kertbe. Még oda is belopózott a nyár. Az ecetfa levelei ragyogtak; egy kék szalagos fekete macska sütkérezett a kis napfoltban. Egy eperárus hangja hallszott ide a szomszéd utcából. Gyp *tudta*, hogy Monsieur Har most ajkára szorított kézzel áll mögötte és düh meg szégyenkezés fogta el. Kedves, ártatlan öreg ember... így megbántani! Ez a teteje férje minden goromba sértésének. Ezt sohasem bocsátja meg neki! Őt magát is megbántotta, túlment minden meg engedhető határon!

Hátrafordult és két kezével megfogta az öreg mester jobbját.

— Borzasztóan sajnálom. Isten vele, kedves Monsieur Har most. Eljövök pénteken! — S mielőtt mestere visszatarthatta volna, már el is tűnt.

Mikor a tulsó járdára ért, érezte, hogy valaki megfogja a ruháját és Fiorsent látta maga mellett. Lerázta magáról s tovább sietett. Itt, az utcán akar jeleneteket csinálni? Most meg a karját fogta meg. A fiatal asszony megvető pillantással mérte végig és fagyosan mondta:

— Ne csináljon, kérem, jeleneteket az utcán és ne jöjjön így utánam. Ha valami beszélni valója van velem, tessék . . . otthon.

Aztán, nagyon nyugodtan, tovább ment. A férfi még mindig követte néhány lépésnyire. Az első arra menő üres autónak intett.

— Bury-utca! . . . Gyorsan!

Látta, hogy Fiorsen odarohan, hogy visszatartsa, de már elkésett. Halálsápadtan állott meg, mozdulatlanul, mintegy kővé meredten a nagy, széles karimájú kalapjával. De Gyp sokkal fáradtabb, sokkal letörtebb volt, semhogy törődött volna vele.

Azt határozta, hogy apjához megy. Nem tud visszamenni Fiorsenhez. De hogyan kapja meg Bettyt és a kisbabát? Egész biztos, hogy Winton ilyenkor a klubjában van. Kihajolt és odaszólt a sofförnek:

— Meggondoltam. Hyde Park Cornerre hajtszon, kérem.

A portás már ismerte a fiatal asszonyt. Mindjárt kiadta az utasítást egy szolgának:

— Winton századost — azonnal.

Aztán kijött páholyából és székkal meg a *The Times*-sel kínálta meg Gypet.

Gyp az újsággal az ölében, mozdulatlanul ült, csak homályosan látta, hogy egy sovány gentleman aggódva méri testsúlyát az egyik sarokban; egy fehérkötényes pincér teát visz tálcán, hogy néhány kalap van a fogason, meg hogy a zöldesfehér cédulákkal teleragasztott hirdetőtábla előtt három klubtag álldogál. Az egyik magas, kövér, jó humorú alak szemüveggel és fehér mellénnyel, levette szalmakalapját és úgy helyezkedett el, hogy zavartalanul bámulhassa a kedvére való hölgyet. Aztán apja haladt el a megszokott lassú lépteivel a kis csoport mellett; Gyp már alig várta, hogy künn legyenek ebből a férfiszentélyből s eléje sietett a lépcsőn.

— Beszélni szeretnék veled, apus.

Winton gyors pillantással vette szemügyre leányát, kikereste a kalapját s utána sietett. Az autóban kezére tette kezét:

— Nos, kedvesem?

— Vissza akarok jönni hozzád. Nem maradhatok ott tovább. Ott... ott... Nem bírom tovább.

Winton keze szorosabban kulcsolódott a leánya jobbjára, mintha meg akarta volna kímélni attól, hogy még többet mondjon. Gyp folytatta:

— De meg kell, hogy kapjam a kisbabát. Félek, hogy ott tartja. Ezzel akar majd visszakényszeríteni engem.

— Otthon van?

— Nem tudom. Nem mondtam meg neki, hogy elhagyom.

Winton az órájára nézett.

— Ki szokott menni a kicsike ilyenkor még?

— Hogyne, tea után is. Akkor már hűvösebb van.

— Akkor megtartom ezt az autót. Menj és készítsd el a szobát neki. Ne búsulj és ne menj el hazulról, amíg vissza nem jövök.

Milyen szép tőle, hogy nem kérdezett semmit!

Az autó megállott a Bury-utcai kapu előtt. Winton nyugodtan mondta:

— Akarod a kutyákat is?

— Igen... ó, igen! úgysem törődik velük.

— Jól van. Ráérünk beszerezni neked valamit éjszakára, miután visszajöttem. Nem akarok semmit megkockáztatni ma. Mondd Mrs Markeynek, hogy adjon neked teát.

Gyp az autó után nézett, ahogy tovarobogott, látta, hogy apja integet a kezével és nagyot sóhajtva félig izgatott aggodalomban, félig megkönnyebülve megnyomta a csengőt.

XVII.

A St. James-utcában Winton kiadta a parancsot :
— Amilyen gyorsan csak tud!

Barna arca kissé kipirult. Szeme merészen villogott félig lecsukott pillája alatt ; ajkát keményen összeszorította ; olyan volt az arckifejezése, mint mikor a róka előtört a sűrűből. Nem kockáztat semmit . . . nem támad szemben. Ráér még erre, ha esetleg szükséges, később is. Jobb idegei voltak, mint általában a férfiaknak és acélos elszántsággal párosult nyugalom volt benne, ami olyan félelmessé teszi az ő társadalmi osztályához tartozó angolokat — kis ügyekben. Fiorsen lakása előtt megállította autóját, csengetett, Gypet kérdezte, s szinte tetzelgett magának ravaszságában.

— Még nem jött haza, sir. Mr. Fiorsen itthon van.

— Ó! És a baby?

— Itthon van, sir.

— Megnézem. A kertben van?

— Igenis, sir.

— A kutyák is?

— Igenis, sir. Parancsol teát, sir?

— Köszönöm, nem kérek.

Hogyan vigye keresztül a kivonulást, a nélkül, hogy alkalmat adjon pletykákra? És ne sejtse a Gypel való összetűzést? Hozzátette tehát :

— Majd ha Mrs Fiorsen hazajön.

Egyenesen a kertbe ment. Egyszer csak meglátta Fiorsent. Az ebédlőablakból figyelte őt. A baba a kert végében volt, a fák alatt. A kutyák vad ugatással rohantak eléje és csak akkor hagyták abba a csatazajt, mikor már megéreztek a vendég szagát. Winton a gyermekkocsihoz ment, köszönt Bettynek és megnézte unokáját. Vékony muszlin fátyoltakaró alatt feküdt a baba, hogy a legyek, meg szu-

nyogok össze ne csípjék. Ébren volt. Komoly, barna szeme olyan volt, mint a Gypé, s értelmesen nézett a világba. Winton nyelvével csettentett neki s közben úgy igyekezett elhelyezkedni, hogy szembe nézzen a házzal, Betty viszont háttal álljon Fiorsennek.

— Az úrnőjétől hozok üzenetet, Betty. Figyeljen jól ide. Ne nézzen körül, hallgasson rám. A leányom a Burry-utcában van és ott is fog maradni. Oda várja magát a babyvel, meg a kutyákkal. — A kövér asszonynak tátva maradt a szája és tágranyította szemét. — Csaklassan! Menjen, mint rendesen, sétálni velük. Most éppen sétaideje van. Várjon rám a Regent-park sarkánál. Odajövök az autóval és felveszem magukat. Ne legyen izgatott. Tegyen úgy, mint máskor szokott. Semmit se hozzon magával. Megértett?

Nem tartozik az ilyen kövér dadák természetrajzához, hogy kérdezősködés nélkül fogadjanak egy ilyen parancsot. Betty arcszíne és hatalmas mellének hullámozása egy kis csillapító beszédre készítette Winton.

— Most aztán szedje össze magát, Betty. Gypnek szüksége van magára. Mindent elmondok majd a kocsiban.

— Igenis, sír. Szegény kicsike! Mi legyen az éjszakára szükséges holmijával? És Miss Gypével?

Winton érezte, hogy még mindig figyelik az ablakból és a kisbabával játszott egy kicsit.

— Sose törődjék ezzel. Mihelyt meglát engem az ebédablakban, készülődjék és induljon. Előre nézni, Betty! Ne járassa a szemét körül. Én fedezem a visszavonulását! Ne okozzon csalódást Gypnek. Szedje össze magát.

Betty nagyot sóhajtott és halkán mondta:

— Jól van, sir. Ó! Istenem! — s megigazgatta főköötője szalagját.

Winton köszönt és megindult a ház felé. Oldalt

nézett, mintha a virágokat vizsgálná, de észrevette, hogy Fiorsen visszavonult az ablaktól. A szalón felől ment be a házba és gyorsan át a hallon. Hallgatózott egy pillanatig, mielőtt kinyitotta az ebédlő ajtaját. Fiorsen nagy léptekkel járkált fel és le. Ijedten nézett Wintonra, mikor azt kérdezte :

— Hogy van? És Gyp? Még nem jött haza?

— Nem.

Ez a «Nem» valami halvány szánalmat ébresztett Wintonban. Elhagyta Gyp! De aztán megint megkeményítette szívét. Olyan gazember ez a fickó.

— A baby nagyon jó színben van.

Fiorsen megint fel és alá járkált a szobában.

— Hol van Gyp! Gyp kell nekem!

Winton elővette óráját.

— Még nincs késő.

Hirtelen megundorodott a szereptől, amit itt játszik. Elvinni a gyereket, biztonságba helyezni Gypet... azt igen! De úgy tenni, mintha nem tudna semmiről! Sarkonfordult és kiment a szobából. Nem neki való ez az árulás. Vajjon már kerekét oldott az a nő? Visszament a szalónba. Éppen a ház mellett mentek el. Öt perc múlva lent lesznek a fordulónál. Ott állt és várt. Csak ne jönné az a fickó! A falon át hallotta kopogó lépteit, még mindig fel és alá járkált az ebédlőben. Milyen hosszú idő egy perc! Csak három telt még el, mikor hallotta, hogy kinyilik az ebédlő ajtaja és Fiorsen keresztül ment a hallon, a kapu felé. Mit kémlel? Ott áll és hallgatózik? Most nagyot sóhajt... éppen úgy sóhajtott, mint hajdan ő maga, mikor izgatottan, szorongó szívvel várta az ismerős lépteiket. Hát igazán szeret ez a fickó? Nem leskelődhetik így tovább utána. Odament hozzá és azt mondta :

— Nem várok tovább. Isten vele!

Az, hogy «Adja át üdvözetem Gypnek» elhalt útban az ajka felé.

— Isten vele! — visszhangozta Fiorsen.

Winton kiment a rácsos kapun. Érezte, hogy a magányos alak még mindig ott áll a félig nyitott ajtóban. Bettyt nem látta sehol, úgylátszik, már elérte a fordulót. Küldetése sikerrel járt, de nem érzett semmi büszkeséget. A sarkon túl felvette autójába védenceit és a kocsi tetejére rakott bölcsővel sebesen elvágtatott. Az volt a szándéka, hogy mindent megmagyaráz az autóban, de csak annyit mondott:

— Holnap mindnyájan lemennek Mildenhamba.

Betty mindig félt gazdájától, mióta az a kis összeütközés volt közöttük réges-régen. Most is csak nézte profilját, de nem mert kérdezősködni. Winton megállott útközben a posta előtt és feladott egy sürgönyt:

— Gyp és a gyerek nálam vannak, levél megy. Winton.

Ezzel könnyített lelkiismeretén. Különben is meg kellett tennie, mert Fiorsen még képes a rendőrséghez fordulni. A többivel várhat, amíg beszélt Gyppel.

Nagyon késő lett, mikor leülhettek nyugodtan beszélgetni.

A nyitott ablakban — Markey két cserép hortenziát tett ki oda nyári díszül a saját felelősségére — kezdte el gyónását Gyp. Nem titkolt el semmit, elbeszélte házasságának egész nyomorúságos kudarcát. Mikor Daphne Wing történetéhez ért, ahogy felfedezte őket a zeneszobában, észrevette, hogy Winton szivarjának izzó vége görcsösen vonaglik. A saját házában! A saját otthonában! És... azután még tovább is ottmaradt vele! Egyszer sem szakította félbe leányát, de hallgatása szinte megremítette Gyppet.

Mikor az aznapi eseményekhez ért, kissé habozott. Vajjon el kell mondania mindent Rosekről is? Az őszinteség győzött és Winton némán hall-

gatta ezt is. Mikor Gyp befejezte gyónását, Winton felállt és lassan kioltotta szivarját az ablakpárkányon; aztán leányára nézett, ahogy ott ült hátradőlve székében, mintha teljesen kimerítette volna vallomása és csak annyit mondott:

— Istenemre! — s aztán az ablak felé fordult.

Ilyenkor, mielőtt a színházak megnyílnak, valami andalító csend fekszik Londonra, csak néha rikkant bele egy-egy bepálíngázott asszony sivalkodása, amint veszekedve csoszog haza férjével, vagy a zenészek hegedűhangolása, akik kárpótlást remélnék a meddő napért. Wintont ingerelte ez a hang, mert arra a két átkozott idegenre emlékeztette, akik így bántak leányával. Csak kaphatná őket kardhegyre vagy pisztolycsöve elé!... Majd megtanítaná a gazembereket! Most megint megszólalt Gyp:

— Apus, szeretném kifizetni az adósságait. Akkor úgy állana megint, mint mikor hozzámentem.

Winton kétségbeesett hangot hallatott. Kikaparni a gesztenyét másnak a tűzből!.

— Azt is szeretném biztosítani, hogy az a leány jó helyzetbe kerüljön, amíg túl lesz a nehézségeken. Talán felhasználhatnám erre a célra... azt a másik pénzt, ha az enyém már teljesen leapadt.

Winton habozott, nem mintha rosszalta volna leánya felbuzdulását, hanem mert egyszerűen dühös volt. Pénz és bosszú, nem férnek meg együtt az ő lelkében.

— Szeretném, ha úgy érezhetném magam, mintha sohasem vett volna el engem. Lehet, hogy azért csinálta ezt a sok adósságot... ki tudja?

Egészen olyan... így, ahogy hátradől az öreg karosszékekben, arcával az árnyékban! És örömmujongás lobbant fel Wintonban. Visszakapta leányát!

XVIII.

Fiorsen hálósobája olyan volt — ahogy a szobaleány kifejezte magát — mint egy «valóságos disznóól» — amíg végre kibújt onnan és rendbe lehetett hozni, mindennap újra. Egyenesen tehetsége volt a rendetlenséghez, úgy össze-vissza dobálta szobáját, mintha nem egy, de három férfi tanyázott volna benne. Ruhák, cipők, kefék, víz, pohár, újságok, francia regények és cigarettavégek . . . heverték szanaszét, sohasem ott, ahol lenniök kellett volna. És az áporodott cigarettafüst megfeküdte a tüdejét a lánynak, aki teát meg meleg vizet vitt be reggel a beretválkozáshoz.

Mikor, aznap reggel, Roseket bevezette hozzá a szobaleány, már régóta feküdt ébren a hátán és álmodozva bámulta cigarettája füstjét, meg a négy legyet, amint a zöld függönyön át beszűrődő napfoltban sütkéreztek. Ez a reggeli óra volt a teremtés ideje nála, ilyenkor látta legjobban a zenei formákat, érzett ihletet ahhoz, hogy megszólaltassa őket. Utóbbi időben olyan üresnek, nyomottnak érezte magát, de azon a reggelen megint megmozdult képzelete, megint megszállta a félig ébren, félig álomban vibráló izgalmi állapot, mikor alakot ölt az érzés és a szellem új megjelenési formát talál magának. Hallotta a szobaleány kopogását, halk jelentését :

— Rosek gróf óhajt beszélni önnel — s azt gondolta magában :

— Mi az ördögöt akarhat tőlem?

Egy szertelenül csapongó, széles látkörű emberből feltétlenül ingerlékenységet vált ki, ha egy szűklátkörűvel érintkezik, aki mindig pontosan tudja, hogy mit akar.

Bizonyára pénzért jött . . . vagy a leány miatt! Az a leány . . . bár már meghalna! Olyan puha,

csimpaszkodó teremtés. Kisbaba! Istenem! Milyen ostoba volt... ó, milyen ostoba! Először Gyp... aztán ő! Megpróbálta lerázni magáról azt a leányt. Akár egy piócát próbálna lerázni! Hogy kapaszkodott bele! Türelmes volt vele... és barátságos. Dehát mit csináljon, ha már belefáradt! Csak Gyp kell neki, csak a felesége! És most, mikor talán egy órára sikerült lerázni magáról a gondokat, mikor jól érezte magát... akkor kell, hogy jőjön ez az alak és ott álljon előtte azzal a sphinx arcával!

— Hát ülj le, Paul. Mi rosszat hoztál?

Rosek cigarettára gyujtott. Még Fiorsennak is feltűnt komor sápadtsága.

— Jobb lenne, ha Mr Waggeval törődnél, Gustav; nálam volt tegnap délelőtt. Nem furulyaszóban beszél az az ember.

Fiorsen felült.

— A sátán hordja el Mr Wagget! Mi közöm hozzá?

— Én nem vagyok ügyvéd, de azt hiszem, nagy kellemetlenséged lehet... a leány fiatal.

Fiorsen rábámult és azt mondta:

— Mi az ördögért sóztad a nyakamba azt a leányt?

— Eszem ágában sem volt, kedves barátom.

— Dehogy nem. Te sóztad rám. Miféle játék volt ez? Te semmit sem teszel ok nélkül. Nagyon jól tudod, hogy te csináltad az egészet. Nos, ki vele, mi volt a játékban?

— Azt hiszem, te nem veted meg az örömeidet.

Fiorsen dühösen mondta:

— Ide hallgass. Nekem elég volt a barátságodból. Sohasem ismertelek ki tulajdonképpen. Most vége! Hagyj békében.

Rosek mosolygott.

— Kedvesem, a barátság nem végződik csak így egyszerűen. Ezer fonttal tartozol nekem.

— Hát megfizetem. A feleségem kölcsönöz nekem annyit.

— Ó! Talán annyira szeret? Azt hittem, csak a zeneleckéit szereti.

Fiorsen közelebb csúszott hozzá és felhúzott térdekkel ült az ágy végén. Dühtől sziszegve mondta:

— Menj ki innen! Megadom az ezer fontodat.

Rosek még mindig mosolygott.

— Ne légy bolond, Gustav! A hegedűvel a váladon férfi vagy . . . nélküle . . . gyermek. Feküdj nyugodtan, barátom és gondolkozz M. Waggen. Vagy még jobb, ha eljössz hozzám és megbeszéljük a dolgot. Isten veled — egyelőre. És nyugodjál meg.

Miután még leverte szivarja hamuját a Fiorsen könyökénél levő hamutálcára, eltávozott.

Fiorsen a fejéhez kapott. Átkozott mindenki . . . az apa, meg a leánya, Rosek meg a többi gazemberek. Kiment a balkonra. A ház egészen csendes volt ott lenn. Rosek elment . . . legalább megszabadult tőle! Gypet kiáltotta. Semmi válasz. Bement az asszony szobájába. Milyen csodarendes. És finom ciklamen illat szállong benne. Kinézett a kertbe. Ott volt a fák alatt a baby azzal a kövér fehérréppel, Gyp sehol! Soha sincs itthon, mikor az embernek szüksége van rá. Wagge! Megborzongott. Aztán visszament hálósobájába, elővett egy pálinkásüveget egy elzárt szekrényből és jót húzott belőle. Ez megerősítette. Ismét bezárta a szekrényt és felöltözködött.

Amint átment a zeneszobába, megállt a fák alatt és újjával csettintgetett a kisbaba felé. Néha úgy érezte, hogy az aranyos kis teremtés a nagy sötét szemével, egészen olyan, mint Gyp. Néha boszszantotta . . . kis, fura színű kölyök. Azon a reggelen, mialatt a gyermeket nézte, hirtelen eszébe jutott a másik . . . az eljövendő és . . . keserves grimaszt vágott. Mikor felfogta Betty csodálkozó tekintetét, hogy ilyen csúnya arcokat vág a gyer-

mekre, nagyot nevetett és bement a zeneszobába.

Miközben hegedűjét hangolta, arra gondolt, milyen régóta nem volt itt benn Gyp és kegyetlen igazságtalanságnak érezte ezt. Mintha az a nyomorult leány valamit jelentene! Gyp sohasem szerette őt, sohasem adta azt, amit várt tőle, sohasem oltotta égő szomját! Ez a veleje a dolognak. Sohasem találkozott még ilyen asszonnyal... aki így hagyta epekedni. Mindig beleunt mindenikbe, hamarabb, mint azok ő bele. Gyp semmit sem adott neki! Vajjon egyáltalában nincs szíve? Vagy talán másnak adta? Mit is mondott az a Paul a zeneleckéiről? És hirtelen megdöböntette, hogy nem tud semmit, egyáltalában semmit arról, amit tesz, hogy hova megy, merre jár. Zeneleckék? Majdnem mindennap elment hazulról. Órákig maradt. Hol? Egy más férfi karjában? Letette hegedűjét, mert a szó teljes értelmében rosszul lett. Miért ne?

A felkorbácsolt érzékiség, ami olyan elviselhetetlenné teszi a féltékenységet, a tetőpontján tombolt Fiorsennél. Megborzongott. De aztán arra gondolt, hogy milyen végtelenül gögös, milyen becsületes, minden passzivitása mellett is és ez hirtelen elvágta rémületét. Nem, Gyp nem ilyen!

Odament egy kis asztalhoz, amelyen likőrös készlet állott és ivott egy keveset. Ez megnyugtatta. Aztán elkezdett játszani. Brahms hegedűversenyének egyik tételét vette elő és egymásután többször játszta át. De mindannyiszor ugyanazt a hibát csinálta. Nem figyelt oda. Rettenetes ennek az ujjazata!

Zeneleckék! Vajjon minek kellene neki? Idő és pénz pocsékolás... nem lesz belőle sose más, mint dilettáns! Talán odament ma is? Már elmúlt dél. Hátha hazajött.

Visszament a házba. Nyoma sincs! A szobaleány bejött és megkérdezte, akar-e ebédelni? Nem!

A nagyságos asszony hazajön? Nem mondott semmit.

Bement az ebédlőbe, megevett egy piskótát és megivott egy brandyt szódával. Ez megnyugtatta. Aztán visszament a szalonba és leült Gyp íróasztalához. Milyen rendes! A kis naptáron egy ceruzával rajzolt kereszt volt a mai nap mellett . . . szerda. Egy másik kereszt péntekhez. Miért? Zeneleckék? Benyúlt egy kis fiókba és kivette a címjegyzékét. «H — Harmost, 305 «Marylebone-utca», és utána ceruzával : «3 ó».

Három óra. Éppen most! Szeme megakadt egy kis színnyomaton, Bachansnő, lebegő zöld szalagokkal, tamburint ráz egy meztelen Cupido felé. Az — ijjal és nyíllal kezében — bámul fel rá. Megfordította. A hátára hegyes, bizonytalan betűkkel volt odaírva : «Kis barátnőmnek. — E. H.»

Fiorsen a zongorához lépett. Felnyitotta és elkezdett játszani. Üres tekintettel bámult magaelé nem is tudta, mit csinál tulajdonképpen. Nagy művész? Mostanában azt sem bánta, ha sohasem is lát hegedűt. Belefáradt abba, hogy odaálljon egy csomó ostoba arc elé, végignézze, ahogy azok a tökfűiek összeütik ostoba tenyerüket, egyiket a másikhoz! Belefáradt az örökös egyformaságba.

Felállt, bement az ebédlőbe és ivott egy kis pálinkát. Gyp ki nem állhatja, ha iszik. Nos, ne maradna el olyan sokáig . . . a zeneleckéin. Zenelecke! Most mindjárt három óra. Elmegy és megnézi, hogy mit csinál tulajdonképpen . . . elmegy és hazakíséri! Figyelmes lesz. Hátha a kedvébe jár vele. Jobb, mint itt várni, amíg végre hazajön, zárkózott arcával. Még egy kis pálinkát ivott, aztán fogta a kalapját és elment. A meleg napsütésben járt s mikor a házhoz ért, kábultnak érezte magát. Egy szobaleány nyitott ajtót.

— Itt van Mrs Fiorsen?

— Igenis, sir. Meg méltóztatik várni?

Miért néz ez olyan különösen rá? Undok leány! Milyen rettenetesekek a csunya emberek! Mikor a szobaleány kiment, kinyitotta a várószoba ajtaját és hallgatózott.

Chopin! A dur polonaise. Jó! Vajjon ez Gyp? Nagyon jó! Kiment, le az átjáróba, húzta, vonzotta a zongorajáték és halkán megnyomta a kilincset. A zene elhallgatott. Belépett.

*

Mikor Winton elment tőle, másfél óra múlva, azon a délután, Fiorsen még tovább állott a kapuban. A pálinkával táplált féltékenysége, amelynek hatása alatt inzultálta feleségét és az öreg Monsieur Harmostot, hirtelen elszállt belőle, mikor Gyp olyan fagyos hangon beszélt vele az utcán. Azóta csak félelmet érzett és rettegése percről-percre nőtt. Vajjon megbocsát? Valakinek, aki, mint ő is, mindig a pillanat hatása alatt cselekedett, s aztán ritkán tudta pontosan, hogy mit tett, vagy kit bántott meg, valósággal titokzatos, sőt ijesztő volt Gyp önuralma. Hova mehetett? Miért nem jött haza? Aggodalma, mint a hegyen leguruló kő, egyre növekvő eleven erővel marcangolta. Hátha haza sem jön többet? Dehogy nem . . . haza kell jönnie . . . ott van a baby . . . az ő babijük.

Először életében gondolt zavartalan elégedettséggel a gyermekekre. Visszajött a kapuból és miután megint megivott egy pohárával, hogy erősítse magát, lecsapta magát a pamlagra a szalónban. És mialatt ott feküdt, a pálinka melegítő hatása alatt, azt gondolta :

— Új lapra fordítok ; felhagyok az ivással. Felhagyok mindennel. Vidékre küldöm a gyereket és magammal viszem Gypet Párizsba, Berlinbe, Bécsbe, Rómába . . . mindenfelé . . . el Angliából, el az övéitől, ettől az egész merev, ostoba népségtől! Szeret utazni!

Igen, boldogok lesznek még! Isteni éjszakák... Isteni nappalok... más levegő, nem ez a nehéz, súlyos, amely ráfekszik az emberre, hogy inni kénytelen tőle... igazi ihlet... igazi zene! Párizs utcáin a fa füstjének szaga, a Thiergarten ragyogása, Firenze külvárosaiban a szerenádák dala, a tűzlepkék az olasz nyári alkonyatban... milyen édes, bódító emlék maradt benne mindebből!

A pálinka melege elszállt, hideg borzongás futott végig rajta és didergett. Behúnyta szemét. Talán tud aludni, amíg visszajön. De csakhamar kinyitotta ismét szemét, mert... mint utóbbi időben olyan gyakran... megint rettenetes dolgokat látott a sötétben... Arcokat, élénk, változó, egyre szörnyűbb rémmé merevülő arcokat... és csupa üres lyuk lesz mindenik... lyuk... lyuk... lyuk. Züllött... kusza, zavaros, emberi fagyöke-rekből összefont arcok! Szörnyűség! Kinyitotta szemét, mert akkor eltűntek. Milyen csend volt. Még a kutyákat sem hallja. Felmegy és megnézi a babyt.

Mikor átment a hallon, csengettek. Sürgöny! Letépte a boritékot.

— Gyp és a gyermek nálam vannak... levél megy... Winton.

Nevetve csapta a fiúra az ajtót és felrohant a lépcsőn. Minek...? Most már senki sincs ott! Vajjon ez azt jelenti, hogy egészen elhagyta? Megállott Gyp ágyánál, rávetette magát és ott feküdt a párnába fúrt arccal. És zokogott az ivástól fokozott zokogással. Elvesztette? Sohasem látja többet behunyt szemét, nem tapaszthatja rá ajkát! Sohasem szívhatja tele érzékeit szépségével! Felugrott. Elvesztette? Abszurdum! Az a nyugodt, fölényes, pokoli angol ember... az apja... az csinálta az egészet... ellopta a gyermeket!

Lement és megint ivott egy kis pálinkát. Egy

kicsit megnyugodott tőle. Mitévő legyen? «Levél megy.» Menjen el a Bury-utcába? Nem. Inni fog! Mulatni!

Levette kalapját és kiment az utcára. Vad futással rohant, amíg egyszercsak szédülni kezdett bele. Akkor autóba ült és elhajtattott egy Soho vendéglőbe. Reggeli óta csak egy piskótát evett, ami különben sem nagyon tápláló. Levest rendelt és egy palack legfinomabb Chiantit . . . szilárd ételre nem vágyott. Két óránál tovább ült ott, sápadtan, szótlánul, verejtékes homlokkal, néha-néha vigyorgott egyet-egyét és az újjaival dobolt, a körülötte ülők mulatságára, de néha rémületére is. Ha nem ismerik ott, gyanus szemmel nézték volna. Úgy féltíz körül, mikor kiitta a borát, egy aranyat tett le az asztalra és elment. Nem is várta meg, hogy visszaadjanak belőle.

A lámpákat már meggyújtották, de még nem sötétedett be egészen. Határozatlan léptekkel ment a Piccadilly felé. Egy utcai leány ment el mellette és erősen megnézte. Karonfogta; ez megerősítette s úgy mentek tovább együtt. Egyszercsak megállott a leány és ki akarta húzni a karját; ijedtség cikázott át sötét szemű, kifestett arcán. Fiorsen keményen szorította és nagyot nevetett:

— Gyerünk — mondta. — Olyan vagy, mint a feleségem. Akarsz inni valamit?

A leány a fejét rázta. Egy hirtelen mozdulattal kirántotta magát s mint a fecske, suhant el a járda forgatagában. Fiorsen még mindig egy helyben állt és nevetett. Ma másodszor csúszott ki ő a kezéből. A járókelők csodálkozva néztek rá. Undok ördögök! Egy grimasszal fordult ki a Piccadillyből, elhaladt a St. James templom mellett és neki-vágott a Bury-utcának. Természetesen nem fogják beengedni! De benéz az ablakon; virágcserepek vannak a párkányon! Aztán hirtelen nagyot nyögött, hangosan . . . Gypre gondolt, ahogy otthon

ül a virágok között. Mikor az utca végéhez ért, egy hegedűs cincogott egy régi hegedűn. Fiorsen megállt és hallgatta. Szegény ördög! Pagliacci! A hegedűs vállára tette kezét.

— Barátom — mondta. — Adja kölcsön a hegedűjét. Én híres hegedűs vagyok. Összejátszom egy kis pénzt magának.

— *Vraiment, monsieur!*

— *Ah! Vraiment! Voyons! Donnez — un instant — vous verrez!*

A hegedűs kételkedett ugyan kissé, de szinte hipnotizálva, átadta a hegedűt. Sötét arca egészen felvidult, mikor látta, ahogy az idegen ember vállához emeli és ahogy megfogja a vonót, megpengeti a húrokat. Fiorsen megindult az utcán felfelé. A virágcserepeket kereste. Meglátta, megállt és elkezdte játszani a *Che faro*-t. Csodaszépen játszott; a másik hegedűs nyomon követte. Most irigységgel, zavartan és egy kicsit elkáprázva hallgatta. Ez a magas, sápadt *monsieur* a különös arcával, részeges szemével, beesett mellével úgy játszott, mint egy angyal! Ó! De azért nem volt könnyű dolog pénzt összehozni ebben az átkozott városban! Úgy játszhatik valaki, mint negyven angyal, mégsem hull egy árva garas sem az ölébe! Most egy másik dallamba kezdett — mintha valaki egyenesen az ember szívébe markolászna... *très joli*... rettenetes émelygős! De ime, egy *monsieur*, mint rendesen, becsukta az ablakot, leengedte a függönyt! Csak úgy, mint mindig. A hegedűt és vonót visszanyomták az öreg kezébe, néhány ezüstpénzt melléje és a különös, magas *monsieur* eltűnt, mintha az ördög üldözte volna... ez aztán jó részeg volt! És azzal az érzéssel, hogy valamibe belekeveredett, amit nem ért, tovább ballagott a szegény, nyomorult hegedűs s két utca hosszat meg sem állt. Akkor megszámlálta az ezüstpénzt, amit Fiorsen a markába nyomott

és alaposan megvizsgálta a hegedűjét. Végül annyit mondott :

— *Bigre!* — és megindult hazafelé.

XIX.

Gyp alig aludt valamit. Háromszor is felkelt, odalopózott az ajtóhoz és megnézte az alvó gyereket. A délután feldúlta idegeit. Nagy meleg volt és a hegedű hangja még mindig fülébe csengett. Arról a kis Pois darabról mindjárt ráismert Fiorsen játékára. És ahogy apja hirtelen leengedte a függönyt, abból aztán teljes biztonságot meríthetett. Ha látja, fél annyira sem hat rá, mint így, ezzel a régi, megható emlékkal. Ismét összeforrasztotta vele a láncot, amiről azt hitte, hogy örökre elszakította. A hegedű zokogása azt akarta mondani : — Bocsáss meg! Ó! Bocsáss meg.

Annyival könnyebb lett volna otthagyni, ha gyűlöli. De amilyen nehéz volt élni vele, éppen olyan nehezen tudta volna gyűlölni is. Olyan hajlékony ember volt . . . csak a merevet lehet gyűlölni. Gyűlölte a tetteit és őt, mikor elkövette őket. De azután nem tudta gyűlölni, éppen, mint ahogy nem tudta szeretni sem. Határozottság és praktikus gondolkozás visszatértek a napvilággal. Jobb beismerni, hogy teljesen reménytelen esettel áll szemben és megkeményíteni a szívét.

Winton is álmatlanul töltötte az éjszakát Hogy valaki az utcán játsszék, mint egy koldus, az ember ablaka alatt! ez igazán a teteje mindennek! A reggelinél kijelentette, hogy elmegy az ügyvédjéhez. Meg akarja beszélni vele, hogyan lehetne Gypet megkímélni az üldözésektől. Valószínűnek tartotta, hogy szüksége lesz valami óvintézkedésre, de nem sokat értett az ilyen kér-

désekhez. Addig is ne menjenek ki az utcára, sem Gyp, sem a baby.

Gyp azzal töltötte el a délelőttöt, hogy levelet írt Monsieur Harmostnak, melyben sajnálatát fejezte ki a történetek fölött, de nem közölte vele, hogy otthagya Fiorsent.

Apja nyugodtan, de rossz hangulatban jött vissza a Westminsterből. Nagyon nehezen lehetett vele megértetni, hogy a kisbaba Fiorsené is és ha követeli, törvény szerint joga van gyermekéhez. Ez a fájó pont felszakította a régi sebet, eszébe juttatta, hogy saját leánya is más . . . apához . . . tartozott régebben.

Azt mondta az ügyvédnek, hogy a pokolba kívánja azt a fickót és megbízta, hogy adja be a válókeresetet, amelyben felajánlja, hogy kifizeti Fiorsen adósságait, azzal a feltétellel, ha békét hagy ezután Gypnek és a gyermeknek. Miután közölte Gyppel elhatározását, bement a rögtönzött gyermekszobába. Eddig csak azért érdekelt a kisbaba, mert Gyphez tartozott; most már mint önálló egyéniséget kezdte megfigyelni a kis sötétszemű babát, amint olyan nagy komolysággal szorította meg az újját. Most elmosolyodott a picike nem valami hódító mosollyal, de Wintonra kimondhatatlan hatást gyakorolt.

Minthogy előbb tisztázni akarta a válókereset kérdését, elvetette a Mildenhami átköltözés tervét; de «egy makulányit sem lehet bízni abba a két gazemberbe», — szokta mondogatni — és szigorúan ragaszkodott ahhoz, hogy csak két felnőtt kíséretében vigyék ki az utcára a gyereket, s Gyp se járjon ki egyedül. Annyira ment az óvatosságban, hogy még Monsieur Harmosthoz is elkísérte péntek délután, sőt kijelentette, hogy kezet óhajtana szorítani az agg mesterrel.

Különös találkozás volt. Mindketten nagyon nehezen találtak valami mondanivalót egymásnak,

mintha két különböző csillagzat lakói lennének. Talán egy-két percig tartott a barátságos zavar, mikor Winton kifejezte óhaját, hogy meg akarja várni leányát és visszavonult a másik szobába. Gyp pedig leült a zongorához.

Monsieur Harmost csendesen mondta :

— Nagyon kedves volt a levele, kis barátnőm . . . és az édesapja is nagyon kedves. De végtére is csak bók volt rámnézve férje viselkedése. — És mintha minden resignációja benne lett volna mosolyában. — Úgy, tehát most megint az édesapjával lakik? Vajjon mikor találkozik sorsával? Szeretném tudni.

— Soha!

— Azt hiszi? Az lehetetlen! No, de ne pazaroljuk édesapja idejét. Munkához!

Winton megjegyzése a taxiban csak annyi volt :

— Egész kedves öreg.

A Burry-utcában Gyp szobaleánya várt rájuk izgatottan. Mikor reggel bement a zeneszobába, ott találta a «művész urat» a pamlagon ülve, fogta a fejét és rettenetesen nyögött.

— Nem volt otthon az úr, mióta . . . mióta a nagyságos asszony . . . elment látogatóba, hát nem is tudtam, mit tegyek. A szakácsnőért futottam és ketten feltettük az ágyra és minthogy nem tudtuk, hogy a nagyságos asszony hol van, telefonáltunk Rosek grófnak és ő eljött . . . remélem, nem haragszik érte a nagyságos asszony . . . és a gróf úr elküldött ide, a nagyságos asszonyhoz. Az orvos azt mondja, hogy az agya van megtámadva és folytonosan a nagyságos asszonyt kérdezi. Hát nem tudtam, hogy mitévő legyek?

Gypnek még az ajka is belesápadt.

— Várjon egy pillanatig, Ellen — mondta s bement az ebédlőbe. Winton utána.

— Ó! Apus, mit csináljak? Az agya! Rettenetes érzés volna a tudat, hogy én okoztam! El kell,

hogy menjek hozzá. Nem tudnám elviselni, ha igazán az lenne. Félek, hogy vissza kell mennem, apus!

Winton bólintott.

— Én is veled megyek — mondta. — A leány menjen vissza a taxival és mondja meg, hogy mi is útban vagyunk.

Gyp egy búcsúpillantást vetett a babára és keserűen gondolta:

— *Ez az én sorsom és nincs menekvés!*

Útközben szótlanul ültek mindketten . . . de Gyp egy percre sem engedte el apja kezét. Mialatt a szakácsnő bejelentette Roseknek, hogy megjöttek, Gyp ott állt és elnézte a kertjét. Csak két napja és hat órája, hogy itt volt az árvácskái mellett; és éppen itt, ezen a helyen csókolta meg a nyakát Rosek! Kezét Winton karjába csusztatta és halkán mondta:

— Apa, ne csinálj nagy dolgot abból a csókból. Mit változtat a dolgon?

Egy perc múlva bejött Rosek. Mielőtt még Gyp szólhatott volna, Winton azt mondta:

— Most, hogy a leányom itt van, nincs többé szükség az ön szívességére. Jónapot.

Gyp egy egész picit összerezzen. Láta, hogy az éles szavak úgy hasítottak bele a külső mázba, amivel Rosek felvértezte magát, mint a tör a papirosba. Fanyar mosollyal hajolt meg és kiment. Winton nyomon követte — mintha nem akarta volna, hogy egyedül legyen a hallban a sok kalappal. Mikor a külső ajtó becsapódott, azt mondta:

— Nem hiszem, hogy ez még terhedre legyen valaha.

Gyp hálájába egy kis részvét is vegyült. Hiszen csak az volt a bűne, hogy őt kívánta.

Fiorsent átvitték a Gyp szobájába, mert tágasabb és hűvösebb volt, mint az övé. Éppen kinyitotta a szemét:

— Gyp! te vagy az? Olyan iszonyúkat látok . . . ne menj el megint! Ó! Gyp. — Felült az ágyban és Gyphez támasztotta homlokát. Gypben pedig — mint azon az éjszakán, mikor először jött haza férje részegen — a feléledő vegyes érzelmek mellett vágy is ébredt arra, hogy gyámolítsa.

— Jól van, nincs semmi baj — suttozta. — Itt maradok. Maradj szép csendben és nemsokára jobban leszel.

Egy negyed óra múlva mély álomba merült a beteg. Gypet szájalommal töltötte el az arcán vonagló riadt rémület kifejezése. Minden olyan iszonyú, ami az aggyal van kapcsolatban. Itt kell maradnia, felelős Fiorsen felépüléseért. Még ott ült mozdulatlanul az ágy mellett, mikor az orvos jött és intett neki, hogy menjen ki. Barátságos képű ember volt s két mellényt viselt. Mialatt beszélt, Gyp felé biccentett fejével és a fiatal asszony érezte, hogy minden biccentésre lerántja házasesetének egy-egy titkáról a leplet. Az alvás a legjobb! Volt valami nagy izgalma . . . persze! És . . . hm . . . egy kicsit sokat ivott . . . talán? Ezt most, természetesen, be kell szüntetni! A gyomra és az idegei is meg vannak támadva. Látomásai vannak . . . szörnyűségeket lát . . . ez biztos jel. Nem valami szolid életet élt, mielőtt megházasodott. És . . . mióta házas? Jóindulatú szeme végigmérte Gypet tetőtől talpig. Másfél éve! Úgy! Nagyon sokat dolgozik a hegedűjével? Persze! A zenészek mindig hajlamosak egy kicsit a mértéktelenségre . . . igen nagyon ki van fejlődve a szépérzékük . . . a két végénél égetik a gyertyát! Az asszonynak gondja legyen erre. Elment egy időre? Az apjánál volt? Igen. Senki sem tud úgy ápolni, mint egy feleség. Valami kezelés? Adja be neki reggel és este, amit felír. A legnagyobb nyugalom! Semmi izgatószer! Egy kis csésze erős kávé, tej nélkül, ha nagyon nagy depresszio mu-

tatkoznék. Maradjon az ágyban egyelőre. Semmi töprengés, semmi izgalom! Még fiatal ember. Sok vitalitás van benne. Nem kell túlzottan aggódni. Majd meglátják holnap, kell-e éjszakai ápolónő. A hegedűhöz ne nyúljon legalább egy hónapig . . . semmi alkohol! Minden tekintetben a legnagyobb mértékletesség. És egy utolsó jelentőségteles pillantással erősen megnyomta a «mértékletesség» szót. Aztán elővette töltőtollát, firkált valamit a noteszébe, kezét nyujtott Gypnek, mosolygott, begombolta felsőkabátját és elment.

Gyp visszaült az ágy melletti székre. Micsoda ironia! Egyetlen egy vágya volt, megszabadulni és most első sorban ő felelős ezért a letört emberért! Ha ő nincs, nem nyomná semmi a férje lelkét . . . nem házasodott volna meg! De hát az ivás, az adósság, az a leány . . . az is mind az ő lelkén szárad? És mikor megpróbálta felszabadítani őt és saját magát is . . . ime, az eredmény! Valami végszetszerűség van talán benne, hogy tönkretégye a férfiakat, akikkel összeakad. Szerencsétlenné tette az apját, Monsieur Harmostot . . . Roseket és a férjét! S mielőtt férjhezment, hányan vallottak szerelmet és mentek el boldogtalanul! Odament a tükörhöz és hosszan, szomorúan nézte magát.

XX.

A halvaszületett szabadulási kísérlet után Daphne Wingnek írt Gyp. Elmondta, hogy Fiorsen beteg, megnevezett egy kis villát Mildenheim közelében, ahol, ha akarja, zavartalanul és nyugalomban töltheti a nehéz napokat, tolakodó kíváncsiságtól védetten s végül arra kérte, engedje meg, hogy kárpótolja a felbontott szerződésért.

Másnap reggel megjelent Mr. Wagge; fekete, gyászszalagos cylinderben, fekete keztyűvel ott állott a szalón kellős közepén. Lebámult a kertbe,

mintha fel akarná idézni a nyári meleg estét, mikor a holdfény kísérteties árnyékot vetett a napraforgókra és leánya ott künn csillogott. Gyp jól láthatta szabad, vastag, vörös nyakát, a lehajló gallérral és a fekete mászlival a ragyogóan fehér ingelőn. Feléje nyújtott kézzel mondta:

— Hogy van, Mr. Wagge? Igazán szép öntől, hogy eljött.

Mr. Wagge hátrafordult. Puffadt arca levert volt.

— Remélem, jó egészségben találom, asszonyom. Gyönyörű hely ez itt. Én is nagyon szeretem a virágot. Mindig ez volt a gyengém.

— Olyan vigasztaló érzés a virág Londonban.

— Igee . . en. Azt hiszem, dahliát kellene ültetni ide. — Miután engedett a homályos *savoir faire* ösztönének és eleget tett homályos hízelgési vágyának, áttért a tárgyra. — A leányom megmutatta az ön levelét. Nem akartam írni; ilyen kényes kérdésben, tanácsosabbnak véltem az élő szót. Ön, az ön helyzetéhez képest, igazán nagyon szíves. Én is mindig Krisztusi cselekedetre töreksem. Ami husból van, az mulandó; az ember sohasem tudhatja, mikor kerül rá a sor. Azt mondtam a leányomnak, hogy eljövök ide, meglátogatom önt.

— Nagyon örülök. Gondoltam is, hogy eljön.

Mr. Wagge a torkát köszörülte s aztán folytatta:

— Nem akarok keményen nyilatkozni egy bizonyos félről, az ön jelenlétében, különösen, miután olvastam, hogy beteg, de igazán nem tudom, hogyan viseljem el ezt a helyzetet. Nem tudom rászánni magam, hogy pénzre gondoljak ezzel kapcsolatban; pedig igazán nagyon nagy veszteséget jelent a leányomra nézve. Csak úgy dagadozott bennem az apai büszkeség, mikor rá gondoltam. A leányom neve... elvégre az enyém is; és, igazán, nem azért mondom, de köztisztelet-

nek örvendek . . . rendes, templombajáró ember vagyok . . . azt hiszem, ezt már mondtam. Néha, higgye el, úgy érzem, hogy már nem bírok magammal és csak az . . . meg ön, ha szabad így mondanom, tartanak vissza . . .

Fekete keztyűs keze ökölbe szorult, aztán ismét kinyílt és cserélgette széles, kifényesített cipőbe bújtatott lábát. Gyp egyre ezt nézte, nem mert a derék ember szemébe nézni, mialatt a keresztényi cselekedetről a garasra, a köztiszteletről a világra, a nagy dühéről órá fordult a beszéd sora.

— Kérem, engedje meg, hogy azt tegyem, amit szeretnék, Mr. Wagge. Nagyon szerencsétlennek érezném magam, ha nem tehetném meg azt a csekélységet.

Mr. Wagge az orrát fújta.

— Nagyon kényes dolog — mondta. — Nem tudom, mi lenne a kötelességem. Igazán nem tudom.

Gyp felnézett.

— A legfontosabb megkímélni Daisyt a szenvedéstől. Nem igaz?

Mr. Wagge arcán egy pillanatra olyan kifejezés ült, mintha azt akarta volna mondani: «Szenvedés! Bizzuk ezt az apára!» Aztán elmosódott a gögös vonás; kis szemében az érdekelt him hevesége villant fel; elfordította tekintetét. Gyp lágyan mondta:

— Az én kedvemért!

Mr. Wagge helyrebillent tekintete zavartan tapadt az asszony derekára. Nagyon igyekezett meglágyítani hangját, úgy mondta:

— Ha így állítja be a dolgot, igazán nem tudnám visszautasítani. De köztünk maradt szó legyen . . . nem tudom megváltoztatni az álláspontomat.

— Az természetes. Nagyon köszönöm. Majd értesít később. Nem akarom olyan sokáig igénybe

venni az idejét. — És a fiatal asszony nyujtotta kezét búcsúzóul.

Mr. Wagge kissé sokáig tartotta fogva.

— Nos, valami megbeszélésem van — mondta — egy úrral van találkozóm Campden Hill-ben. Én mindig pontos szoktam lenni. *Jónapot* kívánok.

Gyp elnézte, ahogy a szögletes, fekete alak kiment a külső kapun, miközben nagy buzgalommal igyekezett begombolni fényes keztyűjét, aztán felment és megmosta az arcát, meg a kezét.

*

Fiorsen állapota napokig erősen hullámzott; de éppen jókor jött az összeomlás és óráról-óra csökkent a veszedelem. Két teljesen «fehér» hét után már semmi más nem maradt hátra — az orvos szavai szerint — mint «tengeri levegő és lehetőleg elkerülni az előbbi állapotot előidéző okokat».

Gyp szigoruan elzárt előle mindent, beleértve saját magát is; de csak addig tudta ellenőrizni, amíg pórázon tartotta gyengesége. Közben néhány keserves órát élt mégis át, amíg elküldött a kisbabáért, Bettyért és a kutyákért s véglegesen elfoglalta ismét helyét otthonában.

Fiorsen összes adósságait kifizette, beleszámítva a Roseknek járó ezer fontot, meg a Daphne Wing vesztését is. A táncosnő lement a magányos villába, ahol soha hírét sem hallották s kegyetlen félelemben töltötte napjait, mély gyászban, kis arany karikagyűrűvel újján.

Augusztust és szeptember első felét Bude közelében töltötték. Fiorsen szenvedélyesen szerette a tengert s csodálatosan lefékező, csillapító hatással volt rá az ottani élet. Különben is alaposan megrémült s ezt nem lehet olyan könnyen elfelejteni. Egy kis majorban laktak; a művész a lehető

legjobb barátságban volt a körülöttük élő egyszerű néppel, ami azt jelentette, hogy elragadóan kedves tudott lenni. Állandóan azon igyekezett, hogy elvonja «hableányát» a babától, odavonzza magához a füves szirtek mentén a sziklák és sárga homok közé. Legnagyobb gyönyörűsége telt abban, hogy minden nap egy-egy új kis öblöt fedezett fel, ahol fürödhetek s aztán a napon száríthatták magukat. Gyp igazán olyan volt, mint valami hableány a mohos sziklán, amint szorosán összezárt lábait belelógatta a kis tócsába és újjaival bontogatta összekuszált haját. Ha szerette volna a férfit! De még itt, ennyire közel a természethez, ahol annyival elviselhetőbbnek mutatkozott, sem nyílt meg szíve egy pillanatra sem előtte, sohasem remegett meg hangjára, nem dobogott hevesebben csókjára. Olyan más volt a szeme, mikor a gyermekét nézte és mikor férjére pillantott, hogy még a legnagyobb egoistának is fel kellett, hogy tűnjön a különbség. A férfi végül is gyűlölni kezdte a kis vetélytársat és a fiatal asszony észrevette ezt a gyűlöletet.

Mikor megfordult az idő, megint nyugtalanság szállta meg Fiorsent, majd elepedt hegedűje után s visszamentek a városba. A művész vasegészségnek örvendett. De Gyp sohasem tudott megszabadulni az érzéstől, hogy ez csak szélcsend s amint megérkeztek, egyre sötétült benne ez az érzés, mint ahogy a felhő sötétül az égen verőfény után. Gyakran gondolt Daphne Wingre, írt is neki és a táncosnő így válaszolt :

«Kedves Mrs Fiorsen!

Ó, milyen kedves öntől, hogy ír nekem, mert tudom, hogy mit érezhet velem szemben ; és olyan kedves volt, hogy ide hozatott. Megpróbálok nem gondolni semmire, de, természetesen, az nem megy olyan könnyen ; és most már nem törődöm semmi-

vel, legyen ami lesz. Anyám is lejön ide, később. Néha ébren fekszem egész éjjel és hallgatom a szelet. Nem találja, hogy a szél a legszomorúbb dolog a világon? Vajjon meghalok? Remélem, meg. Ó, igazán remélem. Isten vele, kedves Mrs Fiorsen. Sohasem bocsátom meg magamnak, amit ön ellen vétettem.

Az ön hálás
Daphne Wingje.»

Egyetlen egyszer sem esett szó kettejük között a leányról. Gypnek sejtelve sem volt róla, vajjon gondol-e még Fiorsen néha a kis táncosnőre és tudja-e, hogy mi lett belőle? De most, hogy közeledett a kritikus idő, Gyp napról-napra jobban meg volt győződve arról, hogy kötelessége meglátogatni szegénykét. Írt apjának. Az öreg úr, egy kis Harrogate-i nyaralás után Rosamund nénivel, visszatért Mildenhamba. Winton azonnal válaszolt. A madam már lent van; egy másik nő is van ott, úgylátszik, valószínűleg az anya, de persze, nem érdeklődött iránta. Nem jöhetne le Gyp? Egyedül van és már megkezdődött a szaporodás. Rávallott Wintonra, hogy ilyen száraz megállapítás mögé rejtse vágyódását. De a gondolat, hogy örömet szerez apjának és egy jót galoppozhat a vadászkutyákkal, megerősítették Gypben az érzést, hogy le kell mennie. A baba kitűnően volt, Fiorsen nem ivott, egész nyugodtan lecsíphet magának egy kis szünidőt és megnyugtathatja lelkiismeretét a leánnyal szemben.

Cornwall óta megint játszott Fiorsennel a zeneszobában, úgy mint azelőtt és egy reggeli gyakorlás után mondta:

— Ma délután lemegyek Mildenhamba egy hétre. Apa nagyon egyedül van.

Látta, hogy Fiorsen nyaka elvörösödik.

— Hozzá? Nem. Ellop téged is, ahogy ellopta

a gyermeket. Küldd el neki a kicsit, ha kívánja. Ne te menj. Ne!

Erre a váratlan kitörésre lázadozás robbant fel Gypben. Soha semmit sem kér tőle. Ezt igazán nem lenne szabad megtagadnia.

A férfi odament mögéje és átölelte.

— Gypem, kellesz itt nekem . . . olyan egyedül vagyok én is. Ne menj el!

A fiatal asszony megpróbálta szétfejtetni az ölelő karokat, de nem sikerült s még haragosabb lett. Hidegen mondta :

— Más okom is van rá.

— Nem lehet olyan ok . . . hogy elraboljon tőlem.

— A leány, akinek gyermeke lesz tőled, lent van Mildenhamban ; meg akarom nézni, milyen állapotban van?

Ekkor elengedte az asszonyt Fiorsen és a pamlaig hátrálva, leült :

Gyp azt gondolta magában :

— Nagyon sajnálom . . . de úgy kell neki.

— Meg is halhat. Le kell mennem ; de nem kell attól félned, hogy nem jövök vissza. Mához egy hétre itthon leszek. Megigérem.

A férfi mereven nézett rá.

— Igen. Nem szoktad megszegni a szavad ; nem fogod megszegni most sem. — De aztán hirtelen hozzátette ismét : — Gyp! Ne menj el.

— El kell mennem.

Megölelte.

— Akkor mondd hát, hogy szeretsz!

De Gyp nem tudta mondani. Egész más dolog eltűnni az ölelést és egészen más ilyesmit állítani. Mikor végre kiment a szobából Fiorsen, Gyp lesimította haját és maga elé meredt, kemény tekintettel gondolta magában :

— Itt . . . ahol azzal a leánnyal láttam őket . . . !

Késő délután érkezett Mildenhamba. Winton várta az állomásnál. Útban hazafelé elhaladtak a kis villa előtt, ahol Daphne Wing lakott. Egy kis liget mögött állott a zölddel befuttatott, egyszerű téglaház, a még mindig nyíló napraforgókkal zsúfolt kerttel. Pettance, az öreg zsoké lakott benne özvegyasszony leányával és három apró unokájával. «A bőbeszédű vén gazember», ahogy Winton nevezni szokta, még mindig alkalmazva volt a mildenhami istállóban, leánya pedig mosott az egész házra.

Gyp ugyanazt az ápolónőt vette Daphne Winghez, aki annakidején mellette volt s az ő öreg doktora volt kiszemelve a vezető istenség szerepére. A kis ház teljesen kihaltnak látszott. Gyp nem akart megállni, annyira vágyódott már otthona után, látni a régi szobákat, beszívni a ház ódon szagokkal teli levegőjét, megveregetni öreg lovát, érezni cukrot szimatoló orrát. Olyan jó volt megint itthon lenni, erősnek, egészségesnek, lóratermettnek érezni magát. Milyen jól esett az öreg Markey mosolya, amivel a kapuban fogadta! Még a hall sötétsége is kedves volt, a lemenő nap beszűrődő sugaraival, amint rávetődtek a tigrisbőrre. Hányszor rogyott le rá halálos fáradtan, vadászat után!

Az öreg Pettance éppen az utolsó simításokat végezte Gyp kancáján. Beretvált, csontos arcán széles mosoly ült.

— Jóestét, miss. Gyönyörű este van, madam! — Villogó, barna kis szemén már meglátszott az idő lehelete, amint szeretettel emelte úrnőjére.

— Hogy van, Pettance? És Annie, meg a gyermekek? Mit csinálnak? És hogy van ez a drága öreg?

— Nagyszerűen, miss. Ügyes, mint a macska. Úgy fog repülni holnap, mint a madár, ha kilovagol vele.

— Hogy van a lába?

Gyp szakértelemmel tapogatta meg az állat izmos lábát.

— Még egyetlen egyszer sem dagadt meg, mióta beállítottam . . . Egész július, augusztusban künn legelt, de azóta itt tartom ; gondoltam, hogy el tetszik látogatni hozzánk.

— Pompásak az izmai, érzem! — s még mindig lehajolva kérdezte aztán : — És hogy van a lakója... az a fiatal asszony, akit magához küldtem?

— Hát hiszen nagyon fiatal teremtés az istenadta és az ilyen fiatalok szörnyűmód felizgatják magukat ilyenkor, teccik tudni ; azt hinné az ember, hogy sohasem . . . — látható megerőltetéssel nyelte le a szavakat — látott még közletről lovat! — Hát ez már így van. És az anyja milyen figurás fejérrép! Sokat mérgeledök rajta. Nagyon az idegeimre megy! Nincs annak műveltsége, kérem . . . ott van a baj. Rossz klasszis! De a madám, az nem tűr semmi bolondságot. Hát így vagyunk. Aztán hát nem csoda, hogy az a szegény fiatal teremtés hisztérikás . . . ilyen fiatalon elveszteni a férjét!

Gyp még mielőtt felnézett, érezte az öreg gonosz mosolyát. De mit bánja, ha sejti is az igazat. Nem árul ez el soha semmi istálló-titkot.

— Ó, instálom, szép kis komédiákat értünk meg eleinte és milyen sírás-rívás vót! Én a mellette való szobában alszok . . . teccik tudni . . . hát kérem, éccakánként . . . mi vót ott! De hát persze, ilyen fiatalon özvegyen maradni! Hát mit is várjon az ember szegénykétől! Emlékszem, mikor Írországban lovagoltam O'Neill kapitánynak. Ott is vót egy fiatal asszony . . .

Gyp gondolta magában :

— Ha megered az öreg nyelve, nem leszek idejében otthon ebédre! — És közbevágott :

— Ó, Pettance, ki vette meg a fiatal barna lovat?

— Mr Bryan Summerhay, nagyságos asszonyom,

odaát Widringtonban! Vadászlónak vette, meg a városba lovagolni.

— Summerhay? Ó! — Gyp maga előtt látta a fiatalembert, tiszta szemével, gúnyos mosolyával a gesztenyebarna kancán, azt a vakmerő fiatalembert, aki annyira emlékeztette valakire.

— Azt hiszem, ott jó helye lesz,

— Ó, igen, miss, jó helyen lesz . . . a fiatal úr is jó ember. Eljött ide, megnézni az állatot és a nagyságos asszony után kérdezett. Mondtam, hogy most már férjes asszonynak teccik lenni. — «Ó! — mondta a fiatal úr. Gyönyörűen lovagolt!» — És megmondta, milyen lovon teccett ülni. A százados úr éppen nem volt itthon, hát megengedtem, hogy kipróbálja a lovat; átugratott vele vagy két kerítést és mikor visszajött, azt mondta: «Rendben van! Megveszem.» Nagyon kellemesen beszélt és nem sok időt pocskolt . . . , még egy hét sem telt bele s elvitette a lovat. Jó vásárt csinált; de erős lovas is ám és merész, de, ha szabad úgy mondanom, rossz a kezefogása.

— Úgy van, Pettance; de most be kell mennem. Mondja meg, legyen szíves, Annienak, hogy holnap benézek hozzá. Nem felejtí el?

— Rendben van, miss. A vadásztársaság hét óra harminckor találkozik a Filly keresztnél. Ott teccik lenni?

— Hogyne! Jóestét!

Végigrohant az udvaron és gondolta:

— «Gyönyörűen lovagol». Milyen kedves. Örülök, hogy nála van a lovam.

XXI.

Még kihevülve a reggeli lovaglástól, indult útnak másnap délben Gyp a kis ház felé. Enyhe szeptemberi nap volt, mikor a frissen felmelegedett levegő felszállt már a tarlóról és a sövénykerítések még

nedvesek a harmattól. A legrövidebb út két mezőn keresztül vitt a falu közös legelője mentén; a virágos vadrózsabokrokon fehérnemű száradt. Nem találkozott egy árva lélekkel sem. Átvágott az úton és befordult a kis kertbe. Napraforgó, meg margaréta virított buja összevisszaságban a vörös téglakertfal mellett, a már sárgásan foltos jegenyék alatt. Magányos, üres szék állott a nyitott ablak alatt, rajta a nyitott lapokkal lefelé fordított könyv. Az egyik kéményből fölszálló, vékony füstoszlop volt az egyetlen életjel. Gyp habozva állott meg a félig nyitott kapuban. Milyen nagy a csend, szinte természetellenesnek találta. Éppen felemelte a kezét, hogy kopogtasson, mikor keserves zokogás ütötte meg fülét. Benézett az ablakon. Egy zöldruhás asszony ült az asztal mellett és zokogott a zsebkendőjébe. Nyilván Mrs. Wagge lehetett. Abban a pillanatban nyögés hallszott át a szomszéd szobából. Gyp megkopogtatta az ablakot, ott, ahol a zöldruhás asszony ült. Az ablak kinyílt és ott állt Mrs. Wagge. Orra, szeme, arccsontja kivörösölt sovány, savanyú arcából, zöld ruhájából és zöldes hajából, (mert őszülni kezdett és festette a haját valami kamillaszagú, sárga folyadékkal). Gypre olyan benyomást tett, mint a zöld vackor, mikor egész természetellenesen pirul meg a nagy napon. Arcán fénylő csíkok húzódtak végig és zsebkendőjét még mindig kezében gyűrögette. Rettenetes dolog ilyen kihevülten, frissen odaállani egy szerencsétlen, elkeseredett asszony elé. Gyp megszeretett volna szökni. Úgy érezte, hogy általában borzasztó idejönni valakinek, aki összefüggésben van *vele*. Nyájasan mondta:

— Mrs. Wagge? Kérem, bocsásson meg... de szeretném tudni, van-e valami újság?

Az asszony úgy állt ott, mint aki ellentétes érzelmek közt vergődik. Végül zokogva mondta:

— Ma reggel... született meg... holtan.

Gypnek elállott a lélekzete is. Ezért szenvedett szegény annyit? Az anyasága lázadozott és elszomorodott; de józan esze azt mondta: Jobb így! Sokkal jobb!

— És hogy van?

— Rosszul, nagyon rosszul. Igazán nem is tudom, mit mondjak... egész meg vagyok zavarva magam is. Olyan borzasztó!

— Itt van az ápolónőm?

— Itt. Nagyon nyakas teremtés, de érti a dolgát, azt nem lehet tagadni. Daisy nagyon le van gyengülve. Ó! igazán borzasztó! Persze, most temetést is kell rendezni. Se vége, se hossza a sok rémségnek! És mindez azért a... azért az emberért.

Mrs. Wagge elfordult és ismét belezokogott a zsebkendőjébe.

Gyp kilopózott. Habozott egy ideig, vajjon menjen-e fel, vagy nem, de aztán mégis felment hal-kan. Bizonyára az első szobában fekszik szegény leány... ugyanaz a leány, aki alig egy éve még, olyan naiv fontoskodással tárgyalta, hogy vajjon kötelessége-e barátot keresni magának. Az ápolónő kinyitotta egy újjnyira az ajtót és kinézett. Mikor látta, hogy ki van kinn, kisurrant a folyosóra.

— Maga az, kedves! Szép, hogy eljött!

— Hogy van a beteg?

— Elég jól... a körülményekhez képest. Tudja, mi történt?

— Tudom. Láthatnám egy percre?

— Nem nagyon tanácsos. Nem tudok kiigazodni belőle. Nincs annak egy fikarcnyi esze sem. Azt hiszem, nem akar meggyógyulni. Biztosan a férfi miatt. — Gypre nézett, úgy kérdezte. — Eltaláltam? A férfi megunt?

— Úgy van.

Az ápolónő végigmérte Gypet tetőtől talpig.

— Élvezet magára nézni. Milyen kitűnő színei

vannak. Mégis, azt hiszem, jót fog neki tenni, ha meglátja. Jőjjön be!

Gyp bement az ápolónő után. Behunyt szemével, még mindig verejtéktől csapzott szőke hajával a homlokán, egyik hófehér kezét a takaró fölött szívére szorítva . . . a kandiscukor törékeny madonnája! Az egyetlen szín az egész ágyon az arany karikagyűrű az újján.

— Nézze, kedves, milyen látogatót hoztam.

Daphne Wing szeme és ajka szétnyílt kissé, aztán ismét összecsucodott. Gyp agyán keresztül villant a gondolat:

— Szegény teremtés! Azt hitte, ő és csak én vagyok!

A hófehér ajk megszólalt:

— Ó! Mrs. Fiorsen, ön az! . . . Milyen kedves öntől!

Megint kinyílt a szeme, de most egészen másképpen.

Az ápolónő kilopózott. Gyp leült és bátortalanul megérintette a beteg kezét.

Két könny gördült le lassan a leány arcán.

— Már túl vagyok rajta — mondta alig hallhatóan — és nincs semmi . . . Halott volt, szegényke. Én sem akarok élni. Ó! Mrs. Fiorsen, miért nem hagynak engem is meghalni?

Gyp föléje hajolt és megsímogatta a kezét. Nem tudta nézni azt a két lefelé gördülő könnycseppet. Daphne Wing tovább suttogott:

— Ön jó hozzám. Úgy szeretném, ha szegény kis gyerekem élne.

Gyp felegyenesedett és [nagy] erőfeszítéssel mondta:

— Legyen erős! Gondoljon a művészetére.

— Tánc! — Egész picit nevetett. — Milyen régnek tetszik!

— Igen, de most megint úgy lesz minden, mint régen.

Daphne Wing halkan felsóhajtott.

Csukott szemmel és szájjal, alabástrom fehérségében tökéletes volt az arca, így megtisztulva a kis közönségességektől. Különös, játéka a természetnek, hogy ez a fehér virágarc Mr. és Mrs. Waggetól származhatik!

Daphne Wing kinyitotta a szemét.

— Ó! Mrs. Fiorsen, olyan gyengének érzem magam és olyan elhagyottnak . . . sehol semmi.

Gyp felállott. Nagyon is belement a leány hangulatába, félt, hogy észreveszi.

— Mikor a madam azt mondta, hogy látogatót hozott, azt hittem, ő az; de most már nagyon örülök. Ha úgy nézett volna rám, mint egyszer . . . mindjárt meghaltam volna.

Gyp ajkával megérintette a verejtékes homlokot. Még mindig érzett rajta egy picit a narancsvirágszag.

Ki a kertbe és elsietett; de a helyett, hogy a mezőn ment volna át, a kis ház mellett befordult a ligetbe. Ott leült egy fatörzsre, kezét arcához szorította, könyökét mellére s úgy nézett bele a napsugaras bozótba, az egymást kergető legyekre.

Szerelem! Vajjon mindig gyűlöletes és tragikus? Rácsapni, elragadni, elrohanni! Vagy egymásra csapni és túl hamar elsietni. Hát sohasem csap úgy egymásra kettő, hogy összetapadjanak és azután egyik legyenek örökre? Szerelem! Tönkretette apja életét, a Daphne Wingét; sohasem akkor jön, mikor akarják; mindig, mikor nincs rá szükség. Rosszakaratú vándor; kifárasztja a lelket előbb, mint a testet, vagy a testet, előbb, mint a lelket. Jobb, ha az embernek nincs semmi dolga vele . . . sokkal jobb! Melyik szabad ember szeretne rab-szolga lenni általa, mint Daphne Wing, vagy, mint a saját férje, a maga sóvárgásával olyan asszony után, aki nem szereti, vagy mint az apja, egy emlék

rabja! És amint elnézte a napsütést a tisztáson, gondolta magában Gyp:

— Szerelem! Maradj távol tőlem!

Minden reggel elsétált a kis házhoz, minden reggel belebotlott Mrs. Waggebe. A derék asszony megkedvelte Gypet s bizalmasan közölte az ápolónővel, aki viszont továbbmondta Gypnek, hogy «milyen előkelő . . . és olyan gyönyörű szeme van . . . egészen olasz!»

Mrs. Wagge is azok közé tartozott, akiknél az előkelőség iránti rajongás túlcsap a tiszteletreméltóság iránti érzett elragadtatáson. Ez az előkelőség — imádat készítette arra, hogy kiképeztesse leánya tánc-tehetségét. Ki tudja, mire jó, manapság? Elmondta Gypnek, hogy «úgy neveltem Daisyt, mint valami ladyt . . . és ime, most itt az eredmény!» Közben fürkészve nézte a fiatal asszony haját, fülét, kezét, lábát. A temetés rettenetesen izgatta.

— A Daisy Wing nevet mondtam be; a leányomat Daisynek keresztelték és Wing a művészi neve, így hát megvan mind kettő és igazat mondtam. És nem hiszem, hogy valaki rájőjjön az összefüggésre. Úgy-e, nem? Az apát, mit gondol, nem jelenthetném be mint megboldogult Joseph Winget? Ez nem élő alak . . . és valakit be kell hogy mondjak. Nem tudnám elviselni, hogy az emberek megtudják az igazat. Mr. Wagge is nagyon oda lenne. Ez már belevág az üzleti érdekébe is, tetszik tudni. Ó! igazán borzasztó!

Gyp halkan mondta:

— Nem hiszem, hogy be kellene mondani valakit.

Halálos sápadt volt ugyan Daphne Wing és levert, de azért hamarosan meglátszott rajta, hogy kilábal betegségéből. Napról-napra színesebb és közönségesebb lett. Végül majd, örült szenvedélyéből kigyógyulva, kissé keményebben és talán egy kicsit elmélyülve tér vissza Fulhamba.

Az utolsó napon ismét a kis erdőben sétált Gyp

és ugyanarra a tönkre ült. A napsugár ferdén esett a sárguló lombokra köröskörül. Egy megrémült nyúl ugrott ki a bokorból és futott vissza ; az erdő szélén varjú káromgott élesen és ugrált ágról-ágra. Most, hogy nemsokára ismét vissza kellett mennie Fior-senhez, belátta, hogy nem volt okos dolog idejönnie. Mióta sűrűbben érintkezett a leánnyal, még elviselhetetlenebbnek érezte a férjével való együttélés gondolatát. Csak a gyermek utáni vágyódás húzta haza. Majdnem gyűlölte már azt az embert. És ez legyen a gyermek apja! Igazán nevetséges gondolat. Még annyira sem köti hozzá ez a kis teremtés, mintha valami véletlen találkozás gyümölcse lett volna ; a nimphát űző faun játéka. Nem! Csakis az övé! Aztán valami lázas vágyódás fogta el a kisbaba után és elnyomott minden más gondolatot.

Másnap reggel visszakísérte Winton Londonba. Mikor beültette az autóba, megkérdezte :

— Nálad van a Bury-utcai lakás kulcsa? Jól van! Ne felejtsd el, Gyp, bármikor, éjjel-nappal rendelkezésedre áll.

Sürgönyözött Fior-sennek és három óra tájt érkezett haza. Férje nem volt otthon. A sürgöny kibontatlanul hevert az aszalon. Felrohant a gyermekszobába. A kis baba fájdalmas hangja ütötte meg fülét, mint mikor valaki nem tudja megmondani, hogy miye fáj. Azzal a félig diadalmas gondolattal nyitott be :

— Talán utánam sír!

Betty rákvörösen ült a bölcső mellett és ringatta a gyermeket ; közben gondtelt arccal nézegette a kis babát. Mikor meglátta Gypet, felkiáltott :

— Ó! be jó. Ó! Kedvesem! Mennyire örülök! Nem tudom, mit kezdjek a kicsikével ma reggel óta. Mihelyt felébred, hangosan sír. És máig olyan volt, mint egy kis angyal. No, no!

Gyp felvette a gyermeket. Nagy fekete szeme abban a pillanatban értelmes megnyugvással pihent

anyján. De az első mozdulatnál megint fájdalmas sírásba kezdett. Betty azt mondta :

— Így megy ez ma reggel óta, mióta Mr. Fior-sen benn volt nála. Annyi bizonyos, hogy Baby nem szereti az apját. Olyan különösen bámul mindig a gyermekre. Ma reggel azt gondoltam . . . igen — gondoltam magamban : Hiszen az apja! Ideje, hogy a gyermek megszokja az apját. És egyedül hagytam őket egy pillanatra. És mikor vissza-jöttem — csak éppen odaát voltam a fürdőszobá-ban — az úr kirohant a szobából. Az arca dühös volt és a kisbaba . . . ordított! Azóta csak éppen akkor hallgatott el, mikor elaludt.

Gyp magához szorította a kicsikét és csendesen ült.

— Milyen volt egész idő alatt az úr?

Betty zavartan simítgatta kötényét ; holdvilág arcán meglátszott, hogy kínban van.

— Hát — kezdte — azt hiszem, iszik! Ó! bizonyos vagyok benne, hogy iszik. Megéreztem rajta. A harmadik napon kezdődött. És az elmúlt éjjel rettenetes későn jött haza . . . hallottam, ahogy felfelé botorkált a lépcsőn. Ó, szegénykém . . . olyan kár érte!

A gyermek elcsendesedett anyja ölében, de hirtelen megint felsírt. Gyp azt mondta :

— Betty, én azt hiszem, a karja fáj. Akkor sír így fel, ha valami hozzáér. Talán egy gombostű, vagy valami olyasféle lehet benne. Nézzük meg. Vetköztesd le. Ó! . . . nézd!

Mindkét kis karon, a könyök fölött sötétkék nyomok voltak, ahogy kegyetlen újjal összezecsípték. A két nő egymásra nézett.

— Ó!

Gyp bíborvörös lett. Szeme megtelt könnyel, de mindjárt meg is száradt. Amint Betty meglátta most már sápadtra vált arcát, összeszorított ajkát, elnyomta sikoltását. Bekenték a gyermek karját és bekötözték vattával, aztán Gyp bement háló-

szobájába, rávetette magát az ágyra és kétségbeesetten zokogott bele a párnába.

Tisztán dühében sírt. Az állat! Így belefúrni karmát abba a drága húsba! Csak mert szegény kis teremtség sírt, mikor meglátta a macskaszemét. Állat! Ördög! És majd odajön hozzá sírni, könyörögni: «Gypem! Igazán nem akartam... hogy is gondolhattam volna, hogy fáj? A sírása olyan... Miért sír, ha engem lát? Meg voltam bántva! Igazán nem gondolkoztam». Szinte hallotta, ahogy védekezik, sóhajt, hogy bocsásson meg neki. De nem... ezúttal nem!

A könnyzárpor elállt. Csendesen feküdt és hallgatta az óra ketyegését. Közben felszámolt százféle rosszakaratú apróságot, mindmegannyi bizonyítékot, hogy milyen gonosz a gyermekhez... a saját gyermekéhez. Hogy is lehetséges ilyesmi? Talán igazán közel van a megörüléshez? Erre a gondolatra olyan hideg borzongás futott végig rajta, hogy bebujt a dunyha alá. Annyi józan esze és ítélőképessége maradt még, hogy belássa, mennyire Fiorsen fékezhetetlen ideg-izgalmának tudható be az ilyen kitörés, éppen, mint a Monsieur Harmosttal, vagy apjával és a többiekkel való jelenet. De ez nem csillapította le érzéseit. A gyermeke! Az ártatlan csöppség! Már gyűlölte férjét; és a leghidegebb, legbántóbb, legkegyetlenebb dolgokat gondolta ki, amiket mondani fog neki. Igen sokáig szenvedett.

Azon az estén nem jött haza Fiorsen. Gyp feküdni készült tíz órakor. Nagyon vágyódott gyermeke után — szerette volna bevenni magához. Érezte, hogy nem tanácsos ott hagyni a gyermekszobában. Bement utána, ölbevette az alvó gyermeket, bevitte a hálószobájába és bezárta az ajtót. Aztán lefeküdt. Sokáig feküdt ébren. Leste, hogy nem hallja-e hazatérő lépteit? Végre is elaludt, majd riadtan ébredt fel. Valami különös lárma hal-

szott lentről. Ő kell, hogy legyen! Még égett a lámpa a szobában és Gyp felkelt, hogy megnézzze gyermekét. Nyugodt, egyenletes lélekzettel aludt. Gyp odaült melléje.

Igen ; ő az. Már jött is felfelé. És amennyire meg tudta ítélni a hangokról, nem volt józan : — hangos recsegés, ropogás, tompa ütés, mintha neki-vágódott volna a korlátnak, aztán zuhanás hangja, morgás és ledobott cipő koppanása.

Gondolta Gyp :

— Ha teljesen részeg volna, nem venné le a cipőjét ; — de ha egészen józan, lenne sem. Vajjon tudja, hogy visszajöttem?

Ismét egy recsegés, mintha a korlátba kapaszkodva állna fel ; aztán kapargálás, hosszú lélekzés az ajtaja előtt . . . most az ajtón babrál és lenyomja a kilincset. Tudnia kell, hogy itthon van, észrevette útiköpenyét vagy elolvasta a sürgönyt. Most megint megpróbálta a kilincset, aztán, kis szünet után hevesen megrázta a kettejük szobája közti ajtót. Gyp hallotta, amint ittas hangon, rekedten és kissé vontatottan mondta:

— Gyp . . . engedj be . . . Gyp!

Azután zavaros hangok hallszottak, mintha hol egyik, hol a másik ajtó előtt állna ; aztán recsegés, mintha megint a lépcsőn menne le ; majd halotti csend.

Gyp még egy teljes félórát ült mozdulatlanul, feszült figyelemmel. Vajjon hol van? Mit csinál? Felizgatott képzeletét ezer lehetőség kínozza. Talán megint lement. Mi minden telhetik ki tőle, féktelen dühében, ilyen félig ittas állapotban? Most hirtelen úgy érezte, mintha égés szag terjengene a levegőben. Megcsapta és ismét elmúlt. Odalopódzott az ajtóhoz. Nesztelenül megforgatta a kulcsot a zárban, kissé kinyitotta és kidugta az orrát.

Künn teljes sötétség borult mindenre. Nem érzett égőszagot. Egyszer csak egy kéz kapcsolódott

bokája köré. Még a szívverése is elállt. Elfojtotta sikoltását és megpróbálta becsapni az ajtót. De a férfi karja és az ő lába közbeszorult. Most meglátta a földön fekvő, sötét alakot, amint elnyulva feküdt előtte, arccal lefelé. Keze, mint valami csavar, szorította bokáját. Lassan felhúzta magát, már térdelt, már felállt és igyekezett behatolni a szobába.

Gyp lihegve, szótlanul viaskodott, hogy kifelé szorítsa. Az ittas ember ereje hol megnőtt, hol megfogyatkozott, az asszony ereje egyenletes maradt, nagyobb, mint ahogy remélni merte volna. Lihegve mondta:

— Menj! Menj ki a szobámból . . . te . . . te . . . nyomorult!

Aztán lélekzete is elállt az iszonyattól. A férfi odalopózott az ágyhoz és kezét kinyújtotta a gyermek után.

Gyp rávetette magát hátulról, visszahúzta a karját, összefogta kezét, úgy tartotta szorosan. A férfi megfordult és lerogyott az ágyra. Abban a pillanatban Gyp felkapta a gyermeket és kirohant, le a sötét lépcsőn. Hallotta, amint botorkálva, tá-molyogva veti utána magát Fiorsen. Gyp berohant az ebédlőbe és bezárta az ajtót. Hallotta, hogy a férfi nekirohant, megbotlott és elesett. A gyermek sírni kezdett s a fiatal asszony halkán csitította, betakarta hálóköntösével, úgy ringatta, közben feszült figyelemmel hallgatózott.

Semmi nesz. A kandalló felől még mindig áramlott egy kis meleg, oda kuporodott le. Párnákkal, meg a vastag, fehér posztó asztalterítővel kényelmes, meleg fekhelyet készített a kicsikének. Maga a hidegtől dideregve burkolózott az abroszba; leült s tágranyitott szemmel meredt maga elé . . . folytonosan figyelt. Eleinte hallatszott valami hang, aztán semmi. Sokáig, nagyon sokáig ült így, amíg végre az ajtóhoz lopózott. Nem akart másodszor is tévedni. Nehéz lélekzést hallott. Egy darabig

figyelte, míg végre meggyőződött róla, hogy alvó ember egyenletes szuszogása. Akkor óvatosan kinyitotta az ajtót. Fiorsen az alsó lépcsőnek támaszkodva feküdt, nehéz, ittas álomban. Olyan jól ismerte ezt az alvást, ebből nem ébred fel egyhamar.

Valami gonosz örömet érzett arra a gondolatra, hogy reggel így fogják találni, mikor ő már elment. Végtelen óvatossággal fogta a gyermeket és el-suhant a fekvő férfi mellett. Mikor megint biztonságban volt szobájában, odament az ablakhoz és kinézett. Még nem hajnalodott. A kert szürke, kísérteties . . . utoljára látja!

Megfésülködött és felvette bundáját. Nagyon fázott, didergett. Összeszedett néhány apróságot, amiket legjobban szeretett s bedugta kezításkájába, pénztárcája mellé. Nagysietve végzett mindent s maga is csodálkozott, hogy annyi ereje van még és hogy nyugodtan át tudja gondolni, mit vigyen el.

Mikor elkészült, írt néhány sort Bettynek, hogy jöjjön utána a kutyákkal a Bury-utcába és becsúsztatta a cédulát a gyermekszoba ajtó alatt. Aztán bebónyálta a gyermeket sálakba, kötött kabátkákba és lement a lépcsőn. Hajnalodott. Szürke fény szűrődött be a hallba. Elment Fiorsen mellett, amint ott aludt nyugodtan és egy pillanatra visszafojtotta lélekzetét. Háttal a falnak támaszkodva feküdt, fejét karjára fektette, a legalsó lépcsőre; arcát kissé felfelé fordította. Ez a sokszor látott arc, amely annyiszor volt olyan közel az övéhez, ez az összeroskadt test, a csapzott haj, a pofacsontok, a mélyedéssel alattuk, a kissé szétnyitott ajkak a rőt bajusz alatt . . . valami összeomlott isteni az egész élettelen alakban mélyen belemarkolt egy pillanatra Gyp szívébe. De csak egy pillanatra. Most aztán vége! Soha többet! Nesztelenül megfordult, felhúzta cipőjét, kinyitotta az ajtót, karjára vette a gyermeket, halkan betette az ajtót maga után és elment.

HARMADIK RÉSZ.

I.

Gyp bement a városba. Egész télen és tavasszal Mildenhamban maradt. Lovagolt, sokat zenélt s alig beszélt mással, mint apjával. Ez az elutazás olyan érzéssel töltötte el, mint mikor áprilisben verőfényes, szép napon kék az ég és fehér felhők uszkálnak rajta s a fű először melegszik fel a mezőn. Widringtonban egy hordár kis táskát, kabátot és néhány golfbotot hozott be a kupéba. Künn, az ajtó előtt egy kis csoport állingált. Gyp egy magas, őszbevegyülő szőke nőt látott, meg egy fiatal leányt egy pórázra kötött foxterrierrel. Mellette egy fiatalember állt, hóna alatt egy kis skót terrierrel, háttal a kocsinak. A fiatal leány a skótterrier fejét csókolta.

— Isten veled, öreg Ossy! Milyen drága! Tumbo, *maradsz* csendben! *Te* nem mész el!

— Isten veled, drága fiam! Ne dolgozz igen sokat!

A fiatalember válaszát nem lehetett hallani, de kitörő nevetés és hangos kiáltások követték:

— Ó! Bryan! Igazán milyen vagy! Isten veled, drága Ossy!

— Isten veled! Isten veled!

A fiatalember beszállt a kupéba. A vonat mindjárt meg is indult. Gyp oldalról látta, amint kalapjával integetett a kupéablakból. A vadászismerőse volt, Mr. Bryan Summerhay, aki megvette a barna

lovát az elmúlt évben. Mikor látta, ahogy leakasztotta kabátját és kényelmes ágyat készített kutyájának az utazás rázása ellen, gondolta magában:

— Szeretem az olyan embereket, akik először a kutyájukra gondolnak.

Kerek feje a göndör hajával, széles homlokával, szép metszésű ajkával megint gondolkozóba ejtette:

— Hol láttam ezt az arcot?

A férfi feltolta az ablakot és azt mondta:

— Megengedi... Ó! Hogy van? Találkoztunk már vadászaton. Persze nem emlékszik rám?

— Dehogyan nem! Nagyon jól! Maga megvette a lovamat a múlt nyáron. Hogy van a jó állat?

— Nagyszerű formában van! Elfelejtettem megkérdezni a nevét. Én Hotsburnak neveztem el... soha sincs nyugta kerítések előtt. Emlékszem, hogy repült önnel akkor.

Szótlanul mosolyogtak egymásra.

Gyp ránézett a kutyára és mondta:

— Igazán kedves kutya. Milyen idős?

— Tizenkét éves. Rettenetes, mikor az állatok öregesznek.

Ismét csend állott be, mialatt a férfi tiszta szemét ráemelte az asszonyra.

— Egyszer átmentem önökhöz látogatóba... az anyámmal; a múlt évben, novemberben. Valaki beteg volt.

— Igen. Én.

— Nagyon?

Gyp a fejét rázta.

— Hallottam, hogy férjhez ment... — Mindig vontatottan beszélt egy kicsit, de most még lassabban mondta ki a szót, mintha ezzel akarná leplezni a hirtelen fordulatot. Gyp ránézett.

— Igen, de most megint az apámnál lakom a kislányommal.

— Ó! Milyen gyönyörű volt akkor az a galopp!

— Tökéletes! Mondja, az édesanyja volt az nő a pályaudvaron?

— Igen... és a testvérem, Edith. Rettenetes kihalt hely ez a Widrington; azt hiszem, Mil-denham sem sokkal jobb.

— Nagyon csendes, de én szeretem.

— Igazán nem is tudom, hogy hívják most?

— Fiorsen.

— Ó! igen, a hegedűs. Az élet egy kicsit olyan, mint a házárdjáték.

Gyp nem felelt erre a különös megjegyzésre. A férfi egy kis vörös könyvet vett elő a zsebéből.

— Ismeri ezt? Mindig magammal viszem, ha utazom. A legszebb dolog, amit valaha írtak.

A könyv a következő versre nyílt ki:

Igaz lelkek nászának nincs gátlója,
Oh ne vedd el hitem! Szerelmes szív
nem változik semmi változóra!
Ha lengetik sem lengedez, mert hív!

Gyp tovább olvasott:

Időnek sincs szerelmen hatalma,
hiába sarlóz arcokról rózsát,
hiába halmoz napot a napra,
Szerelmet meg nem öl mulandóság!

A nap, mélyen nyugaton, majdnem egy szinten látszott a széles, fehéres-zöld síksággal. Tarkás tehének legeltek arra, vagy állottak lusta farkcsóválással az árok mellett. Egy fénysáv vetődött be a kupéba és megaranyozta a porszemeket. Gyp átnyujtotta a kis könyvet a csillogó sávon keresztül és lágy hangon mondta:

— Sok verset olvas?

— Félek, hogy több törvénycikket. Pedig a költészet a legszebb a világon, ugy-e?

— Nem. Én azt hiszem, a zene.

— Maga zeneértő? Úgy nézem, mintha az lenne. Nagyon benne lehet a zenébe.

— Köszönöm. És maga? Egy cseppet sincs benne?

— Szeretem az operát.

— Ezt a hybrid formát! A legalacsonyabbrendű zene.

— Azért felel meg nekem. És maga nem szereti?

— Dehogyan nem; ezért megyek Londonba.

— Igazán? Bérlete van?

— Ebben a szezonban.

— Én nekem is. Jó . . . akkor látni fogom.

Gyp mosolygott. Olyan régóta nem beszélt egy magakorabeli férfivel, olyan régen látott egy arcot, amely érdekli, amelyet szimpatikusnak talál és olyan régen nem érezte, hogy tetszik. A napsáv, a vasút egy nyugati fordulójánál, lejjebb suhant, térdét fűrösztötte fényárban; melege fokozta szívében a boldog érzést, hogy milyen szerencsés.

Mennyi mindenről lehet beszélni két-három óra alatt egy vasúti kupéban! És milyen kellemes utómeleg rezeg utána az emberben. A vonat zakatolásában nehezebben hallható beszéd bizalmas közlésekre ingerel. Ez az összezártság gyorsabban és messzebb vitte előre barátságukat, mint a hetekig tartó időközönkénti együttlét. A hosszú beszélgetésben határozottan a férfi volt a közlékenyebb. Gypben nagyon sok minden volt felhalmozva, amiről nem tudott beszélni. Szívesen hallgatta kissé nyujtott beszédét . . . merész, szellemes fordulatait, az ellenállhatatlanul kitörő nevetését. Lepzetlenül tárta fel multját — iskolaéveit, az egyetemi életet, ügyvédi ambícióit, törekvéseit, ízlését, sőt még kellemetlenségeit is. És ebben az önkénytelen megmutakozásban folytonos bók rejlett; Gyp valami gyöngéd hódolatot érzett ki belőle. Aztán megkérdezte, hogy pikétezik-e?

— Majdnem minden este piketezünk apával.

— Játszunk egy pártit?

Gyp tudta, hogy csak azért akar játszani, mert azalatt közelebb ülhet hozzá, az ölükbe terített újság összeköti őket, keverés után, amint kiosztja a kártyát, véletlenül megérinti kezét, arcába néz. És mindez nem is volt kellemetlen; mert Gyp is szívesen nézett arcába, határozottan volt benne valami «kellem», valami könnyed, nem nagyképű fesztelenség, ami sokszor hiányzik szép, nemes arcokból.

A búcsúkézfogásnál a fiatal asszony önkénytelenül kissé melegebben szorította meg a férfi kezét. Amint ott állt a kocsi mellett, őszinte bámulattal vegyes sajnálkozással arcán, azt mondta:

— Tehát viszontlátom az operában, sőt talán a lovaglásnál is. Megengedi, hogy felkeressem egyszer a Bury-utcában is?

Gyp bólintott és elrobogott a füleedt, londoni éjszakába. Apja nem volt otthon és egyenesen a szobájába ment; a hosszú vidéki élet után nagyon zárt levegőjűnek találta. Pongyolát vett fel és alaposan kikefélte hajából az utikormot.

Mióta elhagyta Fiorsent, hónapokig csak megkönnyebbülést érzett. Csak később kezdte átlátni új helyzetét... férjes és mégsem férjes asszony; kiábrándult, de azért titokban mégis új, igazibb társat keres minden órával, mely megérleli szívét és szépségét. Ahogy elnézte a tükörben arcát, élesen és szomorúan, sokkal tisztábban látta meddő helyzetét, mint azelőtt bármikor. Mit ér a szépségével? Senkinek sincs semmi haszna belőle. Még huszonhat éves sincs és úgy él, mint egy apáca! Megborzongott, de nem a hidegtől és összébbhúzta pongyoláját. Most egy éve ilyenkor legalább benne volt az életárban. És mégis... sokkal jobb így, mint visszamenni hozzá. Most már csak úgy rögződött meg emlékezetében férje, ahogy a gyer-

mek fölé hajolva állott kinyújtott karral, karommal görbített újjakkal.

A hajnali szökés után sokáig üldözte Fiorsen a feleségét a városban, Mildenhamban, sőt még Skóciában is, mikor Winton oda vitte el leányát. De Gypet nem lehetett másodszor is megingatni elhatározásában; ekkor abbahagyta Fiorsen a hajszát s elutazott külföldre. Azóta semmi hírt sem kapott róla. Nehány vad, jajongó levelet írt, nyilván borközi állapotban. De ezzel is felhagyott és hónapok óta nem hallott róla semmit. Úgylátszik, «túlesett rajta», bárhol volt is.

Abbahagyta a kefélest és visszagondolt arra a ködös októberi hajnalra, mikor végiggyalogolt gyermekével London kihalt néma utcáin s aztán holtfáradtan csengetett s várt a kapu előtt, amíg beengedték. Azóta gyakran csodálkozott maga is, hogyan ösztönözhetette a félelem erre a hátborzongató távozásra. Apja és Rosamund néni azt kívánták tőle, hogy váljon el. De Gyp ösztönszerűleg irtózott attól, hogy világgá kürtölje titkát, szenvedéseit, irtózott attól, hogy magára vegye a válópörrel járó «hűtlen elhagyás» címén a pusztá láttszatot, mintha reménytelenül szeretné még most is férjét, holott sohasem is szerette. Hiszen éppen az a bűne, hogy férjhez ment szerelem nélkül.

Milyen ironia! Ha utitársa tudná!

Felállt a tükörtől és körülnézett szobájában. Itt aludt leánykorában is. Úgy, hát még emlékezett rá az a fiatalember! Nem is volt olyan ez a találkozás, mintha idegenek lettek volna. Most aztán már igazán nem idegenek. És hirtelen ott látta maga előtt a férfi képét a falon. Persze! Milyen ostoba, hogy nem jött rá mindjárt! Ott függött, barna keretben a Boticelli, vagy Masachio híres «Fiatalember arcképé»-nek reprodukciója. Évekkel ezelőtt szerelmes volt ebbe a képbe és azóta ott volt szobája falán. Ugyanaz a széles arc, világos

szem, a merész, éles metszésű száj, az elszántság . . . csakhogy az élő mása angol, nem olasz, több humor, több «rássz» van benne és kevesebb költőiség . . . valami «rég, György korabeli» patina van rajta. Milyen jót nevetne, ha megmondaná, hogy hasonlít ehhez a paraszt minisztráns fiúhoz, a göndör hajával és kis, fehér nyakfodrával! Mosolyogva fonta be a haját s aztán lefeküdt.

Nem tudott aludni. Hallotta, mikor apja hazajött és felment szobájába, hallotta, hogy az óra éjfélét ütött, aztán egyet, kettőt és már hallszott a Piccadilly felől a tompa moraj. Csak lepedővel takarózott be, mégis igen melege volt. Valami különös illat terjengett a szobában, mintha virág lenne valahol. Vajjon honnan jöhet? Végre is felkelt és odament az ablakhoz. A függöny mögött egy csokor ciklame volt. Apja gondolt rá milyen drága!

Beletemette arcát a virágokba és eszébe jutott első bálja. Talán Bryan Summerhay is ott volt! Ha bemutatták volna, ha véletlenül vele táncol a helyett az alak helyett, aki megcsókolta a karját, vajjon nem támadt volna más érzés benne a férfiak iránt? Ha meghódította volna . . . hiszen mindenki hódolt neki akkor . . . vajjon nem lett volna szimpatikus, sőt több, mint szimpatikus? Vagy talán őrá is csak olyan szemmel nézett volna, mint a többi lovagjára, mielőtt Fiorsen útjába akadt: egyszerűen a láng körül keringő lepkék, bolondok, hogy megégetik magukat! Talán szüksége volt erre a leckére, hogy megalázkodjék, hogy lekerüljön!

Egy ciklamennel a kezében ment a képhez. Csak éppen a konturokat láthatta és a feléje néző szemet: szívében egész halkán, egész kicsit megmozdult valami, mint mikor átfordul egy lap, megribben egy szárny. S a virággal együtt melléhez szorította kezét és szíve megint megremegett, alig észrevehető, félénk remegéssel.

Késő volt . . . vagy inkább korán, mikor végre elaludt és nagyon különös álma volt. Virágos réten lovagolt öreg kancájával, fekete ruha volt rajta és fényes, hegyes kristály-korona a fején; nyereg nélkül ült, felhúzott térdrel, olyan könnyedén, hogy alig érezte a ló hátát s a gyeplő, amit tartott, hosszú, virágos loncágakból volt összefonva. Lovaglás közben énekelt, szeme ide-oda röpködött, a mezőről az égre s könnyebbnek érezte magát, mint a férfi-hűség-pehely; s mialatt tova száguldtak, az öreg paripa hátrafordította fejét és folyton harapdálta a loncvirágot. Aztán egyszercsak Summerhay feje volt ott a barna lófej helyén s mosolyogva nézett rá hátra. Felébredt. A virág keresésnél félrehúzott függönyön át beragyogott a napfény.

II.

Ugyanazon este, későn, kilépett Summerhay chelseai háza kapuján s elindult a Themse felé. Egy bizonyos hangulatban rendszerint a nyílt helyet keresik a férfiak — mezőt, erdőt, vizet — ahol szabad az ég, ameddig a szem ellát. A férfi egyedül van, ha szeret, egyedül, mikor meghal. Senki sem törődik az ilyen magábamerült emberrel és az sem törődik senkivel; egy cseppet sem! Summerhay ott állott a folyópart mellett és felnézett a csillagokra a platánfák lombjai között. Néha-néha mélyen beszívta a forró, mozdatlan levegőt. Nemigen gondolt semmire, sőt egyáltalában nem; de valami édes érzés tartotta fogva szívét, valami könnyű remegés bizsergett végig tagjain. Leült egy padra és behúnyta szemét. Egy arcot látott . . . mindig ugyanazt az arcot. Szemben a házakban egymásután aludt ki a fény; már nem jártak kocsik, alig egy-egy gyalogos bandukolt, de Summerhay csak ült, mintha transzban

volna, ajkán mosoly villant át olykor és a levegő megmozdult fölötte az emelkedő árral.

Már hajnalodott, mikor hazaért, s a helyett, hogy lefeküdt volna, leült egy aktacsomó elé, s áttanulmányozta az aznapi tárgyaláshoz. Fel sem állott, amíg el nem jött a fürdés és reggelizés előtti, megszokott lovaglás ideje. Sok hasonló szervezetű ember van, különösen az ügyvédek között, akik büntetlenül adhatják át magukat az ilyen kitartó munkának.

Summerhay tehetségével és hivatásszeretetével azon a ponton volt, hogy nevet szerez magának; bár néha, időnként, tehetetlenül hagyta sodorni magát a pillanat árával. Valami paradoxon volt benne. A kis chelseai házat választotta magának lakásul, jobb szerette, mint a Templet vagy St.-Jamest, mert magányra vágyott, pedig kitűnő pajtás tudott lenni, aki iránt barátai szeretettel bizalmatlankodtak. Asszonyok általában vonzódtak hozzá, de szívét még nem vesztette el. Kártyás volt, abból a fajtából, akik mélyen esnek bele, de aztán egy szerencsés fordulat után megint kimásznak, amíg egyszer esetleg mégis benragadnak. Apja diplomata volt, tizenöt éve halott; anyját jól ismerték a félintellektuális körökben. Nem volt fivére, csak két nő testvére s elég nagy jövedelme. Ilyen volt Bryan Summerhay huszonhat évével és még ki nem nőtt bölcsességfogával.

Mikor azon a reggelen elindult a Templebe, még mindig valami kimondhatatlan könnyűséget érzett magában, még mindig látta azt az arcot — tökéletes szabályosságát, meleg sápadtságát, sötét, mosolygó, egymástól elég távolfekvő szemét, finom, kis, fejhez simuló fülét és a sötétbarna hajvonalat a homlok fölött. Vagy talán nem is volt olyan hátrózott, amit látott . . . csak egy arckifejezés, egy mozdulat, valami veleszületett báj, valami emanáció kapta meg és befolyásolta ennyire? Nem hagyta

nyugodni és nem is kívánta, hogy nyugton hagyja. Mert benne volt a természetében, ha egy lovat látott, ami megtetszett, rátette a pénzét, bárhol futott is, ha megtetszett egy opera, megnézte újból és újból; ha megszeretett egy verset, megtanulta kívülről. És mialatt egyedül sétált a folyó partján, — ez volt rendes sétája — különös érzések vibráltak benne; boldog volt.

Már késő volt, mire megérkezett és egyenesen a tárgyalóterembe sietett. Parókában, talárban még jobban kidomborodott «régi, Georgiánus» jellege. Egy-két szépségtapasz, bő kabát, kard és tubákos szelence, meg ősz paróka és tökéletes tizennyolcadik századbéli alak lett volna izmos és mégis könnyed alakjával, széles arcával, barnás sápadtságával, élesvonalú, szabályos metszésű szájával, fölényes mosolyával, pokoli merészségével, tiszta tekintetével, pezsgő élénkségével. Szinte kár, hogy igen későn született!

Mikor végre szobájába mehetett és lemoshatta magáról azt a különös ruha-, pergament-, halvány hering- és olajfestékszagot, ami valahogy összefügg a törvénnyel és vízbemártotta egész göndör fejét, s jó erősen ledörzsölte magát, ismét elindult szivarral a szájában, a Themsepart felé. Majdnem hét óra volt. Éppen ilyenkor lépett tegnap a vonatba s látta meg az arcot, amelytől nem tud megszabadulni azóta. A láz visszatér bizonyos időben. Az ember nem mehet el látogatóba hét órakor. De végigmehet a Burry-utcán, útban a klubja felé.

Elment a cipőüzlet előtt, ahol már régóta készült valamit rendelni magának, s azt gondolta:

— Vajjon hol rendeli ő a cipőjét?

Olyan élénken látta maga előtt a fiatal asszonyt, amint ott ült a kupé sarkában, vagy ahogy a kocsija mellett állt, mikor megszorította kezét búcsúzól . . . Olyan virág meg . . . esős szél szaga volt! Megállott egy kirakat előtt, de meg látta a vissza-

tükröződő, összeráncolt homlokát, megdőbönt arcát és a kialudt szivart a szájában. Meggyorsította lépteit. A Burry-utcában valami egész különös gyengeség érzése nyilalt végig rajta, le egészen a lábáig. Az idén nem tarkították virágcserepek Winton házának sima homlokzatát; csak a száma, meg a hevesén dobogó szíve jelezték Summerhaynek, hogy más, mint az összes többi épületek.

Amint befordult a Jermyn-utcába, hirtelen rosszkedv szállta meg. Klubja a Jermyn-utca végén volt, azonnal bement a legelhagyatottabb szobába. Ez a könyvtár volt. Odament a francia osztályhoz és kivette a «Három Testőr»-t, aztán leült, háttal minden esetleges belépőnek. Talán melegséget és szórakozást talált volna kedvenc regényében, de nem olvasott. Alig egy kőhajtásnyira ült attól a helytől, ahol ő volt; ha nem lennének közben a falak, meg is hallhatná a hangját és egész bizonyosan láthatná. Milyen ostobaság! Mindössze kétszer látta azt a nőt. Ostobaság!...

— Pont, vagy öt! Három királynő — három filko! Ismeri Dowsonnak ezt a versét: «Hű voltam hozzád Cynara a magam módján?» Szebb, mint akármelyik Verlaine, kivéve a: *Les sanglots longs*. Mije van?

— Csak kvárt dámám. Tetszik magának a Cynara név?

— Hogyne; és magának?

— Cynara, Cynara! Ig . e . e . n, olyan őszi, rózsaszirmos, szélviharos, holtleveles hangzása van.

— Nem rossz. Egy pont. Kuss! Ősi, ne horcolj!

— Szegény, öreg állat! Hagyja békében. Kérem, keverjen nekem. Ó! Már megint eltűnt egy kártya! — Térde hozzáért az övéhez...!

A könyv leesett... Summerhay felriadt.

Eh! Reménytelen dolog! Egészen behúzódott a

nagy karosszék mélyébe és elszunnyadt. Néhány perc múlva egész komolyan aludt. Álomtalan, mély alvásba merült.

Két óra múlva egy barátja nyitott be a szobába, társaságot keresett s megállott a karosszék előtt. Mosolyogva nézte a göndör fejet, az arcot, olyan volt, mint egy alvó gyermek. Maliciózusan meglökte kissé a széket.

Summerhay megmozdult és átvillant agyán:

— Mi az? Hol vagyok?

A vigyorgó arc helyett egy másik káprázott előtte bájosan, elmosódva. Megrázkódott.

— Ó! Vigyen el az ördög!

— Sajnálom, bocsáss meg, öregem!

— Hány óra?

— Tíz.

Summerhay valami érthetetlen hangot hallott s megfordult a másik oldalára. De nem aludt már többet el. A fiatal asszony arcát látta megint maga előtt, a hangját hallotta, érezte meleg, keztyűs kezének érintését.

III.

Az operában a «*Parasztbecsület*» ment pénteken este, meg a «*Bajazzo*». Ezek voltak azok a kivételes operák a *Fausttal* meg *Carmennel* együtt, amelyeket nem aludt át Winton.

A női szem, mert nem merevülhet egy helyre, sokkal nagyobb tért vesz fel egyszerre, mint a férfiszem. Gyp hamarabb látta meg Sommerhayt, mint az őt; látta, amikor bejött és fehér mellényéhez nyomta klakkját, aztán körülnézett, mintha . . . keresett volna valakit. Nagyon jót mutatott frakkban. Mikor leült, még mindig láthatta profilját; s miközben szórakozottan hallgatta Santuzzát, meg a kövér Turridut, azon gondolkozott, vajjon, ha erősen nézné, arra fordítaná-e a fejét? Éppen akkor

odanézett. Gyp kissé megdöbbenve kapta magát rajta, hogy az első összevillanás után mindjárt egy második pillantásra vár. Vajjon tetszik neki a ruhája? Jól áll a frizurája? Sajnálta, hogy reggel megmosta a haját. De szünetben nem nézett körül, amíg meg nem szólalt mögötte egy hang:

— Hogy van, Winton kapitány?

Winton tudott a vasúti találkozásról. Nagyon vágyott egy cigarettára, de nem akarta otthagyni egyedül a leányát. Néhány futó megjegyzés után felállott.

— Üljön a helyemre pár percre, Summerhay, kimegyek egy szippantásra.

Summerhay leült. Gyp, egész különösen, úgy érezte, mintha hirtelen eltűnt volna a színház, a közönség és ők ketten megint ott ülnének a vasúti kupében... egyedül, Tíz perc! Ki kell alaposan használni. Élvezni a férfi szemében felcsillanó örömet, hangjának csengését, nevetését. Nevetni és kedveskedni. Már barátok voltak.

— Van egy kép a Nemzeti Képtárban, azt szeretném megmutatni magának — mondta Gyp, mikor a férfi menni készült.

— Eljönne velem? Holnap? Hány óraker? Háromkor?

Gyp érezte, hogy elpirult s az arcába csapó forróság, a szemében felcsillanó mosoly azt a ritka kellemes tudatot váltotta ki belőle, hogy most gyönyörű. S aztán elment a férfi! Apja visszaült helyére. A fiatal asszony megijedt, hogy arca mindent elárul s megérintette Winton karját:

— Apus, nézd meg ott azt a kalapot, a második sorban. Mondd, láttál valaha ilyen cukrosat?

Mialatt Winton odanézett, a zenekar belekezdett a *Bajazzo* nyitányába. Gyp érdeklődéssel figyelt a megható történetre s úgy érezte, mintha csak most értené meg teljesen, nemcsak a szépérzékén keresztül. Szegény Nedda, szegény Canio! Sze-

gény Silvio! Szeme könnytől égett. A tragikomédia kettős alakjaiban megérezte a szenvedélyes szerelmet . . . a túlrövid, túlerős, túl heves, édes és rettenetes szerelmet

Tied a szívem s tied vagyok örökre . . .

Ma éjjel s örökre tied!

Mim maradt? Mim van nekem? Egy szív,
amely törött!

La commedia é finita!

Mialatt feltette kabátját, szeme Summerhayt ke-reste. Megpróbált mosolyogni, de nem tudott . . . lassan tépte ki övéből tekintetét, megfordult és követte Wintont.

*

Nem kacérságból késett el másnap, hanem mert attól félt, hogy Summerhay túlságos mohónak tartja. Azonnal meglátta a férfit az oszlopcsarnokban és észrevette a változást arcán, amint megpillantotta őt. Egyenesen odavitte ahhoz a képhez. A cylinder, meg a divatos gallér nem fokozták a hasonlatosságot, de azért mégis meg lehetett állapítani.

— Nos!

— Mért mosolyog?

— Tizenötéves korom óta van meg ennek a képnek a másolata nálam, tehát látja, ilyen régóta ismerem magát.

A férfi rábámult.

— Szent Isten! Ilyen volnék? Most megpróbálom megkeresni magát.

Gyp a fejét rázta.

— Van még egy kedvenc képem «Procris halála». Ahogy a csodálat kifejeződik a faun arcában, Procris lehúnyt szeme, a kutya, a hattyúk, és valami szomorúság azért, ami lehetett volna.

— Valami, ami lehetett volna! Mondja, élvezte tegnap a *Bajazzót*?

— Igen, nagyon átéreztem.

— Gondoltam. Figyeltem magát.

— Elpusztulni a . . . szerelemben . . . olyan borzasztó lehet! Mutassa meg a kedvenc képeit. Különben, azt hiszem, meg tudnám mondani, melyek azok?

— Nos?

— Először is az *Admiral*.

— Igaz. Aztán?

— A két Bellini.

— Jupiterre! Maga igazán félelmes!

Gyp nevetett.

— Magának határozottság kell, világosság, szín és finomság. Igaz? Ime, egy másik kedvencem.

Egy kis *Keresztrefeszítés* volt da Messinától . . . vékony, magas kereszt, sovány, alázatos, szenvedő Krisztus, elhagyatottan és rettenetesen élön a tiszta, komor tájban.

— Ez sokkal jobban megkap, mint a nagy, idealizált képek. Az ember érzi, hogy *igazán* ilyen lehetett. Ó! És a Francescák? Nem remekek?

A férfi bólintott és a szeme azt mondta:

— Maga is az!

Két órát töltöttek a megszámlálhatatlan kép között, majdnem olyan magukban, mint a kupéban. S mikor Gyp nem fogadta el kíséretét gyalog, Summerhay merev mozdulatlansággal maradt az oszlopcsarnokban.

Napfény özönlött be s galambok tisztogatták tollukat. Emberek mentek át a téren; feketéknek, kicsiknek látszottak az oroszlánok és a hatalmas oszlopok mellett. Summerhay nem látott mind-ebből semmit. Milyen más volt Gyp, mint mindenki, akit eddig ismert! Egészen más, mint a társaságbeli lányok és asszonyok! És egészen más, mint a félvilági nők! Nem az a modern . . . diáklány, suffra-

gette! Nincs még egy olyan, mint ő! És milyen kevéssé ismeri! Még azt sem tudja, vajjon szeretett-e már igazán életében? A férje . . . milyen volt, mit jelentett neki? «A ritka, néma, kimondhatatlan Ő.» A mosolya; a szeme . . . de igen gyors a szeme, nem lehet mélyen belenézni. Milyen szép volt, mikor azt a képet nézte a halvány, elmosódó mosollyal ajkán. Ha megcsókolhatta volna! Felsőhajtott és megindult lefelé a szürke lépcsőn, a napfényben. London, a tomboló élet zajával, olyan üresnek tetszett most neki. Holnap . . . ó! holnap, meglátogathatja.

IV.

Azután a vasárnapi látogatás után egy heliotrop csokor előtt ült Gyp és átgondolta a lefolyt beszélgetést.

— Mondjon valamit magáról, Mrs. Fiorsen!

— Mit szeretne tudni rólam?

— A házasságáról.

— Rettenetes tévedésbe estem bele . . . apám akarata ellenére. Hónapok óta nem láttam a férjem. Sohasem is fogom látni többet, ha rajtam áll. Ennyi elég?

— Nem szereti?

— Nem.

— Nem tud megszabadulni tőle?

— Válópörrel? Brr! Nem volnék képes rá!

— Igen, tudom . . . az pokoli!

Milyen keményen szorította meg a kezét! . . . Fejét beletemette a heliotrop csokorba. Aztán odament a zongorához és játszani kezdett. Még akkor is játszott, mikor apja bejött. A kilenc hónap alatt, mióta leánya nála élt, Winton visszafiatalodott megint a régi dandy lett öltözködésében s rövid haja ápoltabban fénylett.

— Itt volt Mr. Summerhay, apus. Nagyon sajnálta, hogy nem talált itthon.

Jelentős csend. Majd :

— Ebben ugyan kételkedem, kedvesem.

Már ezentúl sohasem lehet barátságban egy férfivel az iménti jelentős csend nélkül. Érezte magán apja tekintetét s megkérdezte :

— Kellemes volt a parkban?

— Harminc évvel ezelőtt előkelőek vagy sznobok voltak az emberek, ma már a jó Isten sem tud kiigazodni belőlük.

— De a virágok?

— Ó! És a madarak! De . . . Jupiterre! . . . az emberek, Gyp . . . ! Mondd, milyenféle az a Summerhay?

— Ó! Nagyon kellemes ember.

Gyp mindig hamarabb kiolvasta apja gondolatait, mint az az övéit. Most is tudta, hogy egyfelől szívből kívánja, hogy jó élete legyen a leányának, de viszont valami óvatos tanácsot is szeretne adni neki.

Winton felsóhajtott és csak annyit mondott :

— Mi minden foglalkoztatja egy fiatalember fantáziáját nyáron, Gyp?

*

Finom és gyakorlott nők könnyen parancsolnak tartózkodást szereleméhes lovagjaikra. Gyp tudta, hogy egy szavába kerül és megváltozik minden ; de nem mondta ki ezt a szót. De azért majdnem naponként látta Summerhayt . . . a lovaglásnál, az operában, vagy a Burry-utcában. Rendesen esténként kiment a St. James parkba és ott üldögélt a víz mellett. Egyszer Summerhay meglátta, hazamenet a törvényszékről és azóta együtt töltötték ott az estéket. Miért okozzon kellemetlen érzést apjának azzal, hogy igen gyakran jön Summerhay

hozzájuk? Kellemes volt ott künn; csendesen elbeszélgettek, mialatt szurtos kis gyerekek halászgattak előttük s üvegekbe rakták a halakat, hogy megegyék őket, vagy esős napokon eljátszogassanak velük, már ahogy az ember Isten kisebb teremtményeivel tenni szokta.

Évszakováltozás előtt csendesen telnek a napok, várják a szelet, hadd hozza magával az újat. Nem volt-e természetes ott ülni a fák alatt, virágok között, a víz partján s elnézni a récéket meg a galambokat?

V.

Summerhay nem hordta szívét a homlokán és mikor a törvényszéki szünet előtti napon eltávozott az igazságügyi palotából s a víz partja felé vette útját, arca olyan volt, mint rendesen. De valójában zsákutcába került. Neki megvoltak a maga törvényei. Talán kissé «ósvi Georgianus» törvények, de mindenesetre tiltották, hogy bánatot okozzon egy nőnek. Eddig keményen tartotta a gyepelőt, de nagyobb energiapazarlással, mint ahogy önmagának is bevallotta. Lelkitusáinak egyetlen tanuja öreg foxija volt, annak álmát zavarta meg minden éjjel, amint fel s alá járkált kis dolgozószobájában. Az asszony tisztában kell hogy legyen az ő érzelmeivel és ha kívánná szerelmét, csak fel kellene emelnie a kisújját, de ő nem emeli fel. Ha hozzáért, ha beszívta ruhája illatát, vagy tekintetével követte lélekezésének lassú, puha mozgását, elszédült s kínszenvedés volt nyugalmat, barátságot kényszerítnie magára.

Míg naponként láthatta, egyszerű volt ez az önfegyelmezés, de most, hogy hetekre kell elszakadnia tőle . . . összeszorult a szíve. Nehezebbé esett közbömbös arcot vágni a világ előtt. A szerelmes férfi

magány után vágyódik, vad sportolás és csendes magábavonultság között ingadozik, hogy folyton felidézhesse az ideál képét. Munkáját lelkiismeretesen végezte, sőt hálás is volt, hogy elfoglalja, de barátaival nem tudott elég óvatos lenni, hogy megelőzze a megjegyzést:

— Vajjon mi lelte Summerhayt?

Mindig eléggé el tudta kerülni az embereket, de most túlságosan kerülte azokat, akikkel azelőtt gyakran ebédelt, vacsorált, táncolt, sportolt. Pedig félt saját magától... mindenüvé elment, ahol valami szórakozást remélt, a nélkül, hogy nagyon lekötné figyelmét. Bosszankodva fedezte fel nagy szenvedélyét, mennyi mindenről kellett lemondani miatta.

És mégis, egy percig sem jutott eszébe azt kérdezni magától, vajjon megéri-e Gyp azt a nagy szerelmet? Úgy szerette, ahogy volt és nem mérlegelte őt semmiféle mérlegen.

A multján nem sokat törte a fejét. Hallotta, hogy Winton törvénytelen gyermeke, de legszívesebben beverte volna a pletykahordó fejét. Még a szerencsétlen házasságával sem sokat törődött... semmivel sem törődött, csak minél többet lehessen vele. És most a tengerpartra megy Gyp, ő pedig Perthshirebe fajdkakas vadászatra. Egy hónapra!

Vajjon merjen beszélni? Néha olyan volt az asszony arca, mint a kis gyermeké, mikor valami kemény, ijesztő szót vár. Az ember nem tudná megbántani! De egyszer-kétszer felfogott egy-egy puha meleg pillantást... oly gyorsan röppenőt, hogy mire felfogta, már el is tűnt.

Odatámaszkodott a folyó korlátjára és lenézett a dagadó árra. A nap megvilágította a sárgás örvényeket, a fekete fodros hullámokat... ez a víz folyt el az Eynsham-i fűzek, Oxford és Clifton-i templom mellett, Moulfordnál és Sonning alatt. Csak egyetlen egy napig lehetne az övé... a vízen...

egy egész hosszú napig! Miért volt olyan kicsinyesen aggodalmaskodó egész idő alatt? Végigsimította kezével arcát és feltűnően soványnak találta. Ha tudná, mennyire vágyódik utána, mennyire szenved! Befordult Whitehall felé. Elment két ismerőse mellett; az egyik éppen most házasodott meg. Ezek is Skóciába utaznak tizenkettedikén. Milyen üresnek, laposnak látta most azt, ami régebben az év csúcspontja volt! Persze, ha *vele* mehetett volna Skóciába!

Bement a St.-James parkba, a vízpart mentén egyenesen megszokott padjuk felé. Egyszer csak meglátta *őt*, már ott várta. Most már vége a habozásnak . . . beszélni fog!

Tengeri színű muszlin ruha volt rajta, hátratámaszkodva ült, keresztbe rakott lábakkal, egyik keze a napernyő fogóján pihent, arcát félig eltakarta a nagy kalap. Summerhay egyenesen feléje sietett.

— Gyp! Ez így nem lehet tovább. Tudja, hogy imádom! Ha nem tud szeretni, jobb, ha elmegyek. Gyp! akarja, hogy elmenjek?

Az asszony egy alig észrevehető mozdulatot tett, mintha tiltakoznék és nagyon halkán mondta:

— Dehogyan akarom, hogy elmenjen! Hogy akarnék?

— *Hát* szeret?

— Várjon! Várjon még egy kicsit! Ha visszajöttünk, megmondom magának.

— Olyan sokára?

— Egy hónap múlva. Nem olyan könnyű dolog az nálam! — A férfire emelte tekintetét. — Kérem, most ne többet . . .

Akkor este, a klubbjában maga előtt látta, miközben egyik cigarettát a másik után szívta, az asszony arcát, amint felemelte arra a pillanatra fejét és hol a menyországban volt, hol a pokolban.

VI.

A verandás bungalot egy művész barátja számára építtette Rosamund néni. A kertben egyetlen egy fenyő volt, valahogy idetévedt szegény, a távoli erdőből. A ház teljesen magában állott egy alacsony sziklán, alatta elnyújtott hullámokban húzódott el a part.

Mikor Gyp, esténként kinézett hálósobája ablakán, azt érezhette, hogy ő az egyetlen élőlény a világon. A fodros, ezüstös tenger, a magányos fenyő, a hideg hold, a búzavirágkék ég, az ár sistergő zúgása a köves parton, sőt még a hűvös, sós levegő is magányosságot lehelt. Nappal is — a párás hőségben, mikor alig rezdült a merev tengerifű és sirályok surrantak el a víz tükre fölött éles vijjogással, kiáltozással — néha olyan volt az egész, mint egy álom. Gyp sokat fürdött s olyan napbarátságos lett, mint a kisleánya, de valami ellenszenv volt benne azokban a nyári napokban, a környező boldog világ iránt . . . a sirályok, a napsütés, a hullámok — a távoli fehér vitorlák, a csendes nap-sugárban fürdő fenyők, mosolygó, bukdácsoló, lágyan csacsogó gyermeke és Betty, meg a többi cselédek iránt . . . az egész, olyan egyszerűnek szenvedéstelennek látszó élet iránt.

Csakis a póstát várta izgatott örömmel. Pedig Summerhay «Kedves Barátnőm» kezdetű leveleit bárki elolvashatta volna . . . nagyjából. Most, hogy távol vannak egymástól, nem érzi vajjon úgy a férfi, hogy jobb lesz szakítani és elfelejteni az asszonyt? Még előtte van minden; lehetséges, hogy sokáig vágyódjék valaki után, aki előtt nincs már semmi? Egy kékszemű, vöröshajú leány — abból az annyira fölötte álló típusból való — elhódítja tőle! Mi lesz akkor? Nem lesz rosszabb,

mint azelőtt? Ó! Annyival rosszabb lesz, hogy még gondolni sem mer rá!

Aztán öt napig nem jött levél. Gypet egyre növekvő fájdalom gyötörte, vágyódás és féltékenység, egészen másfajta, mint mikor rajtakapta Fiorsent Daphne Winggel a zeneszobában . . . akkor, most már úgy tetszett nagyon, nagyon régen. Mikor az ötödik napon sem hagyott ott semmit a póstás, csak egy cipőszámlát Gypnek, meg egy pár sort Rosamund nénitől Harrogateból, ahova rendes kúrájára ment Wintonnal, Gyp szíve a mélypontra jutott. Ez hát a vég? Vak, kábult érzéssel sétált ki az erdőbe.

Addig ment, amíg nem látott már semmit a külvilágból, csak a szürkésbarna fák gyantával sebzett törzsét, akkor levetette magát, arccal a földre és könyökét mélyen belevájta a porladozó fenyőlevelekbe. S ami olyan ritkán fordult elő nála, könnyek peregtek végig arcán. De a sírás nem könnyített rajta, sőt beteggé tette. Átfordult a hátára és mozdulatlanul feküdt. Milyen csend, még délben is! A nyugodt tenger moraja nem hatolt el hozzá, légy csak kevés volt s madár nem énekelt. A magas, csupasz fenyőtörzsek mint megannyi oszlopa a sötét lombbal és égikupolával fedett templomnak, nyultak fel a magasba. Fehér felhőfoszlányok suhantak át a kékségen. Itt igazán béke honolhatna . . . de szívében nem volt béke!

Egy sötét alak lépkedett a fák között, aztán egy második . . . két szamár szabadult el valahonnan; megálltak és egymás nyakát, orrát nyalták. Szerény, barátságos állatok, Gyp elszégyelte magát előttük. Miért buslakodik, mikor mindene megvan az életben, ami kell . . . csak éppen a szerelem hiányzik, arról meg azt gondolta, hogy sohasem kívánja meg. Ej! de most kívánja, kívánja végre, egész lényével!

Megborzongott és felugrott; hangyák találtak rá, úgy kellett leszedegetnie őket nyakáról, ruhá-

járól. Visszafelé indult az öbölhöz. Ha Summerhay igazán talált valaki mást, aki betölti gondolatait, aki kiüldözte őt lelkéből, soha, egyetlen egy szóval vagy jellel sem fogja elárulni, hogy mennyire hiányzik neki, mennyire vágyódik utána . . . nem, soha! Inkább meghal!

Kiért a napsütésbe. Apály volt, a nedves homok opálos fényben ragyogott; a tenger felszínén mély sávok kúsztak, mintha kígyók csúsztak volna el a síma víztükör alatt; és messze nyugaton egy ívelt, fehér szikla meredt égnek s vágta el, mint valami álmkép, a part vonalát. Olyan álmkép-szerű volt minden. Szíve hirtelen erősen dobogott, s lélekezete is elállt. Az alacsony sziklán, az ösvény mentén, ott ült Summerhay!

Felállott s feléje jött. Az asszony nyugodtan mondta:

— Igen, én vagyok! Látja, egészen elcigányosodtam! Azt hittem, még Skóciában van. Hogy van Ossy? — Aztán elhagyta önuralma.

— Nem jól van ez így, Gyp. Nem élhetek tovább bizonytalanságban.

Gyp úgy érezte, hogy szívverése elállt, de azért nyugodtan mondta:

— Ülünk le egy percre.

Lementek a sziklaparra, ahova nem láthattak el a házakból. A fiatalasszony remegő kézzel húzta el újjai közt a merev fűszálat s azt mondta:

— Én nem tettem semmit hozzá, hogy idejussunk. Úgy-e, nem?

— Nem, semmit.

— Nem helyes!

— Ki törődik vele? Az ember nem tehet róla, ha úgy szeret, ahogy én imádom magát. Ó, Gyp, nem tud szeretni engem? Tudom, nem vagyok még senki. De éppen tizenegy hete, hogy a vonaton találkoztunk és nem hiszem, hogy egyetlen egy nyugodt percem lett volna azóta.

Gyp nagyot sóhajtott.

— De hát mit tegyünk Nézze, az a kis kékség? ott a fűvön, a kisleányom. A gyermek . . . meg az apám . . . és . . . félek . . . félek a szerelemtől, Bryan!

Először ejtette ki a férfi keresztnevét. Bryan megragadta kezét.

— Fél? Miért fél?

Gyp nagyon halkán mondta :

— Talán túlságosan szeretnék. Ne mondjon most semmit többet. Ne . . . igazán ne! Menjünk fel ebédelni. — És felállott.

Summerhay ott maradt uzsonnáig, de egyetlen egy szó sem esett többet szerelemről. Mikor elment, a fiatal asszony leült, a fenyő alá, ölében a kis Gyppel. Szerelem! Ha anyja elnyomta volna a szerelmet, sohasem jött volna világra ő sem.

A szunyogok már megkezdték támadásukat, mikor bement a házba. Végignézte, ahogy Betty megfürösztötte a kisleányt, aztán átment a hálószobájába és kikönyökölt az ablakon. Igazán ma volt az, hogy a kétségbeesés könnyei peregtek végig arcán, amint ott feküdt a földön, az erdőben? Fenn, a fenyő fölött, balról, kikukucsált a hold halványan, alig láthatóan a színtelen égen. Egy új világ, egy elvarázsolt kert!

Este, könyvvel ölében ült, de nem olvasott. Az első szerelem forradalma zajlott le lelkében . . . gondolatban «te» lett az «ő»-ből, szenvedélyes odaadás, intenzív, öntudatlan akaratalanság készítette elő a teljes összeolvadást.

Álomtalanul aludt, fáradtan és nyomottan ébredt föl. Olyan ábrándos hangulatban volt, hogy még fürdéshez sem érzett kedvet s mozdulatlanul ült a kis Gyppel, egész délelőtt, a parton. Lesz-e energiája, bátorsága, hogy találkozzék vele délután a sziklánál, ahogy megigérte? Most először történt, egész kisgyerek kora óta, hogy került Betty tekin-

tetét. Félt, hogy mindent kiolvas belőle. Korán teázott és elindult. Ha nem megy el, ő jön ide és nem akarta, hogy a cselédek lássák két nap egymásután iderohanni.

Augusztus utolsó napja meleg és csendes volt . . . a gabonát már behordták, az alma érőfélben, a vörösbegyek már vígan csattogtak, néhány álmos, puha felhő úszott tova a halványkék égen ; a tenger mosolygott. Gyp befelé ment a parttól, keresztül a folyón. Ezen a részen nem nőtt fenyő, a kövér, barnás földben. A második lóhere vetés is magasra nőtt már, darazsak és méhek szorgoskodtak a tarka réten ; fehérfarkú fecskék surrantak fel és alá. Gyp egy csokor cikóriavirágot szedett. Egész közel volt a part fölött, mikor meglátta Summerhayt, lent állott a sziklaút boltíve alatt és őt kereste tekintete a parton. A darazsak és méhek dongásától eltekintve csend borult a tájra . . . csak a kis hullámok halk loccsanása hallszott. A férfi még nem hallotta a fiatal asszony lépteit és Gyp agyán átvillant a gondolat :

— Még egy lépés és nincs visszatérés!

Lélekzetét visszafojtva állt, ajka elé tartotta a virágcsokrot. Aztán meghallotta, hogy a férfi nagyot sóhajtott és gyorsan előrelépett.

— Itt vagyok! — mondta.

A férfi megfogta kezét és szótlánul mentek át az árkádokon. Szorosán egymás mellett lépkedtek a kemény homokban, felmásztak az alacsony sziklán s a füves térségen át, egy tarló felé vették útjukat. Egy kapun kellett átmenni. A férfi kitárta s mikor a fiatal asszony átment rajta, karjába kapta és szájon csókolta. Hány milliószor csókolták már Gypet s ez mégis első csókja volt. Halálos sápadtan támolygott el tőle, a kapunak ; aztán még mindig remegő ajakkal, ráemelte nagyon sötét szemét. Majd a kapuhoz fordult, s két karjára dülve, elrejtette arcát. Zokogás tört elő torkából, mintha darabokra

szaggatná, úgy sírt, mintha meg akarna szakadni a szíve. A férfi félénk, ijedt érintése, fülébe suttogó hangja hatástalanul peregtek le róla; nem tudta abbahagyni a sírást. Ez a csók egy gátat szakított fel lelkében, elsöpörte egy pillanat alatt egész eddigi életét: valami borzasztót és csodálatosat teremtett benne. Végre megszólalt:

— Sajnálom . . . úgy sajnálom! Ne nézzen rám! Menjen el egy kicsit . . . mindjárt összeszedem magam.

A férfi szó nélkül engedelmeskedett, kiment a kapun, leült a sziklára, háttal az asszonynak s lenézett a tengerre.

Gyp addig szorította a kapu zöld rácsát, amíg megfájdult a keze belé, aztán elnézte a napsugárban kergetőző pillangókat, amíg imbolygó fehér pontokká nem zsugorodtak a nyugodt tenger habos fodrai fölött.

De még mindig nem volt az az érzése, hogy tud uralkodni magán. Olyan rettenetes, olyan heves, olyan édes dolog történt vele! Azt mondta:

— Engedj hazamenni, egyedül. Holnap . . . !

— Ahogy akarod, Gyp . . . most és mindég!

A férfi arcához szorította az asszony kezét, aztán összefonta karját és kibámult a tengerre.

Gyp még sokáig nem ment haza, ott ült a fenyőerdőben, amíg megjött az est és a csillagok felragyogtak az égen. Milyen lilás volt az égbolt; erről mondják a spiritiszták, hogy a jók lelki öltözeté.

Későn este, mikor megkefélte a haját, kinyitotta a veranda üvegajtáját és kiment a szabadba. Semmi zaj az alvó házban . . . semmi szellő! Arca, keze, egész teste csakúgy tüzelt. A hold agyának minden kis sejtjét éberségben tartotta. A hullámtalan tenger tükre vibrálva emelkedett és esett, emelkedett és esett a növekedő árral. A homokpart úgy csillogott, mint a hó. Mozzalmas volt a táj, mint ahogy

holdas éjjelen lenni szokott. Egy nagy lepke suhant el szorosán az arca előtt. Valahol messze, egy kis éjjeli állat recsegett a homokot. Most hirtelen megmozdult a fenyőfa árnyéka . . . egy egész picit mozdult csak meg! Ott állt Summerhay, a fatörzshöz lapulva, arca alig vált el a fától, ahogy a holdfény rásütött s kezével beárnyékolta szemét. Könyörgő mozdulatot tett. Gyp nem moccan, mereven nézett az esdeklő alakra. Aztán egy eddig ismeretlen érzés nyilalt végig benne, amint magafelé közeledni látta. Ott állt előtte és az asszony arcába nézett, látni lehetett vonásainak játékát szenvedély, tisztelet, csodálat tükröződött rajta; és hallotta meghatott suttogását:

— Te vagy az, Gyp? Igazán, te? Olyan fiatalnak látszol!

VII.

Attól a perctől kezdve, hogy odaadta magát, Gyp valóságos kábulatba esett, annál is inkább, mert sohasem hitte volna, hogy úgy tudjon szeretni, mint ahogy most szeretett. Mintegy álomban teltek el a nappalok és éjjelek. És éppen, mint ahogy lehetetlennek érezte, beavatni a külvilágot házaselete titkaiba, úgy most sem törődött egy cseppet sem a világgal. De apja a lelkén feküdt. Már visszatért Londonba. És Gyp érezte, hogy meg kell gyónnia neki.

Két nappal azelőtt, hogy a nyaralásra szánt hónap letelt, bement a városba; a kis Gypet és Bettyt otthagya, künn a villában. Winton a kúrától megviselten érkezett meg s mikor hazament a klubból, már ott találta Gypet. A fiatal asszony estélyi ruhába öltözött, napbarnított arca és nyaka olyan színű volt, mint a hamvas barack. Winton még sohasem látta ilyennek, milyen ragyogás volt a szemében! Megelégedetten dörmögött valamit.

Mintha egy virág, amelyet nemrég még elegáns bimbónak látott, hirtelen teljes virágzásba nyílt volna. Gyp kerülte apja tekintetét és egész este halogatta gyónását. Nem volt könnyű dolog . . . korántsem volt könnyű! Mikor végre lefekvés szivarát szívta, leült a földre, melléje, arcát oda-fektette térdéhez, hogy ne láthassa, mint akkor, az első bál után, mikor Gyp hallgatta meg az ő vallomását.

— Emlékszel, apus, hogy egyszer azt mondtam, nem értem, mit érezhettetek ti ketten anyámmal egymás iránt?

Winton nem felelt. Gyp folytatta :

— Most már tudom és inkább meghalnék, sem-hogy lemondjak valakiről.

— Kiről? Summerhayről?

— Róla. Azt hittem, hogy sohasem leszek szerelmes, de te jobban tudtad.

Jobban!

Winton keserűen hallgatott s közben átvillant az agyán :

— Mit tegyek? Mit tehetek? Válasszam el?

Talán Gyp hangjának csengése tette, vagy a helyzet kegyetlen komolysága, hogy ezúttal nem érezte ugyanazt a tiltakozást, mint mikor Fiorsen rabolta el tőle. Szerelem! Ugyanaz a szenvedély, mely egykor rajta és Gyp anyján diadalmaskodott! Egy ilyen fiatal ember iránt? Tisztességes fiú, jó lovas . . . érthető! Csak ne lenne ilyen zavaros a dolog. A fiatal asszony vállára tette kezét :

— Akkor hát azután kell nézni, hogy elváljatok.

— Már késő. Hadd kérje ő a válást, ha akarja.

Késő? Máris? Hirtelen átlátta, hogy nincs joga ellene szólni és hallgatott. Gyp tovább beszélt :

— Szeretem minden porcikámmal. Nem törődöm azzal, hogy mi lesz . . . köztudomásra jut, vagy titokban marad. Nem törődöm azzal, hogy mit gondolnak.

A fiatal asszony apja felé fordította arcát. Egy egészen más Gyp volt! Ragyogó, puha, kicsit lihegő, azzal az éber tekintettel, amellyel a macska vagy oroszlán lesi veszedelemnek kitett kicsinyeit. Eszébe jutott, mikor mint gyermek ilyen feszült arckifejezéssel ugratott neki valami nagyon magas kerítésnek. Végül megszólalt Winton:

— Sajnálom, hogy nem mondtad meg már előbb.

— Nem tehettem. Nem tudtam! Ó! apus, én mindig csak szomorúságot okozok neked. Bocsáss meg!

Kezét égő arcához szorította. És Winton gondolta:

— Megbocsátani! Persze, hogy megbocsátok. Nem ez a lényeg; a lényeg...

Hirtelen egy látomás villant fel benne: megere a szóbeszéd, mindenki ajkára veszi leánya nevét... vagy ugyanaz vár reá, amin keresztül ment hajdan maga is, a folytonos bujkálás, titkos találkozók, rejtőzés a világ előtt... így éljen az ő drága kisleánya! Nem! ezt nem! Pedig hát nem jobb ez, mint a rossz nyelvek, a hunyorgató, vagy álszenteskedően égnek emelt szemek? Summerhay világa többé-kevésbé az övé is és a botrány, amely, mint minden elősdi, zárt helyen nő, virágzik legjobban, nekilendül teljes erővel. Agya keményen, gyorsan dolgozott, valami kiutat keresett; arckifejezése olyan volt, mint mikor a róka kitör a sűrűből.

— Mondd Gyp, még senki sem tudja?

— Senki.

Ez is valami! Lelke mélyéből felviharzó dühvel dörmögte:

— Nem tudom elviselni, hogy szenvedj és az a gazfickó Fiorsen szárazon vigye el a dolgot. Nem tudsz lemondani addig arról, hogy Summerhayel együtt légy, amíg le nem folytatjuk a válópört?

Megtehetjük még, ha senki sem tud róla. Ezzel, azt hiszem, tartozol nekem, Gyp.

Gyp felállt és az ablakhoz ment. Sokáig maradt ott szótlanul. Winton az arcát leste. Végre megszólalt :

— Nem tudnám megtenni. Azt még meg lehetne csinálni, hogy ne találkozzunk, nem ezen fordul meg. Hanem, amit azután éreznék! Elveszteném az önbecsülésemet. Nem látod be, apus? Ő is szeretett a maga módja szerint. És ez a színjátszás! Kihasználni mindent a magam előnyére, belekeverni Daphne Winget, beszélni az alkoholista hajlamáról, meg a gyerekről. Úgy tenni, mintha azt akarnám, hogy tovább is engem szeressen, mikor szerencsétlen lennék tőle és alapjában egy cseppet sem törődöm a hűségével — s a mellett tudni, hogy valaki másnak voltam mindene közben! Sokkal jobban szeretném tudomására hozni a dolgot és rávenni, hogy adja be ő a válást ellenem.

Winton azt mondta :

— És ha nem akarná?

— Akkor legalább nyugodt lenne a lelkiismeretem és azt tennők, amit lehet.

— És a kis Gyp?

A fiatal asszony mereven nézett maga elé, mintha bele akarna látni a jövőbe. Aztán halkán mondta :

— Egyszer majd megérti. Vagy talán elmúlik minden, mielőtt megtudná. Van örökkétartó boldogság?

Lehajolt, megcsókolta apja homlokát és kiment. Ajkának meleg érintése, a körülötte szállongó illat ottmaradt Wintonnal, mintegy emlékeztetőül a multra.

Hát nem lehet tenni semmit? Az a fajtájú ember volt Winton, akik nem látnak mélyen bele még a hozzájuk legközelebb állókba sem. De az este éle-
sebben látta leánya természetét, mint azelőtt bármikor. Hiába való zaklatás lenne arra unszolni,

hogy ösztönei ellen cselekedjék! És mégis . . . itt ülni és tétlenül végignézni az egészet . . . végignézni, ahogy saját szenvedélye újraéled gyermekében a szárnyaló lelkesedéssel és végzetes szív-fájdalommal . . . talán hosszú évekig nézni a szenvedést. Eszébe jutott a régi közmondás: Az alma nem esik messze a fájától! Most aztán bőkezűen, kétkézzel fog adni magából Gyp, minden mértéken túl . . . sokkal túl! . . . mint ahogy ő maga, meg az anyja is adtak! Ó! de hiszen Gypnek még könnyebb a helyzete, mint szerelmének volt. Az ember ne gyötörje magát előre gondokkal és ne sirassa a kiömlött tejet!

VIII.

Gyp ébren feküdt. Nem tudott szabadulni a gondolattól, hogy elmond mindent Fiorsennek. Vajjon elválna tőle, ha megtudná? Annyira megvetette a «polgári erényeket», ahogy gúnyolódva mondani szokta, azonkívül állhatatlansága, sértett hiúsága bizonyára visszariasztanak a kellemetlen következményekkel járó lépéstől. Nem, nem válna el tőle, abban egész biztos volt, hacsak, véletlenül nem vágyódik ő maga is törvényes szabadságra, ami egyáltalában nem valószínű. Mit nyerne hát vele? És van-e joga könnyíteni lelkiismeretén, ha ezzel bajt okoz szerelmének? . . . Lelkiismeret! nem nevetséges olyannal szemben, aki egy évi házassága alatt megcsalta, nem kímélte még a házat sem, amelyet felesége pénzéből tartott fenn? Nem, ha megmondja Fiorsennek, csak azért tenné, hogy ne kelljen titkolnia valamit, mert ez sértené büszkeségét.

Lement reggelizni, de még mindig nem tudta dűlőre vinni a kérdést. Egyikük sem említette az előző esti beszélgetést s Gyp sietve ment vissza szobájába, hogy a legnagyobb gonddal öltözköd-

jék a falusi elhanyagoltság után. Elmult dél, mikor valaki halkan kopogott ajtaján. Markey állott a küszöbön.

— Bocsánat, madam.

Gyp intett, hogy lépjen be. Markey becsukta az ajtót.

— Mr. Fiorsen van a hallban, madam — besurrant, mikor kinyitottam a kaput. Nem lökhettem félre.

— Itthon van az apám?

— Nincs, kérem. Elment a vívó-klubba.

— Mit mondott neki?

— Azt mondtam, megnézem. Úgy tudom, senki sincs itthon. Próbáljam meg lerázni, madam?

Gyp a fejét rázta.

— Mondja meg, hogy senki sem fogadhatja.

Markey fajdkakas szeme szomorúan csüggött rajta a vékony, sötét, ívelt szemöldöke alatt; kinyitotta az ajtót, hogy kimenjen. Fiorsen ott állt és egy gyors mozdulattal besurrant. Gyp látta, hogy Markey kinyújtja karját, mintka derékon akarná kapni és nyugodtan mondta:

— Várjon, kérem, künn, Markey.

Mikor az ajtó becsukódott, visszahúzódott öltözőasztaláig s mereven nézett férjére. Szíve úgy dobogott, mintha ki akart volna ugrani a helyéből.

Fiorsen kis szakállat növesztett, arca mintha teltebb lett volna és szeme még zöldebb; más-különbén éppen olyan volt, amilyenek Gyp azelőtt ismerte. A fiatal asszony első gondolata volt:

— Miért is sajnáltam ezt az embert? Nem búsulja vagy issza ez halálra magát sohasem . . . van benne annyi vitálitás, mint hús másban.

A férfi arcáról eltűnt a merev, ideges mosoly, szeme a régi, félig dühös, félig alattomos tekintettel mérte végig a szobát.

— Gyp — kezdte aztán és hangja kissé megremegett. — Nem csókolsz meg?

Milyen ostoba! Gyp hirtelen egész nyugodtnak érezte magát.

— Ha apával akar beszélni valamit . . . nincs most itthon.

Fiorsen vállat vont.

— Nézd, Gyp! Tegnap érkeztem vissza Oroszországból. Csak úgy dűlt hozzám a pénz ott künn. Gyere vissza hozzám! Jó leszek . . . esküszöm! Ó, Gyp, gyere vissza, meglátod, milyen jó leszek! Elviszlek utazni külföldre, téged és a *bambinat*. Elmegyünk Rómába . . . vagy akárhova, ahova akarod. Csak gyere vissza!

Gyp jéghidegen mondta :

— Bolondokat beszél.

— Esküszöm, Gyp, hogy nem láttam egyetlen egy asszonyt sem, aki felérne veled. Csak egyetlen egyszer bocsáss még meg nekem! Most igazán nem fogsz csalódní. Próbáld meg! Próbáld meg!

Erre a tragikus hangra, amely olyan falsul, olyan gyerekesen hangzott mindkettőjüknek, eszmélt rá tulajdonképpen Gyp, hogy milyen mélyen gyökerzik benne a másik érzés. És minél inkább zokogott benne ez az érzés, annál keményebb lett az arca, a hangja.

— Ha csak azért jött, hogy ezt megmondja, kérem . . . inkább menjen el. Sohasem megyek vissza magához. Ezt vegye tudomásul egyszer és mindenkorra.

A férfi hallgatott és ez sokkal jobban megdöbentette Gypet, mint könyörgése. Szokott lopakodó mozdulatával közelebb lépett és annyira előrehajolt, hogy arca majdnem érintette a fiatal asszonyét.

— A feleségem vagy. Visszakövetellek. Az enyém vagy! Ha nem jössz vissza, megölöm magam, vagy megöllek téged!

És hirtelen összekulcsolta kezét az asszony háta mögött és magához szorította. Gyp elnyomott egy

sikoltást, aztán hirtelen elhatározással, az ölelésben megmerevített testtel, mondta :

— Engedjen el, fáj. Üljön le. Mondani akarok valamit.

Hangjában volt valami, ami hatott a férfire ; meglazította ölelését és hátrahajolt, hogy az asszony arcába nézhessen. Gyp lefejtette magáról férje karját, leült egy régi tölgyfaládára és az ablak melletti székre mutatott.

Szíve rettenetesen dobogott, majdnem fizikai rosszullet borzongatta. Pálinkaszagot érzett a leheletén, amikor közel volt hozzá. Mintha egy fenevad ketrecébe jutott volna ; vagy egy örültsel állana szemben. Olyan élénken állt előtte a kép, ahogy kinyújtott karmokkal hajol a gyermek fölé, hogy tulajdonképpen nem is látta mostani arcát, ahogy ott ült és várta, hogy mit fog mondani neki. Rászegezte tekintetét és lágy hangon mondta :

— Azt mondja, hogy szeret engem, Gustav. Én is megpróbáltam szeretni magát, de sohasem tudtam . . . soha, első perctől kezdve. Pedig nagyon akartam. Nem hinném, hogy ne törődnek egy nő érzésével, még ha az véletlenül a felesége is.

Látta, hogy a férfi arca megremegeg és tovább beszélt :

— Mikor rájöttem, hogy nem tudom szeretni, éreztem, hogy nincs semmi követelni valóm magától. Nem is ragaszkodtam a jogaimhoz, ugyebár?

A férfi arca ismét megremegett és Gyp sietve tovább beszélt :

— Azt, ugy-e, nem kívánja tőlem, hogy leéljem az életem szerelem nélkül . . . éppen maga, aki annyiszor volt szerelmes? — Aztán összekulcsolta kezét, mintha csodálkoznék önmagán és halkán suttogta : — *Szerelmes* vagyok. Odaadtam magam.

A férfi valami furcsa vinyogást hallatott és eltakarta arcát.

Gyp agyán átvillant a kolduskönyörgés :

— Egy kis irgalmat, uram, csak egy kis irgalmat!

Vajjon mindjárt felugrik és megfojtja? Rántsza fel az ajtót . . . kiáltson ki? Egy hosszú, nyomoruságos percig nézte a férfit, amint kezébe temetett arccal, meg-meginogva ült az ablak mellett. Aztán, a nélkül, hogy az asszonyra nézett volna, szája elé tartotta ökölbeszorított kezét és kirohant.

Gyp a nyitott ajtón keresztül látta Markey mozdulatlan alakját, ahogy megélenkült, amint Fiorsen elrohant mellette. Bezárta az ajtót és lefeküdt az ágyra. Szíve borzasztóan vert. Mi történik, ha megint ivásnak adja magát erre a megrázkódtatásra? Egész bolondokat beszélt. Mi joga van féltékeny dührohamra vele szemben? Mi joga? Odament a tükörhöz. Még mindig reszketett és gépiesen megigazította a haját. Valóságos csoda, hogy sértetlenül úszta meg ezt a jelenetet!

Summerhayel három órára volt megbeszélése a St.-James parkban. De most már minden megváltozott. Nehéz lett és veszedelmes! Várnia kell, amíg megtanácskozza a dolgot apjával. De ha nem tartja be a pontos időt . . . milyen izgatott lesz szegény! Nem fogja elképzelni, hogy mi történhetett vele. Talán azt gondolja majd . . . ó! milyen örület! . . . hogy megfélekedezett róla, vagy talán megbánta szerelmét. Mit gondolna ő maga is, ha nem jönne el az első találkozóra a boldog napok után? Azt hinné, hogy meggondolta a dolgot, belátta, hogy Gyp nem méltó hozzá, hogy az asszony, aki olyan gyorsan, olyan könnyen adja oda magát, nem érdemes arra, hogy feláldozza neki életét.

Ebben a kegyetlen bizonytalanságban töltött el két órát, amíg végre közelgett a három óra. Ha nem megy, eljön ő ide a Bury-utcába és ez még veszedelmesebb lenne. Feltette kalapját és gyors léptekkel indult meg a St.-James park felé. Mikor

megbizonyosodott a felől, hogy senki sem követi nyomon, bátorsága is megjött. Tíz percet késett. Messziről látta már, hogy a fiatalember fel s alá sétál, minden pillanatban hátrafordul, hogy szem elől ne tévessze a padot. A szerelmesek szokott megható, tettetett, de átlátszó közömbösségével üdvözölték egymást s együtt mentek mélyen be a fák alá, a parkba. Gyp elmondta, mit beszélt apjával, de csak mikor az ölébe fektetett napernyő védelme alatt megfoghatták egymás kezét, beszélt Fiorsenről.

A férfi elengedte az asszony kezét.

— Hozzád nyúlt, Gyp?

Gyp megdöbbsent a kérdésre. Hozzányúlt? Igen!

Summerhay borzadva kiáltott fel. Kezét és fogát összeszorította. Gyp szelíd hangon mondta:

— Bryan! Ne! Nem engedtem, hogy megcsókoljon.

Mintha nagy erőfeszítésébe került volna, hogy az asszonyra emelje tekintetét.

— Jól van.

Gyp mozdulatlanul ült ott. Összeszorult a szíve. Be van szennyezve, meg van rontva az ő szemében! Persze! Pedig a szíve érintetlen maradt, most övé teljesen. De ez nem elég egy férfinak. . . . érintetlen test is kell neki. Ezt nem adhatja; csak-hogy előbb kellett volna ezt meggondolnia, nem most. És szomorúan nézett maga elé.

Egy kis fiú jött arra, megállott előttük s nagy, kerek szemével mereven nézte őket. Egy darab james kenyeret tartott a kezében, arca, szája egészen maszatos lett. Egy asszony kiáltott:

— Jacky! Gyere ide!

Valaki elcipelte a kisfiút; az, még mindig hátrafelé bámulva, lépegetett s kinyújtott kezében úgy tartotta a james kenyeret, mintha meg akarta volna kínálni Gypet egy harapással. Summerhay átfonta félkarjával a fiatal asszonyt:

— Már elmúlt, szívecském. Soha többet
igérem!

Ó! megigérheti, sőt meg is tartja talán ígéletét, de azért szenvedni fog . . . szenvedni, valahányszor arra a másikra gondol. Gyp azt mondta:

— Úgy kell, hogy vegyél, amilyen vagyok, Bryan. Nem tudok megváltozni a te kedvedért; bár tudnék . . . ó, bár tudnék! Mennyire szeretném!

— Ne gondolj rá többet! Jöjj hozzám, a lakásomra, megteázunk együtt. Senki sincs otthon. Gyere.

Megfogta a fiatal asszony kezét. Gypből elszállt minden más, csak öröm töltötte el, hogy vele lehet.

IX.

Fiorsen úgy rohant el Markey mellett, mint egy vad s kifutott az utcára. Alig volt ötven méternyire, visszafordult. Ottfelejtette kalapját. Az inas még mindig ott állt az előszobában, átnyújtotta széleskarimájú kalapját s orra előtt becsapta az ajtót. Piccadilly felé rohant. Csak ne lett volna Gyp arcán az a különös kifejezés, borzasztó, hogy mit csinált volna! Szinte beteg volt a féltékenységtől s mégis megkönnyebbülést érzett, mintha valami rettenetéstől kímélte volna meg a sors. Sohasem szerette őt! Igazán, soha? Lehetetlen, hogy az asszony, akit olyan szenvedélyesen imádkozott, ne viszonzta volna soha, egy cseppet sem érzelmeit! A mult képei vonultak el előtte csupa engedékenység, engedékenység. Ez nem lehetett pusztán tettetés. Hiszen ő nem közönséges, mindennapi ember . . . van benne *charm* . . . a többi asszonyok legalább is azt mondták! Hazudott Gyp! Egész biztos, hogy hazudott!

Bement egy kávéházba és finom francia pezsgőt rendelt. Hoztak neki egy palackkal. Sokáig ült ott.

Mikorra felkelt, kilenc pohárral fogyasztott el. Valami jóleső vadságot érzett ereiben és valami jóleső nemesiséget a lelkében. Hadd szeressen! De csak kerüljön a férfinak a torka az ő keze közé! Hirtelen más fordulatot vettek gondolatai. Egy hirdető oszlop előtt állott s rajta óriás betűkkel:

— Daphne Wing. Pantheon. Daphne Wing. Plasztikus táncosnő. A mozgás költészete. Ma három órakor. Pantheon. Daphne Wing.

Ez szerette őt... a kis Daphne! Már elmúlt három óra. Páholyülést váltott, közel a szinpadhoz és valami keserű humorral ült le. Ez aztán igazán irónia! Ime, itt jön! Mint Pierette..... rövid, átlátszó muszlinban, túlságosan fehérre mázolt arccal; egy lassan, spiccelve forgó Pierette, kitárt karokkal, csillogó haja fölött ívben összeérő kezekkel.

Ostoba póz! De arcán még ott volt a régi tiszta, galambszerű kifejezés. És a hülye póz mellett is megkapta Fiorsent az a bizonyos isteni szikra a leány táncában. Ott lebegett keresztül, kasul, piruettezett, néha le-lecsapott egy hasonlóan kifehéritett, feketeruhás Pierotra, hátrahajolt karján vagy megállt lábújjhegyen, egyik térdét kissé kifelé hajlítva, egyik lábát a másik bokájára téve, a feje fölött ívelt karokkal s lassan forogni kezdett egyik lábújján, míg a másik lábát magasra emelte a tető felé. Egész testén lassú remegés rezgett végig, ebből látszott, milyen nehéz ez a mutatvány. Aztán lábújjhegyen kilebegett a kulisszák mögé és vissza-lebegett, arcán az önfeledt, galambszerű kifejezéssel, míg tökéletes formájú lába fehérén villogott.

Angyali volt a szinpadon! Fiorsen magasra emelte kezét, úgy tapsolt és kiáltott: «*Brava! Brava!*» Észrevette, hogy a leány szeme hirtelen kerekre nyílt, egész picit megdöbbsent — több semmi! De meglátta.

— Vannak, akik nem tudnak elfelejteni!
gondolta magában.

A második számnál a színpad közepén egy tó vizében visszatükröződő képe volt a partnere. *Ophelia utolsó tánca*. Fiorsen mosolygott. Szoros, tengerzöld ruha volt rajta, itt-ott felhasított szoknyáján keresztül látni lehetett szépen formált lábát, kibontott hajába margaréta és búzavirág. Körültáncolta képét, epekedő, kétségbeesett, sápadt arccal, amíg lassanként elérte a teljes kibontakozáshoz szükséges önfeledtséget, akkor vadul nekilendült s táncolva őrjöngött, majd a sápadt holdfény sugarainál belevetette magát a kasirozott tóba s papír vízililiomok között lebegett a hátán. Bájos látvány volt nyitott szemével, szétnyílt ajkával, kibontott hajával. Fiorsen megint magasra emelt kezekkel tapsolt és hangosan kiáltotta: *Brava!*

A függöny legördült és Ophélie nem jött ki a tapsokra. Vajjon azért, mert észrevette őt, vagy, mert nem akarta lerontani a halál illúzióját? Nagyon is az ő stílusa lenne az ilyen «művészi» fogás.

Fiorsen egész hangosan püsszegett két kalikos artistának, akik a színpadon verekedtek, aztán felállott és kiment. A névjegyére ráfirkált:

— Akar találkozni velem? — G. F. — és odavitte a színpad-bejárathoz. Csakhamar kijött a válasz:

— Miss Wing egy perc múlva fogadja önt, uram.

Fiorsen nekitámaszkodott a huzatos folyosó falának és azon törte a fejét, hogy mi az ördögöt keres ő itt? Mi az ördögöt mond majd neki az a leány?

Daphne Wing kalappal a fején állt, mialatt az öltöztetőnő a cipőjét gombolta. Kinyujtotta kezét az asszony háta fölött és azt mondta:

— Ó, Mr. Fiorsen! Hogy van?

Fiorsen megfogta a nedves kis kezét; szeme

elnézett fölötte, kerülte a leány tekintetét. Arca a régi volt . . . és mégsem a régi — keményebb, öntudatosabb ; csak a finom, tökéletes alakja maradt olyan, amilyen volt. Az öltöztető nő halkán köszönt :

— Jónapot kívánok, miss! — és kiment.

Daphne Wing arcán halvány mosoly suhant át.

— Nagyon régen nem láttam, úgy-e?

— Külföldön jártam. Éppen olyan csodaszépen táncol, mint régen.

— Ó, igen. Nem ártott a táncomnak.

A férfi erőt vett magán és a leány arcába nézett. Igazán ugyanaz a leány ez itt, aki annyira csüggött rajta, akinek annyira megunt a csókját, könnyét, s könyörgését szerelemért? Ej, hiszen sokkal kívánatosabb, jelentékenyen kívánatosabb, mint ahogy rá emlékezett! És azt mondta neki :

— Csókolj meg, kis Daphne!

Daphne Wing nem mozdult. Fehér foga kivillant alsó ajka fölött. És azt mondta :

— Köszönöm, nem. Hogy van Mrs. Fiorsen? Fiorsen hirtelen elfordult.

— Már nem létezik.

— Ó! Elvált magától?

— Nem. De ne beszéljen róla ; ne beszéljen, azt mondom!

Daphne Wing még mindig mozdulatlanul állott a kis, zsúfolt öltözője közepén s hideg tárgyilagos-sággal mondta :

— Nagyon udvarias, nem találja? Különös, igazán nem is tudom, hogy örüljek-e magának? Nagyon rossz napokat éltem át. És Mrs. Fiorsen olyan volt hozzám, mint egy angyal. Miért jött most tulajdonképpen hozzám?

Igazán! Miért is jött? Agyán átvillant a gondolat :

— Hogy segítsen felejtetni. — És hangosan azt mondta :

— Nagyon csúnyán viselkedtem veled, Daphne ; azért jöttem el, hogy jóvátegyem.

— Ó, nem, azt nem teheti jóvá . . . köszönöm! — Lassan felhúzta a keztyűjét. — Nagyon sokat tanultam akkor, tudja. Még hálás is vagyok önnek. Ó, szakállat növesztett! Azt hiszi, jól áll? Mefisztóhoz hasonlít vele, úgy találom.

Fiorsen mereven nézett a tökéletesen formált arcra, a halvány pírral sápadt bőrén. Csúfolkodik vele? Milyen nyugodt!

— Hol lakik most? — kérdezte.

— Önálló műtermem van. Megnézheti egyszer, ha kedve tartja. De jobb, ha mindjárt tisztában van vele: szerelemből elég volt!

Fiorsen mosolygott.

— A máséból is? — kérdezte.

Daphne Wing nyugodtan felelt:

— Szeretném, ha úgy bána velem, mint egy ladyvel.

Fiorsen ajkába harapott.

— Megengedi, hogy meghívjam egy csésze teára?

— Köszönöm, elfogadom. Nagyon éhes vagyok. Nem szoktam ebédelni ilyen matinék előtt; jobb, ha nem eszem. Tetszik az Ophelia táncom?

— Mesterkélte.

— Igen, tudja tükrökkel és huzalokkal csinálják. De, mondja, sikerül azt az illúziót keltenem, hogy megőrülök? — Fiorsen bólintott. — Úgy örülök. Menjünk. Már nagyon megéheztem egy teára.

Megfordult, alaposan szemügyre vette magát a tükörben, mindkét kezével megigazította kalapját s egy pillanatra kidomborította testének teljes szépségét, felvett egy kis táskát egy székről és azt mondta:

— Azt hiszem, jobb lesz, ha maga előre megy. Nem keltünk legalább gyanút. Várjon rám Ruffelnél. Kitűnő dolgai vannak. *Au revoir*.

Fiorsen zavartan, ingerülten, majdnem megalázva ment végig a Coventry-utcán, betért Ruffel

üres cukrászdájába s lefoglalt egy asztalt, közel az ablakhoz. Hirtelen felbukkant előtte Gyp alakja, amint a tölgyfaládán ül, az ágy lábánál s elnyomta benne a leány képét, de amint felnézett, meglátta Daphnet, künn a kirakat előtt nézdegélte a süteményeket. Most bejött.

— Ó! Már itt van? Jegeskávét szeretnék és dióstortát, meg néhány ilyen marcipánt, ó! és egy kis habot is a tortához. Nem bánja?

Aztán leült és mereven a férfi arcába nézett.

— Hol járt külföldön?

— Stockholmban, Budapesten, Moszkvában és még sokfelé.

— Milyen nagyszerű! Ó! mondja, mit gondol, nagyon angolos vagyok?

— Teljesen. A maga . . . — elhallgatott. Nem mondhatta mégse: A maga közönségességét csakis Anglia képes produkálni.

— Az én szépségem?

Fiorsen nevetett és bólintott.

— Ó! ennél kevesebbet nem mondhatna nekem! Pedig, persze, jobb szeretném, ha inkább görög típus volnék . . . olyan pogány, tudja?

Profilja puha, tiszta vonalban emelkedett ki a világosságban. Fiorsen azt mondta:

— Úgy-e, gyűlöl engem, kis Daphne? Gyűlölnie kell.

Daphne Wing kerek, kékesszürke szeme ugyanolyan pillantással siklott a férfi arcán, mint az imént a marcipánon.

— Nem; nem gyűlölöm magát . . . most már. Persze, ha még szeretném, akkor gyűlölném. Úgy-e, milyen írül hangzott ez? De hát az ember aljasnak tarthat valakit, a nélkül, hogy gyűlölné. Nem igaz?

— Hát aljasnak tart engem?

— Hát nem az? Hiszen nem is lehet más, azok után, amiket tett.

— És mégis leül teázni velem?

Daphne Wing már hozzálátott az evéshez és teleszájjal mondta :

— Tudja, most már független vagyok és ismerem az életet. Maga már nem árthat nekem.

Fiorsen kinyújtotta kezét és megfogta a leányét, éppen ott, ahol meleg pulzusa vert nyugodtan, egyenletesen. Daphne ránézett, áttette a villát a másik kezébe és tovább evett. Fiorsen elhúzta a magáét, mintha megcsípték volna.

— *Nagyon* megváltozott . . . annyi bizonyos.

— Meg. De nem is várhatott mást, nem igaz? Látja, az ember nem megy ilyesmin ingyen keresztül. Azt hiszem, rettenetes kis bolond voltam. — Elhallgatott a kanállal útban a szája felé. — És mégis.

— Még most is szeretem, kis Daphne.

Halk sóhaj röppent el a leány ajkáról.

— Mit nem adtam volna egyszer azért, hogy ezt halljam.

Aztán félrefordította fejét, villájára szúrt egy nagy diót a tortáról és a szájába dugta.

— Eljön, megnézni a műtermemet? Új és nagyon kedves. Huszonöt fontom van egy hétre. A következő szerződésnél már harmincat kapok. Szeretném, ha Mrs. Fiorsen tudná . . . Ó! elfelejtettem, hogy nem akarja, hogy róla beszéljek! Miért nem? Szeretném, ha megmondaná! — Ránézett a férfi dühös arcára és azt mondta : — Egy cseppet sem félek magától most már. Azelőtt félttem. Ó! Hogy van Rosek gróf? Még olyan sápadt, mint azelőtt? Nem eszik még valamit? Alig kóstolt valamit. Tudja, mit szeretnék? . . . egy csokoládé szeletet meg egy málnaszörpöt narancssal.

Mikor lassanként felszopogatta az italt és a szalmaszállal összeszúrkalta a narancsszeletet, kimentek s kocsiba ültek. Útban a műterem felé Fiorsen megpróbálta magánál tartani a leány kezét,

de az összefonta karját a mellén és csendesen megjegyezte :

— Nagyon rossz modorra vall visszaélni a helyzettel a kocsiban.

Fiorsen azonnal visszahúzódott és oldalról nézte a leányt. Vajjon csak játszik vele? Vagy igazán nem törődik vele egy fikarcnyit sem? Hihetetlennek tetszett előtte. A kocsi végigrobogott a Soho-utca rengetegén és megállott. Daphne Wing kiszállt, végigment egy szűk folyosón és jobbkézt egy ajtónak tartott, kinyitotta kulcsával és megállott :

— Szeretek itt lakni, ebben a rongyos, kis utcában . . . legalább nincs amatőr színezete az egésznek. Persze, nem volt ez műterem ; egy papírgyár hátsó helyisége volt. De minden hely, amit a művészet számára hódítunk meg, jelent valamit, nem igaz?

Előre ment a néhány, zöld szőnyeggel borított, lépcsőn, aztán egy hosszúkás, felsővilágításos szobába lépett. A falak sárga azalea színű japán seiyemmel voltak bevonva. Itt állt egy darabig, szólanul, mintha belefeledkezett volna szobája szépségébe, aztán a falra mutatva mondta :

— Rettenetes időmbe került. Magam csináltam az egészet. És nézze ezeket a kis japán fácskákat, nem angyaliak?

Hat kis töpörödött fácska állott pedáns rendben magasan az ablakpárkányon, a beömlő világosság útjában. Daphne megint megszólalt :

— Azt hiszem, Rosek grófnak tetszene ez a szoba. Van valami bizarr benne, ügyebár? Úgy akartam megcsinálni a környezetem, tudja, hogy belevigyem a bizarr hangulatot a munkámba. Olyan fontos ez manapság. De a tulsó oldalon van még egy hálószobám, fürdőszobám meg egy kis konyhám. Nagyon jó, kéznél van minden benne és olyan házias az egész. Melegvíz is van mindig. Az enyéim nagyon komikusak ezzel a szobával. Idejönnek néha

és megállnak. Nem tudják megszokni a szomszéd-ságot. Persze, elég snasz, de azt hiszem, egy művészek túl kell tennie magát ilyesmin.

Fiorsent hirtelen meghatottság fogta el, úgy mondta :

— Úgy van, kis Daphne.

A leány ránézett és megint egy kis sóhaj röppent el ajkáról.

— Miért bánt úgy velem? — kérdezte. — Olyan kár, mert most már nem tudok semmit érezni magam iránt.

Egy gyors mozdulattal végigsimította kezével szemét. Fiorsen igazán meg volt hatva. Odalépett a leányhoz, de Daphne kinyújtotta kezét, hogy távol tartsa magától, s szempilláján könny rezgett.

— Üljön le, kérem, oda a pamlagra s gyújtson rá. Ez orosz cigaretta.

Egy rózsaszín cigaretákkal töltött fehér dobozt vett le az aranyozott jávorfa asztalkáról. — Minden, amit itt van orosz, vagy japán. Azt hiszem, ezek adják meg leginkább a környezetnek a hangulatot. Van egy balalajkám is, tud játszani rajta? Úgy-e, nem? Milyen kár! Csak volna egy hegedűm! *Nagyon* szerettem volna megint hallani magát. — Összekulcsolta a kezét. — Emlékszik, mikor táncoltam magának a tűz előtt?

Fiorsen nagyon jól emlékezett rá. A rózsaszín cigaretta megremegett kezében és rekedt hangon mondta :

— Táncoljon most nekem, Daphne!

A leány a fejét rázta.

— Nem bízom én már magában egy cseppet sem. Más sem bízna . . . nem igaz?

Fiorsen felugrott.

— Hát akkor miért hívott ide? Mit játszik velem, kis . . . ?

A leány tágranyílt szemekkel mereven bámult rá.

— Azt hittem, örülni fog, ha meglátja, hogy

túl vagyok már az egészen . . . csak éppen azért. De, persze, ha nem örül neki, hát nem kell itt maradnia.

Fiorsen visszarogyott a díványra. Lassanként beleszivárgott a meggyőződés, hogy mindaz, amit ez a leányka beszél, komoly meggyőződése. Nevetve eregetett ki egy füstgomolyt.

— Mit nevet?

— Arra gondoltam, milyen nagy egoista maga.

— Az is akarok lenni. Ez az egyetlen, nem igaz?

Fiorsen megint nevetett.

— Sose búsuljon. Mindig is az volt.

A leány leült egy székre és komolyan mondta:

— Nem voltam az, amíg szerelmes voltam magába. De nem fizette ki magát, nem igaz?

— Asszonnyá érett általa, Daphne. Az arca egészen más most. A szája szebb. Egészben sokkal szebb. — Daphne arcát pír öntötte el. Fiorsen felbátorodott és melegebb hangon folytatta: — Ha most szeretne, nem unnám meg. Ó, hihet nekem! Én . . .

A leány a fejét rázta.

— Ne beszéljünk szerelemről, jó? Mondja, nagy sikere volt Moszkvában, meg Szent-Pétervárt? Nagyszerű lehet az igazi nagy siker!

Fiorsen komoran mondta:

— Nagyon sok pénzt kerestem.

— Ó, remélem, nagyon boldog.

Vajjon gúnyolódni akar vele?

— Nyomorultul érzem magam.

Fiorsen felállott és odament a leányhoz. A táncosnő felnézett, egyenesen az arcába.

— Sajnálom, ha nyomorultnak érzi magát. Tudom, milyen érzés.

— Segíthetne rajtam, hogy ne legyek az. Kis Daphne, segíthetne nekem felejteni. — Elhallgatott és a leány vállára tette kezét.

Daphne Wing meg se mozdult, úgy mondta:

— Azt hiszem, Mrs. Fiorsent szeretné elfelejteni?

— Mintha meghalt volna. Legyen megint minden a régi közöttünk, Daphne. Maga felnőtt, most már nő, művésznő.

Daphne Wing a lépcső felé fordította fejét.

— Csengettek. Talán a családom. Ilyenkor szoktak jönni. Ó, be kellemetlen!

Fiorsen a falig hátrált. Feje az egyik kis japán fához ért, amint ott állt és a körmét harapdálta.

— Anyámnak kulcsa van és nem érnék semmit vele, ha elrejténém valahova, mert az a szokása, hogy mindenütt körülnéz. De talán nem is ők. Különben is, nem félek most már; nagy különbség az, ha az ember a maga ura.

Daphne eltűnt egy pillanatra. Fiorsen egy éles női, aztán egy rekedt, zsíros férfi hangot hallott, majd egy csattanó csókot. Ott állott tehetetlenül. Csapdába került! Az a kis galambszerű ördög! Egy zöld és vörös sanzsan selyemruhás nőt látott belépni, meg egy alacsony, kövér urat, szürkésbe vegyült körszakállal, szürke ruhában, gomblyukában egy kis dáliával; mögöttük Daphne Wing, vörösén, tágranyílt szemmel. Fiorsen egy lépést tett előre, meg akart szökni minden további nélkül. A férfi megszólalt:

— Mutass be minket, Daisy. Nem értettem jól ... Mr. Dawson? Hogy van, uram? Talán a leányom egyik impresszáriójához van szerencsém? Igazán örülök, hogy megismerkedhettem önnel.

Fiorsen meghajolt. Mr Wagge kis, disznószeme a japán fákra szegeződött:

— Kedves kis helyet talált itt magának a leányom, a munkájához ... csendes és nem mindennapi. Remélem, jó véleményvel van a játékaról, uram? Azt hiszem, nem egy könnyen talál hozzá hasonlót.

Fiorsen megint meghajolt.

— Büszke lehet rá, emelkedő csillag.

Mr. Wagge a torkát köszörülte.

— Óóó! — mondta — igeen! Még pöttömnyi kis gyermek volt, mikor már láttuk, hogy tehetség lakik benne. Most már nagyon érdekel engem is a munkája. Nem az én bransom, de vasakarata van és én nagyra becsülöm a kitartást. Ahol ez megvan, ott már félig megnyertük a csatát. Hány fiatal te-remtés hiszi, hogy az élet csak játék. Gyakran tapasztalhatta ezt ön is a hivatásában, uram.

— Robert! Daisy nem *Dawsont* mondott.

Hosszú csend. Egyfelől a savanyú asszony, előre-nyújtott nyakkal, mint valami haragos tyúk, másfelől Daphne, kerekrenyitott szemmel, piros arccal, kezét tökéletes mellére szorítva; középen a széles, szürkeshakállú alak, vörös arccal, haragtól villogó szemmel és rekedt hangjával:

— Maga gazember! Maga aljas gazember!

Előreugrott s felemelte kövér öklét. Fiorsen le-rohant a lépcsőn, kirántotta az ajtót és elinalt.

X.

Ugyanazon este Summerhay hosszan nézett Gyp után, amint hazamenet befordult a Bury-utca sarkán. Eltűnt! Milyen gyorsan nőtt benne a vágy, hogy mindig maga mellett lássa. Úgyis tudja, már a férje — minek várjanak? Nem lesz nyugtok egyiküknek sem ettől az embertől. El kell, hogy menjenek együtt valahova, külföldre — amíg a dolgok maguktól elsímulnak. Akkor majd talál egy helyet, ahol boldogan és biztonságban élhetnek. De rendbe kell, hogy szedje előbb a dolgait. Aztán azt gondolta:

— Nem jó félig csinálni valamit. Anyámnak meg kell, hogy mondjam. Minél előbb, annál jobb.

Elfintorította arcát és elindult nagynénjéhez a Cadogan Gardenbe, ott szokott rendesen meg-szállni anyja, ha Londonba jött.

Lady Summerhay az estebédet várta és közben egy álomról szóló könyvet olvasott. A pirosernyős lámpa fénysugara ráesett szürke ruhájára, piros arcára, fehér vállára. Imponáló egyéniség volt; szőke haja alig kezdett még őszbe vegyülni. Korán ment férjhez s tizenöt éve özvegy — alapjában szabad-gondolkozó, de, a gyakori érintkezés nyilvánosan szereplő nagyságokkal, sok tekintetben megkötötte. Még felbukkant néha egy-egy buborék lelke mélyéről, de már nem került a felszínig. Nem volt sem szűklátókörű, sem türelmetlen, de mint a legtöbb társaságbeli, aszerint ítélte meg mindent, ahogy a nyilvánosság előtt szereplőkhöz illik; szívesen vitatkozott, természetesen, de nem fogadott el semmi változtatást az emberek életmódján. A sokféle emancipációs és jótékonsági mozgalom, amiben barátnőivel együtt résztvett, valójában csak levezető csatornája volt a túlságosan felhalmozott, felesleges jóakaratoknak és az állandóan benne gerjedő irányító szellemnek. Az általános jólétért dolgozott, de mozgató rugója a befolyásos emberek ebédekénél és vacsoráknál elhangzó véleménye volt. Nem az ő hibája, hogy az ilyen emberek ebédelnek és vacsorálnak. Mikor fia megcsókolta, felemelte a könyvet és azt mondta:

— Rettenetesnek találom ezt a könyvet. Az író agyon hajszolja a szexuális kérdést. Nem vagyunk éppen annyira megszállva tőle. Be kellene csukni szegényt a saját elmegyógyintézetébe.

Summerhay azt mondta:

— Rossz hírt hozok neked, anyám!

Lady Summerhay nyugtalanul nézett fiára. Jól ismerte ezt az arckifejezést, fejtartást, mintha neki akarna menni a falnak. Olyankor volt ilyen, mikor kártyaveszteségek miatt jutott bajba.

— A mildenhamiakról van szó, Winton századosról, meg a leányáról . . . beleszerettem . . . a barátja vagyok.

Lady Summerhay felsóhajtott.

— Bryan!

— Az a fickó, akihez hozzámert, iszákos. Kénytelen volt otthagyni már egy évvel ezelőtt, a kisleányával együtt . . . meg más miatt is. Hallgass meg, anyám. Csúnya dolog, de neked is tudomásod kell hogy legyen róla. Válasra nem igen lehet gondolni. — A férfi hangja magasabbra csapott át. — Ne is próbálj lebeszélni róla. Nincs semmi értelme!

Lady Summerhay arcáról, mintha lehullott volna a mindennapi lepel. Összekulcsolta kezét.

Nagyon kegyetlennek érezte, hogy így egyszerre rácsap az «élet», holott eddig csak egyes «esetekből» ismerte. Fia is átérezte ezt, ha nem is egész tudatosan. Utálatosan kétségbeejtő fordulat! Megfogta anyja kezét és ajkához emelte :

— Ne búsulj anyám! Ő boldog és én is boldog vagyok.

Lady Summerhay csak annyit mormogott :

— Vajjon . . . vajjon nagy botrány lesz?

— Remélem, nem ; de a férj tud róla.

— A társaság nem bocsát meg.

— Sajnálom *miattad*, anyám.

— Ó! Bryan!

Ez a kifakadás a fiú idegeire ment.

— Nem kell senkinek beszélned róla. Nem tudjuk még, mi lesz.

Lady Summerhay lelkében csupa seb és kietlen pusztaság volt minden. Egy asszony, akit sosem látott, akinek származása kétes, akit bizonyára bemocskolt a házassága ; kétségkívül valami szirén. Rettenetes! Mennyire hitt a fiában! Arról álmódott, hogy magas állásba jut, hogy természetes könnyedséggel éri el a legnagyobbat. Gyenge hangon mondta :

— Ez a Winton százados jó családból való, nemde?

— Hogyne. Akárki örülhetne a leányának. A leg-

büszkébb teremtés, akit valaha láttam. Ha talán az nyugtalanítana, hogy milyen légy vele . . . kár! Biztosíthatlak, hogy nem kíván senkitől semmit. Nem fogad el morzsákat.

— Szerencse!

Lady Summerhay fiára nézett és egyszerre tisztában volt vele, hogy most veszélyeztetve van a hely, melyet addig elfoglalt szívében. Hidegen kérdezte :

— Együtt fogtok élni, nyiltan?

— Ha ő akarja!

— Még nem tudod?

— Megtudom nemsokára.

Az álomról szóló könyv lecsúszott az asszony öléből. A kandallóhoz ment, onnan nézte fiát. Eltűnt arcából a vidámság. Mennyire megváltozott! Egész idegenszerű lett. Visszaemlékezett rá, hogy egyszer látta már így Widringtonban, a parkban, mikor nagyon dühöngött egy ponnin és galoppban vágatott el előtte, göndör fürtei lobogva röpködtek, olyan volt, mint egy démon.

Szomorúan mondta :

— Nem kívánhatod tőlem, hogy örömmel fogadjam ezt a hírt, Bryan, még ha olyan is az az asszony, amilyennek te mondod. És nincsenek mendemondák körülötte?

— Minél többet pletykálnak róla, annál jobban szeretem.

Lady Summerhay felsóhajtott.

— Mit szándékszik csinálni az az ember? Halottam egyszer játszani.

— Erkölcseleg és törvényesen nincs semmire joga. Csak azért imádkozom, hogy dülőre vigye a dolgot és feleségül vehessem Gypet. De Gyp azt mondja, hogy nem fogja megtenni.

— Gyp? Így hívják? — Hirtelen nagy, de nem baráti vágy fogta el, hogy lássa azt az asszonyt. — Elhozod hozzám? Magam vagyok itt szerdáig.

— Nem hiszem, hogy eljönne. Anyám, csodálatos teremtés!

Mosoly suhant át az anya ajkán. Semmi kétség! Aphrodite! És . . . aztán?

— Winton százados tud róla?

— Tud.

— Mit szól hozzá?

— A te szempontodból, valamint az övéből, csúnya dolog. De az ő helyzetében minden csúnya dolog.

Lady Summerhay szívében felszakadt a gát és megindult a szóáradat:

— Ó, kedvesem, nem tudnád összeszedni magad? Hány ilyen ügyet láttam már rosszra fordulni! Hidd el, nem hiába olyan a törvény és társadalmi szokás, amilyen. Igen nagy a nyomás. Lehet, hogy néha símán megy minden . . . de csak kivételesen, egész kivételes emberekkel. Most nem hiszed, hogy elgáncsol, pedig biztosíthatlak, hogy el fog . . . rettenetesen. Ha író lennél, vagy művész, aki odaviszi munkáját, ahova akarja, élhet akár a pusztában is, ha úgy tartja kedve; de téged ide Londonhoz köt a munkaköröd. Gondold meg jól, mielőtt fejjel mész neki a társadalomnak! Nagyon egyszerű azt mondani, hogy kinek mi köze hozzá? De meglátnod, Bryan, hogy igenis mindenkinek van. Mondd, hiszed, hogy boldoggá teheted igazán azt a nőt hosszú időre?

Elhallgatott, olyan kifejezés volt a fiú arcában.

— Anyám, úgylátszik, nem érted meg a dolgot. Annyira imádom, hogy nincs más választásom.

— Azt akarod mondani, hogy megbabonázott?

— Azt mondtam, amit mondani akartam. Jóéjszakát!

— Nem akarsz itt maradni vacsorára, fiam?

De Bryan már elment. Lady Summerhay boszorkodva, aggódva, lesujtva nézett utána. Szomorúan, kétségbeesve ült le vacsorájához.

Summerhay egyenesen hazarohant. A lámpák pislákolnak a kora őszi alkonyatban. Hideg, vad szél sodorta le a fákról a sárga leveleket. Esti kétség borult a városra . . . mikor összefolyik minden, mikor meglágyulnak a nappal kemény, merev alakok, sötét, misztikus lesz minden, s az illúzió szárnyain lebegve száll le mindaz, ami az emberek, a fák, a házak élete mögött lappang s az emberben fellángol a költészet. De Summerhay fülében csengtek még anyja szavai és tudta, hogy most újrat húz mindenkivel. Mintha más arckifejezése lenne máris minden arra menőnek. Most már semmi sem lesz olyan egyszerű; eddig pedig milyen simán ment minden. Még nem látta ugyan egész tisztán, de már kezdte észrevenni s védelmi állásba helyezkedett a társadalommal szemben.

Miközben bedugta a kulcsot a zárba, átélte ismét a délutáni érzést, mikor először nyitott ajtót Gypnek . . . lopva, dacosan. Most már csupa daczból fog állani.

Befűtött a dolgozószobájába és egymásután nyitogatta ki a fiókokat, kirakott, rendezett, elégetett, leltárt csinált, becsomagolt. Mikor készen volt, leült és szivarra gyujtott. Nagy csend volt a szobában, mintha még most is megtöltötte volna az egészet Gyp jelenléte. Ha behunyta a szemét, tisztán látta a kandalló előtt, ahogy ott állott, távozás előtt és felemelte hozzá arcát. Minél szerelmesebb Gyp, annál jobban fogja ő is szeretni! És hangosan mondta:

— Istenemre!

Az öreg skót terrier előjött a sarokból s hosszú, fekete orrát odadugta gazdája tenyerébe.

— Gyere, Ossy! Te jó öreg kutya! Oss!

Jólesett ennek a fekete testnek a melege ott a széke mellett, megnyugtatta Summerhayt és lassan elbóbiskolt a multját faló lángok előtt.

XI.

Gyp nem szokott ugyan hátranézni, de most tisztán érezte, hogy Summerhay még mindig ott áll, ahol elbúcsúztak egymástól, s utána néz, amíg eltűnik a Bury-utcai házban. A fiatal asszonyra meglepően hatott saját érzésének erőssége, mint ahogy a tengerben fürdőzőt meglepi, hogy a lába nem ér talajt, mikor magával sodorja az ár.

Már második éjszaka le nem hunyta szemét, hallotta minden órában a Big Ben ütését. Reggeli-nél elmondta apjának, hogy Fiorsen ismét felbukkant. Winton fürkésző pillantással fogadta a hírt.

— Nos, Gyp?

— Megmondtam neki.

Kíváncsiság, rosszalás, amelyhez tulajdonképpen nem volt semmi joga, csodálat leánya bátorsága iránt, félelem a következmények miatt, nyugtalanság a miatt, hogy Gyp is belekerült a szerelem sodró árába . . . váltakoztak benne.

— Mit szólt hozzá?

— Elrohant. Biztos vagyok benne, hogy nem fog akarni elválni.

— Nem, nem hiszem, hogy még benne is elég szemtelenség lenne ehhez. — Winton szótlanul ült egy darabig. — Nos — mondta aztán hirtelen — Isten kezében van, de vigyázz magadra Gyp! Légy óvatos!

Úgy dél felé megérkezett Betty is a komoly, nagy szemű, csacsogó, kávébarnára sült kis Gyppel. Miután megebédeltették mindennel, amit enni adhattak neki ilyen utazás után, Gyp bevitte a gyermeket hálósobájába, beburkolta egy kendőbe és lefeküdt vele az ágyra. Néhány álmos gügyögés és a kicsike Álomországba vándorolt. Anyja csendesen feküdt mellette és szinte szenvedéllyel nézte a fekete szempillákat. Általában nem nagyon szerette

a gyermekeket, de ez a gyermek az övé, a maga barna puhaságával, esetlen bájával, kívánságaival, gügyögő hangjával, az imádatlaltal, amivel «dlága mammi»-n csüggött, angyali kedves volt, ellenállhatatlan. Gyorsan fejlődött, a kis állatok kecses gömbölyűségével, a virág tökéletességével. Még benne is kiütközött olasz dédanyjának vére ; haja már elvesztette az első bébi-feketeségét és hosszú fürtökben omlott nyakába, homlokára. Egyik kis, barna kezét kidugta a kendő alól s kemény marokkal fogta meg a szélét. Gyp elnézte a rózsás körmöket, a komikus kis félholdakkal, a nyugodt alvást ; alig mozdult meg annyira az egyenletes lélekzéssel, mint a rózsaszírom nyári szélcsendben ; a fiatal asszony ajka teltebb lett, megremegett és lassan közeledett a sötét szempillához, míg aztán egy érlyes nyakfordulattal megfékezte vágyát.

Aznap este a vacsoránál egész csendesen megjegyezte Winton :

— Meglátogattam Fiorsent és figyelmeztettem, hogy vigyázzon magára. Annál a Roseknél találtam meg. És találkoztam azzal a leánnyal, a táncosnővel is, éppen akkor jött ki a házból, mikor én bementem, világos, hogy tudok mindent, hát nem hiszem, hogy sokat zavarjon téged.

— Milyennek találtad a leányt, apus?

Winton mosolygott. Hogyan írja le, hogy milyen benyomást tett rá az aleány, amint lejött a lépcsőn . . . s tágranyílt a szeme, mikor őt meglátta, még száját is nyitva felejtette.

— Éppen olyan, mint azelőtt volt. Egy kicsit meg volt döbbenve. Fehér kalap volt rajta . . . nagyon fess. Csinos a maga nemében, de nagyon közönséges. Azok ketten éppen zongoráztak és hegedültek, mikor beléptem. Alig akartak beengedni. Fura egy hely az!

Gyp maga előtt látta az egész környezetet. A fekete falakat, ezüst szobrokat, Rops rajzokat, szá-

raz rózsaleveleket, cigarettákat . . . a két embert a zongora mellett . . . és apját, szárazan, hidegen!

— Az ember nem sokat ceremóniázhatik ilyen fickókkal. Nem tudom elfelejteni annak a lengyelnek a viselkedését veled, szívem.

Gypen végigborzongott a rémület.

— Sajnálom, hogy odamentél, apus. Mondtál valami nagyon . . .

— Nem, azt hiszem, nagyon udvarias voltam. Nem esküszöm meg rá, hogy nem neveztem valamelyiküket kóklernek. Valami olyast mondtak, hogy kihasználom a nyomorékságom.

— Ó, apuskám!

— Az a lengyel fickó . . .

Gypen megint hideg borzongás futott végig. Előtte volt Rosek sápadt, síma arca, mély titokzatossággal teli szeme, édeskés fegyelmezett, érzéki szája . . . nem, ez az ember nem bocsát meg! De Winton mosolygott. Jól esett neki ez a találkozás, könnyített érzelmein.

Gyp az egész estét azzal töltötte, hogy megírta élete első igazi szerelmes levelét. De mikor másnap délután hatkor, ahogy levelében megígérte, elment Summerhay kis házához, a roletták még le voltak eresztve és olyan elhagyatott benyomást tett az egész. Miért nem várja az ablakban? Talán nem kapta meg a levelét, nem volt otthon tegnap óta? És, mint minden szerelmesnek, először markolt szívébe a hideg félelem, amint ott állt leverten a meghiusult találka csalódásával. A háromszögletű kertben egy csonka Eros szobor állt, összetört nyílal, zöld vállán egy veréb pihent; kormos orgonalevelek csüngtek feje körül, s lábánál az öreg skót terrier szimatolt.

— Ossy!

Az öreg kutya kissé csóválta a farkát és odaballagott.

— A gazdád! Hol a gazdád?

Ossy az asszony lábához dörzsölte hosszú orrát. Gyp aggodalmas gondolatokkal telve hagyta ott az üres házat. Vajjon hova ment? Miért nem értesítette? Felülkerekedett benne a szkepticizmus. Mit tud róla? Legfeljebb annyit, hogy azt mondja, szereti őt. Most kétszeres erővel ébredt fel benne a féltékenység, amit akkor érzett, mikor levelei elmaradtak a nyaralóban. Kell, hogy egy asszony legyen a játékban, aki jogot formál rá, vagy valami leány, akinek hódolója. Meg volt lepve, hogy milyen nagy tehetsége van a féltékenykedésre. Mindig azt hitte magáról, hogy igen büszke ilyes féle érzéshez, ilyen sötét, nyomorult, méltatlan kínzáshoz — amely mégis annyira borzalmasan reális, olyan leázhatatlan.

Winton elment a klubjába. Gyp elfogyasztotta hevenyészve összecsapott vacsoráját, aztán ismét felöltözött és elosont hazulról. A St. James templom mellett haladt el, Piccadillybe, a távolabbi, zsúfolt részbe s a park felé vette útját. Némi megkönnyebbulést hoz néha, ha valami bolondot csinál az ember s Gyp halvány mosollyal ajkán járkált az emberek között. Nehány utcai leány fordult be a mellékutcákból a náluk megszokott ügyes, gyorsnak tetsző lassúságukkal. Gyanakvó, félig-meddig ellenséges pillantásuk, kipirosított, kipuderezett arcuk valami gonosz elégtételt ébresztett Gypben. Határozottan terhükre volt, kellemetlen érzést okozott nekik — és éppen ezt akarta, hogy ártson valakinek.

Egy szmokingos, nyitott felsőkabátos férfi csatlakozott hozzá. Gyp csak ment tovább, egyenesen, halvány mosolyával, tudta, hogy meglepte és erősen vonzza kísérőjét. Mikor a férfi meglátta a fiatal asszony arckifejezését, visszariadt és Gyp megint valami gonosz elégtételt érzett.

Átment a másik oldalra, a park felé és visszafordult St.-James irányába. Most valami mély, fekete szomorúság vett erőt rajta. Ha mellette volna sze-

relme itt a fényben és a fák árnyékában, a meleg esti légben! Miért nincs a járókelők között? Akármilyen férfit oda tud vonzani maga mellé mosolyával, csak éppen azt az egyet nem tudja odavarázsolni, aki után vágyódik ebben az egész nagy, pusztá városban!

A St.-James-utca sarkán megállott. Itt van a klubbja. Talán ott van és billiárdozik, alig néhány méternyire és mégis egy más világban. Mindjárt kijön, elmegy valami zenés mulatóba, vagy talán hazaballag, s közben rágondol . . . vagy talán még csak nem is gondol rá! És hazasietett a klubb ablakai alatt.

Másnap reggel megjött a levél. Summerhay egy kis kocsmából írt, a folyópartról. Arra kérte, hogy jöjjön le a tizenegy órás vonattal. Az állomásnál fogja várni. Meg akar mutatni egy házat ott lenn. A délutánt együtt tölthetnék a folyón! Gyp valószínűleg eksztázisba jött a levéltől, s nem sikerült egészen eltitkolni boldogságát. Winton figyelte az arcát és azt mondta :

— Azt hiszem, lemegyek Newmarketbe ma délután. Holnap este jövök haza.

A vonatban majdnem tranceban ült Gyp. Ha ott lett volna szerelme, sem érezte volna közelebb magához.

Mindjárt meglátta Summerhayt, amint befutott a vonat. Nem is fogtak kezét a találkozásnál, nem szóltak egy szót sem, csak egymásra néztek.

Egy kis homokfutó — úgy «ásta ki» Summerhay kocsisától, lovastól valahonnan — vitte őket a takaró alatt összefont kezekkel.

Kora szeptemberi délután volt, mikor már nincs túlságos meleg, még ha forrón süt is a nap, s sugarai ezüstösen ragyognak a nyári pompájuktól búcsúzkodó fákon, az ezüst-arany tarlón, ezüstözöld legelőn, aranyos mustármagon ; puskalövések dördülnek el a távolban és egy-egy levél, minden

látható ok nélkül, lassan leválik a fáról. Egy ösvény mellett, néhány tölgy mögött, egy magános házhoz értek. Öreg, vörös téglából épült, már vörösbe forduló vadszőlő futotta be, ódivatú tűzhely padkával és széles, alacsony kémény egészítették ki a festői benyomást. Előtte elhanyagolt pázsitos tér jegenyékkal és egy nagy diófával. Mintha a nap minden ragyogó pompája itt sűrűsödött volna össze ebben a kertben, a lég tele volt méhzümmögéssel. A fák között a dűnékre lehetett látni, ahol, úgy mondták, verseny-paripákat gyakoroltatnak. A kulcs Summerhaynál volt; beléptek. Mintha gyermekek «játszottak» volna — hogy ezentúl itt élnek együtt, berendezik a szobákat és felavatják mindeniket. Gyp nem akarta elrontani a hangulatot vitatkozással, az elhatározáshoz szükséges halogatással. És mikor a férfi megkérdezte:

— Nos, angyalom, mit gondolsz? — Gyp csak annyit mondott:

— Ó, igazán aranyos a maga nemében; de menjünk most már vissza a folyóhoz, használjuk ki az időt!

Csónakot béreltek a kis kocsmában. Summerhay a legjobb evezősök közé tartozott Oxfordban, ismerte a folyót Lechladetól Richmondig; de Gyp még soha életében sem volt vízen s a nagy nyugalom varázsa egészen elbűvölte. Tovasiklani a ragyogó, szélcsendes időben a zöldes mélység fölött úszó lapos, széles vízililiomlevelek mellett, hallgatni a galambok turbékolását, újjaival játszodozni a vízben, s aztán lehűteni velük naptól égő arcát, elnézni szerelmét, olyan volt az egész, mint egy álmotázás, mint a boldogság végső beteljesülése. Igazán élt egy másik férfival együtt alig egy évvel ezelőtt?

De mikor Summerhay az utolsó öbölben a parthoz kötötte a csónakot és ismét egymásmellett ültek, már késő volt és az árnyas folyó határozatlan

melankóliája belopakodott a fiatal asszony szívébe. Lehangoztás fogta el, mikor a férfi elkezdte rábeszélni :

— Gyp, *el kell* mennünk együtt valahova. Nem bírjuk ki így tovább, hogy csak néha lopjunk egy-egy ilyen órát magunknak.

— De miért nem, angyalom? Hát nem volt ez tökéletes? Mi lehet ennél tökéletesebb? Maga volt a megtestesült paradicsom!

— Igen ; de aztán kivagyunk zárva belőle nap- nap után! Nélküled vagyok éjjel-nappal! Gyp, meg kell tenned! Nem szeretsz annyira?

— Igenis nagyon szeretlek. Sorskísértés változtatni a helyzeten. Hadd maradjon minden a régi- ben, Bryan!

— Mitől félsz?

— Ó! Maradjunk így! Ne változtassunk sem- mit, ne kockáztassunk semmit!

— Mitől félsz? Az emberektől? A társaságtól? Azt hittem, *te* nem sokat törődöl effélével!

Gyp mosolygott.

— A társaság? Nem, attól igazán nem félek.

— Hát akkor mitől? Tőlem?

— Nem tudom. A férfiak hamar beleunnak min- denbe. Én kételkedő természet vagyok ; nem te- hetek róla.

— Mintha az ember megunhatna téged! Talán saját magadtól félsz?

Gyp megint csak mosolygott.

— Attól nem, hogy igen kevésbé szeretnék. Ajkához vonta a férfi arcát.

— Nem, Bryan, ne változtassunk! Maradjon tovább is minden a régi- ben. Kipótolok mindent, mikor együtt vagyunk. Ha megunnál . . . azt nem tudnám elviselni!

Bryan még sokáig érvelt . . . dühösen, csókkal, okoskodással ; de Gypnek mindenre csak egyetlen egy, félig gyöngéd, félig szomorú «nem»-je volt.

Már sötétedett, mikor kiszálltak a csónakból, s harmatos volt minden. Éppen az állomáshoz érkeztek, mikor Gyp megfogta a férfi kezét és melléhez szorította.

— Édesem, ne haragudj rám! Talán megteszem, később.

A vonatban megpróbálta visszaképzelní magát a csónakba, az árnyak és a susogó nád közé, a folyó csendes csodavilágába.

XII.

Gyp óvatosan lopózott be a házba s egyenesen felment szobájába. Éppen ruháját vette le, mikor belépett Betty; nagy könnycseppek gördültek végig arcán.

— Betty! Mi történt?

— Ó,! szívecském hol volt? Ellopták szegénykét! Az a gonosz ember . . . a férje . . . egyenesen kivette a kocsijából . . . és elhajatott vele egy nagy autóban . . . ő meg az a másik! Majd megőrültem az ijedtségtől! — Gyp kővé dermedve nézett rá. — És a százados úr nem volt itthon, sem senki . . . hát mihez kezdjek? Csak éppen megfordultam, hogy becsukjam a kert kapuját és csak akkor vettem észre, hogy ott van, mikor már kinyujtotta hosszú karját és kikapta a kocsiból a kicsikét.

Leült az ágyra és szabad folyást engedett bánatának. Gyp mozdulatlanul állott ott, megdermedt a rémülettől. Az a nyomorult, gazember, az a boszszuálló Rosek!

— Ó, Betty! Hogy sírhat szegényke!

Újabb zokogás volt minden felelet. Gypnek hirtelen eszébe jutott, amit az ügyvéd mondott egy év előtt . . . törvény szerint Fiorsennek joga van a gyermekhez. Akkor visszakaphatta volna, ha feltárja azt a rettenetes esetet, de most . . . talán már az sem használ. Vajjon azt akarják elérni ezzel,

hogy visszatérjen Fiorsenhez? Vagy azt, hogy lemondjon szerelméről? Odament a tükörhöz és azt mondta :

— Elmegyünk és megpróbáljuk valahogy visszaszerezni. Mosd meg az arcod.

Mialatt felöltözködött, leküzdötte kettős félelmét, . . . hogy elveszti gyermekét vagy szerelmét ; minél kevésbé fél, annál határozottabban tud cselekedni, annál gyorsabban, annál ravaszabban. Volt valahol egy kis töre, régen kapta ajándékba. Előkereste, kihúzta vörös bőrtokjából, hegyét beszúrta egy kis dugóba és bedugta blúzába. Ha képesek voltak ellopni gyermekét, képesek lesznek mindenre.

Írt néhány sort apjának, elmondta, mi történt s hova ment. Aztán beültek egy taxiba és elhajtattak.

A hideg víz és úrnője nyugalma lemosták Bettyről nagy izgalmának nyomait, de folyton fogta Gyp kezét és nagyokat sóhajtott.

Gyp nem akart gondolkozni. Ha arra gondolt, hogy sír a gyermeke, egész biztosan ő is sírva fakad. De egyre nőtt benne a gyűlölet azok iránt, akik ilyen gyáva csapást mértek rá. Elhatározáshoz jutott és nyugodtan mondta :

— Mr. Summerhay miatt történt az egész, Betty. Azért lopták el a kicsikénket. Azt hiszem, tudod, hogy szeretjük egymást. Azért lopták el, hogy a kezükbe tartsanak és azt tehessék velem, amit akarnak.

Mély sóhaj volt minden válasz.

A holdvilág arcon meglátszott a vívódás erkölcs és a Gypbe vetett hit között, rettegés az asszonyáért és az óhaj, hogy boldognak látssa, a hűséges alattvaló és a régi dajka lelkitusája.

— Ó, szívem! Nagyon kedves ember is az! Nem is hittem komolyan egy percig sem, hogy igazán megesküdött azzal az idegen emberrel abba' a rettenetes anyakönyvi hivatalba . . . virág, zene,

papi áldás meg minden nélkül. Kisírtam a szemem akkoriban.

— Igen, Betty, én csak azt *gondoltam*, hogy szerelmes vagyok. — Görcsös kézszorítás és erős szuszogás jelezték az újonnan kitörni készülő zokogást. — Ne sírj, Betty; már ott vagyunk. Gondolj a kisbabára!

Az autó megállt. Gyp megtapogatta kis fegyverét s kiszállt. Aztán határozott kézzel karonfogta Bettyt, úgy indult felfelé a lépcsőn. Közben víziók éledtek fel a multból, Daphne Wing, Rosek, meg az a kövér asszony . . . minek is hívták? . . . meg más arcok, az ott töltött áldatlan órák; a késő hazaindulások ezen a széles lépcsőn, le a kocsijukhoz, Fiorsen, amint mellette ül a sötétben, arca komoran világlik a sarokban, vagy közel hajolva odaér az övéhez. Egyszer gyalog mentek jó darabon, hajnalban; Rosek is elkísérte őket. Sötét, valószínűtlen emlékek! Még erősebben karolt bele Bettybe s megnyomta a csengőt.

— Itthon van Mr. Fiorsen, Ford?

— Nincs, asszonyom, Mr. Fiorsen és Rosek gróf elmentek vidékre ma délután. Nem tudom a címüket jelenleg. — Nagyon elsápadhatott Gyp, mert az inas ijedten kérdezte: — Tehetek talán valamit a nagyságos asszony érdekében?

— Mondja, kérem, mikor indultak el?

— Egy órákor, autóval. Rosek gróf hajtotta a gépet. Azt hiszem, nem maradnak el sokáig, . . . csak éppen kis kezításkát vittek magukkal. Azonnal értesíthetem a nagyságos asszonyt, mihelyt megérkeznek, ha lesz szíves megadni a címét.

Gyp átadta a névjegyét és halkán mondta:

— Köszönöm, Ford; nagyon köszönöm — aztán ismét karonfogta Bettyt s egészen rátámaszkodott, amint lement a lépcsőn.

Most már sötét rettegés töltötte el. Elveszteni tehetetlen kis lényeket . . . kutyát, gyermeket . . .

tudni, hogy az ember nem siethet hozzájuk, nem segíthet rajtuk, akár hogy sírnak is! Ideláncolva vergődni hír nélkül, mikor az ember tudja, fülébe cseng gyermeke zokogása... a legiszonyatosabb szenvedés sujtott le Gypre. És nem tehet semmit! Semmit, csak lefeküdni és várni! Szerencsére — a szabadban töltött nap után — végre mély, álomtalan alvásba merült. Mikor reggel felkeltették, levél volt a teástálcán, Fiorsentől:

«Gyp!

Én nem vagyok gyermekrabló, mint az apád. A törvény jogot ad nekem gyermekemhez. De esküdj meg, hogy lemondasz szerelmedről és a gyermek azonnal nálad lesz. Ha nem mondsz le róla, elviszem magammal, külföldre. Válaszod küldd ebbe a postahivatalba és akadályozd meg apádat, hogy valami bolondságot csináljon velem.

Gustav Fiorsen.»

Alul volt a Nyugati postahivatal címe.

Pillanatnyi dermedtség után visszatért Gyp szellemi frissesége és leleményessége. Vajjon ittas volt Fiorsen, mikor ezt a levelet írta? Szinte azt képzelte, hogy érzi rajta a pálinkaszagot, de hát könnyű elképzelni, amit az ember hinni akar. Ismét átolvasta a levelet. Ha ő maga gondolta volna ki ezt a pár sort, nem állhatta volna meg, hogy gúnyos megjegyzést ne tegyen a törvényre, vagy saját magára, mint Gyp erkölcsének őrére. Ez Rosek műve. Ő diktálta. Gyp haragra lobbant megint. Miért kell, hogy ő olyan skrupulozus legyen? Felugrott az ágyból és válaszolt:

«Hogy lehetett ilyen brutális? Legalább engedje meg, hogy megkapja dajkáját, szegény kis drágaság. Nem fér össze a maga természetével egy gyer-

meket kínozni. Betty kész elmenni abban a pillanatban, amint érte küld. Ami engem illet, időt kell, hogy adjon a meggondolásra. Két nap múlva értesítem határozatomról. Gyp.)

Mikor ezt elküldte és sürgönyözött apjának Newmarketbe, még egyszer átolvasta Fiorsen levelét s még jobban meggyőződött róla, hogy ezt csak Rosek diktálhatta. És hirtelen eszébe jutott Daphne Wing. Talán általa elérhet valamit. Maga előtt látta a leányt, amint ott feküdt sápadtan, elgyötörve, reménytelenül, megrabolva gyermekétől. Mindenesetre meg kell próbálni.

Egy óra múlva a Waggeék kapuja előtt állt meg kocsija. Éppen meg akarta nyomni a csengőt, mikor megszólalt egy hang :

— Ha megengedi! Van nálam kulcs. Ó! Ön az! — Mr. Wagge állott mögötte, hivatalos öltözetben. — Jőjjön be, jőjjön be! — mondta. — Gondoltam, hogy látni fogjuk önt a történetek után.

Miután felakasztotta fekete cilinderét, a feltűnően széles gyászszalaggal, rekedt hangon mondta :

— Már igazán azt hittük, hogy végeztünk azzal a dologgal! — És kinyitotta az ebédlőajtót.

Az emlékezetes szobában foltos fehér abrosszal volt megterítve az asztal és egy üveg Worcester mustár állott rajta. A kis kék váza eltűnt ; most már semmi sem zavarta meg a vörös és zöld színharmóniát. Gyp sietve megkérdezte :

— Már nem lakik itthon Daph... Daisy?

Mr. Wagge arcán gyanakvás, megkönnyebbülés és ravaszság váltakozott alattomos elragadtatással, melyet Gyp úgylátszik minden alkalommal kiváltott belőle.

— Ha jól értem... ön... hm...

— Azért jöttem, hogy megkérdezzem, tenne-e valami szívességet nekem Daisy?

Mr. Wagge az orrát fujta.

— Ön nem tudta . . . ?

— Igen, feltételezem, hogy találkozik a férjemmel, de mindegy . . . már nem jelent nekem semmit az az ember.

Mr. Wagge arckifejezését még bonyolultabbá tette a férji önérzet.

— Nos, ezen nem lehet csodálkozni, hasonló körülmények között. Mindig gondoltam . . .

Gyp gyorsan közbevágott.

— Kérem, Mr. Wagge . . . kérem! Volna olyan szíves, ideadni a Daisy címét?

Mr. Wagge mélyen elgondolkozott néhány pillanatig, aztán nyers, szaggatott hangon mondta:

— Comrade-utca hetvenhárom, Soho. Amíg nem találkoztam vele ott mult kedden, mondhatom, tele voltam reménnyel. Csak azt sajnálom, hogy nem ütöttem pofon . . . gyorsabb volt, mint én . . . — Felemelte egyik keztyűs kezét és fenyegetően rázta a levegőben. — Az az átkozott önállóság . . . bocsánatot kérek . . . de igazán nem állja meg az ember! — tette hozzá hirtelen.

Gyp elhaladt előtte.

— Nem állja meg az ember! — hallotta még a férfi hangját a háta mögött. — Nem hittem volna, hogy még egyszer belerohan a vesztébe . . . ! — És mialatt Gyp a külső ajtóval bajlódott, megjelent válla fölött a puffadt, szürkeshakás arc. — Ha meglátogatja, remélem . . .

Gypen hideg borzongás futott végig a kocsiban. Egyszer volt apjával egy vendéglőben a kikötő negyedben, ott csupa ilyen Mr. Wagget látott.

XIII.

Comrade-utca hetvenhárom, Soho; nem nagyon könnyű megtalálni; egy tejesfiú segítségével aztán végre sikerült felfedezni a jó ajtót. Egy göm-

bölyű, fehér kéz nyúlt ki a tejeskannáért és Daphne Wing hangja hallatszott :

— Ó! Mi van a tejfellel?

— Nincs ma.

— De hiszen megmondtam, hogy hozzon mindennap két penniért, tizenkét órákor.

— Két penniért? — A fiú tágranyította szemét.

— Nem akar vele beszélni, kisasszony? — Megkopogtatta a bezáruló kaput. — Egy hölgy akar beszélni. Jónapot kisasszony.

Daphne Wing kék kimonós alakja bukkant elő. Tekintete kíváncsian kereste Gypet.

— Ó! — mondta aztán.

— Bejöhetek?

— Ó igen, hogyne! Éppen gyakoroltam. Ó! annyira örülök, hogy látom önt.

A műterem közepén egy kis asztalon két teríték volt. Daphne Wing odament, kezében a tejeskannával, a másikban valami kést tartott, amivel, nyilvánvalóan osztrigát bontott ki. Hátrafordult Gyphoz. Arca sötétvörös lett, meg a nyaka is, a V alakú kivágásban, le a kimonója redőiiig. Szemét akkorára nyitotta, mint egy csészealj, úgy bámult Gypre.

— Ó Mrs Fiorsen! Mennyire örülök! Igazán örülök! Úgy szerettem volna megmutatni a szobámat . . . tetszik? Honnan tudta meg, hogy hol lakom? — Lesütötte szemét és hozzátette : — Azt hiszem, jobb lesz, ha megmondom önnek ; Mr. Fiorsen itt járt nálam . . . és azóta találkoztam vele Rosek grófnál . . . és . . . és . . .

— Igen, de kérem, ne fáradjon azzal, hogy elmondja . . .

Daphne Wing sietve beszélt tovább :

— Természetesen, most már egészen ura vagyok a helyzetnek. — Aztán hirtelen leesett arcáról a «társaságbeli hölgy» keserves maszkja és

megfogta Gyp kezét : — Ó! Mrs Fiorsen! én soha sem leszek olyan, mint ön!

— Remélhetőleg nem. — Hogyan kérje meg ezt a leányt valami szivességre? Legyűrte magába a kelletlen érzést és fagyos hangon mondta : — Emlékszik a kisbabámra? Persze, nem is látta soha. Ő és Rosek gróf éppen most elvették tőlem.

Daphne Wing görcsösen szorongatta Gyp kezét.

— Ó, milyen nyomorult gonoszság! Mikor?

— Tegnap délután.

— Ó! örülök, hogy azóta nem találkoztam vele!

Ó! *Igazán* alávalóságnak tartom. Ugy-e rettentően le van verve? — Gyp ajkán egész halvány mosoly suhant el. Daphne Wing folytatta kitörését : — Tudja . . . igazán . . . igazán . . . bámulatos az önuralma. Szinte megrémít. Ha élne az én gyermekem és így ellopták volna, egyszerűen meghalnék.

Gyp hidegen mondta :

— Elhiszem. Szeretném visszacapni és gondoltam . . .

— Ó! azt hiszem, meg tudom csinálni vele . . . — Zavartan elhallgatott, aztán sietve hozzátette : — *Igazán* nem bánja?

— Nem bánom én, ha ötven szerelme van is. Talán van is.

Daphne Wing gonosz arckifejezéssel harapott ajkába.

— Most az történik, amit *én* akarok, nem, amit ő. Ez az egyetlen módja annak, hogy szeressék az embert. Ó, kérem, ne mosolyogjon így ; olyan . . . bizonytalannak érzem magam akkor.

— Mikor látja legközelebb?

Daphne Wing erősen elpirult.

— Lehet, hogy idejön löncsre. Most már nem úgy van, mintha idegenek lennénk . . . nem igaz? — Kissé lesütötte szemét és hozzátette : — Nem is

engedi, hogy kiejtsem az ön nevét ; egész megőrül tőle. Ebből gondolom, hogy még mindig szereti önt, de olyan furcsa a szerelme. — És megragadta Gyp kezét : — Sohasem felejttem el, milyen jó volt hozzám. Remélem . . . remélem, mást szeret. — Gyp megszorította a nedves, tapadó kezét és Miss Wing tovább hadart : — Bizonyára angyali kedves az ön kislánya. Mennyire szenvedhet ön ! Egész sápadt. De nem érdemes szenvedni, azt már megtanultam.

Gyp előrehajolt és ajkát a leány homlokához érintette.

— Isten vele. A kislányom nagyon hálás lenne, ha tudná.

Ezzel megfordult. De zokogást hallott. Még mielőtt szólhatott volna, Daphne Wing a nyakába borult és fojtott hangon mondta :

— Ez . . . igazán . . . hülyeség . . . Én nem sírtam . . . tudja . . . mióta . . . Azt . . . hiszem . . . ön juttatta eszembe . . . én *sohasem* sírok !

Ezek a szavak és felcsukló zokogás hangja kísérték Gypet a kocsiig.

Otthon a hallban találta Bettyt, fején kalappal. Nem küldtek érte és nem jött semmi válasz Newmarketből. Gyp nem tudott enni egy falatot sem, nem tudta, mitévő legyen. Bement a hálószobájába, hogy ne legyen a cselédség szeme előtt. Minden pillanatban lélekzetvisszafojtva figyelt valami hangra, ami nem jelentett semmit ; százszor odament az ablakhoz. Betty a szemközti gyermekszobában tartózkodott. Gyp hallotta, hogy jön-megy a házi istenei között. Most megszűnt a léptek zaja, Gyp benézett a szobába. Betty ott ült egy lánán és nagyokat sóhajtott. A fiatal asszony remegve lopózott vissza hálószobájába. Ha . . . ha igazán csak azzal az áldozattal tudja visszaszerezni gyermekét ! Ha az a kegyetlen levél az utolsó szó és neki választania kell közöttük ! Melyikről mond-

jon le? Melyiket kövesse? . . . szerelmét, vagy gyermekét?

Az ablakhoz ment, egy kis friss levegőt szívni. Szíve rettenetesen fájt. Valósággal kábult volt a heves lelki küzdelemtől, egy összefüggő gondolat, egy folytonos érzés nem juthatott szóhoz lelkében az ellentétek viharában, tompa ösztönök marcangolták, egyforma erővel . . . csak most jött tudatára tulajdonképpen, hogy milyen erős mindkettő.

Tekintete a képre esett, amely valamikor Bryanra emlékeztette. Most már nem látott benne semmi hasonlatost . . . semmit. Sokkal elevenebb volt, reálisabb; imádott, óhajtott. Még huszonnégy órája sincs, hogy süket fülekre talált nála minden érvelése, hogy menjen hozzá örökre. Milyen különös! Most rohanna hozzá . . . elmenne amikor, ahova akarná! Csak lehetne mégegyszer karjaiban! Nem tudna soha lemondani róla! De aztán fülébe csengett a kisbaba gügyögése: «Dláda mami!» Az ő gyermeke! . . . az aranyos kicsike! Hogy mondhatna le róla? Soha többé ne ölelje magához és ne csókolja gömbölyű, gyönyörű kis testét, a nagy, sötétszemű, édes kis arcát?

London zaja beszűrődött a nyitott ablakon át. Mennyi élet, mennyi ember . . . és nincs senki, aki segíthetne rajta! Elment az abaktól s leült a pianinohoz; oda tétette be, hogy ne zavarja vele Wintont. Összefont karokkal nézte a billentyűket. Eszébe jutott a dal, amit Fiorsen koncertjén énekelt az a leány . . . dal a tört szívről.

Nem, nem; nem tud . . . nem tud lemondani! Szerelmébe kapaszkodna; és könnyek peregtek végig arcán.

Lent megállt egy kocsi. De Gyp nem nézett fel, amíg Betty be nem rohant.

XIV.

Mikor reszketve, izgatottan belépett az ebédlőbe, Fiorsen állott a tálaló mellett, karján a gyermekkel.

Egyenesen Gyphez ment és átadta neki a kicsikét.

— Nesze, vedd el — mondta — és tégy, ahogy akarsz. Légy boldog.

Gyp a gyermeket magához szorította és nem szólt. Egy szó sem jött volna ki a torkán, ha élete függött volna is tőle ; hálás volt, zavart, de ösztönszerűen érezte, hogy valami múló valószínűtlenség van férje önzetlenségében. Daphne Wing! Vajjon miféle megegyezést jelenthez ez?

Fiorsen, úgylátszik, megérezte az ösztönszerű meglátás hideg leheletét, mert felkiáltott :

— Te sohasem hittél bennem ; sohasem tartottál képesnek semmi jóra!

Gyp lehajolt, hogy elrejtse ajkának remegését.

— Sajnálom . . . nagyon sajnálom.

Fiorsen az arcába nézett.

— Istenemre, attól félek, sohasem tudlak elfelejteni! . . . Soha!

Könnyek égtek a férfi szemében és Gyp meghatva, zavartan, de szíve mélyén még mindig kételkedve nézte őket.

Fiorsen végigsimította arcát kezével.

— Azt akarja, hogy észrevegyem, — gondolta magában Gyp.

Fiorsen meglátta és hirtelen megszólalt :

— Isten veled, Gyp! Nem vagyok egészen romlott! — s ezzel eltávozott.

Ez a szenvedélyes : *Nem vagyok egészen romlott!* — tartotta Gypet vissza a teljes letöréstől. Férje még a lemondás legmagasabb fokán sem tagadja meg magát.

Csak lassanként emelkedik teljes tudatunkba a

hirtelen ránk zúduló megkönnyebbülés ; de Gyp most úgy érezte, hogy kiabálnia kell, világgá kürtölni határtalan boldogságát. Mikor a kicsike Betty karján pihent, azonnal leült levelet írni Summerhaynek.

«Édesem,

Rettenetes időket éltem át. Fiorsen elrabolta gyermekem, mialatt veled voltam. Azt írta, hogy visszaadja, ha lemondok rólad. De én úgy éreztem, hogy nem tudok lemondani rólad, még gyermekem árán sem. Aztán, néhány perccel ezelőtt mégis visszahozta — sértetlenül. Holnap mindnyájan lemegyünk Mildenhamba ; de nem sokára — ha ugyan még akarod — elmegyek veled bárhova, ahova óhajtod. Apám és Betty vigyáznak drága kis kincsemre, amíg visszajövök ; és akkor talán megnézzük megint a régi, vörös házat. De most . . . még nem késő, visszavonhatsz mindent. Ne engedj magadra hatni semmi ostoba szánakozást . . . vagy lovagiasságot ; jöjj végkép tisztába magaddal, könyörgöm neked. Most még el tudnám viselni, ha tudom, hogy neked így jobb. Minden nyomorúságnál nagyobb nyomorúság lenne téged szerencsétlennek tudni. Ó, vizsgálj meg magad . . . vizsgálj meg! Mindent megérték. Ezt komolyan állítom egész valóm minden ízével. És most jóéjszakát . . . és talán . . . Isten veled.

A te Gyped.»

Még egyszer átolvasta a levelet. Igazán komolyan gondolta, hogy eltudná viselni, ha visszavonulna — ha, a távoli jövőbe nézve, arra a meggyőződésre jutna, hogy nem éri meg az áldozatot?

Leragasztotta és lepecsételte a levelet. Miért is van némely embernek olyan lágy szíve?

Gyp alig látta apját, a szemére boruló köd-fátyoltól, amikor kezét kezében tartva búcsúzott tőle, tíz nappal később, a mildenhami vasúti állomásnál.

— Isten veled, szívem! Vigyázz magadra ; sürgönyözz Londonból és Párizsból is. Neki szerencséje van ; nekem nem volt.

A köd könnyé sűrűsödött, legördült és rácsöp-pent Winton keztyűs kezére.

— Ne maradj nagyon sokáig távol, Gyp!

A fiatal asszony apja arcához szorította könnytől ázott arcát. A vonat elindult, de ameddig csak lehetett, kihajolva nézte, ahogy utána integetett sűrke kalapjával. Aztán leült, szeme elhomályosult a fátyol alatt, könnyeitől. Akkor nem sírt, mikor elvált apjától, szerencsétlen házassága napján ; és most sír, mikor elhagyja, hogy boldogság felé menjen.

De azóta meglágyult a szíve.

NEGYEDIK RÉSZ.

I.

A kis Gyp majdnem négy és féléves volt már azon a május elsején, mikor a tulipánokkal szegélyezett virágágyás mellett két tilosban járó pulyka előtt hajlongott. Nagyon hasonlított anyjához. Ugyanolyan hosszukás arca volt, sötét, ívelt szemöldöke, nagy, tiszta, fekete szeme; de meglát-szott rajta, mint általában a modern gyermekeken, hogy sokat van friss levegőn. Göndörödő haját nem engedték megnőni és fényes, fekete lába szabad volt térdig.

— Pulykák! Nem vagytok jók! Nem bizony. Gyertek ki! — Kinyújtotta kezét s felfelé tartott tenyérrel, lassan hátrált a tulipán ágyástól. A pulykák megindultak méltóságteljes léptekkel, egyik lábukat a másik után húzva, halk, gurgulázó hanggal jelezték az üres tenyérbe vetett reményüket. A lemenő nap sugarai aranyozták meg a kis menetet . . . a kis Gyp sötétkék ruháját, gesztenyebarna hajának bronzos fényét; a margarétákkal tarkított füvet; a sötét madarakat az átlátszó, vörös nyakukkal, csonka farkukkal, a barna, vörös és sárga tulipánokat. Miután a nyitott kapuhoz csalogatta őket a kis Gyp, felegyenesedett, úgy mondta:

— Ó! be ostobák vagytok! Ssss! — és becsapta a kaput a pulykák farka mögött. Aztán odament a diófa alá, — az egyetlen nagy fa volt a fallal

kerített kertben — ahol egy öreg skót terrier fe-
küdt. Leült melléje s gyöngéden simogatta fehér
orrát, miközben egyre mondogatta :

— Ossy, Ossy, szeretsz?

Majd meglátta anyját a kapuban, felugrott és
nagyot kiáltott :

— Ossy! Ossy! Gyerünk! — s azzal nekiira-
modott. Átölelte anyja lábát, míg az öreg kutya
lassú léptekkel cammogott utána.

Gyp kissé megváltozott a három év alatt. Arca
lágább lett, komolyabb, alakja teltebb, haja sö-
tétebb ; már nem viselte hátul hullámos fürtök-
ben, hanem simán, mint valami fényes sisakot,
hogy jobban kiadja fejformáját.

— Menj, szívecském, mondd meg Pettance-
nak, hogy tegyen egy darabka ként az Ossy vizes-
edényébe, és hogy vágja apróbbra a húsát. Ad-
hatsz egy-egy darab cukrot Hotspurnak, meg
Brownienak, aztán elmegyünk sétálni. — Aztán
letérdelt az öreg kutya mellé, széjjelvette szőrét és
megnézte az excemáját. Közben gondolta ma-
gában :

— Bizony nem vagy valami kellemes szagú,
szegény barátom! Igen, igen . . . csak ne az ar-
comba!

Egy sürgönyhordó jött a kapu felől. Valami
megmagyarázhatatlan félelemmel bontotta ki,
mint mindig, ha Summerhay nem volt mellette.

— Akadályozva. Utolsó vonattal jövök. Holnap
nem megyek városba. Bryan.

Mikor a fiú elment, megállt és megsimogatta
az öreg kutya fejét :

— Gazdád holnap egész nap itthon lesz, Ossy —
gazdád itthon lesz!

Megszólalt egy hang az ösvényről :

— Gyönyörű este, ma'am!

Pettance, a vén gazember, állott előtte, kissé
merevebb lábbal, kissé több ráncsal viharvert

arcán, kevesebb foggal a szájában, homályosabb fátyollal sötét, izzó, kis szemén — és mögötte a kis Gyp, egyik lábát a másik elé rakva, ahogy rendszerint állni szokott, várt nagy komolysággal.

— Ó, Pettance, Mr. Summerhay itthon lesz holnap egész nap, nagyot lovagolunk! Kérem, ha megjárhatja a lovakat, szóljon be a kis kocsmába, a szigeten, én, lehet, hogy nem megyek ma arra, és mondja meg Winton őrnagy úrnak, hogy várom ma este vacsorára.

— Igenis, ma'am. Még azt akarom mondani, hogy ma reggel láttam egy ponyt, éppen a kis Gyp kisasszonynak való. Egérszürke, öt éves, egészséges, temperamentumos, szép járású. Mondom az embernek: — Engem aztán ne próbáljon rászedni; én lovon jöttem erre a világra. Mit beszél? Húsz fontot kér ezért az állatért? Tízet és örüljön, ha ennyit is kap! — Jól van, Pettance! — mondta. — Nem jó sokat beszélni magával. Hát legyen tizenöt! — mondja. — Na én is beadok egyet — mondom. — Legyen tizenegy! Adja vagy nem adja? — Ó! mondja. — Maga Pettance aztán ért a lóvásárhoz! Hát jó, nem bánom, legyen tizenkettő! — Mégér az testvérek között is tizenötöt, asszonyom és az őrnagy úr is megnézte. Ha akarja a nagyságos asszony, itt is van.

Gyp a kisleányára nézett; az előbb ugrott egyet izgalomban, de most már csendesen állott, szeme csak úgy villogott anyjára, ajka szétnyílt.

— Drága kicsikém, — gondolta magában Gyp — sohasem kér semmit!

— Jól van, Pettance, vegye meg.

— Igenis ma'am, nagyon jó lesz! Gyönyörű este! — És miközben visszavonult a sokat lovaglók merev járásával, gondolta magában: — Két font a zsebembe!

Tíz perc múlva rendes esti sétájukra indultak, Gyp, a kisleánya, meg a kutya. Nem úgy mentek,

mint rendesen, le a dűnék felé, hanem a folyó mentén, a «vadonba», ahogy elnevezték a két, sással benőtt mezőt, a tölgyekkel és égerfákkal szegélyezett part mentén. A mezők találkozásánál egy omladozó, örökzölddel befuttatott köemlék állott. Ez a kis elhagyatott hely, a megművelt mezők, gabonaföldek és juharfák között egész külön életet jelentett, kedvenc tartózkodási helye volt állatoknak, madaraknak, a kis Gyp nemrég két nyúlfiókat fedezett fel ott. Az egyik tölgyfán egy kakuk kiabált; a fa csipkés levelei még nem voltak elég sűrűek, hogy elfedjék a madarat, a sétálók megálltak és addig nézték, amíg elrepült. A madárdal, a békés nyugalom, az aranyos-zöld égerfák, tölgyek, a virágok, — mocsárorhideák, tátika, gólyahír, kakukfű tarkították a puha füvet — mind együtt a természet dolgok mögötti, megfoghatatlan szellemét lehelték Gyp felé, az élet árnyszerű, rejtett mosolyát, az örök elsuhanót, amely mégis kiújul mindig, a halálból is.

Amint az omladozó rom mellett álltak, egy madár röpült arra, nagy körökben, vad kiáltozással. Hosszú csőre volt, hosszú, hegyes szárnya s látszott rajta, hogy izgalomban, bajban van. A kis Gyp megszorította anyja kezét.

— Nézd anya, szegény madárkát!

— Ölyv. Talán megsebesült a társa.

— Mi az: a társa?

— Akivel a madár él.

— Fél tőlünk.

— Menjünk, nézzük meg, hátha rájövünk, hogy mi történt?

Az ölyv tovább keringett s még mindig élesen kiáltozott. A kis Gyp mondta:

— Anyu, beszélhetnénk vele? Mert mi, ugy-e, nem bántunk senkit?

— Persze, hogy nem! De azt hiszem, szegény madár nagyon vad. Próbáld meg, ha akarod.

A kis Gyp csipogása kísérte a madár kiáltását az est csendjében.

— Ó! nézd, ott van! Most közelebb száll a földhöz. Ott a fészke! Ugy-e nem megyünk közel hozzá?

A kis Gyp halkán mondta utána :

— Ott a fészke!

Halkan, lopózva mentek a romokig. A madár még mindig víjjogva keringett körülöttük.

— Milyen jó, hogy nem történt semmi baja a társának! Ugy-e örülsz, anyu?

Gyp borzongva mondta :

— Igen, szívecském, nagyon örülök. Menjünk le és kérjük meg nagyapót, hogy jöjjön hozzánk vacsorára!

A kis Gyp nagyot ugrott örömeiben. És megindultak a folyó felé.

A folyóparti kis kocsmában bérelt magának szobát már két év óta Winton. Nem akart Gyppel együtt lakni, csak azt szerette volna, hogy kéznél legyen, ha szükség van rá. Egyszerű életet élt az egyszerű lakásban, kilovagolt Gyppel, mikor Summerhay nem volt otthon, terveket szőtt, hogy megvédje leánya pozícióját, meglátogatta néha az ott nyaralókat, és főképpen a kis Gyp szeszélyeit igyekezett kielégíteni. Majdnem magasztosnak érezte a percet, mikor unokája először ül lóra, hiszen az ő szemében lovaglás nélkül üres volt az élet. Gyp elnézte, ahogy egymás mellett álltak, kézenfogva és azt gondolta :

— Apa éppen annyira szereti most már, mint engem.

Egyedül vacsorálni a kocsmában, állandó kín-szenvedést jelentett Wintonnak, de ezt gondosan eltitkolta leánya előtt. Élénk örömmel fogadta meghívásukat.

A vörös házban nem volt semmi Gyp régi otthonából, csak éppen a zongorát hozták el. Fehér

fala volt, régi, tölgyfa bútora, és kedvenc festőinek reprodukciói. Winton elég jó barátságban volt Summerhayel, de sokkal jobban örült, ha kettesben lehetett leányával. Akkor este különösen boldog volt, hogy négyszemközt lehettek; utóbbi időben kissé komolynak és szórakozottnak találta.

— Szeretném, ha többet járnál emberek közé — mondta.

— Ó, nem, apus!

Winton élesen figyelte leánya mosolyát és azt gondolta:

— Ez nem «savanyú szőlő», vajjon mi baja lehet?

— Remélem, nem hallottál semmit Fiorsenről utóbbi időben?

— Egy szót sem. De ebben a szezonban megint játszik Londonban, úgy látom.

— Ó, örülni fog a közönség.

Tehát nem ez; de valami baj van!

— Hallom, Bryan nagyszerűen csinálja a dolgát. Találkoztam valakivel a múlt héten a városban, az mondta, hogy a legtehetségesebb fiatal ügyvéd a karban.

— Igen, remekül dolgozik! — Halk sóhaj ütötte meg Winton fülét. — Mit gondolsz, apa, nagyon megváltozott, mióta ismered?

— Egy kicsit kevésbé kicsapongó jókedvű.

— Igen; elszokott a nevetéstől.

Bármily odavetve, halkan hangzott is a kijelentés, megrendítette Wintont.

— Az ember nem is csodálkozhatik rajta — mondta. — Nap-nap után belenéz az emberekbe és a legtöbbje belül rothadt.

Mikor hazafelé ballagott a holdfényben, azon töprengett, miért nem kérdezte mindjárt:

— Miatta emészted magad — vagy talán bántottak az emberek?

Az utolsó három esztendőben engesztelhetetlen

gyűlölet ébredt benne saját társadalmi osztálya iránt; annál barátságosabban érzett a szegényekkel — meglátogatta a munkásokat, a kisgazdákat, kiskereskedőket, apró szívességeket tett nekik, egyegy hatost adott a gyermekeknek. Hogy azok nem engedhetnek meg maguknak erkölcsi nagyképekűködést, az elkerülte figyelmét. Csak azt látta, hogy tisztelettel közelednek Gyphez, hogy barátságosak vele. Szíve abban az arányban telt el irántuk melegséggel, amilyenben kétségbe ejtette az egy-két birtokos család, meg a *parvenü* nyaralók tömege.

Mikor először jött le a legelső birtokos, — akit már évek óta ismert — meghívta őt löncsre. Winton elfogadta a meghívást azzal a szándékkal, hogy kitapasztalja, hogyan áll a helyzet a leányával. Az első kedvező alkalmat megragadta, hogy Gypről beszéljen. Azt mondta, hogy imádja a virágokat; a vörös ház kertje igazán gyönyörű. Barátjának felesége ideges mosollyal jegyezte meg:

— Ó igen... persze!... igen.

És mély csend ült a társaságra. Azóta Winton hideg udvariassággal köszönt barátjának és a feleségének. Nem azért nem látogatta meg őket, hogy meghívást erőszakoljon ki náluk Gyp számára, hanem hogy megmutassa, hogy leányát nem lehet büntetlenül megbántani. Pedig, mint ízig-vérig világfi, nagyon jól tudta, hogy aki házasságon kívül együtt él egy férfivel, nem kívánhatja, hogy a jobb társasághoz tartozók egyenrangúnak ismerjék el. Gyp még azon a határon is túl volt, ahol azok állnak, akik elváltak és ismét férjhezmentek. De még egy világfi sincs eléggé edzve a szeretet elfogultsága ellen és Winton kész volt minden pillanatban kiállni és szélmalomok ellen harcolni leánya kedvéért.

Miközben utolsó szivarjának füstjét eregette ki, azt gondolta:

— Mit nem adnék érte, ha megint visszajönnének a régi jó idők és megtaníthatnám egy kicsit ezeket a felfuvalkodott moralistákat!

II.

Az utolsó vonat csak tizenegy óra harminckor futott be. Gyp bement Summerhay dolgozószobájába. E fölött volt a hálósobájuk. Elrémült volna, ha ismeri apja érzelmeit. Igazán nem kívánt társaságot. Sőt, néha valósággal ideálisnak találta életmódját. Szabad volt, nem kellett törődnie az emberekkel, a sok üres társadalmi formával. Minden, ami körülvette, igaz, őszinte volt — szerelem, természet, lovaglás, zene, állatok, meg a szegényei. Mi van még, amit érdemes lenne kívánni? Néha úgy érezte, hogy szerencsétlen asszonyokról írt könyvek és szindarabok nem illenek bele az ő helyzetébe. Ha az ember szerelmes, mi jobbra vágyódhatik? Az olyan asszonyban nem lehet büszkeség, vagy pedig nem tud igazán szeretni! Nemrég olvasta *Karenin Annát* és gyakran mondta magában :

— Van valami nem őszinte benne — mintha Tolstoj azt akarta volna elhitetni velünk, hogy Annának titokban lelkiismeretfurdalása volt. Ha az ember szeret, nincs lelkiismeretfurdalása.

Határozottan örömmel töltötte el a tudat, hogy szerelme elszigeteltséggel jár. Szeretett elkülönülni miatta. Különben is, már születése által is kívül áll a társaságon, szerelme pedig túl van azokén, akik benne vannak . . . éppen, mint apja szerelme hajdan. És a büszkesége is nagyobb, mint azoké. Hogy jajgathatnak és panaszkodhatnak asszonyok azért, mert ki vannak taszítva a társaságból? Hogy próbálkozhatnak visszakérezkedni oda, ahol nem látják szívesen őket? Még ha Fiorsen meghalna, sem esküdne meg szerelmével. Mi különbséget is

tehetne? Nem szerethetné jobban. Ő maga inkább úgy folytatná tovább is a dolgot, ahogy eddig volt. De benne nem volt olyan biztos. Így nincs megkötve, elhagyhatja, ha megúnta! És mégis nem érzi vajjon még jobban lekötöttnek magát, mintha házások lennének — igazságtalanul lekötöttnek? Ez a gondolat — ez az árnyéka a gondolatnak — tette utóbbi időben komolyabbá, úgy, hogy apja is észrevette.

A sötét szobában a beözönlő holdfényben ült Gyp, Summerhay íróasztala mellett. Itt dolgozott néha késő éjjelig az esetein, s megrabolta őt társaságától. Csupasz könyökét a fára támasztva nézett ki a holdfénybe s elvonultatta maga előtt az emlékképeket, mióta szerelme belépett életébe.

Mennyi emlék! És majdnem mindenik boldog. Milyen ügyes ékszerész állította úgy össze az emberi lelket, hogy erőt adott neki elfelejteni a sötétséget s csak a napfényre emlékezni. A másfél év, amit Fiorsennel töltött, az utána következő üres hónapok, mint köd foszlottak szét az utolsó három év ragyogásában. Az egyetlen felhő a kétely volt, vajjon annyira szereti-e őt Summerhay, mint amennyire ő szerette? Lelke mindig feszülten dolgozott ezen a ponton; összehasonlított elmúlt napokat, éjszakákat a jelen nappalaival és éjjelével. Előérzete, hogy ha egyszer szerelmes lesz, az végzetes lehet ránézve — bevált. A férfi lett az élete. És minthogy legnagyobb ereje és gyöngesége büszkesége volt, nem csoda, ha kételkedett.

Odysseájuk Spanyolországba vitte őket a «lyrio» virág és «Agua»-kiáltások barna, európaiatlan világába, ahol olyanok a lovasok, a széles, fekete kalapjukkal mintha derékban kettévágták volna őket és a gyönyörű, feketeszemű, fekete ruhás asszonyok, mintha a keleti fátyol hiányozna róluk. Egy hónapot töltöttek ott vidáman, elbűvölve, — szeptember végét, október elejét, — csodála-

tos kóborlásokkal Sevilla utcáin, ölelésben, nevetésben, különös illatok között, különös hangok, narancsszínű fények, bársonyos árnyak és Spanyolország minden izzó tüze és mély komolysága közepette. Az Alcasar, a dohánymunkásnők, a trianai cigány táncosnők, a régi, barna romok, ahova kilovagoltak, az utcák, a terek, a komoly beszélgetőkkel, ahogy ott ültek a padokon a napsütésben, a víz- és dinnye-árusok, az öszvérek, meg a sötét, rongyos ember, aki, mintha egy álomból ugrott volna ki, ahogy cigarettavéget szedegetett össze, a malaga bor, az alicantei szőlő! Castilia lesült felföldjén keresztül mentek Madridba a Goya és Velasquez képekhez, s aztán Párizsba, még éppen ideje volt Párizsba menni, mielőtt még véget ér a törvénytörési szünet. Ott egy hetet töltöttek egy kis szállodában, sok kellemes és egyetlen egy lehangoló emléke van onnan. Az utolsó este színház után vacsoráltak, mikor három embert lát bejönni és leülni a mögöttük levő asztalhoz — Fiorsen, Rosek és Daphne Wing! Mialatt azok rendeltek, biztonságban volt, mert Rosek nagy *gourmet* volt, a leány valószínűleg éhes, de azután semmi sem mentheti meg attól, hogy észrevegyék! Tegyen úgy, mintha rosszul érezné magát és osonjon ki? Vagy mondja meg Bryannak? Vagy üljön úgy ott, egyék, beszélgessen, mintha semmi sem volna mögötte?

A tükörben látta viruló arcát, ragyogó szemét. Azok látni fogják, hogy boldog szerelmes. Lába a Summerhayét kereste az asztal alatt. Milyen remek színben van, milyen napbarnított, egészséges, azokhoz a sápadt, városi alakokhoz képest! És úgy nézte kedvesét, mintha most fedezte volna csak fel szépségét. Hogy is tudta elviselni azt az embert a kis szakállával, fehér arcával, azokkal a szemekkel! Aztán, a tükörben látta a megismerés villanását fellobbanni Rosek sötét, karikás szemében, látta, hogy összeszorítja ajkát, hogy halvány

pir futja be arcát. Vajjon mit fog tenni? A leány háttal ült feléje . . . evett. Fiorsen mereven maga elé bámult a jólismert, komor arc kifejezéssel. Minden attól a rettenetes embertől függ, aki egyszer meg akarta csókolni a nyakát. Majdnem rosszul lett bele. Ha szerelme tudná, hogy alig néhány méternyire tőle ül az a két ember! Rosek látta, hogy ő is tisztában van a helyzettel. Látta, hogy odaság valamit a leánynak. Daphne Wing megfordult, hogy lássa őt, ajkát egy elfojtott Ó!-ra nyitotta és Gyp észrevette, hogy zavartan néz Fiorsen felé. Bizonyára el akar majd menni innen, mielőtt Fiorsen észreveszi őt. Igen! Csakhamar felállott. Milyen határozott lett — egészen ura a helyzetnek. A belépőt pontosan a vállára kellett igazítani; és hogy lépdelt, egyetlen egy megrémült pillantást vetett hátra az ajtóból. Elmentek!

Gyp megszólalt:

— Menjünk, szívem!

Úgy érezte, mintha valami halálos veszedelemből szabadultak volna meg mindketten . . . Nem, mintha valamelyikük tehetne valamit ellenük, de fájdalmas lett volna a féltékenység, amit annak az embernek a látása ébresztett volna szerelmében.

Az együttélésük első hetében valami bölcs elővigyázat volt Gypben. A férfi csak fiatal fiú tapasztalatokban, bár annyira határozottabb jellemű, tevékenyebb és kitartóbb nálánál. De Gyp mégis úgy érezte, hogy az ő feladata egyengetni az utakat, elkerülni az örvényt és sziklazátonyt.

Míg a Berkshire-i ház elkészült, Londonban laktak egy hôtélben. Gyp nem engedte, hogy bárkinek is elárulja közös életüket. Előbb biztos révbe akart jutni Bettyvel, meg a kis Gyppel, a lovakkal, a legtiszteletreméltóbb házaselet keretén belüli színezettel. De megérkezésük első hetében egy névjegyet hoztak be hozzá: Lady Summerhay. Mikor az inas elment, kétkedően nézte a képmását

a tükörben. Egész pontosan tudta, mit gondol róla az a magas nő, akit akkor a vasúti állomásnál látott — puha, nem elég okos, nem hozzá való! — még ha törvényes felesége lenne se. Megigazította haját, egy csepp illatszert dörzsölt szemöldökére és lement a lépcsőn, dobogó szívvel, de látszólag nyugodtan.

A «teljesen renovált» hôtél alacsony halljában állott vendége és gyorsan forgatta egy magazin lapjait, mint ahogy a fogorvosnál szokták, mikor a közeli operációval van tele az ember feje. Gyp azt gondolta :

— Azt hiszem, ő jobban meg van ijedve, mint én. Lady Summerhay feléje nyújtotta keztyűs kezét.

— Hogy van? Remélem, megbocsát, hogy eljöttem.

— Nagyon kedves öntől. Sajnálom, hogy Bryan nincs itthon. Parancsol egy csésze teát?

— Már teáztam, de ülünk le. Milyenek találja a hôtelt?

— Nagyon kellemes.

Egy bársony pamlagon, amely túlélte a renoválást, ültek egymás mellett, egymáshoz fordulva.

— Bryan elmondta, milyen kedves időt töltöttek együtt külföldön. Úgy találom, hogy nagyon jó színben van. Tudja, mennyire imádom.

Gyp lány hangon mondta :

— Igen, nem is lehet máskép. — Szíve hirtelen kemény lett, mint a kő.

Lady Summerhay egy gyors pillantást vetett rá.

— Én . . . én remélem . . . hogy nem haragszik meg őszinteségemért . . . nagyon sokat búsultam. Nagyon szerencsétlen helyzet ez, nemde? Nagyon örülnék, ha segítségére lehetnék valamiben borzasztó lehet önnek.

Gyp nagyon nyugodtan mondta :

— Ó, dehogy! Nem is lehetnék boldogabb.

Lady Summerhay fürkészően nézett rá.

— Az emberek nem látják tisztán eleinte az effélét — egyikük sem fogja látni, amíg nem tapasztalják, milyen rettenetes hideg tud lenni a társaság.

Gyp mosolygott.

— Az emberhez csak akkor lehetnek hidegek, ha alkalmat ad rá. Én nem óhajtok összejönni soha senkivel, aki nem tekint engem annak, ami vagyok. És nem látom be, miféle különbséget jelenthetne ez Bryannak; az ő korában mindenkinek van valakije, valahol. — Gyűlölte ezt a társaságbeli nőt, aki — akármennyire leplezte — szívében ellensége, csábítót lát benne, fia nagyvilági életének megrontóját, egy Delilát, aki lehúzza magához. — Senkinek sem kell, hogy elmondja, hogy a világon vagyok; és egész nyugodt lehet, hogy ha valaha majd azt érzi, hogy elege volt belőlem, egy pillanatig sem leszek tovább a terhére.

Gyp felállt, Lady Summerhay is indulni készült.

— Remélem, nem hiszi, hogy . . . olyan nagyon szeretném . . .

— Azt hiszem, legjobb az őszinteség. Ön sohasem fog szeretni engem, sohasem fogja megbocsátani nekem, hogy meghódítottam Bryant. Azért jobb is, ha úgy leszünk egymással, mintha csak közönséges metressze lennék. Ez egészen megfelel mindkettőnknek. Különben igazán nagyon kedves volt öntől, hogy eljött. Nagyon köszönöm . . . Isten vele.

Lady Summerhay a szó szoros értelmében végig botorkált a kis asztalok és díszes székek között, amíg el nem tűnt magas alakja egy oszlop mögött. Gyp ismét visszaült a pamlagra s kezét égő fülére szorította. Még eddig nem fedezte fel magában a büszkeség-démon hatalmát, s ebben a pillanatban majdnem erősebb volt, mint szerelme! Még mindig ott ült, mikor újabb látogatót jelentett be az inas . . . Winton őrnagy.

Winton boldog volt, hogy hosszú idő után viszontláthatja gyermekét. Miután mindent elmondott Mildenhamról, meg a kis Gypről, hosszan elnézte leányát és végre megszólalt:

— Az út el van egyengetve számotokra oda le, a folyópartra és a Bury-utcában is szívesen látlak, amikor akarjátok. Én úgy tekintem, mintha igazán férjhez mentél volna, Gyp. Behívom a cselédséget és azoknak is megmagyarázom.

Gyp látta képzeletben a cselédek sorfalát, mint családi imáknál és apját egyenes tartással, közöttük, amint mondja:

— Lesznek olyan szivesek és a jövőre nézve tudomásul veszik, hogy... Nagyon le lennék kötelezve, ha... és így tovább.

Látta Betty kerek képét, pulykavörösen a méregtől, hogy a többiekkel együtt hívták be! Markey szelíd, kifürkészhetetlen, mint mindig, Mrs. Markey kis szeme majd kidülled a kíváncsiságtól, a többi leányok nyúl arcot vágnak, az öreg Pettance ráncos arca csupa vigyorgás:

— Há, persze, Mr. Summerhay megvette a nagysága lovát, azért ment hozzá férjhez!

És azt mondta:

— Nem tudom, drágám! Nagyon kedves tőled, de majd meglátjuk később.

Winton megveregette leánya kezét:

— Szembe kell, hogy nézzünk velük, Gyp!

Gyp nevetett.

Azon az éjjelen, az ágyúk közti sötét sávon át, azt mondta Gyp:

— Bryan, ígérj meg valamit!

— Attól függ! Ismerlek.

— Igazán egész józan és komoly dolog. Igérd meg!

— Rendben van, ha igazán az.

— Szeretném, ha megengednéd, hogy én béreljem ki a piros házat, hadd legyen az enyém minden ottan... fizessek én mindent.

— Mi értelme van ennek?

— Csak hogy legyen nekem meg a saját otthonom. Nem tudom megmagyarázni, de az anyád mai látogatása keltette bennem azt az érzést, hogy ennek így kell lenni.

— Fiacskám, hogyan élhetnék én ott *nálad*? Abszurdum!

— Fizethetsz minden egyebet; Londont, az utazásokat... ruhát, ha akarod. Nekem csak az az érzés kell, hogy ha bármely pillanatban nem kellek neked többet, egyszerűen ne jöjj többet hozzám.

— Ez brutális, Gyp.

— Nem. Hány asszony veszi el azért az emberét, mert követelésekkel áll elő. Én nem akarlak így elveszteni... ennyi az egész.

— Ez ostobaság, szívecském!

— Nem az! Férfi — nő, két kölönc egy láncon. És ha nincs lánc...

— Nos hát, akkor hadd vegyem én bérbe a házat és elmehetsz, ha meguntál.

Hangja fojtott volt, mérges. Gyp sokáig hallotta még forgolódni a párnáján, mintha bosszankodnék.

— Nem, igazán nem tudom megmagyarázni, de komolyan gondoltam.

— Most akarjuk megkezdeni az életet együtt és te úgy beszélsz, mintha szét akarnánk válni. Ez rosszul esik Gyp, ennyi az egész.

Halálos csend következett, mindketten szótlanul feküdtek a sötétben, megpróbálták hallgatással legyőzni egymást. Órák teltek el, amíg Gyp felsóhajtott, aztán ajkán érezte a férfi ajkát és tudta, hogy győzött.

III.

A dolgozószobában Gyp arcát érte már a holdfény. És egyre jöttek még az emlékek... az első napokról, amiket együtt töltöttek az ódon házban.

Summerhay megsebesült vadászaton, az első télen. Furcsán kedves emléke, ahogy ápolta akkor, most, két év múltán. Mint lábbadozót a Pyreneusba kísérte — Argelesbe mentek márciusba, csupa mandulavirág volt minden a kék ég alatt — gyönyörű két hetet töltöttek ott. Londonban, visszafeléjövét, volt az első kínos találkozás, amikor egy este együtt jöttek ki a színházból. Egy női hang szólalt meg mögöttük:

— Bryan! Ezer esztendeje!

Bryan válasza nyujtottan, védekezően hangzott:

— Halló, Diana!

— Hol élsz mostanában? Miért nem jössz soha hozzánk?

— Lenn lakom, vidéken. Majd eljövök. Isten veled.

Magas leány volt, vörös hajú, gyönyörű fehér bőrű, barna szemű, igen . . . barna szemű; Gypnek feltűnt, ahogy égő kíváncsisággal mérte végig, tetőtől talpig. Aztán karonfogta Bryan.

— Gyere, menjünk gyalog egy darabig, aztán autóba ülünk.

Mikor kiértek a tömegből, Gyp megszorította a férfi karját és megkérdezte:

— Ki volt az?

— Az unokahugom. Diana Leyton.

— Nagyon jóba vagy vele?

— Ó, igen — voltam azelőtt.

— És nagyon szereted?

— Eléggé.

A férfi egyenesen belenézett az asszony arcába, nevetés buggyant fel komolysága mögött. De mai napig sem tartozik a kellemes emlékek közé az a magas leány a hófehér bőrével, izzó-barna szemével.

Attól az estétől kezdve nem titkolták többet egyesülésüket, elmentek mindenfelé, ahova kedvük tartotta, nem sokat törődtek vele, hogy találkoznak-e ismerősökkel, vagy nem? Nagyon könnyű nélkü-

lözni a társaságot, ha az ember szíve más dolgokon csüng. És nagyon ritkán mentek be Londonba. De Gyp nem tudott megszabadulni az érzéstől, hogy ami neki ideális, az nem ideális Bryannak. Neki ki kellene menni a világba, együtt lenni emberekkel. Nem volna szabad így elszakítani a társadalmi élvezetektől, kötelességektől, hogy egyszer aztán azt érezze, hogy Gypnek köszönheti ezt a nélkülözést. Minden nap felrándulni Londonba nagyon fárasztó volt. Gyp rábeszélte Bryant, hogy béreljen irodát a Templebe és aludjon ott hetenként háromszor. A férfi minden kérése sem tudta rávenni, hogy megnézze azt a helyiséget és változatlanul mindig a Bury-utcában szállt meg, mikor Londonba ment. Nem akarta megkockáztatni, hogy úgy érezze, mintha mindig a nyakába kapaszkodnék. Nem akart megszokott lenni a férfi szemében, azt akarta, hogy vágyódják utána, ha nincsenek együtt. És sohasem kérdezte, hogy hol járt, kivel volt? De néha azon töprengett, vajjon még mindig úgy szereti-e, mint régen? Az olyan szerelem, mint az övé — szenvedélyes, imádattal teli, anyáskodó, áldozatos, amely mindent oda szeretne adni, de viszont mindent is kíván cserében — mert hogyan tudna egy büszke nő szeretni, ha őt nem szeretik? — az ilyen szerelem sokkal teljesebb egyesülés után áhítozott, mint amilyenre ebben a változó, mozgalmas világban lehetséges. De Gyp még álmában sem gondolt arra, hogy leküzdje szerelmét. Nem játszotta a tartózkodót, egy kártyára tett fel mindent, mint annak idején édesapja.

A holdfény megvilágította a régi íróasztalt, meg a tulipánokat a vázában, valami egész lehetetlen színbe burkolta a virágokat, mintha valami emberi tudatmögötti világból valók volnának. Ott játszadozott a fény a régi bronz Voltaire szobron, amíg szinte kimosolygott szeme a mély gödréből. Gyp

kissé elfordította a szobrot, hogy a másik arca több világosságot kapjon; egy levél bukkant elő alatta. Gyp kihúzta.

«Kedves Bryan,

Annyit mondhatok, hogy *elpazarlod* magad . . .»

Visszadugta a levelet a szobor alá és felkelt. Nagy volt a kísértés, hogy végigolvassa és megtudja, hogy kitől jött. Nem! Az ember nem olvassa el a más leveleit. De megkapta annak a néhány szónak teljes jelentősége: «Kedves Bryan, annyit mondhatok, hogy *elpazarlod* magad.» Női írás; de nem az anyjáé, nem is a testvééré . . . azoknak az írását ismeri. Ki meri azt mondani neki, hogy elpazarolja magát? Egy levél egy egész levél-sorozatból. Meghitt hangu levelezés, és nem ismeri az író nevét, mert — sohasem beszélt róla! Elpazarolja magát! Mire? . . . Erre az életre itt, vele? Igazán? Elkezdett kutatni az emlékében. Mult karácsonykor két hetet töltöttek Firenzében . . . akkor csupa tréfa és vidámság volt. Most május van. Azóta nincs semmi emléke a régi, ragályos jókedvéről! «Annyit mondhatok, hogy *elpazarlod* magad!» Gyűlölet lobbant fel benne az ismeretlen nő iránt, aki ilyent mondott . . . égett a füle. Szerette volna eltépni a levelet; de az örökdő szobor, mintha gúnyolódott volna vele; és hátat fordított neki a gondolattal:

— Eléje megyek! Nem tudok itt várni.

Kiment a holdsütötte kertbe s lassu léptekkel indult el a fehér úton az állomás felé. Bűvös, harmattalan éj! A rövidebb úton vágott át, a tölgyfa ligeten keresztül. A holdfény oda is belopózott, ezüstös dérral hintette be a fák ágait és levelét s kísérteties szürkéséget borított az árnyékfoltos törzsekre. Egy levél sem rezdült itt, egy élő lény sem mozdult.

— Erre jövök vissza vele — gondolta.

És megállt és várt egy sarkon, erre kellett eljőnnie. A vonat megjött; egy autó rohant el, aztán egy biciklista, majd az első gyalogos, siető léptekkel. Ő volt. Gyp utána kiáltott, s aztán visszabújt a fák homályába. A férfi rohanva futott utána.

Egy nagy fagyökrére leültek, Gyp hozzátámaszkodott, úgy mondta:

— Erős napod volt?

— Elég. Feltartottak egy hosszú tanácskozással; az öreg Leyton meghívott vacsorára.

Mintha kissé megingott volna a talaj Gyp alatt.

— Leytonék — az Eaton téren? Nagy vacsora volt?

— Nem. Csak az öregek, meg Bertie és Diana.

— Diana? Az a leány, akivel egyszer a színházból kijövet találkoztunk?

— Mikor? Ó . . . á! Milyen emlékezőtehetséged van, Gyp!

— Igen, jó, olyankor, ha érdekel valami.

— Ugyan! Ez érdekelt?

Gyp ránézett.

— Igen. Mondd, okos?

— Azt hiszem, rá lehet mondani.

— És szerelmes beléd?

— Szent Isten! Ugyan már miért volna?

— Olyan lehetetlenség? Hiszen én is az vagyok. A férfi csókokkal borította el az asszonyt. Gyp közben gondolta:

— Hacsak nem azért teszi, hogy ne kelljen felelnie.

Aztán néhány percnyi csend következett.

— Mondd meg őszintén, Bryan, nem érzed soha úgy, mintha elpazarolnád magad rám?

Az asszony egész bizonyos volt benne, hogy a férfi karja megremegett. De arca nyílt volt és vidám, hangja enyelgő.

— Tulajdonképpen nem. De milyen különös vagy, szívem.

— Igérd meg, hogy megmondod, ha meguntál.

— Rendben van! De ne reméld, hogy ez ebben az életben bekövetkezik.

— Nem vagyok olyan egészen bizonyos benne.

— Én igen.

IV.

Másnap reggel egyenesen a dolgozószobájába ment Summerhay. Nem nagyon kellemesen érezte magát. «Elpazarolni magát!» Vajjon mit csinált a Diana levelével? Emlékezett, hogy Gyp éppen abban a pillanatban lépett be, mikor elolvasta. Végigkereste az íróasztal kis rekeszeit, megmozgatott mindent, ami rajta volt, közben eltolta kissé a szobrot és ott feküdt a levél, kibontva. Megkönnyebbülve sóhajtott fel.

«Kedves Bryan,

Annyit mondhatok, hogy *elpazarolod* magad. Persze, hogy el, kedves barátom. «Il faut se faire valoir!» Csak az egyik lábadat tudod előre rakni, a másik nem tudom miféle titokzatos lukba van beágyazva. Fél lábbal a sírban . . . harminc évvel! Igazán, Bryan! Húzd ki! Annyi minden vár még rád. Hiába mondod nekem, hogy törődjem az én dolgommal. Mindazok nevében beszélek, akik téged ismerünk. Mindnyájan érezzük a foltot a rózsán. Különben is te voltál mindig a kedvenc unokabátyám, mióta öt éves voltam, te pedig egy rettenetes kis tíz éves kamasz ; és egyszerűen gyűlölöm a gondolatot, hogy lassan lefelé menj, a helyett, hogy gyorsan emelkednél felfelé. Ó, tudom! «Átkozott világ!» De — hát őszinte ez? Azt hinném, inkább te vagy megátkozva. Elég! Mikor

jössz hozzánk? Elolvastam azt a könyvet. A férfi, úgylátszik, azt gondolja, hogy a szerelem csak szenvedély, és a szenvedély mindig végzetes. Kétkedem! Te talán jobban tudod.

Ne haragudj rám, hogy olyan nagyanyás vagyok.

Au revoir.

Igazán jó unokahugod

Diana Leyton».

A zsebébe gyúrte a levelet. Két napja hevert, úgylátszik, a szobor alatt. Vajjon meglátta Gyp? Ránézett a bronz arcra; és a filozófus visszanézett rá szemgödréből, mintha azt akarta volna mondani:

— Mit tudsz te az emberi szívről, fiam — a magadéről, az asszonyodéről, a leányéről, vagy bárkiéről? Szép kis táncot járat veled még a szív! Burkold körül, pecsételd le, dobd be egy fiókba és zárd be a fiókot! Holnap már künn lesz és ledobja magáról a burkot. Ho! Ho!

Summerhay gondolta:

— Vén kecske! Neked sosem is volt!

Fenn a szobában bizonyára még mindig ott áll Gyp, ahol hagyta, az utolsó simításokat végzi haján — gazember lenne az a férfi, aki még gondolatban is...

— Halló — mondta a szobor szeme. — Szánalom! Különös! Miért nem érzel szánalmat a vöröshajú leány iránt, akinek olyan vakító fehér a bőre és izzó-barna a szeme?

Sátán! Gypé a szíve és senki a világon el nem rabolhatja tőle!

Mennyire szerette, szereti! Mindig az lesz neki, aki volt. És mintha a bölcs szája a következő szavakra mozdult volna:

— Úgy, úgy, kedvesem! De a szív nagyon különös, nagyon — szeszélyes!

Valami zajt hallott a hátamögött és megfordult. A kis Gyp állott az ajtóban.

— Halló, Bryan! — A kisleány repülve jött feléje, felmászott az ölébe s ott állt a selymes haján ragyogó napsugárral.

— Nos, Gyp, ki a nagy leány maholnap?

— Lovagolni fogok!

— Ho, ho!

— Bryan, játszunk «Eltört tojás»-t.

— No gyere!

Gyp még mindig a százféle aprósággal volt elfoglalva, amivel a nők akkor babrálnak el még egy negyedóra hosszát, mikor már «teljesen kész» vannak, mikor azok ketten berobogtak és a kis Gyp «Gyüte!»-kiáltására megállott, hajtűvel a kezében, hogy végignézze a szent szertartást.

Summerhay leült az ágy szélére, begömböcsöztette karját, lehajtotta fejét, felfújta az arcát, hogy tojás-hoz hasonlítson, s aztán ügyesen játszott véletlenségből, végigzuhant az ágyon.

Gyp izgatottan várta már a «véletlent» és a «király lovait» játszotta, ahogy hiába próbálják felemelni a tojást. Ez a régi játék, amit már megszámíthatatlanszor nézett végig Gyp, ma különösen sokat jelentett neki. Ha ilyen nevetségesen fiatal tud még lenni, akkor minek kételkedjék? Elnézte arcát, ahogy kisleánya jobbra-balra cibálta és mégis mozdulatlan maradt a kis újjak dögönyözése alatt, azt gondolta:

— És az a leány még azt meri mondani, hogy *elpazarolja magát!* Az a magas, fehérbőrű leány, akit a színház előtt láttak — az a Diana, akinél az este vacsorált — ő írta ezt a levelet! Egész biztos benne!

Délután egy hosszú galopp végén, félrefordította Gyp a fejét, úgy kérdezte:

— Mondd, ő is vadászik?

— Kicsoda?

— Az unokahugod — Diana.

A leglustább hangján válaszolt Summerhay:

— Úgy érted, hogy rám vadászik?

Gyp ismerte ezt az arckifejezést, ezt a hangot, tudta, hogy bosszankodik, de nem volt képes uralkodni magán.

— Úgy.

— Hát már féltékeny kezdesz lenni, Gyp?

Erre a pusztá, hideg megjegyzésre összeszorult a férfi szíve, az asszonyé pedig megremegett. Előre galoppozott. Mikor ismét megállította lovát, Summerhay az arcába nézett és megjieđt. Be volt zárva előtte. Lány hangon mondta :

— Nem úgy gondoltam, Gyp.

De a fiatal asszony a fejét rázta. Meg akarta bántani őt!

— Nézd azt a hosszú, fehér felhőt — mondta — és az almazöld sávot az égen. Holnap eső lesz. Ki kell élvezni minden szép napot, mintha az utolsó lenne.

Zavartan, megszegyenülve, de még mindig kissé bosszúsan lovagolt Summerhay az asszony mellett.

Akkor éjjel felsírt Gyp álmában ; és mikor Summerhay felkeltette, bele kapaszkodott és zokogva mondta :

— Ó, azt hittem, hogy már nem szeretsz!

A férfi sokáig tartotta átölelve és vigasztalta. Soha! Sohasem fog megszűnni iránta való szerelme!

De egy kis felhő, nem nagyobb, mint az ember keze, terjeszkedve nőhet és elronthatja az ember egész napját.

V.

Eltelt a nyár és még mindig maradt egy kis hangtalan folt az asszony szívében, meg a férfiében is. A hosszú, verőfényes napok hosszabbak lettek, lassan elérték a zenitet, lassan rövidülni kezdtek. Szombaton, vasárnaponként, néha Wintonnal meg a kis Gyppel, de gyakrabban egyedül, kimentek a vízre ;

a folyó megtartotta bűvös hatását Gypre az emlékezetes első délután óta. Egész héten előre örült ezeknek az együttes óráknak, mintha a körülövező víztömeg megvédené őket a világ elől, hogy el ne rabolhassák tőle, ha ugyan el tudnák ragadni, dacára a Summerhay természetében rejlő erős «ógoergianus»-vonásnak, ahogy egyszer, régen nevezte.

Egyszer elmerészkedett a törvényszékre, hogy lássa Bryant parókában, talárban. Olyan keménynek, okosnak látta a homlokán mereven felfutó ősz hajbúb alatt — olyan egész más világból valónak, amelybe sohasem fog tudni behatolni; egy ragyogó, harcos világ. Ő csak egyetlen egy oldaláról ismeri, tartja kezében! A vízen teljesen az övé volt — szeretetreméltón, lustán, leplezetlenül szerelmesen, ahogy ölébe hajtotta fejét, beugrott néha néhány tempóra s csapkodott, preckelt körülötte; vagy lassan énekelve evezett le a vízen: «Rohanj, gördülő folyam». Milyen áldás volt megszabadulni néhány órára a fájó tudattól, hogy sohasem lehet teljes egészében az övé. De a hangtalan folt folyton nőtt.

Mikor eljött a nagyszűnidő, Gyp hősiesen elhatározta, hogy Summerhay egy hónapot távol kell, hogy töltsön tőle. Mialatt Betty a tengerparton lesz a kis Gyppel, ő elkíséri apját a kúrájára. Hajthatatlanul megmaradt elhatározása mellett és a férfi sok tiltakozás után, végre is vállvonogatva mondta:

— Hát jó, ha éppen mindenáron szabadulni akarsz tőlem.

Mindenáron szabadulni! Gyp visszafojtotta érzését és mosolyogva mondta:

— Végre! Derék fiú vagy!

Csak legalább úgy jönne vissza hozzá, ahogy elment! Egy szóval sem kérdezte, kivel, hova megy.

Tunbrige-Wells, a világról lemondók kedves purgatóriuma, ahol még tökéletesebb visszavonultságra készítik elő lelküket, álmodozva állott a hegyen, hosszú sor egyforma villájával. Legelőit, erdeit nem égette le a nap, s az ott visszavonultságban élők nem kerestek menedéket a tengerparton. Még most is az árkádok alá jártak bevásárolni, elbolyongtak a domboldalon, vagy fellendítették a golfklubokat a pázsitos parkokban; még mindig ellátogattak egymáshoz egy-egy csésze teára és szorgalmasan eljártak a sok templomba. Visszavonultak minden másfajta élettől, csendesen vártak egy jobb világra s közben mindent elkövettek, hogy minél későbbre halasszák eljövételét.

Winton olyan szállodában keresett szobát, ahonnan hegymászás nélkül juthatott el az ivókúthoz és fürdőhöz. Wiesbaden óta most először kísérte el Gyp apját a kúrájára. Éppen hat év telt el azóta. Milyen egészen másnak, egész különösen megváltozottnak érezte most magát a fiatal aszszony! Akkor egy-egy korty volt az élet a legkülönbözőbb italokból, most egyetlen hosszú hajtással oltja olthatatlan szomját.

Csakis a postának élt és ha véletlenül nem kapta meg mindennapi levelét, szíve a mélypontig zuhant. Ő is mindennap írt, sőt néha kétszer is, aztán összetépte a második levelet, arra gondolt, amiért ezt az elválást magára kényszerítette. Az első héten valami egykedvűség volt a férfi leveleiben; a másodikban izzóak lettek; a harmadikban szeszélyes hangulat áradt belőlük, a közeli viszontlátás öröme vagy rossz kedv és lehangoltság és rövidebbek lettek. A harmadik héten megérkezett Rosamund néni is. Az öreg hölgy hűséges védelmezője volt Gyp mostani életének; véleménye szerint úgy kellett Fior-sennek. Határozottan nagyon lenézte a férfiakat, de még jobban lenézte a fennálló házassági törvényeket. Minden nő, aki valahogy rést üt rajtok, hősnő

a maga nemében, bár Gyp igazán nem érzett magában semmi vágyat az ilyen hősnői szerepre. Rosamund néni arisztokratikus, rebellis vére gyűlölettel forrt a «Kicsinyes nyárspolgárok» ellen, akik még mindig ott tartanak, hogy az asszony a férfi tulajdona. Óvakodott is attól, hogy valaha maga is ilyen helyzetbe kerüljön.

Nagy újságot hozott Gypnek.

— A Bond Streeten mentem végig, a tea és süteményes boltok előtt, tudod, kedvesem, ahol az a finom kávékrém van, hát ki jön ki az egyik üzletből, mint Miss Daphne Wing és Fiorsen barátunk; mondhatom, olyan volt, mint egy kivert kutya. Odajött hozzám, a nője hiúz szemekkel nézte meszsziről. Igazán, kedvesem, egészen megsajnáltam szegényt; olyan kiéhezett képe volt, mintha az a leány mindent elenne előle, aminthogy biztosítlak róla, úgy is van. Megkérdezte, hogy hogy vagy?

— Ha látja — mondta — mondja meg neki, hogy nem felejtettem el és soha sem is fogom elfelejteni. De teljesen igaza volt. Az ilyenfajta nők valók hozzám.

— És úgy nézett arra a leányra, hogy szinte megremültem. Aztán a szokott kis meghajlásával tovább ment; a leány öntelten, büszkén, lépdelt, mint egy bálkirálynő. Igazán, szinte megsajnáltam szegény ördögöt.

Gyp nyugodtan mondta:

— Kár lett volna, szívem; eléggé sajnálja ő mindig saját magát.

Rosamund néni nem szólt, egy kicsit meg volt botránkozva. Szegény nő nem élt Fiorsennel!

Ugyanaz nap délutánján Gyp a falu kikötőjében ült, s egyetlen gondolatának fonalát szötte tovább:

— Ma csütörtök! Még tizenegy nap!

Egyszercsak három alak jött feléje, egy férfi, egy nő, meg valami kutyaféle. Az emberek szépérzéke és hatalma belapította az állat orrát, megfosztotta

fülének egy részétől és csak három centiméternyi farkot hagyott meg neki. Asztmás volt szegény pára és kacszázott.

— Itt jó lesz, Maria. Itt napozhatunk.

A hangban a tengersok sír mellett szerzett állandó rekedtség ütközött ki. Gyp Mr. Waggera ismert benne. Levette szakállát, most pofaszakállat viselt és Mrs. Wagge gyönyörűen meggömbölyödött. Letelepettek Gyp mellé.

— Ülj ide, Maria ; itt nem süt a nap a szemedbe

— Nem, Róbert, én ide ülök, te maradj ott.

— Nem, ülj *te* ide.

— Nem, én akarok. Gyere Duckie.

A kutya még az ösvényen álldogált, Gypet nézte. Mr. Wagge követte kutyája tekintetét.

— Ó! — kiáltott fel. — Ez aztán a meglepetés! — Szalmakalapjához kapott, másik kezét kabátja újjához dörzsölte s aztán odanyujtotta Gypnek. Mialatt a fiatal asszony megszorította Mr. Wagge jobbját, a kutya közelebb kacszázott és leült Gyp lábára. Mrs. Wagge is feléje nyujtotta kopott keztyűbe bujtattott kezét.

— Mennyire örülök — mormogta. — Ki *hitte* volna, hogy találkozunk! Ó, ne engedje, hogy Duckie ráüljön a gyönyörű ruhájára! Gyere, Duckie!

Duckie háta Gyp lábszárán pihent. Hirtelen megszólalt Mr. Wagge :

— Nem állandó tartózkodásra jött ide, úgy-e?

— Dehogy! Csak apámat kísértem el kúrájára.

— Ó! azt hittem, mert sohasem látom önt. Mi is visszavonultunk körülbelül egy esztendő óta. Szép hely.

— Igen, nagyon kedves.

— Természet után vágyódtunk. Jót tesz a levegő... bár, hm... egy kicsit, talán, nagyon erős. De itt sokáig lehet élni. Elég régóta keresgélünk valami jó helyet.

Mrs. Wagge is megszólalt :

— Először Wimbledonra gondoltunk, de Mr. Waggenak ez jobban tetszett. Nagyokat sétálhat; és . . . a társaság is jobb, talán. Sok barátunk van. A templom nagyon szép.

Mr. Wagge nyíltan kijelentette:

— Én sohasem voltam híve a templomnak, mindig kápolnába jártam, de egy ilyen helyen jobban megfelel a templom és a feleségem mindig inkább vonzódott oda. Én sohasem rejtegetem a cselekedeteimet.

— Ott más a légkör, ugyebár?

Mr. Wagge a fejét rázta.

— Nem, én nem vagyok tömjén-párti. Mi nem vagyunk a «Magas Egyház» hívei. És hogy van ön, asszonyom? Gyakran beszélünk önről. Nagyon jó színben van.

Mr. Wagge arca olyan lett, mint egy vérbelű narancs, Mrs Wagge arczíne egy kétes frissességű répához hasonlított. A kutya mozgolódott, szimatolt és ismét ránehezedett Gyp lábára. A fiatal asszony csendesen mondta:

— Éppen ma hallottam Daisyról. Most már valószínűs balletcsillag, nemde?

Mrs Wagge felsóhajtott, Mr. Wagge félrenézett és azt mondta:

— Ez bizony fájó pont az életünkben. Megkeres negyven-ötven fontot egy héten és az összes lapok írnak róla. Annyi bizonyos . . . hogy sikere van. Nem lepne meg, ha félretenne évente ezeröttszáz fontot. Én, a legjobb éveimben, mikor az a rettenetes influenzajárvány volt, sem kerestem többet netto ezer fontnál. Neki sikere van.

Mrs Wagge megkérdezte:

— Láta az utolsó arcképeit? Azt ahol két cserép hortenzia között áll? Ez az ő ötlete volt.

Mr. Wagge hirtelen közbeszólt:

— Mindig örülök, mikor ide lejön autón. De én pihenni jöttem ide, a sok mindenféle után és

nem szeretek rágondolni. Különösen nem ön előtt, asszonyom. Igazán nem szeretek — annyi bizonyos.

Csend állott be, mialatt Mr és Mrs Wagge a lábukat nézték, Gyp pedig a kutyát figyelte :

— Ó! Itt vagy! — Winton bukkant elő a bokrok mögül. Gyp nem tudott visszafojtani egy mosolyt. Apja a viharvert, keskeny arcával, kissé fátyolozott szemével, vékony orrával, szürke bajuszával, amely egy cseppet sem takarta el határozott vágású száját, magas, hajlékony alakjával, ahogy állt és ahogy száraz hangján beszélt, teljes ellentéte volt Mr. Wagge szögletes, tömzsi természetének, durva vonású, durva bőrű arcának, rekedt, vastag és mégis zsíros hangjának. Mintha a Sors bemutatót akart volna rendezni két szélső társadalmi állás típusából.

— Mr. és Mrs Wagge — az apám.

Winton megemelte kalapját. Gyp ülve maradt. Duckie még mindig a lábán terpeszkedett el.

— Örvendek a szerencsének, uram. Remélem, jól tesz önnek a víz. Azt mondják, nagyon erős hatású.

— Köszönöm — nem veszedelmesebb, mint a többi. Ön is iszik a forrásból?

Mr. Wagge mosolygott :

— Dehogy! — mondta. — Itt lakunk állandóan.

— Igazán? Talál itt munkát?

— Alapjában véve pihenni jöttem ide. De hetenként egyszer veszek egy török fürdőt — nagyon üdítőnek találom. Nyitva tartja a pórusokat.

Mrs Wagge megjegyezte szelíden :

— Nagyon jól tesz a férjemnek.

Winton csendesen dörögte :

— Igen. Az önöké ez a kutya? Valóságos kis filozófus, úgy látom.

Mrs Wagge mondta :

— Haszontalan kutya. Úgy-e, Duckie?

Duckie kutya, az összes tekintetek középpontjában, felállott és lihegve nézett Gyp arcába. A fiatal

asszony is megragadta az alkalmat, hogy felálljon.

— Azt hiszem, nekünk is mennünk kell már. Isten velük. Nagyon örültem, hogy viszontláttam önöket. Ha látják Daisyt, kérem, adják át üdvözetem.

Mrs Wagge egész váratlanul egy zsebkendőt vett elő táskájából. Mr Wagge nagyot krákogott. Gyp tudta, hogy a Duckie kutya utána kacsázik és halotta Mrs Wagge kiáltását a zsebkendője mögül:

— Duckie, Duckie!

Winton halkán mondta:

— Hát ezé a kettőé az a csinos csikó! Hát persze, nem sok rássz lehet benne, ha az ember meggondolja. Nagynénéd szerint még mindig barátunkkal él.

Gyp bólintott.

— Igen. Remélem, boldog.

— Úgy látszik, nem nagyon. De úgy kell neki.

Gyp a fejét rázta:

— Ó, apus, ne!

— Nos, az ember ne kívánjon senkinek több rosszat, mint amennyit amúgyis megkap. De ha az emberek félvállról merészelnek bánni veled, én . . .

— Szívem, mit bánom én azt!

— Annál inkább bánom én! — Ajkát keserű mosolyra vonta. — Nos, nincs nagy különbség köztünk abban, ahogy egymás szemében meglátjuk a szálkát.

Sokkal közelebb jöttek egymáshoz néhány nap alatt Tunbridgeben, mint általában az utóbbi időben évek alatt. Lehet, hogy a fürdőzés megpuhította a kérget, vagy talán a levegő, amit Mr Wagge «egy kicsit . . . hm . . . nagyon erősnek» mondott volt, éppen ellenkező hatással Wintonra, de annyi bizonyos, hogy kissé engedett a férfi elsőrendű kötelességéből: hogy eltitkolja érzelmeit.

Ott tartózkodásuk utolsó délutánján elsétáltak kettesben az egyik hosszú erdőbe. A napsütötte

fák szépsége annyira megkapta Gypet, hogy nem óhajtott társalogni. De Winton, izgalmában, hogy most megint elveszti leányát, beszédes volt. Elkezdte a lóversenyek világában észlelhető szomorú változáson, amely olyan plutokrata lett utóbbi időben, az amerikai ülések bevezetése, a bookmakerek szaporítása és más tragikus körülmények folytán, s aztán tovább folytatta jeremiáját az általános állapotok rosszabbodása fölött. A parlament, mióta fizetik tagjait, elvesztette önérzetét; a városok fel-falják a vidéket; veszedelem fenyegeti a körvadászatot. A sajtó közönségessége és hatalma kétségbeejtő, az asszonyok elvesztették a fejüket, mindenki fél a «finomságtól». Mikor a kis Gyp abban a korban lesz, mint most Gyp, mindnyájan ellenőrző bizottságok kezei alatt lesznek, kertvárosokban fognak élni és be kell majd számolniok minden félkoronáról, amit elköltenek és idejük minden félórájáról; a ló is kihalt állat lesz, egyszer egy esztendőben mutatják majd be, a polgármester ünneplésénél. Reméli, akkor már nem lesz az élők sorában és nem fogja megérni mindezt. Aztán hirtelen megkérdezte:

— Mit gondolsz, Gyp, mi történik a halál után?

— Semmi, apus. Azt hiszem, csak visszatérünk.

— Ó! Így gondolom én is!

Soha egyikük sem tudta eddig, hogyan gondolkozik erről a másik.

Gyp halkan suttogetta:

«*La vi: est vaine —
Un peu d'amour,
Un peu de haine,
Et puis bonjour!*»

Valami nevetéshez hasonló röppent el Winton ajkáról.

— És amit «Istennek» neveznek — mondta — az végtére is micsoda? A legjobb, amit magadból

kihozatsz, amennyire én meg tudom ítélni. Az ember nem tud többet elképzelni, mint amennyit a képzelete elbír. De valami mindig meglepett, Gyp. Egész életemben egyetlen egy szerelmem volt. Jön a halál és vége mindennek! De hát akkor miért szerettem, ha nincs azután örök találkozás?

Gyp apja karjába öltötte karját és szorosán hozzá-símult.

— Apus, te meg én, mi ketten beleveszünk a napba, a szélbe, a fákba, a vízbe, mint Procris az én festményemen.

VI.

Bryan Summerhay két határozott érzéssel szállt ki az Edinbourgh-i éjjeli vonatból — sajnálta a leányt, akit otthagytott és vágyódott az asszony után, akihez sietett. Hogyan férhetett meg szívében ez a két érzélem együtt? Pedig egész egyszerűnek találta a dolgot, amint ott feküdt a hálókocsijában. Szívesen időzött el emlékezetben Dianánál, ahogy egy-egy csésze teát nyujtott át, vagy ahogy felnézett igéző szemével, miközben átfordított egy-egy lapot az énekkottájában, hogy a következő percben Gyp ölelő karja, hangja, szeme, ajkához tapadó ajka felé űzze vágya. Visszatér az érzelmekhez, a társhoz, amikről tudta, hogy náluknál mélységesebben kielégítőbbeket nem találhat az életben. És mégis fáj egy kicsit a szíve azért a vöröshajú leányért!

Csakhamar elaludt hullámzó érzései közepette és olyan furcsaságokat álmodott, amiket csak vasúti kupéban lehet összeálmodni. Az egyik állomáson felébredt az üres csendtől, aztán újra elaludt, úgy érezte órákig; felébredt, még mindig ugyanazon az állomáson, majd egészséges álomba merült végre, amely csak nappali világosságban ért véget, Willelsdennél. Most már csak egy érzélem uralkodott

benne, egy vágy — Gyp mellett lenni. És mosolygott a kocsijában, úgy élvezte a londoni reggel szagát.

Gyp a hálószobában állott, a hôtélben, halálsápadtan, s mikor a férfi átölelte, behunyta szemét. Mialatt ajka ajkához tapadt, Summerhay érezte, hogy a fiatal asszony majd elájul; ő sem tudott semmiről, csak a hosszú csók élt tudatában.

Másnap elutaztak egy kis fészekbe, Fécamp közelébe. Ebben a normand kisvárosban minden nagy volt — az emberek, állatok, a bekerítetlen mezők, a magas fákkal körülültetett majorok udvarai, az égdarabok, a tenger, még a fái eper is nagy volt. Gyp eleinte kimondhatatlan boldog volt. De kétszer is jött levél a nagyon is jól ismert írással, skót postabélyegzővel. A rém megnövekszik a sötétben, testet ölt a ködben. A féltékenység nem a józan észben gyökerezik, hanem a kétségbeesetten szerelmes és büszke természetben. És a féltékenység a kétkedésben virágzik. Még ha büszkesége meg is engedte volna, hogy kérdezősködjék, akkor sem hitt volna válaszában. Azt mondaná — hacsak szájalomból is — hogy gondolata sohasem pihent meg más asszonynál. De mostanig csak rémkép volt az egész. Voltak órák a három hét alatt, mikor azt érezte, hogy Summerhay igazán szereti és — boldog volt.

Október első hetében tértek vissza. A kis Gyp most már tökéletes lovarnő volt. Az öreg Pettance gyámkodása alatt belovagolta a «vadont», izmos, barna lábát szétvetve, egyenesen feltartott fejjel, izgalomtól villogó nagy sötét szemével, egyenes hátán lobogó hajával ült a nyeregben. Egyetlen vágya volt, hogy «kilovagoljon» anyussal, nagyapóval és Bryannal. Az első napot mindnyájan a vágy megvalósításának szentelték. Aztán megkezdődtek a tárgyalások és Gyp megint ott ült hosszú osztzkodásban Summerhay másik életével.

VII.

Ossy, az öreg skót terrier a kerti ösvényen feküdt, a novemberi napsütésben. Ott volt elnyúlva, mozdulatlanul, mióta gazdája elment a kora reggeli vonattal. Már tizenhat éves volt, süket és kiábrándult, szeme mintha folyton azt mondta volna :

— Úgyis elhagysz nemsokára!

A többi kedves ember a házban napról-napra kevésbé pótolta azt, aminek élvezéséhez olyan kevés ideje maradt ; és nem tudott többé megtűrni semmi idegent a kapun belül. Gyp látta az ablakából, hogy a kutya feláll és görbe háttal ugat a postásra. Féltette az idegen combját és lesietett a kertbe.

Egy levél a rettegett írással, rajta a jelzés : *Sürgős*. Az irodájából küldték utána. Az orrához emelte. Valami szaga van . . . milyen? Hüvelykújjának körmével megtapogatta a ragasztást. Letette a levelet — igen nagy volt benne a vágy, hogy kinyissa. És abban a pillanatban keresztülvillant fején a gondolat :

— Ha elolvasnám és semmisem volna benne!

Az elmúlt hónapok minden féltékeny gyanakvása egyszerre végetérne! De hátha van benne *valami*. Egy vonással elszállna lelkéből a beléje és önmagába vetett hit . . . szerelme, de önbecsülése is. Vajjon nem vihetné el neki személyesen? A három óras személyvonattal bemehetne és öt után nála lehetne. De akkor éppen ideje, hogy kísétáljon az állomáshoz. Felrohant. A kis Gyp a fegfelső lépcsőn ült, egy képeskönyvet nézegetett.

— Bemegyek Londonba, szívecském. Mondd meg Bettynek, lehet, hogy visszajövök ma este, de az is lehet, hogy nem. Csókolj meg, jó erősen!

A kis Gyp megcsókolta jó erősen.

— Hadd nézzem meg, hogy teszed fel a kalapod, anyus!

Miközben feltette kalapját, boáját, azt gondolta :

— Nem viszek magammal táskát ; majd segíték valahogy magamon.

Lerohant, fogta a levelet és elsietett az állomásra. A vonatban elővette a levelet. Mennyire gyűlölte ezt az írást a sok aggodalomért, amit okozott az elmúlt hónapokban! Ha az a leány tudná, mennyi szenvedést, kínt okoz, vajjon abbahagyná az írást? Megpróbálta felidézni az egyszer, egy pillanatra látott arcot, a hangja csengését, — csak egyszer hallotta — de olyan benyomást tett rá, mint aki tudja, hogy mit akar. Nem! Csak annál kitartóbban ragaszkodna hozzá. Szép játék egy asszony ellen, akinek semmi joga hozzá — csak a szerelem szava. Hál' Istennek nem rabolta el semmiféle asszonytól — hacsak ettől a leánytól nem! Egész idő alatt nem sikerült rájönni a titkaira. Az ablak mellett állt az üres kupéban. Ott a folyó — és ott az öböl, ott könyörgött neki, hogy költözzék hozzá örökre. Milyen más volt most, kopasz, letarolt a szürke színű ég alatt ; a fűzek le vannak nyírva, a nád levágva.

A vonat késett. Már sötétedett, mikor Paddingtonba ért és kocsit vett a Templehez. Különös, hogy először megy oda. A Temple Lanenél megállította a kocsit és lement a keskeny, rosszul világított, forgalmas sikátoron a Great Law szívébe.

— Ott, azon a kölépcsőn fel, miss ; a korlát mellett, a második kapu.

A kétes világításban fürkészve kereste a neveket.

— Summerhay — második emelet.

Szíve hevesen dobogott. Vajjon mit fog mondani? Hogyan fogja üdvözölni? Nem abszurdum, nem veszedelmes, hogy idejött? Talán éppen megbeszélése van valakivel. Talán csak lesz ott egy irnok, vagy valaki, aki bejelentse. És milyen nevet mondjon be?

Az első emeleten megállott, elővett egy tiszta névjegykártyát és ráírta ceruzával :

— Beszélhetnék veled egy percre? — G.

Aztán nagyot lélekzett, hogy lecsillapítsa szívét és tovább folytatta útját. Ott volt a névtábla az ajtón. Csengetett — nem jött senki; hallgatózott — nem hallott semmit. Minden olyan maszsziv, olyan szomorú, komor volt — a vas korlát, a kő lépcső, a kopasz falak, a tölgyfa ajtó.

Ismét csengetett. Mit tegyen? Hagyja ott a levelet? Ha nem látja — dugába dől az egész kis regény — csak egy hűvös látogatás marad hátra a Bury-utcába, de talán ott sem talál senkit, Mrs Markeyn kívül, mert azt tudta, hogy apja Mildenhamban van, vadászaton és vissza sem jön vasárnapig! S gondolta:

— Itt hagyom a levelet, visszamegyek a Strandra, megteázom és megpróbálkozom újra.

Elővette a levelet, bedugta az ajtórésen, hallotta, ahogy beesett a drót levélszekrénybe s aztán lassú léptekkel visszament a Temple Lanere.

Zsúfolva volt férfiakkal, fiúkkal, munkából hazasietőkkel. Majdnem elérte már a Strandot, mikor egy asszony alakja vont a magára figyelmét. Egy férfivel sétált, fejük egymás felé volt fordulva. Gyp hallotta a hangjukat és megállott, hogy utánuk nézzen. Egy lámpa alatt mentek el. A fény ráesett a nő hajára, Summerhay egy megszokott mozdulatára, ahogy felvonta vállát, ha tagadott valamit. Hallotta hangját, élesen csengett. Utánuk nézett, átvágtak az úton, felmentek a kőlépcsőn, amelyről az imént jött le, végimentek a korláttal szegélyezett kőfolyosón, bementek a kapun és eltűntek. És olyan iszonyat fogta el, hogy alig tudott elmenni.

— Ó nem! Ó nem! Ó nem! — csak ez forgott az eszében — zokogva, mint mikor a hideg, esős szél süvölt a csepegő fák között.

Mit jelentsen ez? Ebben a nyomorúságos zavarban egy percig sem gondolt arra, hogy vissza-

menjen az irodába. Nem tudta, mit csinál, merre megy, csak úgy ōdöngött az utcákon, ügyet sem vetve a forgalomra. A Trafalgar-térre jutott, oda-támaszkodott a rácshoz, a National Galery elōtt. Itt volt az első összefüggō gondolata: Hát ezért volt üres az irodája? Sem irnok, sem senki! Hogy egyedül lehessenek. Még ma reggel őt csókolta! Rettenetes, rövid nevetés fojtogatta, zokogással vegyesen. Miért is van szíve?

Az egyik oroszán talapzatához egy fiatalember támaszkodott s egy leányt tartott átölelve, magához szorítva. Gyp elfordult, hogy ne lássa őket és megint nekivágott az utcáknak. Elment a Bury-utcába. Semmi világosság! Nem fontos; úgy sem ment volna fel.

A Green Park fáin még volt néhány levél, réz-vörösen csillogtak, mint annak a leánynak a haja. Kínzó látomások gyötörték. Azok az üres szobák! Hogy fog majd hazudozni neki! Máris benne volt a hazugságban! Ezt igazán nem érdemelte tōle.

Az igazságtalanság fölötti felháborodás volt az első, megkönnyebbülést jelentō érzése — valami határozott érzés a nyomorúságos szenvedéstől ködös agyban. Ő nem nézett, nem gondolt más férfire, mióta akkor eléje bukkant, azon a holdas estén a kertben, a tengerparton — egyetlen egy gondolata sem volt a másé! Elég szegény vígasztalás!

A Hyde Parkban bolyongott most, egy úton, keresztül a pázsiton és jeleket keresett emlékezetében, hogy *mióta* változott meg vele szemben. Nem talált semmit. Egyáltalában nem változott meg. Hát lehet szerelmet tettetni? Tettetni a szenvedélyt, vagy — mikor mostanában megcsókolta, arra a leányra gondolt?

Szerelem! Miért volt annyira a hatalmában, hogy egy csekélység — csak éppen annyi, hogy meglátta őt mással — ennyi szenvedést okoz? Mit tegyen?

Vonszolja magát haza és bujjon el odujába! Paddingtonban éppen indult egy vonat s gyorsan belevetette magát. Mások is voltak a kupében, üzletemberek a városból, ügyvédek, onnan — ahol az imént volt. Örült az újságpapír zizegésének, a közömbös arcoknak, az újság mögül feléje szálló közömbös tekinteteknek, örült, hogy nem kell letvetnie álarcát, mert félt érzelmeinek hevességétől. Egyenként kiszálltak, autóba ültek, vagy elindultak gyalog és Gyp egyedül maradt; szeme az elhagyatott folyóra tapadt, amely csak elmosódottan látszott a felhőbe burkolt hold halvány fényében. Egy kétségbeesett pillanatig átvillant agyán a gondolat:

— Nyissam ki az ajtót és lépjek ki? . . . Egyetlen egy lépés — s aztán békesség!

Sietve ment tovább az állomásról. Esett s jól esett, hogy felfrissül égő arca. A szél sivítva, nyögve zúgott végig a tölgyfa ligeten, csapkodta a sötét ágakat, tépte a leveleket s a nedves kis fekete alakok nekiröpültek Gyp arcának.

Mennyi vad fájdalom van az ilyen hajladozó erdőben. Gyp futva sietett keresztül a vastag, suhogó, még nem egészen keresztülázott avaron. A levelek nedvesen tapadtak vékony harisnyájához. Az erdő szélén megállt, hogy lélekezethez jusson s vissza-vissza tekintgetett. Aztán nekiszegezte fejét az esőnek és tovább rohant a nyílt mezőn.

Úgy ment fel szobájába, hogy senki sem látta. Összegubbaszkodott a frissen rakott tűz előtt és hallgatta, hogy fütyül a szél a jegenyék között. És eszébe jutott az a két sor a régi skót dalból:

«Csak szívem gyilkosa napjának

Halálba fagyva dermedt, szomorú!»

Aztán ágyba bújt és végre elaludt.

Másnap azzal a kellemes tudattal ébredt, hogy:

— Szombat van, ma itthon lesz Bryan mindjárt ebéd után!

Aztán eszébe jutott minden. Mintha valami ördög szállotta volna meg — a makacs büszkeség démona és feketébb lett volna óráról-órára, azon a reggelen. Hogy ne legyen otthon, mikor Summerhay megérkezik, megnyergeltette lovát és elvágatott egyedül a dűnék felé.

Már nem esett, de még mindig erős délnyugati szél fújt és az ég fehér és szürke foszlányokra volt szaggatva — füstgomolyok vonultak át a felhőpartok és jégmező — kékségű szakadékok között. Messze el lehetett látni — egészen Wittenhamp-Clumpsig, a völgyön át, keleten a folyó fölötti magas erdőig, délen és nyugaton a messzeségbe, a különös, megtépdesett ég alatt, az őszi pompájú tájon: fakó fű, tar földek, már majdnem teljesen lekopasztott lombu szürke, arany és barnás erdők. De a szél zúgása, az ég, az eső utáni üdeség, a távol színek nem tudták kiűzni szívéből a reménytelen sajnást, s a belőle fogant ördögöt.

VIII.

Vannak emberek, akik játékosoknak születtek. Nincs erejük elhárítani a sorsot, ha kockázatra csábítja őket.

Summerhay szerette Gypet, nem unta meg sem testileg, sem lelkileg, sőt biztos volt benne, hogy sohasem is fogja megenni — és mégis hónapok óta játszogatót a kockázattal, amely tegnap tetőpontját érte. És most, mikor hozzá vitte a vonat, nyugtalanság fogta el. Visszatekintve nehéz lett volna megmondani, mikor kezdődött tulajdonképpen ez az ingadozás. A leány maga is házárdjátékos volt. Nem tisztelte úgy, mint Gypet; nem hatotta meg annyira, mint Gyp, nem volt — még félannyira sem volt — vonzó, de meg volt az ereje, hogy elcsavarja a fejét pillanatokra, valami különös, égő,

bőrön átható igézet, a hatalmas vitálitás csábítása sugárzott belőle. Mint az élet szerelmese, érezte vele, hogy elsikkad mellette sok minden. És Summerhay természetében feküdt a vágy mélyen megmeríteni az élet kelyhét. Távoli atyafiságuk bizalmasságot teremtett közöttük, de nem annyira, hogy unalmassá válják, viszont elég közel hozta őket egymáshoz, hogy leomolják a meghittséget körülbástyázó külső válaszfal, ami, rendszerint, annyi tudatos küzdelembe kerül.

Summerhay nem ismerte fel a veszedelmet a maga teljes nagyságában; semmiesetre sem látta előre a tegnapi esti krízist. Sürgönyt kapott a leánytól ebédidőben, melyben emlékeztette egy félig tréfás, nyári ígéretére, hogy együtt teáznak egyszer és megmutatja az irodáját — jelentéktelen, egyszerű dolog. Nem számolt azzal, hogy a leány olyan csinos lesz, ahogy hátradől a nagy oxford-székben, a hátravetett boájával, hogy látni lehessen fehér nyakát. Nem számolt azzal, hogy, mikor lehajol a csészéjeért, a leány kinyújtja kezét, magához húzza unokabátyja fejét, ajkához szorítja ajkát és azt mondja:

— Most tudod!

Zúgott a feje, még most is zúg, amint rágondol! Ez volt minden. És mégis — méreg került a vérebe; egy rövid csók — egy tekintet, beszívta illatát — valami fenyőerdőre emlékeztető illatot — míg a leány felhúzta keztyűjét, megigazította boáját, mintha nem ő, hanem a férfi lopta volna azt a csókot. És a leány magához szorította karját, amint lementek a lépcsőn. A Temple állomáson félig gúnyos mosollyal nézett vissza rá, kihívóan, pajtáskodón, sokat ígérően. Mikor visszament irodájába, megtalálta a levelet. Gyp írta rá a címét és küldte utána a vörös házból. És valami halvány nyugtalanság ébredt benne, hogy az ő kezén ment keresztül a levél. Nyugtalan estét töltött a klub-

ban, kártyázott és vesztett, későig maradt fenn az irodájában egy peres ügyön dolgozva, sokat dolgozott délelőtt, és csak most, hogy közeledett Gyphez, fogta fel, hogy teljesen kiejtette kezéből a dolgok egyszerű menetét.

Mikor meghallotta, hogy Gyp egyedül kilovagolt, még nyugtalanabb lett. Rendszerint megvárta, hogy együtt vágtsanak. Vajjon nem várta a rendes vonattal? Átöltözött és lement az istállóba. Az öreg Pettance egy abrakolón ült, egy öreg *Ruffs Guide*-ot olvasgatott, amelyben fel voltak jegyezve régi, nagy győzelmei; elnézegette a ceruzával aláhúzott neveket:

— June Stakes: Agility. E. Pettance 3-dik. — Tidporst Selling H'Cap; Dorothea, E. Pettance, o. — Sali soury Cup: Also ran Plum Pudding, E. Pettance — s a többi dicsőségeit.

— Jó napot sir; szeles idő van. A nagyságos asszony elment már több, mint két órája. Nem akart magával vinni.

— Akkor hát siess és nyergeld meg Hotspurt.

— Igenis, sir; nagyon jó lesz, sir.

Több, mint két órája! Felment a dűnére, amerre rendszeren hazafelé szoktak jönni és vagy egy órát lovagolt, erősen szétnézett mindenfelé, mielőtt hazatért — kihevülve, nyugtalanul. Gyp lovaglóstora ott volt a nagy asztalon, meg a keztyűje. Szívébe ismét derű lopózott és felrohant a lépcsőn.

Gyp éppen a haját igazgatta s gyors mozdulattal fordította arra fejét, mikor Summerhay belépett és hozzá sietett. Az a különös érzése volt, hogy Gyp védekező állásban van. A fiatal asszony visszahúzódott és azt mondta:

— Ne! Ne tectess! Akármilyen, csak nem tettetés!

Summerhay még sohasem látta így, nem hallotta így beszélni — ilyen kemény arccal, ilyen szúró tekintettel! És visszadöbbsent.

— Mi történt, Gyp?

— Semmi — csak ne tetsess! — És megint a tükörhöz fordult s tovább kefélte haját.

Gyönyörű volt, kipirult a lovaglástól a szélben. Summerhay szerette volna átölelni. Ijedten és bosszusan mondta:

— Azt hiszem, illenék megmagyarázni.

— Azt inkább *te* tehetnéd. Én teljesen sötét-ségben vagyok.

— Egy szót sem értek az egészből!

— Igazán?

Volt valami vészterhes abban, ahogy tudomást sem vett róla, mialatt újjai gyorsan mozogtak sötét fényes haján — valami ijesztően hirtelen ebben, az ellenségeskedésben. Summerhay leült az ágyra. Talán a levél miatt? De hogyan? Hiszen nem bontották ki.

— Az Istenért, mi történt, Gyp, mióta nem voltam itthon? Mondd el, ne tarts engem így!

Gyp megfordult és szembenézett vele.

— Ne tettesd magad, mintha rosszul esnék, hogy nem csókolhatsz meg! Ne légy kétszínű, Bryan! Tudod, hogy csak tettétedl hónapok óta.

Summerhay hangja élesre csapott át:

— Azt hiszem, megőrültél. Nem tudom, mit akarsz.

— Ó, igenis, tudod! Kaptál tegnap egy levelet «Sürgős» jelzéssel?

— Úgy, tehát ez az! — Summerhay megkeményedett és konok hangon mondta:

— Igen, Diana Leytontól. Van talán valami kifogásod ellene?

— Nincs; de mit gondolsz, hogyan jutott hozzád vissza olyan gyorsan?

A férfi komoran mondta:

— Nem tudom. Feltételezem, hogy postán.

— Nem — én magam tettem be a levélszekrényedbe . . . fél hatkor.

Summerhay agya be volt gyakorolva a gyors-

saságra ; egy pillanat alatt átlátta ezeknek a szavaknak teljes jelentőségét.

— Akkor hát láttál minket.

— Láttalak.

A férfi felállt, valami ügyefogyott mozdulatot tett és azt mondta :

— Ó, Gyp! ne! Ne légy olyan kegyetlen! Esküszöm . . .!

Gyp felnevetett, megfordult és tovább kefélté haját. És Summerhayben valami borzasztó érzés ébredt, hogy mindjárt nekimegy fejfel valaminek.

Tehetetlenül mondta :

— Csak egy csésze teát ittunk meg együtt. Miért ne tettük volna? Az unokahugom. Igazán nincs benne semmi! Miért gondolod mindjárt a legrosszabbat rólam? Megkért, hogy mutassam meg neki az irodámat. Nem utasíthattam el.

— Az üres irodádat? Ne, Bryan — olyan szálnalmas! Nem tudlak meghallgatni!

Erre a korbácsütésre Summerhay az asszony felé fordult.

— Hát örömet szerez neked a legrosszabbat tételezni fel rólam?

Gyp újjal megálltak.

— Mindig mondtam, hogy teljesen szabad vagy. Azt hiszed, nem éreztem már hónapok óta, hogy ez így megy? Aztán jön egy pillanat, mikor az ember büszkesége fellázad ellene — ennyi az egész! Ne hazudj nekem, *kérlek!*

— Nem szoktam hazudni!

Summerhay iszonyodva érezte, hogy egy eltéphetetlen háló szövődik körülötte, — az az átkozott bizalmasság szötte a hálót, az, hogy eltitkolta előtte minden igaz ok nélkül. Hogyan láttassa be vele az igazat, hogy csak *őt* szereti igazán?

— Esküszöm, Gyp, hogy egy csóknál több nem volt köztünk, és ez sem az én . . .

A fiatal asszony felkiáltott :

— Ó, menj el!

A férfi az asszony vállára tette kezét.

— Csak téged szeretlek. Esküszöm! Hinned kell nekem! Örület... örület! Gondolj a szerelmedre... gondolj a sok — — —

Gyp arca fagyos volt; Summerhay keze lehanyatlott. Csak annyit mormogott:

— Ó, ez a rettenetes gög!

— Igen, ez mindenem! Visszamehetsz hozzá, ha tetszik.

— Hozzá menni! Ha kívánod, soha nem látom többet.

— Ó, ne! Mi haszna?

Abban a pillanatban Summerhay igazán komolyan gondolta is, amit mondott. És mégsem tudta meggyőzni Gypet! Igazán rettenetes! Milyen igazságtalan és esztelen! Hát mit tett, hogy ennyire nem hisz neki — hogy ilyen léha gazembernek tartja? Hát tehet róla, hogy az a leány megcsókolta? Tehet róla, ha szereti? Tehet róla, hogy férfi természete van? Esztelen, igazságtalan, kicsinyes! És egy dühös pillantással kiment a szobából.

Lement a dolgozószobájába, levetette magát a pamlagra és a falnak fordult. Alig feküdt ott öt percig, dühe elpárolgott és hideg, halálos félelem foglalta el helyét. Gyp legegyénibb természetével került szembe — büszkeségével, szkepticizmusával — igen — és mély, kizárólagos szerelmével! Gypnek nem kell semmi, csak ő, neki pedig annyi minden. Belátta ezt, de csak homályosan, mint egyik összetevőjét az érzésnek, hogy nem tud ebből kilábalni és annak az ingerült vágynak, hogy fejjel menjen neki minden akadálnak. Meddig fog ez az állapot tartani? Felkelt és elkezdett fel-le járkálni a szobában, hátravetett fejjel; időnként meg-rázta fejét, mintha le akarná rázni magáról azt a halálos bizonytalanságot. Diana! Azt mondta, hogy többet soha sem fogja látni. Azután a csók után...

az utolsó tekintet után, ahogy visszanézett rá! Hogyan szakítson vele olyan hirtelen? Megborzongott. Ó! Milyen borzasztó! Ki kell, hogy meneküljön ebből a csávából... valahogy! Egész biztos, hogy ki lehet valahogy, valami módon! De hogyan?

Az élet rengetegében megállt a sors, ködös, homályos alakja feléje fordult a fák között és megmutatta sápadt arcát, fekete szemét, megmutatta, rettenetes gyorsasággal, borzalmas valóját.

IX.

Gyp a szobájában állt és apróságokkal babrált — mint ahogy asszonyok szoktak, mikor nagyon le vannak törve — szalagot varrt a fehérneműjére, kifényesítette gyűrűit. Már kitombolta magát az ördög, amely megszállta reggel és csak a régi, zavaros szomorúság maradt benne. Megbántotta szerelmét, örült, hogy megbánthatta és most keservesen nyomorultnak érezte magát. Mi haszna volt — miféle elégtétel ez? Vajjon bosszúálló szurkálásokkal meg tudja gyógyítani a mély sebet, eltüntetheti a rákos fekélyt életéről? Hogyan gyógyítná magát azzal, hogy megbántja azt, akit szeret? Ha feljön mégegyszer és csak int, a karjába veti magát. De nem jött fel és ő sem ment le — igen nagyon le volt törve. Besötétedett, de nem húzta le a függönyt. A szeles, holdfényes kert a szerte szállingó levelekkel valami szomorú szórákozást nyújtott. Bejött a kis Gyp. Egy fát letört a szél és felmászott rá. Két kosár makkot szedett és a disznók olyan falánkok voltak; a szél elfújta őt is, Betty futott utána. Bryan a dolgozószobában járkál fel és alá, úgy el van foglalva, hogy csak egyetlen egy csókot adott neki.

A szél! Bár fújná ki szívéből ezt a kínos érzést, hogy már legyenek túl az egészen. Nem bánja,

akárhogy tettei is a szerelmet, szánalomból! Szkeptikus, önbizalom nélküli lelkében, ha már egyszer gyökerében megingott a bizalom, nem lehet többet helyreállítani. Büszke természete, ha egyszer teljesen odaadta magát, nem elégedhetik meg fél-szerelémmel. Ő — aki annyira félt a szerelemtől, hogy, mikor rácsapott is még teljes erejéből küzdött ellene, amíg csak el nem sodorta magával, aki azóta csak a szerelemnek élt, semmi másnak, aki mindent odaadott és mindent követelt — biztosan tudta most már és örökre, hogy ezt sohasem kaphatja meg.

Hónapok óta kellett, hogy egy-egy kicsit gondoljon más nőre. Még ha el is hiszi, hogy nem volt köztük más, mint egyetlen egy csók — hát az semmi, hogy eljutottak eddig a csókig? Az a leány — az unokahúga — kezében vannak az összes kártyák . . . a világ, a családi befolyás, biztos társadalmi helyzet, és mi több — rettenetesen több — a férfi vágyódása a fiatal, a még fel nem ébresztett után. Ezt a leányt *feleségül* veheti! Ez a gondolat üldözte Gypet. A férfiú szenvedély pillanatnyi kitörését meg tudná bocsátani . . . ó, igen! De ez a leány, az unokahúga, elhódítja, elrabolja. Hogyan lehetne tisztességgel távortartani tőle, lenyűgözni?

Hallotta, hogy Summerhay feljött az öltöző szobájába; mialatt ott volt, kilopózott és lement. Az életnek tovább kell folyni, a cselédeknek nem szabad tudni semmiről. Leült a zongorához és játszani kezdett. A férfi most bejött és szótlánul állt a tűz mellett.

A vacsora a szükséges beszélgetéssel, elviselhetetlen volt és amint véget ért, kimentek, a férfi a dolgozójába, Gyp a zongorához. Ott ült, készen leütni valami hangot, ha valaki belépne, és könnyek estek ölében nyugvó kezére. Hogy szeretett volna odamenni hozzá, karjába vetni magát és felordítani:

— Nem bánom . . . nem bánom! Tégy, amit akarsz — menj hozzá — csak szeress engem is egy kicsit!

Pedig hát *egy kicsit* szeretni és szerettetni?! Lehetséges ez? Neki nem!

Rettenetes szerencsétlenül feküdt le; hallotta, mikor Summerhay feljött, bement az öltözőszobába — és aztán, a tűz fényénél látta, hogy végre melléje térdel.

— Gyp!

A fiatal asszony felült és a férfi nyakába borult. Egy fuldokló ölelhetett így. Egész büszkesége belevesztett az igyekezetbe, hogy mégegyszer közel érezze magához, hogy feltalálja az elveszett multat. Sokáig hallgatta szabadkozását, tiltakozását az örök szerelem nevében — olyan különös volt mindez Gypnek, olyan gyerekes és érzelgős. Aztán megnyugtatta a férfit. Abban az órában magasan fölülmúlta önmagát. Nem fontos, hogy mi lesz az ő szívével, csak Bryan legyen boldog, ha megkapja mindazt, amit kíván vele vagy nélküle . . . sőt, ha kell, örökre nélküle.

De mikor Summerhay elaludt, rettenetes percek zuhantak Gypre; arra a néhány órára, mikor mindent a legborzasztóbb színben lát az ember, nem tudta elfojtani zokogását. És ez felkeltette Bryant. Megint előlről kezdődött minden, az asszony súlyos: «Vége»-kiáltása, a férfi súlyos: «Nem, nem»-je.

Mint a legtöbb emberi tragédiában, mindkettőjüknek igazuk volt, a maguk természete szerint. Az asszony odaadta magát fentartás nélkül, teljesen és ő is mindent kívánt viszonzásul, de nem kaphatta meg. A férfi őt akarta, a többit csak mellékesen, panasz nélkül, és nem tudta megkapni. A férfi nem ismert el lehetetlenségeket, az asszony igen.

Aztán megint egy kis irgalmas elzsongítás állott

be. Gyp sokáig feküdt ébren, belebámult a sötétségbe, elfogadta kétségbeesését, megpróbálta elviselni, de nem sikerült. Lehetetlen elválni Bryantól a másik életét — és lehetetlen, hogy, mialatt ezt éli, az a leány ne próbálja elszakítani tőle. Lehetetlen megfigyelni, kikérdezni. És lehetetlen süketen, vakon élni, elfogadni a maradék morzsákat és nem mutatni ki semmit. Bryan nem monogám természetű, és ő az. Minden tiltakozása ellenére is tudta, hogy nem akarja igazán a szakítást azzal a leánnyal. Még ha az a leány le is mondana róla! És lassanként kialakult benne egy borzasztó kis terv, hogy próbára tegye. Csendesen visszahúzta karját, megfordult a másik oldalára és elaludt a végkimerüléstől.

Másnap reggel kérlelhetetlenül ragaszkodott tervéhez. Mosolyra, beszélgetésre kényszerítette magát, mintha semmi sem történt volna és figyelte a megkönnyebbülést a férfi arcában, szemmel látható örömét a változáson és rettenetes fájdalom nyíllalott szívébe. Megvárta, amíg útra készen volt Bryan, aztán még mindig mosolyogva mondta:

— Felejts el mindent, ami tegnap volt, drágám. Igérd meg, hogy nem változtatsz semmin. Fenn kell tartanod a barátságot; nem szabad elvesztened semmit. Nem fog nyugtalanítani, boldog leszek.

A férfi letérdelt előtte, fejét derekára hajtotta. Gyp megsímogatta a haját és ismét mondta:

— Én csak úgy lehetek boldog, ha mindent kiélevezel, ami utadba akad. Nem bánt már egy cseppet sem. — És figyelte a férfi felderülő arcát.

— Komolyan mondd?

— Igen, komolyan.

— Akkor hát belátod, hogy nem jelent az egész semmit — hozzád viszonyítva — nem is jelenthet soha semmit!

Elfogadta a keresztrefeszítettetését.

— Olyan gyávaság lenne tőled feladni azt a

bizalmas viszonyt. Megbántanád vele unokahúgodat.

Látta, hogy egyre nagyobb megkönnyebbülés ül a férfi arcán és hirtelen felkacagott. Bryan felállott a térdelő helyzetből és rábámult.

— Ó, Gyp! Az Isten szerelméért, ne kezd újra!

Feltörő zokogással fordult el a férfitől és kezébe temette arcát. Nem felelt sem könyörgésére, sem csókjaira, aztán kiszakította magát és az ajtó felé rohant. Egyetlen vad gondolat uralkodott rajta. Ha meghalna, minden rendbe jönne, nyugalom — békés nyugalom szállna mindenkire! De Bryan útját állta.

— Gyp! Az Isten szerelmére! Lemondok róla, persze, hogy lemondok. De légy... légy józan, okos! Egy fikarcnyit sem törődöm veled, nem fontos nekem senki, csak te!

Aztán megint egy kis szélcsend állott be. De most már mindketten tisztában voltak vele, hogy ez csak a kimerültség pihenője.

Megkondult a templom harangja, a szélvihar elült, szélcsend állott be, amilyen rendszeren éjjel szokott kezdődni és eltart tizenkét óráig. A kert tele volt szórva levelekkel, sárgafoltos zöldtől a sárga és sötétvörös árnyalatig.

Summerhay Gyppel maradt egész délelőtt. Mindenféle apró-cseprő dolgot keresett magának. Féllelme lassanként elszállt, Gyp nyugodtnak látszott és Bryan az a természet volt, akik nehezen viselik el a gondokat és türelmetlenül várják, hogy lerázhassák őket.

De löncs után megint kitört a szellemi vihar, ezúttal olyan váratlanul, hogy világosan megmutatta, mennyire mély és gyógyíthatatlan a seb. Bryan egyszerűen azt kérdezte, van-e valami megbízása számára, ha bemegy holnap a városba. Gyp egy darabig hallgatott, aztán azt mondta:

— Köszönöm, nincs semmi. Neked más dolgod lesz; várnak az ismerőseid!

Arca, hangja világosan, újult erővel bizonyították, milyen benuulás állott be az életében. Ha nem tudja ismét meggyőzni Gypet szerelméről, örökös félelemben élhet — hogy egyszer csak nem találja itthon, mikor hazajön, vagy hogy valami retteneteset követ el önmagán. Valami iszonyat volt a férfi tekintetében, ahogy végignézett rajta és kiment a szobából. Megint benne volt az érzés, hogy a fejével neki kell mennie valaminek és megint úgy próbált megszabadulni ettől a kintől, hogy alá és fel sétált a szobájában. Milyen jelentéktelen apróság — és ilyen rettenetes következménye legyen! Egyszerre megingott Gyp egyensúlya, józansága. De hát mit követett el olyan borzasztót? Nem tehet róla, hogy az a leány szereti őt!

Éjjel azt mondta Gyp!

— Kegyetlen vagy. Van olyan ember a világon, akit nem gyűlölnék meg, ha tudnám, hogy látása egy pillanatig is kint okozna neked?

Ez igaz volt, Bryan érezte, hogy igaz. De nem tudta gyűlölni ezt a leányt, egyszerűen azért, mert az szerette őt — még akkor sem gyűlölhetsz, ha ezzel megkíméli Gypet a szenvedéstől. Ez nem józan dolog, képtelenség! Miért nem tudják a nők a maguk arányaiban látni a dolgokat? Miért nem tudják belátni, hogy a férfinek kell más barátsága is, hogy futó szenvedélyeket élvez és mégis éppen úgy szereti az asszonyt, mint azelőtt? Gyp kegyetlennek tartja őt. De miért? Mert megcsókolt, visszacsókolt egy leányt, aki előbb megcsókolta őt; mert szívesen beszélget vele, és — igen, talán a fejét is elveszti mellette. De kegyetlen! Az nem! Gyp lesz mindig az első az életében. Ezt be *kell* hogy láttassa vele. Hogyan? Mondjon le mindenről? Szakítson Dianával? Nos, meg tudná tenni! Isten a tanuja, hogy nem mélyek az érzelmei! De

nehéz lenne; gyávaság, brutális, hogy végleg szakítson vele! Bár, inkább megtenné, semhogy Gyp kegyetlennek gondolja maga iránt. Meg tudná tenni — meg is kellene!

Dehát lenne-e valami haszna belőle? Vajjon elhinné Gyp? Nem gyanakodna rá állandóan, ha távol van tőle, akármit csinálna? Üljön itt és maradjon tétlenségben? Dühroham fogta el. Miért bánik úgy vele, mintha teljesen megbízhatatlan lenne? Vagy — igazán az? Megállott. Mikor Diana a nyaka köré fonta karját és megcsókolta, épp oly kevésbé védekezhetett és hagyhatta viszonzatlanul csókját, mint ahogy nem röpülhet át ezeken a jegenyéken. De azért nem gazember, nem kegyetlen, nem hazug! Hát tehet az egészről? Nem kellett volna válaszolnia a leány első levelére, körülbelül egy évvel ezelőtt. De hiszen nem láthatta ezt előre! Azóta olyan fokozatosan ment minden a maga útján; igazán semmi, csupa semmiség! Megint elfogta a düh. El kellett, hogy olvassa azt a levelet az alatt az átkozott szobor alatt, hónapokkal ezelőtt. Azóta folytonosan dolgozott benne a méreg! És hirtelen dühében a nyomoruságos szerencsétlenség fölött, ököllel belevágott a bronz archa. A szobor fölfordult; Summerhay ostobán bámult összezúzott kezére. Micsoda ostobaság volt ez? De legalább kioltotta dühét. Mit tegyen? Csak hinne Gyp neki! De ismét az a reménytelen kétségbeesés vett erőt rajta, hogy nem lehet elérni semmit. Még csak a kezdetén volt a véget nem érő bajoknak. Mint az egér a fogóban, hol ezen, hol azon az úton próbált lelke kiszabadulni ebből a bonyodalomból. Ej! Reménytelen dolog — hadd menjen a maga útján! Vállat vont, kiment az istállóba és kiadta a rendeletet Pettancenak, hogy nyergelje meg Hotspurt. Miközben a lóra várt, gondolta:

— Hívjam magammal őt is?

De nem volt ereje még egy kitöréshez, felült a lóra és elvágatott a dűnék felé.

Hotspur, a gyönyörű, minden kis világos folt nélküli, tiszta barna paripa, ugyanaz, melyet azon az emlékezetes vadászaton lovagolt Gyp, mikor először találkozott Summerhay-el, most kilenc éves volt. Gazdájának két rossz lovastulajdonsága: a túlságos hajszolás és nehéz kéz — megkeményítették a ló különben is elég kemény száját. De, úgylátszik, valami történhetett az istállóban, ami nagyon rossz kedvre hangolta az ideges állatot; vagy talán megérezte, lovak rendes szokása szerint, a lovas lelkében tomboló vihart. Vaiósággal felvonulást rendezett legszebb tulajdonságaiból és Summerhay valami perverz élvezetet talált a ló makacsságában. Egy jó órát lovagolt; aztán ki-melegedve, sajtó karral, hazafelé indult a «vadon»-on át, ahogy a kis Gyp a ligetet nevezte, a két, sással benőtt mező sarkában, a romoknál. Egy kapu volt a mezők közti kerítésben, annak vágatott neki. A paripa úgy átröpült rajta, mint a madár és Summerhay egy pillanatra tiszta örömet érzett. Megfordult és újra nekivágatott. Hotspur most is pompásan megoldotta feladatát. De a ló vére felforrt. Summerhay alig tudta tartani. Egy: — Ó, te bestia! Ne húzz úgy! — kiáltással megrántotta a zablát. Eszébe villant Gyp szava: «Kegyetlen!» És egy pillanatnyi idegrohamában, amilyen mindannyiunkat megszáll olykor, ráhúzott a fickándozó lóra.

A szöglet felé galoppozott, ahol a két mező találkozott, mikor hirtelen azon vette észre magát, hogy épp oly kevésbé képes fékezni a megvadult paripát, mintha egy gőzgép lenne alatta. Hotspur egyenesen a romoknak vágatott neki és Summerhay gondolta:

— Istenem, ez agyonüti magát!

Egyenesen neki a régi, efeual benőtt romnak.

Egyenesen neki — és bele! Summerhay behúzta a fejét. De nem eléggé — az efeu mögött gerenda rejtőzött! Rettenetes roppanás! Summerhay hanyattfordult lován és végigterült a mocsáros, levéllel telt tócsában. A ló megcsúszott, ijedten megállt és vadul forgó szemét rémülten fordította mozdulatlan gazdája felé. Aztán hátravetett fővel vágatott tovább a mezőn.

*

Mikor, Gyp megjegyzésére, Summerhay elhagyta a szobát, a fiatal asszony szíve összeszorult. Egész reggel olyan erősen próbálta visszafojtani kétségbeesett féltékenységét és ime, most az első alkalommal mégis kitört. Nem tehet róla, nem bírja ki! Úgy élni nap-nap után a tudattal, hogy ott, Londonban vagy együtt van Bryan a leánnyal, vagy keservesen erőszakot tesz magán, hogy távol maradjon tőle! És mikor hazajön, ugyanolyan legyen hozzá, mint azelőtt — ne mutasson ki semmit — hát lehetséges ez? Ha igazán szereti őt, hogyan is habozhatik egy másodpercig is? Még a leány gondolata is rettenetes kellene, hogy legyen előtte. És ki kellett, hogy ezt mutassa, nemcsak vad szavakkal ismételtetni ugyanazt! Mi haszna a szónak, ha ellene szól a tett? Ő, aki minden ízével szeretett, nem tudta megérteni, hogy egy férfi úgy is szerethet egy asszonyt és kívánhatja, hogy ugyanakkor egy másik is vonzza.

Vajjon kevésbé nyomorúságos lenne élete, ha otthagyná és visszavonulna Mildenhamba? Nélküle élni? Lehetetlen! Vele élni? Éppen olyan lehetetlennek látszik! Elérkezett a kín olyan magas fokához, hogy az már szellemi csődöt jelentett; már nem működött agya, csak tehetetlenül vergődött egyik végtől a másikhoz, nem is próbált már határozni.

És elkezdett apróságokkal foglalkozni — meg-

stoppolta az egyik keztyűjét, megkefélte az öreg Ossyt és bekente valami kenőccsel, összerendezte számláit, leveleit.

Öt órakor, mikor a kis Gyp rendesen vissza szokott jönni sétájáról, mert érezte, hogy úgy sem tudna jókedvű lenni vele, kiosont és elment sétálni a folyópartra. A szélcsendnek már vége volt; a délnyugati szél ismét vadul füttyült a fák között és hatalmas felhőtömeget hajtott maga előtt a látóhatár felől a halványkék égen. Gyp megállt és elnézte a szürke árt, a letört ágakkal szegélyezett tajtékos hullámokat, a rajtuk lebegő levelekkel, a füzek szélcibálta, megkoppasztott toll-ágait. Hirtelen nagy vágyódás fogta el apja után. Csak ő tudna segíteni rajta — egy kicsit — a nyugalomával, szeretetével, egyszerű jelenlétével.

Megfordult és ismét felfelé indult az ösvényen, lassu léptekkel, mély gondolatokkal. Vajjon nem utazhatnának — nem mehetnének el egy földköri útra? Vajjon feladná a munkáját ezért? Merje ajánlani? De vajjon nem lenne ez is csak egyszerű elodázás? Ő most már nem elég neki és még kevesebbet jelentene számára, ha elvenné a foglalkozásától. És mégis az egyetlen reménysugár ez volt a sötét éjszakában. A «vadon» körüli mező távolabbi végére került.

A fehér felhők széle már vörösbe játszott ott nyugaton, a folyó fölött. A hold is kikukucskált a távoli hegyek peremén, sápadtan, valószínűleg. Minden csupa vad színfolt. A tölgyek, a bozótkerítés mentén, még nem vesztették el lombjukat és a lemenő nap sugaraiban aranyos zöld viszfényben ragyogtak; a félig letarolt bükkfák rézvörösön lángoltak, az égerfa barnás-vörösön izzott. Egyetlen egy hulló levél szállongott, kerिंगett Gyp körül, aztán felkapta a szél és vitte magasra — fel, egyre feljebb, míg végre elveszett, eltűnt.

Az eső átáztatta a füvet. Visszafordult. A kapunál, a rom mellett egy ló állott. Feléje nyerített. Hotspur, felnyergelve, kengyellel, lovas nélkül. Miért? Hol? Kinyitotta a zárt, keresztül rohant a fűvön és ott látta feküdni Summerhayt a sárban — hanyatt, tágranyitott szemmel, haja, homloka merő vér. Nehány levél hullott le rá. Istenem! Ó, Istenem! Szemében nincs fény, ajkán nincs lehelet; szíve nem ver. Még arcára is hullott néhány levél — szerencsétlen fejéből patakzó véérébe.

Gyp rázta — hiába! Merev volt és hideg, mint a jég! Nagyot sikoltott és lezuhant. Minden erejével magához ölelte a merev testet, az ajkát csókolta, a szemét, összezúzott homlokát; átfogta melegítette, megpróbált életet dörzsölni beléje, míg aztán ő is elcsendesedett és mozdulatlanul feküdt, ajkát a hideg ajkhoz, testét a hideg testhez szorítva a sárban, a hullott leveleken, míg a szél rázta, cibálta az örökzöldet és tovább száguldott, esőszaggal terhesen.

Mellettük zavartan, lehajtott fővel állott a paripa, Gypet szaglászta, majd hátrált, nagyot nyerített és elvágtatott a mező szélén...

Az öreg Pettance várta, hogy Summerhay visszatérjen és beállítsák éjszakára az állatot az istállóba. Aztán hallotta a távoli nyerítést. Kiment a kert kerítéséhez, ott kémlelt bele éles szemével a lemenő nap irányába. Látta a magányos paripát, amint keresztül vágtatott a «vadon» felől, ahol semmi keresete sincs egy lónak, és gondolta:

— Ott van! Az a ravasz ördög megszökött a gazdájától! Most aztán lássam, hogy hogy fogom el!

Visszament, egy kis zabot vett a kezébe és nekiindult merev lábain a mezőnek. Jellemző, hogy az öreg lovas egy pillanatig sem gondolt balesetre. A gazda bizonyára ki akarta nyitni a nehéz kaput — azt, amelyiket fel kell kissé emelni. A ló pedig egy

tökéletesen elrontott példány! Nagyon sok baja volt már vele és nem egykönnyen felejtette el kikapós szeszélyeit.

Félóra mulva berohant a kivilágított konyhába. Egész testében remegett, jajgatott, könnyek csorogtak végig barázdás arcán, le a keskeny szája szegletéig.

— Ó, Istenem! Hívjátok a majorost — hamar egy hordágyat! Ó, Istenem! Betty, meg a szakácsnő . . . meg te . . . Nem tudom elhúzni tőle az asszonyt! Egy szót sem szól! Megtapogattam . . . egész hideg. Hamar! Ne tátogjatok! Egy, kettő! Ó, Istenem! Szegény nagyságos úr! Az a ló, úgy látszik, nekivágtatott a romoknak és megölte szegényt. Látszik a nyoma, ahol az az ördögi fajzat feldörzsölte a vállát a falon. Egy, kettő! Hamar, hamar! Hozzatok egy hordágyat vagy ott pusztul el az a szegény asszony a sárban! Dugjátok ágyba a kicsikét és fussatok orvosért. És sürgönyözni kell Londonba az őrnagy úrnak, hogy jöjjön azonnal. Ó, ördög adta! Ne veszítsétek el a fejeteket! Mit értek a nagy bögéssel, jajgatással!

Lent, a susogó mezők sarkában, ráesett a lámpás fénye, meg a hold sugára a romokra, az örökzöldre, a betört kapura, a mocsárra, az aranyos levelekre és a két összeölelkező, mozdulatlan testre. Gyp öntudata elszállt; nem látszott semmi különbség kettejük között. Aztán szélben, holdfényben megindult a menet a suhogó fűben — két hordágy, két férfi vitte az egyiket, egy asszony, meg egy férfi a másikat, mögöttük az öreg Pettance, meg a ló.

XI.

Gyp ágyban feküdt már, mikor magához tért és első, kábult mozdulatával társát kereste. Még becsukott szemmel fordult meg s kinyújtotta kezét, hogy megérintse Bryant, mielőtt ismét elalszik.

Semmi melegség, sehol, semmi test. Még álomittas agyában lassan, szaggatottan vonultak át a gondolatok :

— Ó, igen. Londonban . . . !

A hátára fordult. London! Valami történt ott! Kinyitotta szemét. Hát égett a tűz egész éjjel? Valaki ül a széken . . . vagy talán álmodik? És hirtelen, maga sem tudta miért, nagyokat nyögött. Az alak megmozdult, arcát megvilágította a tűz fénye. Betty! Gyp behúnyta szemét. Hideg verejték verte ki az egész testét.

— Betty!

— Igen, aranyom.

— Mi történt?

— Ne gondoldj rá — ne gondoldj rá! Mindjárt itt lesz apus, drágaságom!

Gyp szeme a tűzről és a mozgó alakról a függöny egyik sarkán beszűrődő halvány hajnali világgosságra tévedt. Nyelvét kissé kidugta és végighúzta ajkán. A paplan alatt szorosán szívére szorította mindkét kezét. Tehát nem halt meg vele — nem halt meg! Nem tért vele vissza a földre — nem . . . És hirtelen felvillant benne egy láng. Életben tartották! Átkozottak!

— Szomjas vagyok, Betty. Hozz nekem egy csésze teát.

— Igen, szívecském. Mindjárt. Jót fog tenni. Jó kislány vagy!

Amint becsapódott az ajtó, Gyp kiugrott az ágyból. Csupa elevenség és ravaszság lett hirtelen. Odafutott a szekrényhez, kikapta hosszú szőrme bundáját, mezítláb belebújt papucsába, valami csipkét kötött a fejére és kinyitotta az ajtót. Sötétség és csend! Óvatos, halk léptekkel lopózott le a lépcsőn, aztán hátratarolta a láncot a nagy ajtón, kinyitotta és kiszökött. Mint valami árny suhant végig a fűvön, ki a kertből, le az úton a fekete, csepegő fák alatt.

A hajnalfény sápadt, szürke világa összefolyt az éj sötétjével. Gyp csak éppen a lábát láthatta az út tócsái között. Valami autó zúgást hallott, ahogy nagy sebességgel száguldott fel a dombon, gyorsan elbújt a kerítés homályába. A reflektor fénye szét-sugárzott az úton, egy pillanatig káprázatos fénynyel emelte ki a bokrokat, fatörzseket és csillogtatta fel a nedves utat. Gyp látta, ahogy a soffőr hátrafordult feléje, aztán eltűnt az autó a sötét-ségben, már a hátsó lámpás fénye sem látszott.

Apját, vagy a doktort viszi az autó a vörös házba, hogy őt életben tartsák! Gyp tovább szökött. Egy ember jött ki az egyik kapun egy kutyával és utána kiáltott: — Halló!

Gyp elvesztette papucsát és mezítláb rohant tovább. Észre sem vette a köveket, az útra szórt, letört galyakat, csak rohant az ösvényen, le a folyó felé, a vendéglőtől balra, amerre szabad a part.

Befordult a part felé. Már száz méternyiről meglátta a fűzfákat és alattuk valami világosabb szürkéséget; az ott a folyó. A folyó — életének legboldogabb órái! Bárhol legyen Bryan, itt megtalálja, ahol vállára hajtotta fejét, ahol annyit álmodozott, annyi szépséget látott és annyira imádta őt! Már elérte a partot. Az ár szürkén, hidegen hömpölygött tova, gyorsabban, mint tegnap, a hajnalfényben lassan derengő partok között. Gyp mozdulatlanul állott. Melle zihált a hosszú futástól. Térde remegett, lerogyott a nedves fűre, kezét összekulcsolta felhúzott térdén és ide-oda himbálózott. Haja szabadon hullott be arcába. Szíve majd megszakadt. Ott ült, lélekzetért küzködött — megért, hogy megváljon az élettől, hogy beleereszkedjék a szürke vízbe.

Valami különös kettéválás — jellegzetes kísérője a magas láznak — szállta meg, úgy, hogy látta magát, ahogy ült és várt és gondolta:

— Látni fogom magam holtan, lebegve a nád

között. Látni fogom, ahogy a madarak csodálkoznak rajtam!

És hirtelen vad zokogás rázta meg. Az a fiú... az a fiú... és a gyönyörű haja! Aztán lezuhant, arccal a föld felé és belekapaszkodott a nedves fűbe, a földbe.

A nap halvány sugara ott játszadozott a vízen, egy vörösbegy csattogott; egy levél lehullott az asszony meztelen bokájára.

*

Winton szombaton vadászni ment és vasárnap az esti vonattal érkezett vissza a városba. Egyenesen a klubjába ment vacsorázni. Elaludt szivarja mellett és akkor költötték fel, mikor már be akarták zárni a klubb termeit. Két órakor éjjel ért a Bury-utcába. Ott várt rá a sürgöny.

«Valami rettenetes dolog történt Mr. Summerhavel. Jöjjön azonnal. — Betty.»

Sohasem átkozta még annyira a sorsot hiányzó kezéért, mint akkor, miközben Markey segítségére szorult az átöltözésnél, a csomagolásnál. Végre taxit hozatott. Fél négykor indult útnak. Winton szörme bundájába burkolódzott, kissé előrehajolva ült, hogy minden pillanatban kidughassa fejét az ablakon és irányíthassa a soffőrt. Vad éjszaka volt. Nem engedte, hogy Markey, a gyenge tüdejével künn üljön a soffőr mellett és vezetőként szerepeljen. Kétszer is megszólalt a hallgatag ember:

— Ez nagy baj lesz Miss Gypnek, sir.

— Igen. Nagy baj — rettenetes!

Majd később:

— Mit gondol, nagyságos úr, vajjon meghalt?

— A jó Isten tudja, Markey. Reméljük a legjobbbat.

Hát lehet olyan kegyetlen a sors, hogy ilyen csapást mérjen arra, aki olyan odaadón szeret?

Betty meg egy szobaleány álltak a nyitott kertajtóban, a derengő hajnali világosságnál s a kezüket tördelték. Winton kiugrott az autóból és rájuk kiáltott:

— Mi történt, asszonyok? Hamar!

— Ó, uram! Elment a drágaságom! Csak egy percre hagytam egyedül, hogy egy csésze teát hozzak neki. És kirohant a hidegbe!

Winton úgy állott ott vagy két másodpercig, mintha kővé dermedt volna. Aztán vállon ragadta Bettyt és nyugodt hangon kérdezte:

— Mi történt *vele*?

Betty nem tudott felelni. A szobaleány mondta:

— Megölte a ló a romoknál, sir. Ott lenn a «vadon»-ban. És a nagyságos asszony eszméletlenül feküdt azóta. Talán egy negyedórája, hogy magához tért.

— Melyik úton ment?

— Errefelé, sir. A kertajtó nyitva volt — de nem tudjuk, melyik úton.

A folyó!

— Forduljon meg az autóval. Maradj benn, Markey! Betty és te, leány, menjetek le a «vadon»-ba és nézzetek ott széjjel egyelőre. Nos, mi az?

— Mikor feljötteink a dombon, sir, egy lady, vagy valaki, a kerítés mellett lapult, hosszú, szőrme bundában. A fején valami fehérség volt.

— Jól van! Hajtson oda! És nyissa ki jól a szemét!

Ilyen pillanatokban nem lehet gondolkozni. De nem is volt szükség gondolkozásra, mert a kertek, a villák, a vendéglő elzárták a folyót. Csak egyetlen egy helyen maradt nyitva. Winton megállította az autót, ahol a keskeny ösvény leágazott a folyóhoz és gyalog rohant le. Nesztelenül futott végig a füves útszélen, Markey, gazdáját utánozva, sietett utána. Mikor meglátta a fekete alakot ott feküdni

a parton, egy pillanatig rettenetes félelem fogta el, mert azt hitte, csak valami odadobott ruha. Aztán látta, hogy megmozdul, intett Markeynek, álljon meg és lábujjhegyen osont tovább a fűben.

— Drágaságom!

Gyp felemelte fejét és rábámult. Olyan idegen-szerű volt a hófehér arca, a természetellenesen nagy, sötét szemével, kuszált hajával — maga a megtestesült kétségbeesés. És nem tudta, hogyan segítsen, hogy vigasztalja, hogy mentse meg. Nézése, mint a vadállaté, mikor elfogják. Ösztön-szerűleg csak annyit mondott:

— Én is éppen olyan kegyetlenül vesztettem el őt, Gyp.

Látta, hogy a szavak agyáig hatoltak és a vad tekintet megremegett. Kitárta karját, magához vonta a szerencsétlen fiatal asszonyt, amíg arca az övéhez ért, reszkető teste az övében pihent és halkán, suttogva mondogatta:

— Az én kedvemért, Gyp, az én kedvemért!

Mikor Markey segítségével beemelték az autóba, nem vitték haza, hanem a vendéglőbe. Magas láza volt, félrebeszél. Délben megérkeztek Rosamund néni, meg Mrs Markey is, akiket táviratilag hívtak oda. És kibérelték az egész vendéglőt, hogy semmi-féle lárma se zavarja.

Öt órakor lehívták Wintont a kis, úgynevezett olvasó-terembe. Egy magas nő állott az ablaknál s szeme elé tartotta keztyűs kezét. Régóta éltek ugyan alig tíz mérföldnyire egymástól, de Winton csak látásból ismerte Lady Summerhayt. Most várta, hogy előbb ő szóljon.

— Nincs semmi mondanivalóm, csak . . . éppen látni szerettem volna önt. Hogy van a leánya?

— Félrebeszél.

— Szegény fiam! Látta . . . a homlokát? Haza akarom vinni magammal.

Könnyek peregtek végig lassan, egyenként az

arcán, a fátyla alatt. Az ablak felé fordult, míg végigsimította arcát zsebkendőjével. Winton kibámult a sötétedő pázsitra.

— Elküldöm önnek mindenét . . . kivéve
ami talán jólesnék szegény leányomnak.

Az asszony visszafordult.

— Hát így végződött! Mondja, Winton őrnagy, van valami e mögött? . . . Igazán boldogak voltak?

Winton egyenesen a szemébe nézett, úgy mondta :

— Nagyon is boldogak!

Rebbenés nélkül állotta ki a sötét szem fürkésző tekintetét. Lady Summerhay nagyot sóhajtott, elfordult, lehúzta fátylát és elsietett.

Nem mondott igazat . . . tudta Gyp lázas morgásából — de senki, még Summerhay anyja se halljon egyetlen egy elejtett szót sem, ha rajta múlik!

A rákövetkező napokban Gyp eszméletlenül feküdt élet és halál közt. Winton alig hagyta el a szobát, az alacsony, kis vendéglői szobát a befuttatott ablakokkal, ahonnan ki lehetett látni a folyóra, ahogy lassan hömpölyög tova a sápadt novemberi napsütésben, vagy sötétlik a csillagok alatt. Megbűvölve nézte ezt a képet. Szinte csodával határos, hogy elrabolta leányát onnan.

Nem engedte meg, hogy ápolónőt hozzanak. Rosamund néni és Mrs Markey értettek az ápoláshoz és Winton nem tudta elviselni a gondolatot, hogy egy idegen hallgassa végig azokat a lázálmodatokat. Az ő szerepe volt, hogy ott üljön és örködjék a titok fölött — ha tud. Órákig tudott mozdulatlanul ülni, a betegre szegzett tekintettel. Senki sem értett hozzá úgy, mint ő, hogy a mindennapiság fonálával lassanként öntudatlanul kivezesse a zilált lelket lázálmainak útvesztőjéből.

Wintont nagyon meglepte a sok érdeklődés ; még azok is, akiket ellenségnek vélt, leadták névjegyüket, vagy elküldték cselédjeiket. De legjobban

a kisemberek lepték meg őszinte aggodásukkal Gypért, látszott, mennyire megszerették bájos, szelíd lényét. Egy reggel levelet kapott. A Bury-utcából küldték utána.

«Kedves Winton őrnagy,

A lapban olvastam szegény Mr. Summerhay haláláról. És igazán nagyon elszomorított. Rendkívül sajnálom őnagyságát. Olyan jó volt hozzám; rettenetesen átérzem a dolgot. Ha azt gondolja, hogy jól esnék neki mindannyiunk részvéte, fejezze ki előtte; ugye, megteszi. Igazán kegyetlenség!

Őszinte híve

Daphne Wing».

Úgy, tehát ismerik Summerhay nevét! Valahogy nem is hitte volna. Nem válaszolt a levélre, nem tudta, mit mondjon.

Néha legjobban szerette volna bedugni a fülét, hogy ne hallja a sok lelki kínlódást, amely közbe-közbe néha feltárult előtte. Úgylátszik, csapongó lelkében nem jutott tudatra az utolsó tragédia; ajka folyton szerelmét ismételte és félelmét, hogy elveszti az övét; néha aztán suttogva nevetett, őszintén, elbűvölve, mintha valami nagy boldogság érte volna. Ezek a kis nevetések voltak a legiszonyatosabbak. Winton mégis valami szomorú vigasztalást merített a lassanként rákényszerített következtetésből, hogy Summerhay halála véget vetett egy helyzetnek, amely esetleg még tragikusabb kimenetelű is lehetett volna. Egy éjjel, amint ott ült a nagy székben, az ágy mellett, arra ébredt fel, hogy Gyp rászegzi szemét. Látott; a régi szem nézett rá megint. Ajka megmozdult.

— Apus.

— Mi az, angyalom?

— Emlékszem mindenre.

Erre a rettenetes kijelentésre Winton előrehajolt és a beteg kezére nyomta ajkát.

— Hol van eltemetve?

— Widringtonban.

— Úgy!

Inkább sóhaj volt ez, mint szó, mikor Winton felemelte fejét, Gyp szeme megint becsukódott. Megdöbbentő volt a beteg átlátszó, sápadt arca, homloka a fekete haj és szemöldök mellett. Vajjon élő arc, vagy a halál szépsége már? Winton föléje hajolt. A beteg lélekzett — elaludt.

XII.

Újév napján mentek vissza Mildenhamba . . . a sötét, régi szagoktól terhes, régi emlékekkel kísértő Mildenhamba. Most már öt éves múlt a kis Gyp, már egyéni életet kezdett élni. Neki ez volt a legkedvesebb otthon a világon. Gyp is megnyugodott idővel, ahogy figyelte, mint lesz lassanként kisleánya a ház központja, csakúgy, mint ő hajdan. Nem nagyon erősödött meg és arca, ha észrevétlenül lepték meg, a legszomorúbb arc volt. Főfoglalkozása volt, hogy ne kapják rajta észrevétlenül. De Winton éppen olyan szomorúnak érezte mosolyát is. Nem tudta, hányadán van vele egész télen, egész tavasszal. Gyp a legnagyobb erőfeszítéssel igyekezett fenntartani magát, nem volt hát más mit tenni, mint megfigyelni és várni. Hiábavaló dolog lett volna siettetni a lelki folyamatot. Csak az idő gyógyíthatja meg — talán.

Elmult a tavasz és Gyp testileg ismét megerősödött. De egyetlen egyszer sem ment még ki a kertből, egyetlen egyszer sem említette a vörös házat, sohasem beszélt Summerhayről. Nem, mintha dédelgette volna fájdalmát, sőt ellenkező-

leg, úgy látszott, mintha minden tőle telhetőt megtett volna, hogy felejtсен, hogy palástolja. Csak éppen hogy, amint mondani szokták, a szíve megszakadt.

A kis Gypnek azt mondták, hogy «Bryan» elment örökre és «sohasem szabad maminak róla beszélni». A kisleány báméskodó komolysággal nézte anyját és egyszer azt mondta Wintonnak:

— Mami nem él velünk, nagyapó. Valahol messze van, azt hiszem. Talán Bryannál?

— Lehet, szívecském, lehet, hogy ott van, de ne beszélj róla senkinek.

— Igen, tudom. De mondd, nagyapó, ő hol van? Mit felelhetett volna erre Winton.

Sokszor lovagolt ki a kisleánnyal. Ő is, mint régen az anyja, akkor volt legboldogabb, ha nyeregben ülhetett. De Gypnek nem merte ajánlani. Sohasem beszélt lóról, sohasem ment le az istállóba. Egész napját azzal töltötte, hogy apróságokat végzett a ház körül, kertészkedett, a zongoránál ült, néha játszott egy-egy kicsit, néha meg mereven ölbetett kezekkel nézte a billentyűket.

Ez annak a végzetes nyárnak az elején volt, mikor még senki sem érezte a világfelfordulást, senki sem látta gyűlni a sötét fellegeket. Winton gyakran gondolta:

— Csak lenne valami, ami kimozdítja önmagából!

Júniusban azt ajánlotta, hogy menjenek fel Londonba. Legnagyobb meglepetésére Gyp rögtön beleegyezett. Pünkösdkor rándultak fel. Mikor Widringtonon ment át a vonat, Winton nagy bőbeszédűsége kényszerítette magát. Később, lopva leányára nézett, újságja mögül. A fiatal asszony fejét a mezők felé fordította és könnyek peregtek végig arcán. Nem szólt, nem mozdult, csak a könnyei gördültek csendesen. Winton, az újságlap mögött, összehúzta szemét; arca megkemé-

nyedett, hogy a bőr már szinte ráfeszült a csontokra.

A pályaudvartól a Bury-utcáig zezgúgos mellékutcákon ment a kocsí, az emberek kitárt nyomorúsága között. Beteges képű emberek, agyoncsigázott asszonyok, kísértetiesen csenevész gyermekek a pocsolyában, meg lépcsőkön, rosszul táplált testük minden mozdulatával, szürke arcuk minden vonásával azt hirdették, hogy még nagyon messze van a millennium. A szegényes, piszkos házak a csak ideig-óraig elodázható összeomlásról beszéltek. Nem volt ott sehol annyi szépség sem, mint egy kanálisban.

Gyp előrehajolva ült a kocsiban és egyszercsak azt érezte Winton, hogy keze az övébe csúszik.

Azon az estén, vacsora után — abban a szobában, amelyet Gyp anyjának rendezett be Winton, a kis Jakab korabeli íróasztallal, a selyemmel bevont faszékekkel, az antik bronz gyertyatartókkal és ahol még mindig olyan volt minden, mint ez előtt harminc évvel — azt mondta Gyp:

— Apus, mit szólnál hozzá, ha valami otthonfélét rendeznénk be Mildenhamban szegény gyermekeknek, hogy jó levegőhöz és jó táplálékhoz jussanak?

Winton mély meghatottsággal hallgatta leánya első kifejezett óhaját a nagy tragédia óta.

— Elég erősnek érzed magad, szívem?

— Hogyne! Nincs már semmi bajom, csak itt — a szívére mutatott. — Az ember nem kaphatja vissza, amit odaadott. Ha lehetne, megtenném. Rettenetes volt neked is. De ha lesz, akiket gondozzak, nem marad annyi időm a gondolkodásra. Minél több dolgom lesz, annál jobb. Szeretném minél hamarabb megkezdeni.

Winton bólintott. Mindent, ami jót tehet neki . . . mindent!

— Rosamund néni majd segít összeszedni a

gyerekeket — mondta csendesen. — Nagyszerűen ért minden efféléhez. — Aztán mereven nézett rá egy ideig, majd megszólalt: — Bátorság, szívem; egyszer majd elmúlik minden.

Gyp mosolyt erőltetett magára.

— És mégis — mondta — nem szeretném, ha nem lett volna.

Keze összekulcsolva feküdt ölében, szeme különösen fénylett és a halvány mosoly még mindig ott lappangott ajkán.

Winton gondolta:

— Szerelem! Túl mindenén . . . a halálon is túl!

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

GALSWORTHY MŰVEI

FRANKLIN-TÁRSULAT KIADÁSA

A SÖTÉT VIRÁG

FORSYTE SAGA I—III.

A FEHÉR MAJOM

AZ EZÜST KANÁL

HATTYÚDAL

SZIGETI KÉPMUTATÓK

MINDENEN TÚL

OSZK

Országos Magyar Könyvtár

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

A

KÜLFÖLDI REGÉNYÍRÓK

sorozatban újabban megjelentek:

ANDERSON: A sötét nevetés (Dark laughter)
Fordította Gaál Andor

BALZAC: Ursule Mirouët
Fordította Csetényi Erzsi

BORDEAUX: Akik az élettől félnek
(La peur de vivre)
Fordította Schöpflin Aladár

DÜMOV: Szélhalászok
Fordította Kiss Dezső

GALSWORTHY: Túl mindenen (Beyond)
Fordította Házsongárdy Gábor

JALOUX: A jégmadár (L'Alcyone)
Fordította Lányi Viktor

KIPLING: Három katona
Fordította dr. Balassa József

LAGERLÖF: Anna Svård
Fordította Leffler Béla

LEWIS SINCLAIR: A fő-utca
Fordította Schöpflin Aladár

STEVENSON: A ballantraei földesúr
Fordította Házsongárdy Gábor

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

